

בעזרת השם יתברך

◆ סדר שמות ◆

פְּרָקִים ב'ה - מ'ו

הגאון בספר "מאיר עיני חכמים" תנינא בפרשת אמור מובא, שהמגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע אמר על ספר "קב הישר", שכאשר מעינים בקטע של הזהר הקדוש שמזכר בספר "קב הישר", מסגל לעורר את האדם ליראת שמים יותר מאלו היה לומד את הקטע ההוא בספר הזהר עצמו.

ומסביר הגה"ק מאוסטראווצא זי"ע את דברי המגיד מקאזניץ, דהנה נשמת האדם חצובה ממקום גבוה וירדה למטה בעולם הזה, ועל כן, נשמה הבאה ממקום נמוך יותר אין ביכלתה להבין עינים שמקורם ממקום גבוה יותר משרש נשמתו. ולכן, הלומד דברי הזהר בתוך ספר "קב הישר", בנקל לו להבין יותר מאלו היה לומד את הקטע בזהר עצמו, כי המחבר של ספר "קב הישר" הכניס בספרו כח הקדשה משרש נשמתו, ולכן אפשר להתעורר יותר על ידי הלמוד בספר "קב הישר" מאשר בזהר גופא.

תּוֹכַן הָעֵינַיִם

שֶׁל פְּרָקִים כ"ה מ"ו

- א. הַקִּנְסֵי שְׁקִנְסֵי מֵרַב בְּרַב אִשִּׁי לַמְזִיק..... יא
- ב. הַמְזִיקִים יְכוּלִים לְשַׁלֵּט טַרְקַב בְּתוֹסֶפֶת, וְלֹא אֶבְקֶרֶן..... יג
- ג. מַעֲשֵׂה בְמוֹהֵל קִמְצָן..... יג
- ד. שֵׁד מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְמוֹל אֶת בְּנוֹ וְהוּא מַצְטָרֵף אֵלָיו וְאִינוֹ יוֹדֵעַ שְׂוֵהוּ אֶחָד מִן הַחִיצוֹנִים..... יד
- ה. הַמוֹהֵל מְגַלֵּה שְׂאֵדָם זֶה הוּא שֵׁד וּמְזִיק..... טו
- ו. הַמוֹהֵל אִינוֹ טוֹעֵם מְאוּמָה..... טז
- ז. הַמוֹהֵל אִינוֹ לוֹקֵחַ שׁוֹם דְּבַר מְרְכוּשׁ בַּעַל הַבַּיִת..... יז
- ח. הַמוֹהֵל תָּמָה עַל קְשׁוּרֵי הַמַּפְתָּחוֹת שֶׁבַחְדָּר בַּעַל הַבַּיִת..... יח
- ט. הַשֵּׁד מַחְזִיר לְמוֹהֵל אֶת מַפְתָּחוֹת בֵּיתוֹ..... יח
- י. "יְבַרְכֶּךָ ה'" - בְּמִמּוֹן, "וַיִּשְׁמְרֶךָ" - שֶׁל אֵי הָיוּ הַמַּפְתָּחוֹת מְסוּרִים בְּיָדָם..... יט
- יא. הַקִּמְצָן מִלְתֵּן צְדָקָה, נִמְצָא תַּחַת רְשׁוֹת הַסְטֵרָא אַחֲרָא רַחֲמֵנָא לִיצְלָן..... כ
- יב. הַצֵּר עֵינָיו צָרִיךְ לָשׁוּב עַל שְׁגָרָם רָעָה לַחֲבֵרוֹ..... כא
- יג. הַקִּמְצָן גּוֹרֵם רָעָה גַם לְעַצְמוֹ..... כא
- יד. הַטַּעַם שֶׁנַּחֲוִים אִישׁ גַּם זֶה קִבֵּל עַל עַצְמוֹ יְסוּרִים עֲבוּר כָּל הָעוֹלָם..... כב
- טו. מִי שֶׁמְזַמֵּן אוֹרְחִים, צָרִיךְ לִתֵּן לָהֶם בְּעֵינָיו יָפָה..... כב
- טז. עוֹנָשׁוֹ שֶׁל נָבֵל..... כג

תוכן הענינים

יז. בת קול יוצאת לפני מטתו ומכרזת לפניו.....כד

יח. שכר המחדשים חדושי תורה לאמתה של תורה.....כה

יט. ענין פונת התפלה.....כז

כ. שפלות הרוח בעת התפלה.....כז

כא. ענין תפלה בעבור.....לב

כב. מי שבא בכל יום לתפלה ופעם אחת לא הגיע, הקדוש ברוך הוא שואל עליו.....לד

כג. שכר שומרי מצוות.....לה

כד. טעם שנקרא בלק "בן צפור".....לז

כה. ראשי הפשוף עז"א ועזא"ל.....לח

כו. בלעם הצרך לטמא עצמו בטמאה גדולה כדי ללמד הפשוף.....מ

כז. הסטרא אחרא נוטלת נשמת האדם שרצה לעשות פשוף.....מו

כח. דמעות הבעל תשובה משברים פ"ח הסטרא אחרא.....מז

כט. איך שהכרית פנתס לבלעם שיבוא אליו.....נה

ל. מפתם של המכשפים.....נז

לא. קדירת הפשוף שהטמין בלעם הרשע, מצאה דוד המלך עליו השלום כאשר ברה השתין, והחליש את פ"ח.....נח

לב. בכ"ח חמש עשרה "שיר המעלות" מבטלים את פ"ח הפשוף.....נח

לג. הקמצנים הם מפתות הקליפות רחמנא ליצלן.....נט

לד. מעלת האנשים שעושים צדקה בתייהם.....ס

לה. אותן שמקלין בכבוד אביהם לאחר פטירתם.....סב

לו. העקר הוא לתן צדקה בתייו.....סב

לז. הקדוש ברוך הוא מקבל התפלה בפ"ק קר.....סד

קב תוכן הענינים הישר ד

לח.	קודם צאת הנשמה מהגוף, רוצה השטן לדבק בגוף.....עג	
לט.	בשעת פטירת הצדיק מתגלית השכינה והשטן נחלש מיד.....עג	
מ.	גם נשמת הצדיק יורדת לגיהנום לרגע קטן.....עד	
מא.	תכלית היסורים למרק עוונותיו של אדם.....עו	
מב.	על ידי קבלת היסורים באהבה מחלישים כח הסטרא אחרא.....עז	
מג.	ימים שאסור לילדים ללכת לבד ברחוב.....עח	
מד.	על האדם להתפלל שהקדוש ברוך הוא יצילו מרוחות רעות ומעין הרע.....עט	
מה.	י"א פסוקים שתחלתם וסופם בנו"ן, מסגלים נגד הפשוט והעין הרע.....פ	
מו.	בקושי אפשר לנצל מחטא שתיבים עליו מלקות.....פב	
מז.	של אלהתעצל מלקבל על עצמו מלקות פעם אחת בח' דש.....פג	
מח.	תפלתו של המנדה אינה מתקבלת.....פג	
מט.	נסח הנידוי.....פד	
נ.	מעשה נורא בימיו של האר"י זכרונו לברכה.....פט	
נא.	טובה לגשמות האבות אם הבן מחדש חדושי תורה אמתיים.....צב	
נב.	מעלת התורה ומעשים טובים לישמה.....צה	
נג.	בכל יום צריך לפשפש במעשיו.....צז	
נד.	של אלתן שלום לאיש אלא אם כן יודעים שהוא צדיק.....צח	
נה.	טעם שיצאו גיוצי אש ממצחו.....קז	
נו.	כיון שעברו רוב שנותיו, ל' ארצה להולד עוד הפעם.....קד	
נז.	שכרו של רבי אלעזר בן פדת בגן עדן היה י"ג נהרי אפרסמון.....קד	

תוכן הענינים

- ב.ח. בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא קה
- ב.ט. אין לאדם לדחוק את השעה, אלא יבטח בהשם יתברך קה
- ס. מי שאין פרנסתו ברוח בעולם הזה, שכרו כפול בעולם הבא קו
- סא. עניות מכפרת על העברות קו
- סב. צריך אדם לומר "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" קז
- סג. העשיר צריך להרבות בגמינות צדקה קז
- סד. מה שראו רבי חייא ורבי יוסי שאדם אחד נצול בזכות המצוה שקיים קז
- סה. נתן לעני גם את הפת שהיה מיוחד עבורו, ולא השאיר לעצמו כלום קי
- סו. לא לחנם הזמין הקדושא בריך הוא את המצוה להאיש קי
- סז. הקדושא בריך הוא יעשה עמו נס ופלא קיא
- סח. הנס שקרה עם האיש שנתן מלחמו לעני קיא
- סט. יש אילנא דחיי ואילנא דמותא קיב
- ע. על ידי העסק בתורה ובצדקה ובגמילות חסדים, זוכה לעולם הבא קיב
- עא. באשמורה הראשונה הקדוש ברוך הוא שמח עם הצדיקים בגן עדן קיג
- עב. שלש מאות עולמות מודעזעים באותה שעה, בגלל חרבן בית המקדש קיד
- עג. כשם שיש בית המקדש למטה, כן יש בית המקדש למעלה קיד
- עד. נשמות הצדיקים שמחים בבית המקדש של מעלה, קטו
- עה. בראותם פניו שכינה קטו

קב תוכן הענינים הישר ו

- עו. מי שְׁהוּא גָּקִי כַפִּים וּמְרַחֵם עַל הָעֲנִיִּים, זֹכֶה שְׁנִשְׁמָתוֹ עוֹלָה כָּל לַיְלָה בְּהַר ה'..... קטו
- עז. בְּאִשְׁמֹרֶת הַשְּׁגִיחַ בּוֹכִים הַמְּלֹאכִים עַל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ..... קטז
- עח. בּוֹכִים עַל הַצְּדִיקִים שְׁנִהְרְגוּ בַעַת הַהוּא..... קטז
- עט. צְרִיכִים לְהִתְאוּנֶן עַל הַנְּהַרְגִים עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם..... קטז
- פ. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גוֹתֵן קוֹלוֹ עַל יִשְׂרָאֵל שְׁנִמְצָאִים בְּגִלּוֹת בֵּין הָעַמִּים..... קיז
- פא. כָּל הַפְּמִלְיָא שֶׁל מַעֲלָה מְצַטְעָרִים בַּעַת קְרִיאַת הַגְּבֵר עַל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ..... קיח
- פב. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא "הַמֶּלֶךְ" שְׁנֹכַחַת בַּמַּגִּלַּת אֶסְתֵּר..... קיח
- פג. בַּעַת הַהִיא מִתְעוֹרְרִים הַצְּדִיקִים שְׁבַעוֹלֵם הַזֶּה לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ..... קיט
- פד. הַפּוֹכְכִים וּמְזִלּוֹת אוֹמְרִים שִׁירָה בַּעֲלוֹת הַשֶּׁחֶר, וְאִז נִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה..... קיט
- פה. הַטְּפָשִׁים אֵינָם מִתְאוּרִים לְהִיּוֹת בֵּין גִּשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁעוֹשִׂים גַּחַת רִיחַ לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא..... קכ
- פו. אֵין פִּיהֶם וּלְבָם שְׁוָה..... קכ
- פז. אֵין עוֹלָה עַל לֶבֶם, בְּאִיזָה מַעֲשִׂים תְּבוּא גִשְׁמִתְנוּ לַפְּנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא..... קכא
- פח. מִי שְׁאֶפְשֵׁר לוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, לִית טָב מִיָּגִיחַ..... קכא
- פט. פִּיּוֹ וּלְבוֹ שֶׁל אָדָם יִהְיוּ שְׁנוּיִם לִיחַד שְׁמָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא..... קכב
- צ. גִּשְׁמַת הַצְּדִיק בּוֹקֶעַת כָּל הַרְקִיעִים וְאֵין מוֹחָה בְּיָדָה..... קכג
- צא. "מְמַשְׁלַת הַיּוֹם" ו"מְמַשְׁלַת הַלַּיְלָה"..... קכג
- צב. פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיְבוֹא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֱמוּנִים..... קכה
- צג. שַׁע"ה כְּתוּב מְלֹאכִים קִטְרְגוּ נֶגֶד גְּתִיבַת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל..... קכו

תוכן הענינים

צד. שע"ה מחנות מלאכים מקבלים תפלותיהן של ישראל קבו

צה. התפלות מגיעים לשבעה היכלות שנקראו "היכלין קדישין" קבו

צו. צריך האדם לומר פרשת הקרבנות בכל יום קכח

צז. צריך האדם להודות ולהלל ולשבח להקדוש ברוך הוא קכט

צח. הנוהר מגזל ומחשגת גבול, תפלתו זכה ונקנה קכט

צט. "זקנה" מורה על אריכות שנים, "ימים" מורה על ימים טובים קל

ק. של ששה הטעמן הקדוש ברוך הוא מעין העולם הבא קל

קא. בשעת פטירת האדם באים כל ימיו לחשבון לפני הקדוש ברוך הוא קלא

קב. בכל שנותיו ל' א עבר עליו יום אחד בל' א תורה ומעשים טובים קלא

קג. ימיו של הרשע בוששים מלהתקרב לפני הקדוש ברוך הוא קלב

קד. אף מי שהשלים עצמו בחייו אם נפטר בעעירותו אינו בא עם הזקנה קלג

קה. צריך לקרב כל ימיו לעבודת השם יתברך קלג

קו. האדם דומה לספינה בלב ים אשר סכנות אורבים עליה קלג

קז. הקדוש ברוך הוא שותק עד שתתמלא סאתו של האדם קלד

קח. ל' א עת לחשות, פי קרבה שענתך קלה

קט. היצר מעורר את לב האדם בעת חליו קלז

קי. קודם פטירת האדם גם היצר הרע הוא טוב קלז

קיא. אם חטא מכריזין לפניו, שנ' ח' לו של' א נברא קלח

קיב. צריך להתפלל שימחל לו הקדוש ברוך הוא עוונותיו, הן מה שחטא בעיניו הן מה שחטא בידי וברגליו קמא

קיג. שני אפני גלגול קמב

קב תוכן הענינים הישר ח

- קיד. יפה קורת רוח של שעה אחת בעולם הבא, מפל תענוגי
 עולם הזה..... קמד
- קטו. מי שאוכל מאכלות אסורות, עונשו גדול מע נש הגיהנם.... קמד
- קטז. מעשה מהארץ"ל שגרש רוח מבחור אחד..... קמה
- קיו. אסור הסתפלות בנשים..... קמו
- קיח. ירגיל עצמו להסתפל תמיד בדברים שבקדשה..... קמט
- קיט. ג דל ענין נתינת צדקה..... קמט
- קכ. הקדוש ברוך הוא קרוב לצדיקים - לכל אשר יקראוהו
 באמת..... קנ
- קכא. האדם צריך לקח פנאי לעצמו בכל יום לחשב מקדשת
 הבורא יתברך..... קנא
- קכב. אהבה ויראה פתחא אזלין..... קנב
- קכג. לזהר מא ד לכונ בעת אמירת הברכה על המאכל..... קנב
- קכד. רוב העולם נכשלים בזה שאין מכונים בעת התפלה
 והברכה..... קנג
- קכה. אוהרה לחוננים לכונ בעת התפלה, ול א למצא חן בעיני
 השומעים..... קנג
- קכו. הסוד שבתבת "חנן"..... קנג
- קכז. של ש מאות גמלים של פרענות למי שמדבר בין "ברוך
 שאמר" ל"ישתבח", וכן בין "ישתבח" לשמונה עשרה..... קנה
- קכח. ג דל ע נש המפסיק תפלתו בדברי ליצנות חס ושלום..... קנה
- קכט. למוד התורה צריך שיהיה בעיון רב, ול א להתפאר חס
 ושלום..... קנו
- קל. יקבל תורה מפל אדם, אפילו מתינוקות..... קנו
- קלא. הנשמה קרויה "בת פהן"..... קנח
- קלב. כאשר האדם פוגם נשמתו, הנשמה צועקת אל ה'..... קנח

תוכן הענינים

מִפֶּל מִצְנָה נִבְרָא מִלְאֲךְ טוֹב.....	קלג.
בְּכָל יוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת וּמִכְרֹזַת "אֵל תִּדְחַף אֶת הַנְּשֻׁמָּה מִגּוֹפֶךְ".....	קלד.
הָאָדָם צָרִיךְ לַחֲשׁוֹב בְּכָל יוֹם יוֹם עַל סוּפוֹ.....	קלה.
יָשׁוּב הַיּוֹם שְׂמָא תְּמוֹת לְמַחֵר.....	קלו.
צָרִיךְ שִׁירְשֵׁם לְעַצְמוֹ עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה דְּבָרִים שְׂמַעְפְּבִים אֶת הַתְּשׁוּבָה.....	קלז.
אֵלּוּ הֵן עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה דְּבָרִים הַמְעַפְּבִים אֶת הַתְּשׁוּבָה:.....	קלח.
צָרִיךְ לְדוֹן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת.....	קלט.
בְּכָלֵל הַחֹלֵק עִם הַגֵּנֵב הוּא הַקּוֹנֵה גְּנֵבוֹת וּגְזוּלוֹת.....	קמ.
הַמִּתְגַּאֵה בְּמִצְוָה, מְעַרְבֵב אֶת הַקְּלִפָּה רַחֲמָנָא לִיעֲלֹן אֵל הַקְּדוּשָׁה.....	קמא.
ג' דָּל עוֹנֵשׁוֹ שֶׁל מִי שְׂמוֹנֵעַ אַחֲרַיִם מִלְעֲשׂוֹת מִצְוָה.....	קמב.
אֵל יִתְגַּאֵה הָעֲשִׂיר עַל הָעֲנִי.....	קמג.
אֶסוּר לְקִיחַת ש' חָד.....	קמד.
הַצֵּלַת מְמוֹן יִשְׂרָאֵל.....	קמה.
נַחֲצִיזוֹת חֲנוּךְ הַבְּנִים.....	קמו.
ש' א' לִגְזוֹ ל' יָתוֹם וְאַלְמָנָה, וְהָאֶסוּר לְקַחַת מִקַּפַּת הַקְּהָל.....	קמז.
מֵה שְׂאֲרַע עִם אֲלֻמְנַת רַבִּינוֹ יִחִיאֵל.....	קמח.
ש' א' יִהְיוּ תַקְנוֹת חֲכָמֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבִרְכָּה קָלִים בְּעֵינָיו.....	קמט.
הָאֶסוּר שֶׁל מִתְּכַפֵּד בְּקִלוֹן חֲבָרוֹ.....	קנ.
חֲשִׁיבוֹת הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה.....	קנא.
הָאָדָם ל' א' נוֹלֵד לְהִנָּאת גּוֹפּוֹ, כִּי אִם לְתוֹעֵלַת נִשְׁמָתוֹ.....	קנב.
הַרְבֵּי שְׂמֵכְרֵךְ אֶת תְּלִמִּידוֹ בְּבָנִים תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים, יִבְרְכוּ גַם כֵּן שִׁיזְפָּה לְגַדְלָם.....	קנג.
קצב.....	קצב.

קב תוכן הענינים הישר י

קנד.	במקום גדולים וישישים ממך אל תעמ'ד	קצב
קנה.	שאול המלך לבש בגד מיוחד לתפלה, ופשט אותה כאשר עשה צרכיו	קצג
קנו.	בית הפנסת הוא "בית מקדש מעט" - ועל פן צריך האדם לשהות שם בבגדים נקיים	קצד
קנז.	בשפת ילפש האדם בגדים יפים ונקיים מבששת ימי המעשה	קצז
קנח.	בגדי שעטנו מעפבים את התפלה	קצז
קנט.	גם בגדים של גזל מעפבים את התפלה	קצה
קס.	הפועל צריך לזהר של' א יקלקל את הבגד - ולהתזיר לבעלים מה שנשתיר מהבגד	קצו
קסא.	של' א ללב' ש שני בגדים כאחד	קצז
קסב.	גם של' א בשעת התפלה ילפש האדם בגדים נקיים	קצז
קסג.	להשגיח על מקום המזוזה שיהיה נקי	קצח
קסד.	כאשר רואה הש"ד שם שד"י על המזוזה, אין ביבלתו להזיק	קצח

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ

◆ שְׁמוֹת ◆

פָּרָק כ"ה

א. כְּתִיב (בַּמִּדְבָּר ו, כד) "יִבְרַכְךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ", וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָה (בַּמִּדְבָּר פ"א, ה) "יִבְרַכְךָ ה', בְּמָמוֹן, וַיִּשְׁמְרֶךָ, מִן הַמַּזִּיקִים". וְהַמְדַרְשׁ הַזֶּה צָרִיךְ פְּרוּשׁ.

הַקִּנּוּס שֶׁקִּנְס מֵרַב רַב אֲשֵׁי לַמַּזִּיק

ב. וְנִרְאֶה לִי לְתַרְץ עַל דַּרְךְ מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָה בְּמַסְכַּת חוּלִין *א (נ"ד ק"ה עמוד ב'): :

א* פְּרוּשׁ הַגְּמָרָא לְלִשׁוֹן-קִדְשׁ :

מַעֲשֵׂה בְנוֹשְׂאֵי מִשְׁאוֹת, שֶׁנִּשְׂאוּ חֲבִית יוֹן. רָצוּ לָנוּחַ וַיִּשְׁבוּ תַּחַת הַמַּרְזָב - וַיִּפְקְעָה הַחֲבִית עַל יְדֵי שֵׁד אַחַד, שֶׁשָּׂכַן בַּמַּרְזָב. בָּאוּ הַסַּבְּלִים לְדִין עִם הַשֵּׁד לִפְנֵי מֵר, בְּנוֹ שֶׁל רַב אֲשֵׁי. הוּא הוֹצִיא שׁוֹפָר, וְהַחֲרִים אֶת הַשֵּׁד. בָּא הַשֵּׁד לִפְנֵיו. שֶׁאֵלּוֹ מֵר, בְּנוֹ שֶׁל רַב אֲשֵׁי: לְמַה פּוֹצְצָת אֶת הַחֲבִית? אָמַר לוֹ: "וַיִּמָּה יָכוֹל אֲנִי לַעֲשׂוֹת אִם הִם בִּקְשׁוּ לָנוּחַ תַּחַת הַמַּרְזָב, שֶׁהוּא מְקוֹם מוֹשְׁבֵי!! הֲרֵי מִמֶּשׁ בְּתוֹךְ אֲזַנֵּי הַנִּיחוּ הִלְלוּ אֶת הַחֲבִית!!" אָמַר לוֹ: "וְכִי מַה מַּעֲשִׂיךְ בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים - מְקוֹם שֵׁם נִמְצָא הַרְבִּים!! מְקוֹם מוֹשְׁבֶךָ

קב שְׁמוֹת - פֶּרֶק כ"ה הישר יב

"הנהו שְׁקוּלָאי דְהוּו דְרִי חֲבִיתָא דְחַמְרָא, בְּעוּ
לְאַתְפוּחִי, אוֹתְבוּהָ תוּחִי מְרוּזְבָא, פֶּקְעָא.

ג. אַתּוּ לְקַמִּיָּה דְמַר בְּרִיָּה דְרַב אֲשִׁי, אֶפִּיק שְׁפוּרִי,
שְׁמַתִּיָּה. אַתָּא לְקַמִּיָּה, אֲמַר לִיָּה, אֲמַאי תַעֲבִיד הָכִי,
אֲמַר לִיָּה, הָכִי אֵיעֲבִיד כִּי אוֹתְבִיָּה בְּאוּדְנָאי.

אֲמַר לִיָּה אַתְּ בְּדוּכְתָא דְשְׁכִיחִי בַּה רַבִּים מַה בְּעִית,
אַתְּ הוּא דְשְׁנִית, זִיל שְׁלִים. אֲמַר לִיָּה, הַשְׁתָּא נְמִי לְקַבַּע
לִי זְמַן וְאַפְרַע, קַבַּע לִיָּה זִימְנָא. כִּי מְטִיא זְמַנִּיָּה
אֲעַכּוּב.

כַּד אַתָּא, אֲמַר לִיָּה, אֲמַאי לָא אַתִּית בְּזַמְנֶךָ, אֲמַר
לִיָּה, כָּל מְלִי דְצִיר וְחֲתִים וְכִיל וּמְנִי, לִית לָן רְשׁוּת
לְמַשְׁקַל מְנַה עַד דְּמַשְׁכַּחנָא מִיַּדִּי דְלָא צִיר וְלָא מְנִי
וְכִיל, עַד כְּאֵן.

הוא מחוץ לישוב בני אדם, פִּינּוּ שְׁפַלְשֶׁתָּ לְתַחוּם שְׁאִינוּ
שְׁלַךְ, חָיַב הַנֶּךְ לְשַׁלֵּם אֶת דְּמֵי הַחֲבִית". עֲנָהוּ הַשֵּׁד: "אִם
כֹּן, קַבַּע לִי זְמַן וְאַשְׁלִם לְהֵם".

קַבַּע לוֹ מַר, בֶּן רַב אֲשִׁי, זְמַן. כְּשֶׁהֲגִיעַ הַזְּמַן, לָא בָּא
הַשֵּׁד לְשַׁלֵּם. לְאַחַר הַזְּמַן הַנְּקוּב הֲגִיעַ הַשֵּׁד וְהַתְּשָׁלוּם
בִּידוֹ. שְׁאֵלוּ מַר, בֶּן רַב אֲשִׁי: "מִדּוּעַ לָא הֲגַעַת בְּזַמְנִי?"
הַשֵּׁיב לוֹ הַשֵּׁד: "כָּל דְּבַר הָאָרוּז וְחֲתוּם וּמְדוּד - אֵין לָנוּ
רְשׁוּת לְקַחְתּוֹ, מִשּׁוּם כֶּךָ הַתְּעַכְבְּתִי, עַד שְׁמַצַּאתִי אוּצָר
שְׁאִינוּ צָרוּר וּמְנוּי וּמְדוּד".

הַמְזִיקִים יְכוּלִים לְשַׁלֵּט רַק בַּתּוֹסֶפֶת, וְלֹא בַקֶּרֶן

ה. וְהִקְשׁוּ בַתּוֹסֶפֶת (תענית דף ח' עמוד ב') דְהִכָּא מִשְׁמַע שְׂיֵשׁ שְׁלִיטָה לַמְזִיקִים בְּדָבָר שְׂאִינוּ מְנוּי, וְהָא אֲמַרִינָן (תענית שם) "אֵין הַבְּרָכָה מְצוּיָה אֲלֵא בְּדָבָר שְׂאִינוּ מְנוּי", שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים כח, ח) "יֵצֵו ה' אֶתְךָ אֶת הַבְּרָכָה בְּאַסְמִיךְ", דְּבָר הַסְּמוּי מִן הָעֵינַן.

ו. וְתִרְצוּ הַתּוֹסֶפֶת, דְּבִאֲמַת הוּא כֶּךָ, דְּאֵין הַבְּרָכָה מְצוּיָה אֲלֵא בְּדָבָר הַסְּמוּי מִן הָעֵינַן, וְלֹא בְּדָבָר הַמְּדוּד וְלֹא בְּדָבָר הַמְּנוּי, רַק שֶׁהַמְזִיקִין הֵן שׁוֹלְטִין בַּתּוֹסֶפֶת בְּרָכָה שְׁבִרְךָ ה' מִן הַסְּמוּי, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

ז. וְאִם כֵּן הַמְּדוּדֵשׁ הוּא מְבֹאֵר מֵאֲלִיו, "יְבָרְכֶךָ ה'" - בְּמִמּוֹן, וְכֹל מְקוֹם שְׁנֵאמַר בּוֹ בְּרָכָה הוּא הַדְּבָר הַסְּמוּי מִן הָעֵינַן. רוּצָה לוֹמַר, שֶׁהוּא לֹא מְנוּי וְלֹא מְדוּד, וְאִם כֵּן יִקְשֶׁה, הֲלֹא הַמְזִיקִים הֵן שׁוֹלְטִים בְּאוֹתוֹ הַמְּמוֹן? לָזֶה אָמַר, "וַיִּשְׁמְרֶךָ" - מִן הַמְזִיקִין, שְׁלֹא יִשְׁלְטוּ אֵף בְּאוֹתוֹ הַמְּמוֹן שֶׁהוּא תּוֹסֶפֶת בְּרָכָה.

מַעֲשֵׂה בְּמוֹהַל קִמְצוֹן

ח. אוּ יֵשׁ לוֹמַר, עַל דֶּרֶךְ מִשְׁלַל שְׁשֻׁמְעָתִי מַעֲשֵׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ עֶשֶׂר גְּדוּל, וְאוֹצְרוֹת זָהָב וְכֶסֶף בְּיָדוֹ וְאֲבָנִים טוֹבוֹת, וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא קִמְצוֹן גְּדוּל שְׂאִין כְּמוֹהוֹ בְּכֹל הָעוֹלָם. וְאֵף בְּיוֹם שְׁנֵי אוּ בְּיוֹם

חֲמִישִׁי לֹא הֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנִסֵּת, שֶׁהָיָה מִתְיָרָא לְתַן פְּרוּטָה לְכִיס שֶׁל צְדָקָה.

רק חֲדָא מְצִנָּה הָיָה לוֹ וְהָיָא שְׁעֻמְדָּה לוֹ לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִיּוֹם הַדִּין דִּינָא רַבָּא, וְגַם אַחַר כֵּן נַעֲשֶׂה וְתַרְן גְּדוֹל, כִּי הָאִישׁ הַהוּא הָיָה מוֹהֵל, וְאִם הָיְתָה מְזַדְמָנָת לוֹ מִלָּה לְמוֹל תִּינּוֹק אֶחָד, אִף שֶׁהָיָה מִבֵּיתוֹ כַּמָּה פְּרָסָאוֹת, הָיָה הוֹלֵךְ לְשֵׁם לְקַיִם מְצִנָּת מִלָּה, וְלֹא הָיָה נוֹטֵל שׁוּם שְׂכָר, הֵן מַעֲשִׂיר הֵן מַעֲנִי.

**שֶׁד מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְמוֹל אֶת בְּנוֹ וְהוּא מְצַטְרֵף
אֵלָיו וְאִינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁזֶהוּ אֶחָד מִן הַחִיצוֹנִים**

ט. וַיְהִי הַיּוֹם, בָּא אֵלָיו מִשְׁחִית אֶחָד בְּדַמּוֹת אִישׁ, וַיֹּאמֶר אֵלָיו, אֲשֶׁתִּי יִלְדָה לִּי בֶן זָכָר, וְהַבְּרִית מִלָּה יְהִיָּה בְיוֹם פְּלוּנִי, עַל כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ מֵאַתָּךְ שֶׁתָּבֵא אֶל הַבְּרִית לְמוֹל אֶת בְּנִי.

י. וְתַכְרַף הֵלֵךְ הַמוֹהֵל לְבֵיתוֹ וְלָקַח הַסִּפִּין שְׁמַל בּוֹ הַתִּינּוֹק עִמּוֹ, וַיֵּשֶׁב עַל הָעֵגְלָה לִילָךְ עִם הָאִישׁ הַמְּבַקֵּשׁ מֵאִתּוֹ לְמוֹל אֶת בְּנוֹ, כִּי הוּא סֹבֵר שֶׁזֶהוּ אִישׁ מִבְּנֵי אָדָם, וְלֹא יָדַע שֶׁהָיָה אֶחָד מִן הַחִיצוֹנִים, וְהִלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחַד בְּעֵגְלָה. וּכְשֶׁהִגִּיעַ אֶל הַיַּעַר הָיָה הַמְּזִיק מוֹלִיךְ אוֹתוֹ בְּאַרְץ אֲשֶׁר לֹא עֵבֵר בָּהּ אִישׁ, כִּי אִם אֶרֶץ הָרִים גְּבְעוֹת וּמְדַבֵּר זֶה שְׁנֵי יָמִים רְצוּפִים.

יא. וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, הָיָה מוֹלִיךְ אוֹתוֹ לְבֵיתוֹ, וְהָיָה שֵׁם כְּמוֹ כֶּפֶר קָטָן עַרְךְ עֲשָׂרִים בְּתַיִם, אָבֶל הַבְּתַיִם הָיוּ יָפִים מְאֹד, וּכְשָׁבָא לְבֵיתוֹ רָאָה הַמּוֹהֵל שֶׁהָאִישׁ בַּעַל הַבַּיִת הוּא עֹשִׂיר גָּדוֹל וְכֹל טוֹב הָיָה בְּבֵיתוֹ, בָּשָׂר וְדָגִים גְּדוֹלִים. וְלָקַח הַבַּעַל הַבַּיִת הַסּוֹס שְׁלוֹ וְנָתַן לִיד עֲבָדוֹ לְתַן מִסְפּוֹא כְּפִי דַרְךְ כָּל הָאָרֶץ, וְלֹא הִרְגִישׁ הַמּוֹהֵל שֶׁהַבַּעַל הַבְּרִית הַזֶּה הוּא שָׂד וּמְזִיק.

הַמּוֹהֵל מַגְלָה שֶׁאָדָם זֶה הוּא שָׂד וּמְזִיק

יב. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּנָה הַבַּעַל הַבַּיִת לַעֲסָקָיו, הִלַּךְ הַמּוֹהֵל לְחֹדֶר אֲשֶׁר הַיּוֹלְדֵת שָׁמָּה. וַיְהִי כִּרְאוֹת הַיּוֹלְדֵת אֵת הַמּוֹהֵל שֶׁמָּחָה שֶׁמָּחָה גְּדוֹלָה וַתִּקְרָא לוֹ לְשָׁלוֹם, וּמְדַבְּרַת אֵלָיו, בּוֹא אֵלַי אֲדוֹנִי, וְאֲנִי מַגְלָה אוֹתְךָ סוֹד גְּדוֹל. וְאָמְרָה, דַּע, שֶׁבַעֲלִי הוּא שָׂד וּמִשְׁחִית, וְאֲנִי, אֲנִי כְּאֵה מְזַרַע אֲנָשִׁים. כְּשֶׁהֵייתִי קִטְנָה לָקַחוּ אוֹתִי הַשָּׂדִים וְאֲנִי כַּאֲשֶׁר אֲבַדְתִּי אֲבַדְתִּי אֶצְלָם, כַּאֲשֶׁר שָׁכַל מַעֲשֵׂיהֶם הוּא הֶבֶל נְרִיק וּמַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים.

וְהִנֵּה אֲנִי מְזַהֵר אוֹתְךָ לְמוֹל אֵת בְּנֵי הַנוֹלָד לִי מֵהֶם, וְעוֹד אֲנִי מְזַהֵר אוֹתְךָ לְהַצִּיל אֵת נַפְשְׁךָ, שֶׁתִּהְיֶה נִזְהָר לְבִלְתִּי לֶאֱכֹל שׁוֹם מֵאֶכֶל, וְלִשְׁתּוֹת שׁוֹם מִשְׁקָה, וְלֹא לָקַח שׁוֹם מִתְּנָה לֹא מִבַּעֲלִי וְלֹא מִשׁוֹם אֶחָד מֵהֶם.

וַיְהִי כַאֲשֶׁר שָׁמַע הַמּוֹהֵל הַדְּבָר הַזֶּה, חָרַד לְבוֹ וַנִּתְּרָא מְאֹד.

הַמּוֹהֵל אֵינוֹ טוֹעֵם מְאוּמָה

יג. וַיְהִי לַעֲת עָרַב, בָּאוּ הַרְבֵּה אַנְשִׁים וְנָשִׁים מִכְּפָרִים בְּסוּסִים וּבַעֲגָלוֹת בְּדַמְיוֹן אַנְשִׁים, וְהָיוּ כֹלֵן מְזִיקִים וּמְשַׁחֲתִיתִים, וְהִגִּיעַ זְמַן הַסְּעוּדָה וְהַפְּצִירוֹ בְּאִישׁ הַמּוֹהֵל לְטַל אֶת יָדָיו וְלִישָׁב עִמָּהֶם לְסַעוּדַת מְצוּוֹה, וַיִּמְאֵן הַמּוֹהֵל לְאָכַל וְלִשְׁתּוֹת, כִּי אָמַר, עַיִף אָנֹכִי מִן הַדֶּרֶךְ, וְלֹא אֶכֶל וְשָׁתָה בְּלִילָה הַהוּא (שְׁקוּרִין "וַיֵּן נֹאכֵט" או "וַאֲךְ נֹאכֵט").

יד. וַיְהִי מִמְּחָרָת, וַיֵּלְכוּ אֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת וַיִּתְּפְּלוּ שָׁמָּה, וְהִכְרַח הַמּוֹהֵל לְהִתְפַּלֵּל וְלִשְׁרֹב בְּקוֹל "וְכָרוֹת עֲמוֹ הַבְּרִית", כְּדֶרֶךְ הַמּוֹהֵלִים, וְאַחַר הַתְּפִלָּה הָיוּ מְבִיאִין אֶת הַתֵּינוֹק, וּמָלְ אֶת הַתֵּינוֹק כְּמִנְהַג כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְאַחַר כֵּן הָיָה מִבְּקֵשׁ הַסַּנְדֵּק כָּל הַקְּהָל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה עַל יַיִן שָׂרָף וּמִינֵי מְתִיקָה (שְׁקוּרִין "לְעֻקְכוּז"), וְהִכְרַח הַמּוֹהֵל לִילֵךְ אֶל הַסַּנְדֵּק, וְלֹא אֶכֶל וְלֹא שָׁתָה שָׁמָּה, בְּאִמְרוֹ שֵׁישׁ לוֹ תַעֲנִית חִלּוּם. וְאַחַר חֲצֵי הַיּוֹם אָמַר הַבַּעַל הַבַּיִת בְּאֲשֶׁר שֶׁהַמּוֹהֵל הִטְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לִילֵךְ יוֹתֵר מִשְׁתִּים עֲשֶׂרָה פְּרָסָאוֹת לְמְצוֹת מִילָה, לְכֵן בְּשִׁבְלוֹ יְהִיָּה הַסְּעוּדָה בְּלִילָה אַחַר תַּעֲנִיתוֹ, וְכָל כְּוֹנֵת

הַבַּעַל הַבַּיִת הָיָה שִׁיְהַנֶּה הַמֹּוֹהֶל מִפֶּתוֹ וּמִפְּרָנְסוֹתוֹ, וְאִז
 יִהְיֶה לוֹ שְׁלִיטָה עָלָיו, וְלֹא יָדַע מְאוּמָה שְׂאֲשֵׁתוֹ גְּלָתָהּ
 שֶׁהוּא הָיָה שָׂד וּמִשְׁחִית.

הַמֹּוֹהֶל אֵינּוּ לֹקַח שׁוּם דְּבָר מִרְכוּשׁ בַּעַל הַבַּיִת

טו. וַיְהִי לַעֲת עָרַב הָיָה סְעוּדַת בְּרִית מִלָּה, וְאַף
 עַל פִּי כֵן לֹא אָכַל וְשָׁתָה הַמֹּוֹהֶל אִתָּם, וְאָמַר שְׂרָאשׁוּ
 וְאִיבָרְיוֹ כְּבָדִים עָלָיו. וְהֵמָּה אָכְלוּ וְשָׁתוּ כָּל מַעַדְנֵי
 עוֹלָם, וַיְהִי כְּטוֹב לָבָם בֵּינָם אָמַר הַבַּעַל הַבַּיִת לַמֹּוֹהֶל
 קוּם וּלְךָ עִמָּדִי לְחֹדֵר אֶחָד. אִז נִתְיָרָא הַמֹּוֹהֶל וְאָמַר
 בְּדַעְתּוֹ שֶׁהִגִּיעַ זְמַן קִצּוֹ לָמוֹת. וְהֵלֵךְ עִמּוֹ לְחֹדֵר אֶחָד,
 וְהִרְאָה לוֹ בַּעַל הַבַּיִת כָּלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים מְכֻלֵי כֶּסֶף,
 וְאַחַר כֵּן הָיָה מוֹלִיךְ אוֹתוֹ לְחֹדֵר שְׁנִי וְהִרְאָה כָּלֵי זָהָב,
 וְאָמַר לוֹ, טַל כָּלֵי אֶחָד לְזַכְרוֹן. אָמַר לוֹ הַמֹּוֹהֶל, יֵשׁ לִי
 כָּלִים שֶׁל זָהָב וְשֶׁל כֶּסֶף וַיֵּשׁ לִי כָּל טוֹב שֶׁבְּעוֹלָם, כָּלִים
 טוֹבִים וּמְרַגְלִיּוֹת טַבְּעוֹת וְאַצְעָדִים וְעֵנְקִים. אָמַר לִיה
 הַבַּעַל הַבַּיִת, טַל טַבְּעַת אַחַת אוֹ כָּלֵי חִפֶּץ שִׁיקָר הוּא
 בְּעֵינַיִךְ, וְעַל כָּלֵם לֹא רָצָה הַמֹּוֹהֶל לְקַח, וְהִשִּׁיב שִׁישׁ
 לוֹ גַּם בֵּן אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת לָרַב.

הַמוֹהֵל תָּמָה עַל קְשׁוּרֵי הַמִּפְתָּחוֹת שֶׁבַחֲדָר בַּעַל הַבַּיִת

טז. אַחַר כֵּן הָיָה מוֹלִיךְ אוֹתוֹ לְחַדֵּר אֶחָד שֶׁהָיָה מִפְתָּחוֹת הַרְבֵּה, סְבִיב הַחֲדָר הָיוּ תוֹלִיךְ הַמִּפְתָּחוֹת בְּמִסְמְרוֹת, הַרְבֵּה מְאֹד. וַיִּתְמָה הָאִישׁ הַמוֹהֵל עַל הַדְּבָר הַזֶּה, וַרְאָה בְּעֵינָיו כְּמַדְמָה לוֹ שֵׁישׁ קְשׁוּר מִפְתָּחוֹת בְּיַחַד כְּמוֹ שֵׁישׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ לְכָל הַחֲדָרִים לְכָל הָאֲרָגוֹ שְׁלוֹ. וְשָׂאל הַבַּעַל הַבַּיִת אֶת הַמוֹהֵל וְאָמַר לוֹ, אֲדוֹנִי, הֲרֵאִיתִיךָ כָּל כֵּן כְּלֵי כֶסֶף וְזָהָב וְכָל כֵּן אוֹצְרוֹת אֲבָנִים טוֹבוֹת וְלֹא הָיִיתָ מִתְמִיָּה עֲלֵיהֶם, וְעַל אוֹצֵר זֶה אֲתָה מִתְמִיָּה, שֶׁהוּא רַק בְּרוֹזֶל שֶׁהֵן הַמִּפְתָּחוֹת שֶׁהָיוּ כָּלָם שֶׁל בְּרוֹזֶל. וְהַשִּׁיב לוֹ הַמוֹהֵל, אֲנִי מִתְמִיָּה עַל קְשׁוּר זֶה שֶׁל מִפְתָּחוֹת שֶׁהֵן דּוֹמִין כָּלָם לְבָתִּים וְאוֹצְרוֹת וְחֲדָרִים שְׁלִי כַּאֲשֶׁר יֵשׁ לִי בַּבַּיִת, וְהֵם תְּלוּיִן פֹּה בְּמִסְמֵר זֶה.

הַשֵּׁד מַחְזִיר לַמוֹהֵל אֶת מִפְתָּחוֹת בֵּיתוֹ

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַבַּעַל הַבַּיִת, בַּאֲשֶׁר שִׁגְמַלְתָּ חֶסֶד עִמָּדִי וְהִלַּכְתָּ עִמִּי עֲרֹךְ שְׁתִּים עֲשָׂרָה פְּרָסָאוֹת לְמוֹל אֶת בְּנִי, וְרֵאִיתִי שֶׁהוּא אֲתָךְ שְׁלֹא אֶכְלָתָ וְלֹא שְׁתִּיתָ וְלֹא לָקַחְתָּ מְאוּמָה מִרְשׁוֹתַי, לָכֵן אֲנִי אֲגַלֶּה אוֹתְךָ, שֶׁאֲנִי הוּא רֹאשׁ הַמְּמַנֶּה שֶׁל הַשָּׂדִים שֶׁהֵן מְמַנִּים עַל קִצְתָּ אֲנָשִׁים שֶׁהֵמָּה בְּטַבְעָם קִמְצָנִים, אֲזִי הוּא מְסוּר בְּיַדֵּינוּ כָּל הַמִּפְתָּחוֹת שֶׁלָּהֶן, כְּדֵי שְׁלֹא יֵהָא בָּהֶן כֹּחַ וְרִשׁוֹת

לַעֲשׂוֹת בְּהֵן אֵיזָה צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֶסֶד, וְאִף לַעֲצָמָם
 אֵין רְשׁוֹת בְּיָדָם לְהִתְעַנֵּג לְקִנּוּת אֵיזָה מֵאֲכָל טוֹב אוֹ
 מִיַּי מִגְדִּים. וּבְאֲשֶׁר שְׁאַתָּה גְּמַלְתָּנִי חֶסֶד גְּדוֹל, קַח
 הַקְּשׁוֹר שֶׁל הַמִּפְתָּחוֹת הַלְלוּ וְאֵל תִּירָא, חֵי ה' שְׁלֹא
 יֵאָרַע לְךָ שׁוֹם רָעָה.

יז. וַיִּקַּח הַמּוֹהֵל הַקְּשׁוֹר שֶׁל מִפְתָּחוֹת וְהֵלַךְ
 בְּשִׂמְחָה לְבֵיתוֹ. וּבָבוֹאוּ לְבֵיתוֹ נִהְפָּךְ לְכָבוֹ וְנַעֲשֶׂה
 לְאִישׁ אַחֵר, וְתַכֶּף בָּנָה בְּנֵין שֶׁל אַבְנִים, בֵּית הַכְּנֶסֶת
 גְּדוֹלָה וּמִפְאָרָה מְאֹד, וְעָשֶׂה צְדָקָה וּפְרִיָּס אֶת הָעֲנִיִּים,
 וְהִיָּה מְלַבֵּישׁ הָעֲרֻמִּים, וְהַפְּלִיא לַעֲשׂוֹת עַד יוֹם מוֹתוֹ
 וְנִפְטָר בְּשֵׁם טוֹב.

"יְבָרְכֶךָ ה'" - בְּמִמוֹן, "וַיִּשְׁמְרֶךָ" - שְׁלֹא יִהְיוּ

הַמִּפְתָּחוֹת מְסוּרִים בְּיָדָם

יח. וּלְפִי זֶה נִרְאָה לִי, דִּזְהוּ כְּנִנַּת הַמְּדַרְשׁ רַבָּה
 שֶׁהִתְחַלְנוּ, "יְבָרְכֶךָ ה'" - בְּמִמוֹן, שִׁיְהִיָּה לְךָ מְמוֹן
 הַרְבֵּה וְאוֹצְרוֹת כֶּסֶף וְזָהָב. וְאִם תֹּאמַר, מַה הַנָּאָה יִהְיֶה
 לִי בְּאוֹתָן אוֹצְרוֹת כֶּלִי כֶּסֶף וְכִלֵי זָהָב, בְּאֲשֶׁר
 שֶׁהַמִּפְתָּחוֹת יִהְיוּ מְסוּרִים בְּיַד הַשָּׂדִים וּמְזִיקִים, לָזֶה
 אָמַר, "וַיִּשְׁמְרֶךָ" - מִן הַמְּזִיקִים, שְׁלֹא יִהְיוּ הַמִּפְתָּחוֹת
 מְסוּרִים בְּיָדָם. וְאִם כֵּן אֶתָּה תִּשְׁלַט בְּמַעֲשֶׂה יְדִיךָ,
 וּבְהַטּוֹב אֲשֶׁר יִיטִיב ה' לְךָ תּוֹכַל מֵהֶם לַעֲשׂוֹת צְדָקָה
 וּגְמִילוֹת חֶסֶדִים, וְקַל לְהַבִּין.

הקמֶצֶן מֵלֵתוֹן צְדָקָה, נִמְצָא תַּחַת רִשּׁוֹת הַסֵּטְרָא אַחֲרָא רַחֲמֵנָא לִיצְלוֹן

יט. על כֵּן מִכָּל הַנִּזְכָּר לְעֵיל נִשְׁמַע שְׁמִי שֶׁהוּא
קִמְצָן גָּדוֹל, אֲזִי הוּא בְּרִשּׁוֹת הַסֵּטְרָא אַחֲרָא בְּיַד
הַמְזִיקִים שְׁשׂוּרִים עַל הַמָּמוֹן בְּנִזְכָּר לְעֵיל, וְמִי שֶׁהוּא
וְתַרְן אֲזִי הוּא מִסֵּטְרָא דְקִדְשָׁה. עַל כֵּן יִרְאֶה הָאָדָם
שֶׁלֹּא יֵהֵא קִמְצָן יוֹתֵר מִדְּאִי, כְּדֵי לְהַכְנִיס עֲצָמוֹ
בְּקִדְשָׁה, וְיִזְכֶּה גַם כֵּן לְעוֹלָם הַבָּא, אָמֵן.

פֶּרֶק כ"ו

א. כְּתִיב (מְשָׁלִי כג, ו-ז) "אֵל תִּלְחֶם לְחֶם רַע עֵינִן, כִּי
כְמוֹ שְׁעַר * בְּנִפְשׁוֹ". הַפְּרוּשׁ הַפְּשוּט בְּעֵינֵי הַהִמּוֹנִי
עֵם, אֵל תִּלְחֶם לְחֶם רַע עֵינִן, כִּי כְמוֹ שְׁעַר בְּנִפְשׁוֹ שֶׁל
הַבַּעַל הַבֵּית, שְׁאִינוֹ נוֹתֵן הַלְּחֶם לְאַנְשֵׁים אַחֲרִים, כִּי
הוּא כְמוֹ שְׁעַר בְּנִפְשׁוֹ שֶׁל בַּעַל הַבֵּית.

ב. אֲבָל הַזֵּהָר פִּרְשׁ בְּעֵינֵי אַחַר, אֵל תִּלְחֶם לְחֶם רַע
עֵינִן כִּי הוּא כְמוֹ שְׁעַר בְּנִפְשׁוֹ שֶׁל הָאוֹכֵל, כִּי כָּל הָאוֹכֵל
מֵאֲכָל אֲצֵל הָרַע עֵינִן, אַחַר כֵּן אוֹתוֹ הָאֲכִילָה הוּא
בְּנִפְשׁוֹ שֶׁל הָאוֹכֵל כְּמוֹ סֵם הַמּוֹת, וְלֹא יִגִּיעוּ יָמִים

(* תִּיבַת שְׁעַר מְלִשׁוֹן תַּעַר (סִכּוּן גִּילוּחַ), שֶׁהוּא כְמוֹ
שְׁמַעְבִּיר תַּעַר בְּנִפְשׁוֹ שֶׁל בַּעַל הַבֵּית, (בִּיאור אֲשַׁכְּנִיז).

מוֹעֲטִים שְׂיָבוֹא אֵלָיו אֵיזָה חֲלִי וְלִפְעָמִים יִגִיעַ אֶף
שְׂיִחֲלָה בְּחֲלִי שְׂיֵשׁ בּוֹ סִפְנָה.

הַצַּר עֵין צָרִיךְ לְשׁוֹב עַל שְׁגָרָם רְעָה לַחֲבֵרוֹ

ג. וְלִכֵּן לֹא רְצָה רַבֵּינוּ הַקְדוֹשׁ לֶאֱכֹל מִשׁוּם אָדָם,
כִּי הִיָּה מִתְיָרָא לְנַפְשׁוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִן אֵיזָה צָרִי הָעֵין,
וְאַחַר כֵּן בְּהִכְרַח שְׂיָבוֹא אֵלָיו אֵיזָה חֲלִי. וְאִם כֵּן, כָּל
מִי שֶׁהוּא צָר עֵין גּוֹרֵם רְעָה לְעַצְמוֹ וְגוֹרֵם רְעָה
לְאַחֵרִים. וְלִפְעָמִים כְּשִׂמּוֹת הָאָדָם הָאוֹכֵל מֵאֲכָל אֲצֵל
הַצַּר עֵין, אֲזַי בְּגִרְמָא דִּילִיָּה הוּא מֵת וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת
תְּשׁוּבָה עַל זֶה, כְּדָאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה (שֶׁבֶת דף
ל"ב עמוד א') "מְגַלְגְּלִין זְכוּת עַל יְדֵי זַפְאֵי וְחוֹבָה עַל יְדֵי
חַיִּב".

הַקִּמְצָן גּוֹרֵם רְעָה גַם לְעַצְמוֹ

ד. וְלִפְעָמִים מִי שֶׁהוּא קִמְצָן וְצָר עֵין גּוֹרֵם רְעָה
לְעַצְמוֹ לְמוֹת בְּשִׁבִיל דְּבַר קָטָן, כְּאֲשֶׁר אָנִי רְאִיתִי כַּמָּה
אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא הָיוּ רוֹצִין לִתֵּן לְבַעֲלֵי הַמְלַחְמוֹת קִבְיָאוֹת
אוֹ טוֹפִ"ק, וּבְעֵבוֹר דְּבַר קַל הָיוּ הַבְּעֲלֵי מְלַחְמוֹת
הוֹרְגִין אוֹתָן.

ה. וְלִפְעָמִים יְכוֹלִין לְהַצִּיל נַפְשׁוֹת מִבֵּית הָאֲסוּרִין
בְּדָבָר מְעַט. וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁנִּתְחַזְקוּ הַבְּלוֹלִים עַל נַפְשׁוֹת
יִשְׂרָאֵל, אֲפִילוֹ אִם יִתֵּן מְלֹא בֵיתוֹ אֵין יְכוֹל לְהַצִּיל

קב שְׁמוֹת - פֶּרֶק כ"ו הַיִּשָּׁר כב
אוֹתוֹ. אוֹי וְאֹבֹי לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים, וְעַלֵּיהֶם אָמַר שְׁלֹמֹה
(קִהְלֶת ה, יב) "יֵשׁ עֶשֶׂר שְׁמוֹר לְבַעְלָיו לְרַעְתּוֹ".

הַטַּעַם שֶׁנַּחֲוִים אִישׁ גַּם זֶה קָבַל עַל עֲצָמוֹ יְסוּרִים עָבוּר כָּל הָעוֹלָם

ו. וּבֹא וּרְאֵה מַה דְּאִיתָא בְּגִמְרָא דְּמַסְכַּת תַּעֲנִית
(דף כ"ה עמוד א') בְּמַעֲשֵׂה בְּנַחֲוִים אִישׁ גַּם זֶה, דְּפָגַע בּוֹ
עָנִי אֶחָד וְאָמַר לוֹ, רַבִּי, פְּרַנְסִנִי, וְהִלַּךְ תַּכְּף וְטָעַן
מִהַחֲמוּר. עַד שֶׁלֹּא הִסְפִּיק לְטָעַן מֵאֲכָל, יִצְאָה נִשְׁמַתּוֹ
שֶׁל הָעָנִי.

ז. אָמַר אוֹתוֹ הַצְּדִיק, עֵינַיִם שֶׁלֹּא חָסוּ עָלָיו יְסָמוּ,
יָדַיִם שֶׁלֹּא נָתְנוּ תַּכְּף יִקְטְעוּ, וְכָל הַגּוֹף שֶׁלֹּא חָס עָלָיִךְ
יִדְכָּא בְּיְסוּרִים, וְאַרְעֵה לוֹ כְּפִי שְׂגוֹר עַל עֲצָמוֹ.

ח. וְאַחַר כֵּן רָאוּ אוֹתוֹ תַּלְמִידָיו בְּיְסוּרֵינָן וְהִתְחִילוּ
לְבַכּוֹת. אָמַר לָהֶם, מִפְּנֵי מַה אַתֶּם בּוֹכִים, אֲנִי גְרַמְתִּי
לְעֲצָמִי, שֶׁלֹּא נִתְקַרְרָה דַּעְתִּי עַד שֶׁאֲמַרְתִּי שִׁימְלֵא כָּל
גּוּפִי שְׂחִין. אָמְרוּ לוֹ, אוֹי לָנוּ שֶׁרְאִינוּ אוֹתְךָ בְּכֵן.

ט. אָמַר לָהֶם, אוֹי לִי אִם לֹא רְאִיתֶם אוֹתִי בְּכֵן.

מִי שֶׁמְזַמֵּן אוֹרְחִים, צָרִיךְ לִתֵּן לָהֶם בְּעֵין יָפָה

י. עַל כֵּן יִרְאֵה הָאָדָם כְּשִׁישׁ לוֹ אוֹרְחִים בְּבֵיתוֹ, יִתֵּן
לָהֶם בְּעֵין יָפָה, אוֹ לֹא יִזְמִין כָּלֵל אוֹרְחִים כְּדֵי שֶׁלֹּא

יבא חס ושלום לידי ענש פּנּוּזָר לְעִיל, וְקָרוּב הַדָּבָר
שִׁיְהִיָּה מִכְרַח לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה.

יא. ועל פי זה נוכל גם כן לפרש פרוש הפסוק
(משלי יג, כה) "צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים
תחסר". ויהיה הפרוש כך, כי כל האוכל אצל צדיק
שהוא טוב העין יאכל לשובע נפשו, אפילו אם אכל
מעט מן המאכלים. אבל מי שהוא אוכל מן בטן של
רשעים, הוא יחסר, אפילו אם הוא אוכל הרבה, מפל
מקום לא יהיה שבע האוכל מן מאכל של רע עין. כי
זה הוא כלל גדול, מי שהוא רע עין אינו יכול להשביע
את נפשו, ומפל שכן שאינו יכול לתן לאחרים מטובו
אשר חנן ה' אותו.

עונשו של נבל

יב. וכמו שמצינו אצל נבל (שמואל א כה, יא) שלֵא
רצה לשלח למלך דוד עליו השלום מנחה מזבחו,
וגרם רעה לעצמו שמת במגפה עבור עוון זה. על כן
צריך האדם להתרחק ממדה זו ואז טוב יהיה לו סלה.

◆ נֶאֱרָא ◆

פֶּרֶק כ"ז

א. "מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד" (תהלים קלג, א), באיש אשר הוא ירא ה', והוא עוסק בדברי תורה ועמוד העבודה זו תפלה, אשר אלו השני עמודים הן מקדימין והולכין לפני המטה כשהוא הולך לעולמו אחרי מותו.

בַּת קוֹל יוֹצֵאת לְפָנֵי מִטַּתוֹ וּמְכַרְזֵת לְפָנָיו

ב. וקול פרוז נפיק קדמוהי [פרוש: וקול פרוז יוצא לפניו]: זה האיש אשר בחייו תמיד הלך עמו בתורה אחת, וגם עכשיו לא נעזבנו עד פי נביאנוהו להיכלו אשר הוא פלו אומר כבוד.

ואומרים לתורה הקדושה, כמה יקר ותפארת להאדם בעבורך בהיותו הולך בתורת אמת. מה שאין כן כשאדם הולך אחר שוא והבל ועוסק בתורה של דופי ופליסתר, אזי הוא שבר על שבר.

ג. וראיה מזהר פכשת בלק * ג (נדף קפ"ה עמוד ב'), שלאחר פטירת האדם טרם בואו לדין פרוזא נפיק,

*ג פרוש הזמר בלשון-קדש:

אתפנשו כל בני מתיבתא לעין בדיניה, ומתפנשין יחד,
והיא נשמתא עילין יתיה תרין ממנים.

שְׂכַר הַמְּחַדְשִׁים חֲדוּשֵׁי תוֹרָה לְאַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה

ד. כִּינּוּן דְעִילַת, מְעַמִּידִים אוֹתָהּ אֲצֵל חַד עֲמוּדָא
אֲשֶׁר אֵשׁ וְשִׁלְהוּבָא מְלַהֲטָא שָׁם, וְאִז מְבִיאִין בְּכַתָּב כָּל
מְאֵי דְחֲדָשׁ בַּתּוֹרָה בְּחַיּוֹ, וּמְעִינִין בְּאוֹתָן הַחֲדוּשִׁים.
אִם הֵם דְּבָרִים בְּרוּרִים שֶׁל אֱמֶת, דְּהִינוּ שְׁחַדָּשׁ אוֹתָן
עַל פִּי הַקְּדָמוֹת שֶׁל אֱמֶת, אִז כָּל אֶחָד מִבְּנֵי מְתִיבְתָא
עִילָאָה מְעַטֵּר לִיהּ בְּעֵטְרָא הַמְּתַנוּצֵץ וּמְאִיר בְּאוֹר
בְּהִיר.

וְאִם הֵן דְּבָרִים שְׂאִינָם שֶׁל אֱמֶת, אִז כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מִבְּנֵי מְתִיבְתָא אוֹמְרִים שְׁקֵר הוּא, רַק הוּא הִיָּה אוֹמֵר

לְאַחַר פְּטִירַת הָאָדָם טָרַם בּוֹאוֹ לְדִין, מְכַרְיֵז הַפְּרוּז:
"הַתְּפַנְסוּ כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה לְעֵינֵי בְּדִינוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי!"
וּמְתַפְנְסִים בְּנֵי הַיְשִׁיבָה לְדוֹן. אֶת הַנְּשֻׁמָּה - מוֹבִילִים לְדִין
שְׁנֵי מְמַנִּים. כִּינּוּן שְׁנִכְנָסָה, מְעַמִּידִים אוֹתָהּ עַל יַד הָעֲמוּד,
שְׁשָׁם מְלַהֲטוֹת אֵשׁ וְשִׁלְהַבָּת, אִז מְבִיאִים בְּכַתָּב אֶת כָּל
מֵה שְׁחַדָּשׁ בִּימֵי חַיּוֹ. וְהִיָּה אִם הַחֲדוּשִׁים הֵנָּם אֱמִיתִיִּים
וּבְנוּיִים עַל יְסוּדוֹת אֱמִיתִיִּים - אִזִּי כָּל אֶחָד מִבְּנֵי הַיְשִׁיבָה
מְעַטֵּר אוֹתוֹ בְּעֵטְרָה הַמְּתַנוּצֵצַת וּמְאִירָה בְּאוֹר בְּהִיר;
וְאִם הַחֲדוּשִׁים אֵינָם אֱמִיתִיִּים - אִזִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם
קוֹרָא: "שְׁקֵר הוּא, וְאִמֵּר חֲדוּשׁ זֶה רַק כְּדִי לְהַתְּפָאֵר!"
אוֹי לָהּ לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, שְׁמַבְיָשִׁים אוֹתוֹ בְּנֵי הַיְשִׁיבָה וְכוּ'.

הַקְדָּמָה כְּדֵי לְהַתְפָּאֵר בְּחֵדוּשֵׁי שְׁקָר, וַיִּלִּיה לְהֵהִיא
כְּסוּפָא דְעַבְדִּין לִיה בְּנֵי מְתִיבְתָא.

וּמִיד בָּא הַמְּמִנָה שֶׁל גִּיהֲנָם וְחֻטְפוֹ עַל פִּי פֶסֶק בְּנֵי
מְתִיבְתָא [בְּנֵי יְשִׁיבָה], דְּמוֹסְרִין אוֹתוֹ בְּיָדוֹ, וּמְקַלְעִין לִיה
מִתְמָן בְּפַעַם אֶחָד לְתַחֲתִיּוֹת שֶׁל גִּיהֲנָם, וְסוּבַל שָׁם
עוֹנְשִׁין קָשִׁים וּמְרִים, כְּדֹאֵיתָא בְּזִהַר פְּרָשֶׁת יִתְרוֹ (דף
פ"ז עמוד א')

ה. *ד כָּל מֵאן דְּאָמַר בְּמַלּוּי דְּאוֹרִיתָא מַאי דְּלֹא יָדַע
וְלֹא קָבִיל מִן רַבִּיה, עָלְיוֹ הַכְּתוּב אוֹמֵר (שְׁמוֹת כ, ד) "לֹא
תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה". וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין
לְאַתְפָּרַע מִיְנִיה בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּנִשְׁמַתָּא דִּילִיה בְּעֵי
לְמִיעַל לְדוּכְתָא, וְדַחֲתִין לֵה לְבַר, וְתִשְׁתַּצִּי מֵהוּא אַתְר
דְּצִרוּרָא בְּצִרוּרָא דְחַיִּי דְשָׂאָר נִשְׁמַתִּין. הֲרִי לָךְ מְבֹאָר
הָעוּוֹן הַחֲמוּר וְהַעֲנֵשׁ הַחֲמוּר.

ד* פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ :

כָּל מִי שְׁאוּמֵר דְּבְרֵי תוֹרָה מֵה שְׂאִינּוּ יוֹדַע וְלֹא קָבֵל
מִכַּבּוֹ עָלְיוֹ הַכְּתוּב אוֹמֵר: "לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל
תְּמוּנָה", וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַפְרַע מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם
הַבָּא, שֶׁהַנְּשֻׁמָּה חִפְצָה לְהַכְּנִס לְמִקּוּמָה וְדוּחִין אוֹתָהּ
הַחוּצָה, וְתַדְחָה מִן הַמְּקוֹם הַהוּא, הַצִּרוּר בְּצִרוּר הַחַיִּים
שֶׁל שָׂאָר הַנְּשֻׁמוֹת, הֲרִי לָךְ מְבֹאָר הָעוּוֹן הַחֲמוּר וְהַעֲנֵשׁ
הַחֲמוּר.

ענין פונת התפלה

ו. ועתה נבאר מענין פונות התפלה, בזהר פרשת בלק (דף קצ"ה עמוד א') ידוע כי דוד המלך עליו השלום היה נעים זמירות ובעל תפלות, ויש לנו ללמד סדר וענין תפלה ממנו.

ז. מצינו שלפעמים הכניס עצמו לכתות של עבדים, הלא הוא דכתיב (תהלים קכג, ב) "הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם" וגו', ולפעמים הכניס עצמו לכתות של עניים, כמו שאמר (תהלים פו, א) "הטה ה' אזנך עניי כי עני ואביון אני". ולפעמים הכניס עצמו לכתות של החסידים, הלא הוא דכתיב (שם, ב) "לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני". ולפעמים הכניס עצמו לכתות של קדושים, שמוסרים נפשם על קדשת השם, הלא הוא דכתיב (שם כה, א) "לדוד אליך ה' נפשי אשא" וכו'.

שפלות הרוח בעת התפלה

ח. והנה בפירות ותשבחות צריך האדם לעשות את עצמו כעבד שמסדר שבחו של אדונו וקונו, ובהגיע ליחוד "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" ישוי גרמיה בהדי אינון דמסרי נפשיהו על קדושת השם.

[פרוש: יקבל על עצמו למסר את נפשו על קדושת השם.]

*ה ובהגיע לתפלת שמונה עשרה ישוי נפשיה שתהא תפלתו כלולה בין תפלה של עניים, כי תפלת

(*ה) פרוש הזהר בלשון-קדש:

ובהגיע האדם לתפלת שמונה עשרה, יכנו, שתהא תפלתו כלולה עם תפלת העניים, משום שתפלת העני קרוב להתקבל לפני הקדוש ברוך הוא יותר מכל התפלות שבְּעוֹלָם, משום שבשעה שהעני מתפלל תפלתו - פותחים את כל חלונות הרקיע, ותפלת העני עוטפת את כל תפלות ישראל; ואין התפלות מתקבלות, עד שתכנס תחילה תפלת העני, והקדוש ברוך הוא אומר: "תתעטפנה כל התפלות בתפלת העני!" וכל תפלה המתקבלת - דנים אותה בית הדין העליון לפני הקדוש ברוך הוא, אם ראוייה היא להתקבל ברצון, מה שאין כן תפלת העני, העומד בתפלה מתוך דחקו ומציע צרכיו וצרכי בני ביתו התלויים בו, ומפרט לפני הקדוש ברוך הוא את מצבו הגרוע ואת צערו, כשעיניו זולגות דמעות. תפלה זו היא הראויה לעטר בה את כל תפלות ישראל.

והקדוש ברוך הוא במה עוסק הוא באותה שעה? אומרים, כי מחבב הוא את כליו השבורים והמדכאים, האביונים ונדלת העם. אין איש יודע את הנעשה מתפלת העני השופך שיחו בדמעות, שהיא היא התפלה, העוטפת את כל שאר התפלות. זה שאמר הכתוב: "תפלה לעני כי יעטר" - שתפלתו נעשית עטוף לכל התפלות, ואין התפלות נכנסות, עד שתכנס לפני הקדוש ברוך הוא תפלת העני. והקדוש ברוך הוא אומר: "תתעטפנה כל

עני היא קרוכה להתקבל לפני הקדוש ברוך הוא יותר
מכל צלותין דעלמא.

ט. בגין דעני צלי צלותא, פתחין כל חלונות
הרקיע ותפלת העני מעטפת כל תפלת ישראל, ולא
אעלין צלותהון דעלמא עד דיעול צלותהון דעני,
וקדשא בריך הוא אמר יעטפון כל צלותהון בצלותין
דעני.

י. וכל צלותין דעאליה דינין ביה דינא דלעילא
קמי קדשא בריך הוא אם ראויים המה להתקבל או
לא, מה שאין כן צלותא דעני העומד בתפלה ומציע
דחקו וצרכי ביתו וכניו וכנותיו התלויין בו ומעמדו
הגרוע אשר הוא מבלה ימיו בצער ובצרה, והוא פורט
הכל קמיה קדשא בריך הוא, ועיניו זלגו דמעות דא
הוא צלותא דעביד עטופין לכל צלותין וקדשא בריך
הוא במאי עסיק בהאי שעתא אמרין תיאובתיה היא
במאנין תבירין דילה שהם האביונים ודלי העם דהם
מאנין תבירין דילה וכלם לא ידעי מאי דאתעביד
מצלותא דעני שישפך שיחו בדמעות המעטפת כל
צלותין דעלמא.

התפלות בתפלת העני ותכנסנה אליי. לכך שנה דוד
המלך נפשו כעני וקרא עצמו 'עני'.

יא. וְזֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב (תהלים קב, א) "תִּפְלֶה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף", דָּאִיְהוּ עֵבִיד עֲטִיפָא לְכָל צְלוֹתִיהוֹן דְּעֵלְמָא, וְלֹא עָאֲלִין עַד דְּצְלוֹתִיה דְּעֵנִי עֲאֲלַת קַמִּיה קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר, יִתְעַטְפוּן כָּל צְלוֹתִין בְּדָא וְתִיעוּל לְגַבְאִי, עַל כֵּן דְּוֹד כְּלִיל גְּרַמִּיה בְּהַדְּיָה דְּעֵנִי, וְקָרִי אַף נַפְשִׁיה עֵנִי.

יב. וְאִם כֵּן נְלִמּוּד,*ו שְׁאִם רוּצִים הַבְּנֵי אָדָם לְעִבּוּד גְּרַמִּיהוּ תְּדִיר כְּמִסְכְּנָא, צְלוֹתִיה סְלִיק וּפּוֹגְעָה בְּאַנוּן צְלוֹתִין דְּמִסְכְּנִין וְאַתְחַבְּרַת בְּהוּ וְסִלְקַת בְּהַדְּיָהוּ, וּבְכֻלָּא דְּלֵהוֹן עֲאֲלַת, וְאַתְקַבְּלַת בְּרַעְוָא קַמִּיה מְלַכָּא קַדִּישָׁא.

יג. וּבְהַגִּיעוּ לְתַפְלַת בְּרַכַּת שְׁמַע קוּלְנוּ יִשׁוּי נַפְשִׁיה בְּהַדְּיָהוּ דְּחִסְדִּים, וּפְרוּשׁ הַדְּבָר הוּא שְׁיֵאמַר וְדוּי חֲטָאִיו בְּשְׁמַע קוּלְנוּ וְעַל יְדֵי וְדוּי חֲטָאִיו נִקְרָא חֲסִיד, כִּי הוּא מוֹדָה עַל פְּשָׁעוֹ וְחֲטָאִיו וּמִתְחַרֵּט וּמְקַבֵּל תְּשׁוּבָה שְׁלֵא לְהִיּוֹת עוֹד נִמְשָׁךְ אַחַר דְּרָכִים מְקַלְקְלִים

וְאִם רוּצִים בְּנֵי אָדָם לְעִשׂוֹת עֲצָמָם תְּמִיד כְּעֵנִי הַמִּתְפַּלֵּל לַפְּנֵי הַבוּרָא בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁבְרוֹן לֵב, אַזִּי תַפְלַתְּם עוֹלָה וּפּוֹגַעַת בְּתַפְלַת הָעֵנִי, מִתְחַבְּרַת לְתַפְלַתּוֹ, עוֹלָה עִמָּה, נִכְלָלַת יַחַד אִתָּהּ, וּמִתְקַבְּלַת בְּרַצוֹן לַפְּנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שֶׁהֵן בָּאִים מִצַּד שְׁמֵאל. כִּי אִם לְדָבֵק בִּימִינָא עֲלָאָה
דְּאִיהוּ אֶקְרִי חֲסֵד.

וְעַקֵּר וְדוּוּי הוּא בְּהִיּוֹתוֹ פּוֹרֵט כָּל חֲטָאֵי שְׁעָשָׂה,
וְלֵב הוּא יוֹדֵעַ מֵרַת נַפְשׁוֹ וְיוֹדֵעַ מֵה שְׁפָגַם וְחֲטָא
בְּנַעֲוָרָיו וּבִימִים הַבֵּינוֹנִים וּבִימֵי הַזְקָנָה, וְיִתְנוּדָה וּיְפָרֵשׁ
חֲטָאֵי כִּי עַל יְדֵי פְרִישַׁת וּפְרִיטַת חֲטָאֵי נִסְתַּלַּק
הַמִּקְטָרֵג מֵעֲלָיו, שְׁהָרִי הוּא מוֹדָה בְּעַצְמוֹ. וְאַף אִם
נִשְׁכַּחוּ מִמֶּנּוּ כַּמָּה חֲטָאִים שְׁבַעְבוּר כֵּן לֹא פָרַשׁ אוֹתָם
בְּדוּוּי אֶל יְדָאג בְּשָׁבִיל כֵּן הוֹאִיל כִּי שְׁכַחָה הִמָּה.

יֵד. עַל כֵּן גַּם הֵם נִמְשָׁכִין אֲבַתְרִיָּהוּ דְּאֲנוּן דִּהַתְנוּדָה
עֲלֵיהֶם [נִמְשָׁכִים אַחֲרֵי אוֹתָם שֶׁהַתְנוּדָה עֲלֵיהֶם], וְכַפְרָה אַחַת
לְכֻלָּם. אֲכֵן בְּהִיּוֹתוֹ מֵאֲרִיךְ בְּדוּוּי חֲטָאֵי לְפָרֻטָם בְּשִׁמְעַ
קוֹלָנוּ יִתְמַשֵּׁךְ עַל יְדֵי כֵךְ שְׁלֵא יוֹכַל לוֹמַר קִדְשָׁה עִם
הַצְּבוּר, עַל כֵּן כְּתוּבוֹ בְּעֲלֵי מוֹסֵר לְהַתְנוּדוֹת בְּקִצְרָה.

טו. וְכֵה יֹאמֵר, "רְבוֹן הָעוֹלָמִים הִרַע בְּעֵינֶיךָ
עֲשִׂיתִי עֲשֵׂה נָא לְמַעַן שִׁמְךָ הַגְּדוֹל שְׁתַּמְלֵא נָא
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים כֹּל הַפְּגִימוֹת שְׁפַגְמִתִּי בְּשִׁמוֹתֶיךָ
הַקְּדוּשִׁים מִנְעוּרֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, סָלַח לִי מַחֵל לִי
כִּפֹּר נָא לִי כִּי אֶתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפֹלָה" וְכו'.

קב וארא - פֶּרֶק כ"ז הישר לב

טז. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא יוֹדֵעַ כְּנֹנֶת הַלֵּב בְּיִשְׂרָאֵל
יִהְיֶה לוֹ כַּפְּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וְסִיִּים שָׁם בְּזֵהָר: *ז תָּנֶן,
בְּהֵוָה שְׁעֵתָא דְסֵדֶר בַּר נֶשׁ כָּל הַנִּי סְדוּרִין אַרְבַּע
בְּכֹנֶת הַלֵּב, נִיחָא מְאֹד קָמִיהָ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּפְרִישׁ
יְמִינָא עֲלֶיהָ וְאוֹמֵר עָלָיו (יִשְׁעִיָּה מֵט, ג) "עֲבָדִי אֲתָה,
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר".

ענין תפלה בצבור

יז. אֲמַנָּם עוֹד צְרִיךְ שְׁתַּדַּע תּוֹעֵלֶת לְקַבֵּלֶת הַתְּפִלָּה,
שְׁתַּהֲיֶה בְּצַבּוּר, וְכִדְאִיתָא שָׁם בְּזֵהָר (דף קצ"ו עמוד א')
דְּאָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה בְּמַסְכַּת בְּרַכּוֹת (דף ו'
עמוד ב'), מִי שְׁרָגִיל לְבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהַתְּפַלֵּל עִם
הַצַּבּוּר בְּכָל יוֹם וּפְעַם אַחַת לֹא בָּא, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הוּא שׁוֹאֵל עָלָיו (יִשְׁעִיָּה נ, ט) מִי בְּכֶם יֵרָא ה' אֲשֶׁר הֵלַךְ
חֲשָׁכִים וְאֵין נִגְהָ לּוֹ. אִם לְדַבֵּר מִצְוֶה הֵלַךְ נִגְהָ לּוֹ, וְאִם
לְדַבֵּר הִרְשׁוֹת הֵלַךְ אֵין נִגְהָ לּוֹ, וְקִשָּׁה לְמָה אָמַר
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דְוָקָא בְּזֵה הַלְשׁוֹן חֲשָׁכִים וְאֵין נִגְהָ
לוֹ.

זלמדנו: באותה שעה שמסדר האדם את אותם
ארבעת הסדרים בכונת הלב, הוא עושה נחת רוח מרבה
לפני הקדוש ברוך הוא, והוא יתברך פורש ימינו עליו
ואומר עליו: "עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".

יח. אך הענין הוא, כי בעוונותינו בגלות המר הזה הקליפות הן מבדילין בינינו לבין השמים, אף שהחלונות פתוחים למעלה, אמנם הקליפות מבדילין ועושין הפסקה ומחיצה בשלש זמנים ביום שהם פורחים להרי חשך לועד שלהם לעשות פנופיה של טמאה וערבובים שקוצים וגלולים ותועבה המה, ואז על ידם מחשיכים ומבדילים בזמנים אלו האור אשר דרך חלונות מאיר ונוצץ.

יט. ובזמנים אלו פנו קדמונים זכרונם לברכה לקבע שלש תפלות הקבועים בכל יום שהן שחרית מנחה ערבית, שבאותן שלש זמנים אוירא דרקייע פנוי מחמת הקליפות שכבר עברו וחלפו למקום טמאה פנופר, * וישראל עמא קדישא עילין לבי פנישתא

ח* פרוש הזהר :

עם קדוש נכנסים לבית הכנסת להתפלל, וחלונות אורות העליונים פתוחים, והאור שלהם יוצא, ושורים האורות על בתי כנסיות בראשם של אלו המתפללים תפלה, ומתפשטים האורות על ראשיהם, והקדוש ברוך הוא שואל על אותו בן אדם שאינו נמצא שם ואומר: חבל על פלוני שהי' רגיל כאן, ועכשיו אינו כאן, ואין לו חלק באור ההוא המאיר על ראשיהם של המתפללים, ואין מאיר לו כמו ששורה האור על אחרים, וכמה טובות אבדו ממנו.

קב נֶאֱרָא - פֶּרֶק כ"ז הִישֵׁר לַד

לְהַתְּפִלָּל וְחִלּוֹנוֹת עֲלָאִין נְהִירִין פְּתִיחִין וְהָאֹר דִּילְהוֹן
נְפִיק וְשָׂרְיָן נְהוּרִין עַל בְּתֵי כְּנִסְיֹת בְּרִישֵׁיהוֹן דְּצֻלָּאן
צְלוּתֵיהּ וּמִתְּפַלְגִין נְהִירִין עַל רִישֵׁיהוּ.

**מִי שֶׁבֵּא בְּכָל יוֹם לְתַפְּלָהּ וּפְעַם אַחַת לֹא הִגִּיעַ,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׂוֹאֵל עָלָיו**

כ. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאִיל עַל הַהוּא דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח
תְּמָן וְאָמַר חָבֵל עַל פְּלַנְיָא דְּהוּא רְגִיל הֶכָּא וְהִשְׁתָּא
שְׂאִינוּ בְּכָאן, וְלִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּהַהוּא נְהוּרָא דְּנְהִיר
עַל רִישֵׁיהוֹן דְּמַצְלִין וְאִין נְגַה לּוּ, כְּמָה דְּשָׂרְיָן נְהוּרָא
עַל אַחֲרָנִין וְכְמָה טוֹבוֹת אִיתְּאַבְּד מִיְנֵיהּ.

כא. וְנִרְאָה דְּעַל זֶה מְסִים (יִשְׁעִיָּה נ, י) יִכְבֹּט בְּשֵׁם ה'.
וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּהּ (בְּרִכּוֹת דף ו' עמוד ב')
דְּהִיָּה לּוּ לְבִטְחָ בְּשֵׁם ה', כִּי זֶה שְׁהֵלַךְ לְדַבֵּר הַרְשׁוֹת
לְמִשָּׂא וּמִתָּן בְּעַת הַקְּבוּעַ לְתַפְּלָהּ הִלָּא עַל יְדֵי שְׁהוּא
מִתִּירָא שְׂיַעֲבֹר וַיַּחֲלֵף מִמְּנוּ הַמִּשָּׂא וּמִתָּן שֶׁל אוֹתָהּ
שְׂעָה הַקְּבוּעָה לְהַתְּפִלָּל בְּצַבּוּר.

כב. וְלֹא נִכוּן הוּא, כִּי הִיָּה לּוּ לְבִטְחָ בְּשֵׁם ה'
שְׂיַעֲמִיד לּוּ רוּחַ מְמָקוּם אַחֵר. וְעַתָּה בּוֹדָאִי הוּא מְפַנֵּי
שְׂאִין לּוּ בְּטַחוֹן בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲשֶׁר הוּא זָן
וּמְפַרְגֵּס מְקַרְנֵי רְאָמִים וְעַד בִּיצֵי כְּנִים, וְנוֹתֵן הַשְּׁנֵחַתוֹ

על נכסיהון דאינשי [נכסיהם של בני אדם] ההולכים לדבר מצוה, וכדאיאתא בירושלמי דפאה (פרק ג', הלכה ז):

כג. "מעשה באחד שהניח את כל תבואה שלו והלך לעלות לירושלים לקיום מצות ראה, ולא הניח שום שומר אצל התבואה, וכשבא מירושלים מצא אריות שהיו מסבבים את התבואה".

שכר שומרי מצוות

כד. ועוד הובא מעשה שם, באחד שהלך לרגל לירושלים ושביק [והניח] ביתו פתוח מחמת טרדות הלוח הרגל, ואחר כך כשב לביתו היה מוצא נחשים סובבים סביבות הדלת והבית בענין שלא היה באפשרות שום אדם לפתח הדלת ולכנוס לביתו.

כה. * רבי פנחס משתעי, עובדא הוי בתרין אחים באשקלון דהוי ליה שכנים רעים מאמות העולם, אמרו, הנה בקרוב יעלו אינון יהודאין לרגל לירושלים ואנן נסבין כל אשר להם. וכשהלכו לעלות לרגל זמן

ט (* רבי פנחס ספר: מעשה בשני אחים באשקלון שהיו להם שכנים רעים מאמות העולם. אמרו השכנים ביניהם: "הנה בקרוב אותם יהודים יעלו לרגל לירושלים, ואנחנו נקח את כל אשר להם, את כל הרכוש שהשאירו בבית". זמן הקדוש ברוך הוא מלאכים בדמות אנשים שיוצאים ונכנסים לביתו של רבי פנחס.

קב נארא - פֿרַק כ"ז הישר לו

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֹאכִים בְּדַמוֹת אַנְשִׁים שְׂיוּצָאִים
וְנִכְנָסִין לְבֵית רַבִּי פְּנַחֵס.

כו. וּכְשָׁבֵאוּ * מִירוּשָׁלַיִם רָאוּ אוֹתָן הַשְּׂכָנִים,
וַיֵּצְאוּ לְקַרְאָתָם וְשָׂאֲלוּ לָהֶם לְשָׁלוֹם, וְאָמְרוּ, מֵאֵן
שְׂבַקְתוּן בְּבֵיתְכוֹן, אָמַר לָהֶם, לֹא שׁוֹם בַּר אַנְשׁ, אָמְרוּ
הַשְּׂכָנִים, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא הוּא אֱלֹהֵהוֹן דִּיהוּדָאִין דְּלֹא
שְׂבַקִין וְלֹא יִשְׂבַק לְהוֹן.

כז. הָרִי לָךְ גִּדְּל הַהַשְׁגָּחָה שְׂמִשְׁגִּיחַ הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ
בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל הַבוֹטְחִים בְּחִסְדּוֹ יִתְבַּרַךְ וְאִין עוֹזְבִים
מִצְנָה בְּשִׁבְלֵו, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן אֲגַר טָב וְשָׂר
טוב] בְּשִׁכְרָן. בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ הַנוֹתֵן מַחְיָה
וְכִלְכְּלָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

(* בְּשַׁחֲזָרוּ מִירוּשָׁלַיִם רָאוּ אוֹתָם הַשְּׂכָנִים וַיֵּצְאוּ
לְקַרְאָתָם וְשָׂאֲלוּ לָהֶם לְשָׁלוֹם, וְאָמְרוּ: "אֵת מִי הִנְחַתָּם
בְּבֵיתְכֶם בְּזַמַּן שְׁעֲלִיתֶם לִירוּשָׁלַיִם?" אָמְרוּ לָהֶם: "לֹא,
שׁוֹם בֶּן אָדָם לֹא הִשְׁאַרְנוּ בְּבֵיתֵנוּ". אָמְרוּ הַשְּׂכָנִים:
"בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן, הוּא אֱלֹקֵי הַיְהוּדִים, שְׁלֹא עָזַב אוֹתָם וְלֹא
יַעֲזָבֵם!"

פָּרֶק כ"ח

א. באֲשֶׁר כִּי הִרְבֵּה מְכַשׁוֹלוֹת בָּאִים לְבְנֵי אָדָם
מִחַמַּת שֶׁהֵן מִמַּחֲסְרֵי הַבְּטָחוֹן וְאֵינָן בּוֹטְחִים בְּהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, עַל כֵּן נִצְיֵג לְךָ כַּמָּה אֲזֵהֲרוֹת בְּזֶה.

ב. מְכַשׁוֹל הֶרְאֵשׁוֹן הַמְּצוּי בֵּין בְּעֵלֵי מַחֲיוֹת,
בְּרֵאוֹתָם כִּי נִתְמַעֵט הַמַּחְיָה אֵינָם רוֹצִין לְקַבֵּל בְּאֵהָבָה
וּבְחֶבְהָ גִזְרַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת נֶחֱשָׁב לוֹ
לְכַפֶּרֶת עוֹוֹן וְהַכֵּל בְּיַדֵי שָׁמַיִם, מִתְחַכְּמִים נֶגְדַת גִּזְרַת
הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשִׁין פְּעֻלוֹת עַל יְדֵי כְּשׁוּפִים
הַפּוֹרְחִים בְּאֵוִיר כִּי חָטָא גְדוֹל הוּא זֶה כַּאֲשֶׁר נִבְאָר
בְּעִזְרַת הַשֵּׁם.

טעם שֶׁנִּקְרָא בָּלֶק "בֶּן צְפוּר"

ג. *יא וְהִנֵּה בָּלֶק בֶּן צְפוּר עָשָׂה כְּשָׁפִים נֶגְדַת יִשְׂרָאֵל
עַל יְדֵי צְפוּר שֶׁשְׁמוֹ יְדוּעַ לְבַעֲלֵי מְכַשְׁפִּים שְׁפוּעֵלִים

יא*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

בָּלֶק בֶּן צְפוּר עָשָׂה כְּשָׁפִים נֶגְדַת יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי צְפוּר,
הַיְדוּעָה לְמְכַשְׁפִּים, לָכֵן נִקְרָא שְׁמוֹ 'בֶּן צְפוּר'. כְּשֶׁרָצָה
לְהַלְחֵם בְּיִשְׂרָאֵל, שָׁלַח אֶת צְפוּרוֹ זֶה לְמָקוֹם מְקוֹר
הַטְּמָאָה, כְּדֵי שֶׁתּוֹדִיעַ לוֹ מִשָּׁם, כִּיצַד יוּכַל לְהַלְחֵם
בְּיִשְׂרָאֵל.

קב וארא - פרק כ"ח הישר לח

הַכְּשׁוּף וּלְכַךְ הָיָה נִקְרָא בֶּן צְפוּר, וְשָׁלַח אוֹתוֹ אֶל
מְקוֹם מְקוֹר הַטְּמֵאָה שֶׁל כְּשׁוּף שְׂיֹדִיעַ לוֹ מֵה לַעֲשׂוֹת
נֶגֶד יִשְׂרָאֵל.

ד. כְּשֶׁחֲזַר *יב הַצְּפוּר אֵלָיו רָאָה חַד שְׁלֵהוּבָא
דְנוּרָא דְשֵׁט בְּתַרְיָה וְאוּקִיד גְּדַפּוּי כְּדִין נָפַל עָלָיו אֵימָה
וַחֲרָדָה גְּדוּלָה וְשָׁלַח בָּלַק אֶל בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר אֲשֶׁר הוּא
מִשְׂרָשׁ בְּטַמְאֵת הַכְּשׁוּף.

רֵאשִׁי הַכְּשׁוּף עַז"א וְעַז"ל

ה. וְהִנֵּה *יג רֵאשִׁי וּמְקוֹרֵי הַכְּשׁוּף הוּא עַז"א
וְעַז"ל אֲשֶׁר הָיוּ מְקַטְרְגִים נֶגֶד בְּרִיאַת הָאָדָם וְהַפִּילָם

יב*) כְּשֶׁחֲזַר הַצְּפוּר אֵלָיו, רָאָה בָּלַק וְהִנֵּה שְׁלֵהוּבָת
אֵשׁ דּוּלְקַת אַחֲרֵי הַצְּפוּר וְשׁוֹרְפֵת כְּנַפְיָהּ. מִשְׂרָאָה כְּד, נָפְלוּ
עָלָיו אֵימָה וַחֲרָדָה מִפְּנֵי כּוֹחַם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. מִיָּד שָׁלַח
לְקָרָא לְמַכְשֵׁף הַגְּדוּל, בַּלְעָם, כְּדֵי שְׂיַעֲזְרֵנוּ.

יג*) רֵאשִׁי הַכְּשׁוּף עַז"א וְעַז"ל:

וְהִנֵּה רֵאשִׁי טַמְאֵת הַכְּשׁוּף בְּעוֹלָם הַסּ הַמְּלֶאכִים
עַז"א וְעַז"ל, אֲשֶׁר בְּעַת בְּרִיאַת הָאָדָם, כְּשֶׁנִּמְלַךְ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּמֶלֶאכְיוֹ, הִתְנַגְּדוּ הֵם לְבְרִיאַתוֹ מִחֲשֵׁשׁ פֶּן
יִרְשִׁיעַ וַיִּקְלַקֵּל מֵעַשְׂיוֹ. אָמַר לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: "וְכִי
אַתֶּם, הַמְּלֶאכִים, יְכוּלִים לַעֲמֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּמִלְחָמַת
הַיִּצָּר?" עֲנוּ עַז"א וְעַז"ל: "כּוֹחוֹ שֶׁל הַיִּצָּר הִרְעֵ שׁוֹלֵט רַק
בְּאָדָם הַחֲמָרִי, אוֹלָם אָנוּ, שְׂמֵלֶאכִים הַנְּנוּ - וְדַאי לֹא יוּכַל
לְפַתּוֹתֵינוּ".

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַרְץ וְאֵז נִדְבְּקוּ בָהֶם עַרְבוּבֵי־אֶשׁ
זֶה־מַת הַנְּחֹשׁ, וְנִתְּנוּ עֵינֵיהֶם בְּבִנוֹת הָאָרֶץ וְהִלְכוּ אַחֲרֵי
זָנוֹת.

ו. וְרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמֵת־חִילִים לְהַטְעוֹת
אֶת הַבְּרִיּוֹת קָשֶׁר לְהוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁלְשָׁלוֹת
דְּפִרְזָלָא בְּהַדֵּי הָרִי חֲשֵׁךְ וְשֵׁם הֵם יוֹשְׁבִים.

הוֹרִיד אֵיפּוֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עֲזִיָּא וְאֶת
עֲזִא"ל לְעוֹלָם הִזָּה לְנִסּוֹתֶם בְּמִלְחָמַת הַיָּצָר. מִשְׁיָרְדוּ
לְעוֹלָם, הַתְּפִתוּ מִמְּרָאָה עֵינֵיהֶם, וְלָבַם נָטָה אַחֲרֵי בְּנוֹת
הָאָדָם. מִשְׁרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי מִטְעִים הֵם אֶת
הַבְּרִיּוֹת לְעֵבִירָה - אֶסְרִם בְּשִׁרְשָׁרְאוֹת שֶׁל בְּרָזֶל מֵעֵבֶר
לְהָרִי הַחֲשֵׁךְ. עֲזִיָּא נִיָּסָה לְהַתְּמַרְדַּ נֶגֶד הַבּוֹרָא בְּשַׁעָה
שֶׁקָּשְׁרוּ אוֹתוֹ, לָכֵן הִפִּילוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנִקְיָק הָהָר,
שֵׁם יוֹשֵׁב הוּא בְּבוֹר עַד צְנָאוֹ, כְּשֶׁהַחֲשֵׁךְ מְכַסֶּה אֶת פְּנֵיו.
עֲזִא"ל, שֶׁקָּבַל עָלָיו אֶת הַדִּין - הוֹשִׁיבוּ הַבּוֹרָא לִיד עֲזִיָּא,
אוֹלָם הָאִיר לוֹ אֶת מְקוֹם מְאֻסְרוֹ לָכֵן נִקְרָא עֲזִיָּא - 'נוֹפֵל'
וְעֲזִא"ל - 'גְּלוּי עֵינַיִם'. זֶה מֵה שֶׁקּוֹרָא בְּלַעַם עַל עֲצֻמוֹ
'נוֹפֵל וְגְלוּי עֵינַיִם'. הָרִי הַחֲשֵׁךְ אֵלּוּ הָרִי קָדָם הַנְּזַפְרִים
בְּפִסּוּק. מִדּוּעַ מְכוֹנִים הֵם 'הָרִי קָדָם'? מִשּׁוּם שֶׁהַחֲשֵׁךְ
קָדָם לְאוֹר בְּבְרִיאת הָעוֹלָם.

וְאַצֵּל עֲזִיָּא וְעֲזִא"ל אֵלּוּ - רֵאשֵׁי הַכְּשׁוּף - לְמַד בְּלַעַם
בְּכָל יוֹם אֶת שְׁמוֹת הַטְּמָאָה וְהַכְּשָׁפִים. זֶה מֵה שֶׁאָמַר
הַכְּתוּב: "מִן אֶרֶם יִנְחֲנוּ בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב מֵהָרִי קָדָם
נֶאֱמַר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר מִחֲזָה שְׂקֵי יַחֲזָה נוֹפֵל וְגְלוּי עֵינַיִם".

קב וארא - פֶּרֶק כ"ח הישר מ

עז"א אַרְגִּיז לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשַׁעֲתָא דְקִשְׁיִר
לִיה בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת עַל בֵּן אֶפִּיל לִיה בְּעַמְקָא דְטוּרָא עַד
קַדְלִיה וְרַמִּי חֲשׂוּכָא בְּאַנְפוּי, וְעִזָּא"ל דְּלֹא אֶתְקִיף
וְאַרְגִּיז קַמִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשַׁעֲתָא דְקִשְׁיִר לִיה
הוֹשִׁיבוּ אֶצֶל עִזָּא"ל אֲבָל לֹא רַמִּי חֲשׂוּכָא בְּאַנְפוּי וְנִהִיר
לִיה מִחֲשׂוּכָא.

ז. וְעַל בֵּן עִזָּא"ל שֶׁהִפִּילוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּחֲשֵׁךְ
הַנְּזָפֵר נִקְרָא נוֹפֵל וְעִזָּא"ל דִּנְהִיר לִיה חֲשׂוּכָא נִקְרָא
גְלוּי עֵינַיִם, וְאַנּוּן הָרִי חֲשֵׁךְ אֶקְרוּן הָרִי קַדָּם בְּגִין
דְּחֲשׂוּכָא אֶקְדִּים לְנִהוּרָא וּמְרָאשׁ בְּרִיאַת הָאוּר הִיָּה
חֲשֵׁךְ. וּבְכָל יוֹם הִיָּה בַלְעָם הָרָשָׁע אֶצְלָם לְלַמֵּד מֵהֶם
שְׁמוֹת הַטְּמָאָה וּכְשָׁפִים וְזֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב, "מִן אֲרָם
יִנְחֲנִי בְּלֶקֶת מִהָרִי קַדָּם" וְגו' "וְנָאם הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר מִחֻזָּה
שְׂדֵי יַחֲזֶה נוֹפֵל וְגְלוּי עֵינַיִם".

בַּלְעָם הַצֶּרֶךְ לְטַמָּא עֲצָמוּ בְּטַמָּאָה גְדוֹלָה כְּדִי לְלַמֵּד הַכְּשׁוּף

ח. וְקוּדָם *יֵד שֶׁלְמַד בַּלְעָם הַכְּשׁוּף הַצֶּרֶךְ לְטַמָּא
אֶת עֲצָמוּ בְּהַרְבֵּה מֵיְי טַמָּאוֹת. וְשָׁכַב גַּם עִם אֶתּוֹנוּ כִּי

*יֵד לְפָנָי שֶׁלְמַד בַּלְעָם אֶת הַכְּשׁוּף, חָנַב הִיָּה לְטַמָּא
אֶת עֲצָמוּ בְּטַמָּאוֹת חֲמוּרוֹת כְּדָרֶךְ הַלּוּמְדִים אֶת תּוֹרַת
הַכְּשׁוּף. לָכֵן שָׁכַב עִם בְּהֵמָה - אֶתּוֹנוּ, מִשּׁוּם שֶׁשָּׂרַשׁ מְקוּר

כַּן דֶּרֶךְ הַלּוֹמְדִים כְּשׁוֹף צְרִיכִים לְטַמֵּא אֶת עַצְמוֹ
וּלְשַׁכַּב עִם הַבְּהֵמָה.

הַכְּשָׁפִים - טַמְאָה גְדוֹלָה וְחַמוּרָה, לְכֵן נִסְמְכוּ הַפְּסוּקִים
"כָּל שׁוֹכֵב עִם בְּהֵמָה מוֹת יוֹמָתוֹ" ו"מְכַשֶּׁפָה לֹא תַחֲיֶיהָ".
וּמִי שֶׁרוֹצֶה לְהַתְּחִיל לְלַמֵּד אֶת תּוֹרַת הַכְּשׁוֹף מֵעַזְיָא
וְעַזְא"ל, תַּחֲלָה צְרִיךְ לְהַקְטִיר לַפְּנִיָּהִם קְטֹרֶת, וּלְקַבֵּל
אוֹתָם עָלָיו כְּאַלְקוֹת, וּבְזֶה פּוֹרֵשׁ הוּא מַעְבֹּדֵת ה' וְהוֹפֵךְ
לְהִיּוֹת עֶבֶד לַסְטָרָא אַחְרָא, כְּשֵׁם שֶׁמְקַבֵּל הוּא עָלָיו
בְּפִרוּשׁ בְּשַׁעַת הַהַקְטָרָה. מַהִי אוֹתָהּ קְטֹרֶת? הוּא לּוֹקַח
נְחֹשׁ וּמְשַׁסֵּעַ אֶת רֵאשׁוֹ וּמוֹצִיא לְשׁוֹנוֹ וּמְקַטִּירוֹ עִם
עֶשְׂבִים מְסֻיָּמִים. אַחַר כֵּן חוֹתֵךְ הוּא אֶת רֵאשׁ הַנְּחֹשׁ
לְאַרְבָּעָה חֻלְקִים וּמְקַטִּירוֹ. כְּאֲשֶׁר מוֹכְנִים בְּיָדוֹ צְרִיכֵי
הַקְטֹרֶת הָאֵלוֹ, הוֹלֵךְ הוּא לְהַרִי הַחֲשָׁד, לְמִקּוֹם מוֹשְׁבָם
שֶׁל עַזְיָא וְעַזְא"ל. מֵיָד בְּהַגִּיעוּ לְהַרִי הַחֲשָׁד, רוֹאֶהוּ
עַזְא"ל וּמוֹדִיעַ לְעַזְיָא. קוֹרְאִים עַזְיָא וְעַזְא"ל לְחִילוֹתֵיהֶם
- נְחֹשִׁים גְּדוֹלִים הַמְקִיפִים אוֹתָם וּמְגִינִים עֲלֵיהֶם.
שׁוֹלְחִים עַזְיָא וְעַזְא"ל לְאוֹתוֹ אָדָם חַיָּה קְטַנָּה, הַדּוֹמָה
לְחַתוּל, רֵאשָׁה דּוֹמָה לְרֵאשׁ נְחֹשׁ, וּשְׁנֵי זַנְבוֹת לָהּ, יְדִיָּה
וְרַגְלֵיהָ קְטַנּוֹת. כְּשֶׁרוֹאֶה הָאָדָם אֶת הַחַיָּה הַזֹּאת, מְכַסֶּה
הוּא אֶת פָּנָיו וּמְקַטִּיר לַפְּנִיָּה קְטֹרֶת שְׁלִישִׁית. וּמַהִי אוֹתָהּ
קְטֹרֶת? הוּא לּוֹקַח תְּרַנְגוּל לְבָן וְשׁוֹרְפוֹ, בְּזֶה מְגַלֶּה אֶת
הַכְּנָעָתוֹ לַפְּנֵי חַיָּה מְשַׁנָּה זוֹ.

ט. ולכן נסמכה בתורה "כל שוכב עם בהמה מות יומת מכשפה לא תחיה". כי שרש מקור בשפים הוא הכל על פי טמאות גדולות בר מינן.

ותחלת כל דבר מי שרוצה לילך אל הרי החשך צריך להכין עצמו לעשות קטרת שיקטיר לפני עז"א ועזא"ל וכוזה הקטרת עשה אותן אלהות והוא פרש עצמו מעבודות הקדוש ברוך הוא ולא להיות לו כלל חלק בקדשה כי אם להיות משעבד ועבד תחת הסטרא אחרא, כי הוא אומר ומקבל עליו בשעת הקטרה.

ובמה עושה קטרתו, נוטל חו"א חדא וכזע את ראשה ונוטל הלשון ונוטל עשבים ידועים ומקטיר זה קטרת אחד, ועוד אחר כך חותך ראש הנחש לר' חלקים וממנו עושה קטרת שני, ואלו שני קטרת נוטל בידיים ואזיל לאנון הרי חשך ומיד כשמגיע לראש טורא חמי ליה עזא"ל ההוא דאקרי גלוי עינים מיד אמר לעז"א כדין יתבין קלא ומתכנשין גביהו נחשים גדולים דמתוקדן וסתרי לון והם שולחין חיה קטנה לקבל האי בר נש והיא כמין שונרא ורישיה כרישיה דחו"א ותריין ונבין בה וידקא ורגלהא זעירין בר נש דחמוי ליה חפוי אנפוי, ומקטיר לפניה קטרת חד שלא זכרנו למעלה והיא קטרת השלישי, שנוטל

תִּרְנַגּוּל לָבֶן וְשׁוֹרְפוֹ וּבָזָה מְרָאָה הַכְּנָעָה וְשַׁעֲבוּד לְפָנָי
 יָד זֶה אֲשֶׁר רֵאשׁוּ כְּמִין נַחֵשׁ וְגוֹפּוֹ כְּמִין חֲתוּל.

וְחִיָּה *טו זֶה אֲזַלַת עֲמִיָּה עַד דְּמִטִּי לְגַבִּיָּה רִישָׁא
 וְשִׁלְשָׁלַת שֶׁל בְּרִזָל וְהָאִי רִישָׁא דְשִׁלְשָׁלַת נְעִיץ בְּאַרְעָא
 וּמְטוֹ עַד תְּהוּמָא וְתַמָּן בְּתַהוּמָא חַד עֲמוּדָא וְהוּא נְעִיץ
 בְּתַהוּמָא תַּתְּאָה וּבַהֲהוּא עֲמוּדָא אֲתַקְשֶׁר רִישָׁא
 דְשִׁלְשָׁלַאי כַּד מְטִי בַר נֶשׁ לְתַמָּן בְּטֵשׁ בַּה ג' זִמְנִין
 וְאַנּוּן קְדָמָן לִיָּה וְכַדִּין כְּרַע וְסָגִיד עַל בְּרַכְוִי וְעֵינֵיו

טו*) חִיָּה מְשֻׁנָּה זֶה מוֹבִילָה אוֹתוֹ עַד מְקוֹם מוֹשְׁבָם
 שֶׁל עֲזִיָּא וְעֲזָא"ל, הָאֲסוּרִים בְּשִׁלְשָׁלוֹת בְּרִזָל. מְשַׁמְּגִיעַ
 הָאָדָם לְמְקוֹם רֵאשׁ הַשִּׁלְשָׁלַת - זֶה הַנְּעוּצָה בְּקַרְקַע
 וּמַגִּיעָה עַד הַתְּהוּם, וּמִשָּׁם מִתְקַשְׂרֶת בְּעֲמוּד הַנְּעוּץ
 בְּתַהוּם הַתַּחְתּוֹנָה - מְנַעֵנֵעַ הָאָדָם אֶת הַשִּׁלְשָׁלַת שְׁלוֹשׁ
 פְּעָמִים, אַז יוֹצֵאִים לְקִרְאָתוֹ עֲזִיָּא וְעֲזָא"ל. מְשַׁעוּלִים הֵם
 לְקִרְאָתוֹ, כּוֹרַע הָאָדָם עַל בְּרַכְוִי כְּשֶׁעֵינָיו סְגוּרוֹת, עַד
 שְׁמַגִּיעִים הֵם אֵלָיו. מִשָּׁהֶם מַגִּיעִים, מוֹשִׁיבִים הֵם אוֹתוֹ
 בְּתוֹךְ עֲגוּל שֶׁל נְחָשִׁים וְאִז פּוֹתַח הוּא אֶת עֵינָיו וּמַבִּיט
 בָּהֶם. מִיָּד נוֹפֵל הוּא עַל פָּנָיו וּמִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וּמְקַטֵּר
 לְפָנֵיהֶם אֶת הַקְּטֹרֶת, אֲשֶׁר הֵכִין לָהֶם, וּמְקַבֵּל אוֹתָם
 לְאֱלָקִים וּפּוֹרֵשׁ מְעַבֹּדֶת הִי. אַחַר כֵּן מְלַמְּדִים הֵם אוֹתוֹ
 כְּשִׁפִּים, קְסָמִים וּנְחָשִׁים בְּמִשְׁךְ חֲמִשִּׁים יוֹם, וְכַאֲשֶׁר מַגִּיעַ
 זְמַנוֹ לַחֲזֹר, מְלוּים אוֹתוֹ אוֹתָהּ חִיָּה מְשֻׁנָּה, דְּמוּיַת חֲתוּל
 בְּעֵלַת רֵאשׁ שֶׁל נַחֵשׁ, וְכָל הַנְּחָשִׁים הַגְּדוּלִים שְׁסַבְּבוּהוּ, עַד
 שֶׁהוּא יוֹצֵא מִהָרִי הַחֲשֵׁךְ.

סתומין עד דמטו גביהו כדין מושיבין אותו לקמיהו
 בתוך העגול, והנחשים מסבבים אותו ופתח עינוי
 וחמו לון עז"א ועזא"ל ונפל על אנפוי ומשתחוה
 לנגדם ומקטיר לפניהם הקטרת הנזכרת לעיל, ומקבל
 אותן לאלה ופורש מעבודת הבורא ברוך הוא, והוא
 עובד לאלהים אחרים דסטרא אחרא.

ואחר כך מלמדין אותו כשפים וקסמים ונחשים,
 וייתיב גביהו חמשים יום [ויושב אצלם חמשים יום]
 וכד מטי זמניה לילך לאורחיה [וכשמגיע הזמן ללכת
 לדרך] אז אותו שד שהוא בדמות חתול וכל אינון
 חונן אזלין קמיה [וכול אותם נחשים הולכים עמו] עד
 דנפיק [עד שיוצא] מן הרי חשך.

וְכַל עֵינֵי טַמְאָת כְּשׁוֹפִין מִתְהוּיִם מֵעַמְקָא
 דְּתַהוּמָא, וְלָכֵן פּוֹעֲלִים הַמְכַשְּׁפִים גַּם בֵּן עַל יָדָם בְּצֶל,
 כְּדֹאִיתָא בְּזֵהר פְּרָשֶׁת תְּזַרִיעַ (דף מ"א עמוד א'), הַעוֹמְדִים
 בְּצֶל הַנֵּר אוֹ בְּצֶל הַלְּבָנָה וְאוֹמְרִים, הַצֵּל, מְשַׁעְבְּדִים
 אֲנַחְנוּ. וּמְכַנְיָסִים עֲצָמָם תַּחַת הָרְשׁוֹת סְטָרָא אַחְרָא
 תַּחַת רְשׁוֹת עֵז"א וְעֵזא"ל בְּדַבְרֵי כְּשׁוֹפִים וְנַחוּשִׁם
 מְשַׁבְּעִין בְּשִׁמוֹת הַטַּמְאָה אֶת הַצֵּל עַד שְׂבָאִים רוּחוֹת
 שֶׁהֵם פּוֹרְחִים בְּאֵוִיר מְבֻלֵי גּוֹף, וְאֵין לָהֶם לְבוּשׁ
 וּמִתְלַבְּשִׁים עֲצָמָם בְּהוּא צֵל שְׁנֵי רוּחוֹת הַטַּמְאָה,
 וְהוּא מְסַתְּפֵל לְמַטָּה לְנֶגֶד הָרוּחוֹת שֶׁבְּצֶל וְהֵם מְגִידִים

לוּ מַה שְּׁשָׁמְעוּ כְּרוּזִים הַנִּכְרָזִים בְּעוֹלָם. כִּי כָּל סְבוֹת
הָאָדָם נִכְרָזִים/

הָרִי לָךְ עֲנִין טַמְאָת הַכְּשׁוּף שֶׁהוּא חֵלֶק מִטַּמְאָת
אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְכָל הַהוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם וּפּוֹעֵל כְּשָׁפִים
מִכְרַח לומר שֶׁהוּא אֵינוֹ עֹבֵד לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּי אִם
לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא.

אִי לוּ וְאִי לְנִשְׁמָתוֹ, וְאִף אִם אֵינוֹ פּוֹעֵל בְּעֲצֻמוֹ
הַכְּשׁוּף אֲלֵא אֲפִילוֹ הַמְצִיָּה לְהַמְכַשֵּׁף לַעֲשׂוֹת כְּשׁוּף,
גַּם כֵּן מִכְרַח הַמְכַשֵּׁף לָבוֹא אֶל הַסְטֵרָא אַחֲרָא
וְהַמְשַׁחִיתִים הַמְמַנִּים עַל הַכְּשׁוּף, צָרִיךְ הַמְכַשֵּׁף לומר
לָהֶם בְּפִרוּשׁ פְּלוּנֵי זֶה שְׁלַחְנֵי אֵלֵיכֶם בְּשְׁלִיחוֹת וְאֲנִי
שְׁלוּחֹו כְּמוֹתוֹ וּבְמִקוֹמוֹ אֲנִי עוֹמֵד וּמִשְׁעֵבֵד אוֹתוֹ
וּמְכַנִּים אוֹתוֹ תַּחַת הַמְּשָׁלָה שְׁלָכֶם לְהִיּוֹתוֹ עֹבֵדֵיכֶם,
וְהוּא מְרַצָּה וּמְסַפֵּים כָּל מַה שֶּׁתַּעֲשׂוּ רַק בְּזֹאת יֵאוֹת לוֹ
וְתַעֲשׂוּ לוֹ טוֹבָה זֹו כִּי נִתְמַעֵט מִחִיתוֹ אוֹ שְׂאֵר דְּבָרָיו
מִסְבוֹת הָעוֹלָם שֶׁמִּבְקֵשׁ שְׁתוֹדִיעֵהוּ לוֹ בְּשִׁבִיל מַה בָּאת
הַסְּבָה וּמַה הוּא הַתְּרוּפָה.

וּלְפַעֲמִים מִכְרַח הַמְכַשֵּׁף לְעֲרֹךְ שְׁלַחַן וּלְקַח דָּם
שֶׁל עוֹרֵב שְׁחוֹר וְכֹבֵד וְלֵב שֶׁל הָעוֹרֵב שֶׁהוּא מֵאֲכָל
אֲכֹזְרֵי וּמְסַדֵּר הַשְּׁלַחַן לְפָנֵיהֶם וּמַעֲמִיד אֵלָיו הַמֵּאֲכָלִים
עַל הַשְּׁלַחַן וּמִבְקֵשׁ אוֹתָן שִׁיבּוֹא וַיִּתְּכַנְּשׁוּן תַּמָּן

קב וארא - פָּרַק כ"ח הישר מו
[ומתאספִים שָׁם] רֵאשִׁי הַמְשַׁחִיתִים אֲשֶׁר הוּא מְבַקֵּשׁ,
וְהוּא עוֹמֵד לְפָנֵיהֶם וּמְבַקֵּשׁ בְּעַד זֶה הָאָדָם שֶׁבִקֵּשׁ אֶת
הַמְכַשֵּׁף לַעֲשׂוֹת לוֹ כְּשׁוֹף אֵיזָה פְּעֵלָה הַצָּרִיךְ לוֹ.

י. עַל זֶה כָּתַב בְּזֵהָר פְּרָשַׁת בְּלָק "וַיִּשְׁלַח בְּלָק
מִלְּאָכִים אֶל בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר פְּתוּרָה", רוֹצֵה לֹמַר
דְּמִסְדְּרִין פְּתוּרָה לְקַדְמִיהוֹן וּלְהַקְטִיר לָהֶם אֵיזָה מִין
קְטָרֶת, וּבָאִים הַמְשַׁחִיתִים וְאוֹדְעִין לוֹן מַה דְּאֲנוּן בְּעֵינַן.

הַסְטֵרָא אַחְרָא נוֹטְלַת נְשָׁמַת הָאָדָם שְׂרָצָה לַעֲשׂוֹת כְּשׁוֹף

וְסוֹף הָאָדָם שְׂרוֹצָה לַעֲשׂוֹת כְּשׁוֹף, בְּשַׁעַת פְּטִירְתּוֹ
בְּאִין אֵלוֹ הַמְשַׁחִיתִים עִם כָּל הַסְטֵרָא אַחְרָא לְקַבֵּל אֶת
הַנְּשָׁמָה דִּילֵיהּ [שְׁלוֹ] וְאֶמְרִין דִּין הוּא מִכַּת שְׁלָנוּ
[וְאוֹמְרִים זֶה מִכַּת שְׁלָנוּ].

וְכֵן אֵיתָא בְּזֵהָר פְּרָשַׁת תְּזַרְיַע טוּ - (דף מ"ג עמוד א'): וְזֶה
לְשׁוֹנוֹ, "הֵהוּא בַר נֶשׁ נְפִיק מֵרְשׁוֹת דְּמֵאֲרִי וּפְקֻדוֹנֵי
דִּילֵיהּ יְהִיָּה לַסְטֵרָא אַחְרָא מְסַבָּא רַחֲמָנָא לִיצְלָן" וְכוּ'
עֵינַן שָׁם.

טז*) הָאָדָם הַהוּא יוֹצֵא מֵרְשׁוֹת אֲדוּנָיו, וְהַפְקֻדוֹן
שְׁלוֹ [הֵינּוּ הַנְּשָׁמָה], נוֹתֵן לַסְטֵרָא אַחְרָא - הַטּוֹמָאָה,
הַרְחָמֵן יְצִילֵנוּ, וְכוּ'.

יא. על פֿן אַני מִזְהִיר לְאוֹתָן אַנְשִׁים אוֹ נְשִׁים שֶׁהֵן נִכְשָׁלִים בְּעוֹזֵן זֶה לַעֲזֹב אֶת הָעוֹזֵן, וְלִהְיוֹת הַמְּכַשׁוֹל זֶה, וְיִתְחַרֵּט עַל הָעֵבֶר וְעַל לְהִבָּא תִזְעַק בְּמֶר נִפְשׁוֹ לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אוֹ מִתַּחַת יְדֵי הָאֲרוּרִים הַמְּשַׁחֲיִתִּים וּמְזִיקִים הָאֵלֹהִים, אֲשֶׁר בְּעִבּוּר הָעוֹזֵן זֶה נִכְנָס תַּחַת רְשׁוּתָם.

דְּמַעוֹת הַבַּעַל תְּשׁוּבָה מִשִּׁבְרִים פַּח הַסְּטָרָא

אַחֲרָא

וְעַל פֿן צָרִיךְ הָאָדָם לִבְכוֹת בְּכִיָּה גְדוֹלָה עַל עוֹזֵן זֶה, וּמִכַּח אוֹתָן דְּמַעוֹת תְּשׁוּבָה וְתַמְגֵּר חִזְק הַמְּשַׁחֲיִתִּים וְיִהְיֶה נִחְלָשׁ כּוֹחָם בְּכָל יוֹם נְיוֹם בְּעִבּוּר הַדְּמַעוֹת עַד כִּי לֹא יִשְׁאַר רֶשֶׁם שֶׁל זֶה הַחַטָּא.

יב. "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" בְּכָל עֲנִינֶיךָ בְּכָל סָבָה חֵס וְשָׁלוֹם "שְׂאוּ לְמָרוֹם עֵינֵיכֶם" לַעֲזֹר רַחֲמֵינוּ וְחַסְדֵינוּ יִתְבָּרַךְ בְּתִשׁוּבָה וּתְפִלָּה וְצַדִּיקָה. וְאֵל יִשְׂאָךְ לִבְךָ אוֹתָךְ בְּרֵאוֹתָךְ רַבִּים הֵלְכוּ אַחַר כְּשׁוֹפִים וְהִצְלִיחוּ, אוֹי לְאוֹתוֹ הִצְלָחָה וְאוֹי לְאוֹתוֹ הַטּוֹבָה הִבָּא עַל יְדֵי כְּשׁוֹף, כִּי מִהֲרָה כְּעֵשֶׂן תִּכְלֶה וְהָעוֹזֵן חֲקוּק וְרִשׁוֹם וְקִים לְהַעֲנִשׁ עִבּוּרוֹ בְּעַנְשֵׁי קָשִׁים וּמְרִים.

יג. ראה מה דאיתא בזהר פְּרַשְׁת תְּזַרְיע: *זי "רבי יצחק הלך לבית אביו, וראה אדם אחד שהלך ונטה חוץ לדרך במשא עצים על כתפיו, אמר ליה שרטא דקסתא (פרוש קנים של עצים) בכתפך אמאי.

לא אמר לי מידי אזיל בתריה חמא דעיל במערתא חדא אעל אבתריה חמא קטירא דתננא דהוי סליק תחות ארעא ועאל האי בר נש לנוקבא חדא דהוי זעירא ואיתכסיה מיניה.

יד. דחיליח רבי יצחק ונפק לפום מערתא חד. עד דהוי יתיב עברו גם כן רבי יהודא ורבי חזקיה חמא לון

(זי*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

רבי יצחק הלך לבית אביו וראה אדם אחד נושא משא של עצים נוטה מן הדרך הסלולה. שאלו רבי יצחק: "משא זה של עצים שעל כתפך - לאיזו מטרה?" לא השיב לו אותו אדם. נכנס אותו אדם למערה אחת - נכנס רבי יצחק אחריו. ראה רבי יצחק עשן כעשן הכבשן עולה מן האדמה, ובאותה שעה נכנס אותו אדם לנוקבה צרה ונעלם.

(ח*) פחד רבי יצחק, יצא מן המערה וישב ליד פתחה והנה עברו ליד המערה רבי יהודה ורבי חזקיה. הבחין בהם רבי יצחק וספר להם את שארע לו. אמר לו רבי יהודה: "ברוך ה' שהצילך! במערה זו גרים מצורעים מן העיר סרוניא - עיר, שכל יושביה מכשפים גדולים. הם יוצאים למדבר וצדים נחשים חיים ארסיים בני עשר

וְקָרִיב לְגַבְיֵהוֹן סָח לָן עֹבְדָא דְשָׁבִירִי מְעִיר (סְרוּנְיָא)
 יוֹשְׁבִים תַּמָּן כָּל יוֹשְׁבֵי הָאִי קִרְתָּא הֵן מְכַשְׁפִּים גְּדוּלִים
 וְאַתְּנָן לְמַדְבְּרָא וְצַדִּין נְחָשִׁים חוּזִין אוּכְמָן דְּאַנּוֹן בְּנִי
 עֲשָׂרָה שָׁנִין אוּ יוֹתֵר, וְעוֹשִׁין בְּהֵם חֲרָשִׁין. וְלֹא מְנַטֵּר
 מְנִיָּהּ וְנוֹטְלִין בְּיַדִּים וְעַל יְדֵי כֵּן נַעֲשִׂין מְצוֹרְעִים,
 וְאַתְעֵבִידוּ סְגִירִין וְכָל זִינֵי חֲרָשִׁין דְּלֵהוֹן בְּהֵהוּא
 מְעִרְתָּא אִינוּן.

טו. אֲזִלִּי *יט, עַד דְּהוּי אֲזִלִּי פִּגְעִי בְּחַד בַּר נֶשׁ דְּהוּי
 אֲתִיָּא וּבְרִיָּה הוּי דוֹלָה קְטִיר עַל חֲמוּרָא אֲמַרוּ לִיָּה מֵאן
 אֲתָּ אָמַר לָהֶם יְהוּדָאִי אֲנִי וְכָא הוּא בְּנִי דְּאִיָּהוּ קְשִׁיר עַל
 הַחֲמוּר, אֲמַר לִיָּה אֲמֵאִי הוּא קְשׁוּר.

שָׁנִים וְנִמְעָלָה, וּבְאֲמָצְעוֹת נְחָשִׁים אֵלוּ מְבַצְעִים הֵם אֶת
 כְּשָׁפִיָּהֶם. הוֹאִיל וְהֵם אֵינָם נִזְהָרִים מִחוּמְרֵי הַכְּשׁוּף
 הָאֲרִיסִיִּים וְנוֹגְעִים בְּהֵם בִּידֵיהֶם - נַעֲשִׂים הֵם מְצוֹרְעִים.
 מְצוֹרְעִים אֵלוּ גָרִים בְּמַעֲרָה זֹו וּבָהּ מְאַחְסִינִים הֵם גַּם אֶת
 אֲמָצְעֵי כְּשָׁפִיָּהֶם”.

יט*) הֵלְכוּ הַחֲכָמִים. בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכִים פָּגְשׁוּ בְּאֲדָם אַחַד
 הַמּוֹבִיל אֶת בְּנוֹ הַחוּלָה כְּשֶׁהוּא קְשׁוּר עַל חֲמוּרוֹ.
 שְׁאֵלוּהוּ: מִי אַתָּה? עָנָה לָהֶם: יְהוּדִי אֲנִי וְזֵהוּ בְּנִי, הַקְּשׁוּר
 עַל הַחֲמוּר. שְׁאֵלוּהוּ: ”מִדּוּעַ קְשׁוּר בְּנִךְ?”

טז. אָמַר לָהֶם *כּ דַּיּוּרֵי הוּא בְּחַד כְּפָר מִבְּנֵי רוּמֵי
וְהוּי בְּרֵי אֲלִיף אוֹרִיתָא בְּכָל יוֹמָא וְהוּי אַהֲדַר לְבֵיתָאִי
וְלַעֲזֵי לֹון אֵינֹון מִילִין וְג' שְׁנַיִם הָיוּ דַּיּוּרֵי בְּהַהוּ בֵּיתָא
וְלֹא חֲמִינֵי מִיַּדִּי וְהַשְׁתָּ יוֹמָא חַד עָאל בְּרֵי לְבֵיתָאִי
לְאַהֲדַרָא לוֹ מִילִין דְּאוֹרִיתָא מַה שְּׁקַבֵּל מִרְבּוֹ אַעֲבַר חַד
רוּחָא קַמֵּיהּ וְנַזִּיק לֵיהּ אַעֲקַם פּוּמִי וְעֵינֹוהִי וִידוּהִי וְלֹא
יִכִּיל לְמַלְלָא וְאַתִּינָא לְגַבֵּיהּ מְעַרְתָּא הַנּוֹזֵכַר דִּילְמָא יְהֵא
יִלְפִין לִי מְלָה דְאַסְוֹתָא.

יז. אָמַר לֵיהּ רַבֵּי יְהוּדָהכּא וּבְהַהוּא בֵּיתָנָא יִדְעִית
מִן קַדְמַת דְּנָא דְאַתְנַזִּיק בֵּיהּ חַד בַּר נֶשׁ וְהוּי אָמַרֵי

כ*) הַשִּׁיבָם: "מְקוּם מְגוּרֵי - בְּכַפֵּר רוּמָאִי אַחַד. בְּנֵי
זֶה לּוֹמֵד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם, כְּשֶׁהוּא חוֹזֵר הַבְּיָתָה - חוֹזֵר עִמִּי
עַל תִּלְמוּדוֹ. שְׁלוֹשׁ שָׁנַיִם גְּרַתִּי בְּאוֹתוֹ בֵּית וְלֹא חֲשַׁתִּי
בְּשׁוּם דָּבָר. וְהֵנָּה יוֹם אַחַד נִכְנַס בְּנֵי הַבְּיָתָה לְחֹזֵר בְּפָנַי
עַל דְּבַרֵי הַתּוֹרָה, שְּׁקַבֵּל מִרְבּוֹ, וְאַזְ עֲבָרָה רוּחַ אַחַת
וְהַזִּיקָתוֹ: פִּי, עֵינָיו וְיָדָיו - הִתְעַקְמוּ וְהַדְּבִיר נָטַל מִפִּיו.
וְהֵנָּה הוֹלֵךְ אֲנִי לְמַעַרְתַּת הַכְּשָׁפִים, אוֹלֵי יִתְּנוּ לִי אִיזוֹ
תְּרוּפָה לְבָנֵי.

כא*) אָמַר לָהֶם רַבֵּי יְהוּדָה: "אוֹתוֹ בֵּית בּוֹ גָּר יְהוּדִי
זֶה - יוֹדַע אֲנִי, כִּי זֶה מִכְּפָר נִזְוֵק בּוֹ אָדָם אַחַד. הָיוּ
שְׂאֵמְרוּ, שְׂאוֹתוֹ אָדָם הָיָה חוֹלָה וְאִין בְּבֵית מִזִּיק;
וְאַחֲרֵים אָמְרוּ, שֵׁישׁ רוּחַ מִזִּיקָה בְּבֵית. אֲמַנְס לְאַחַר מִכּוֹן
נִכְנָסוּ לְגוּר בְּבֵית כְּמָה אֲנָשִׁים וְלֹא נִזְוִקוּ". אָמְרוּ חֲכָמַיִם:
"יִלְךְ אַחֲרֵי אוֹתוֹ אָדָם עַד הַמְּעַרָה וְנִרְאָה מַה יִּקְרַהוּ".

דמרעא הוי (רוצה לומר דהנה חולין) ולא מזיק ומניהו
אמרי ריחא דביתיה ולבתר עאלו ביה כמה בני נשא
ולא אתנזיקו ביה, אמרי גזיל בהדי האי בר נש ונחמי.

יח. אמר רבי יצחק *כב, אסור לן אי הנה גזיל
לגביה גברא רבא דחיל חטאין כגון נעמן לגביה
אלישע גזיל אבתריה ואם לאו לא גזיל כי אסור לן
לאתחזא, בריך רחמנא דשזיב לן מניהו והאי בר נש
אסור ליה גם כן ליזיל לתמן.

אמר רבי יהודה *כג, והא תנינן בכל אדם מתרפא
חוץ מעבודה זרה ועצי אשרה וכו', אמר ליה ודאי
עבודה זרה איהי, ולא עוד אלא דהא כתיב "לא ימצא
בך מעביר בנו ובתו באש" וגו', ואזלו לארתיהו.

כב*) אמר רבי יצחק: "אסור לנו ללכת אחריו. לו
היה הולך לאדם גדול ירא שמים, כשם שהלך נעמן
לאלישע הנביא - היינו הולכים אחריו, אולם למערה לא
נלך, משום שאפלו לראות במעשי הכשפים - אסור,
וברוך ה', שהצילנו מידם, וגם לאותו אדם אסור ללכת
לשם".

כג*) אמר רבי יהודה: "והרי למדנו: בכל אדם
מתרפא, חוץ מעבודה זרה ועצי אשרה!" ענה לו רבי
יצחק: "ודאי הכשוף עבודה זרה הוא, ועוד - הרי כתיב:
לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וגו'". הלכו החכמים
לדרבם.

קב וארא - פֶּרֶק כ"ח הישר נב

יט. אָזִיל *כד האי בר נש לְהֵהוּא מְעַרְתָּא הוּא
וּבְרִיָּה שְׂדִיָּה לִי בְּמְעַרְתָּא עַד דְּנִפְק אַבָּא לְקַטְרָא
לְחַמְרָא נְפִיק קְטוּרֵי דְאַשָּׂא וּמְחָא לִיָּה לְרִישָׂא וְקַטְלִיָּה
אַדְהֵכִי אָעַל אַבּוּהָא וְאַשְׁכַּח דְּמִית בְּרִיָּה נְטִיל לִיָּה
וּלְחַמְרֵי וְאַזִּיל לְהוּ.

כ. לְבַתֵּר יוֹמָא *כה חד פֶּגַע לְר' יֶצְחָק וּלְר' חֲזַקְיָה
וְהוּי אָזִיל וּבְכָה קַמִּיהוּ וְסַח לְהוּ עוּבְדָא א"ר יֶצְחָק וְלֹא
זְמַנִּין סְגִינָן אַמִּינָא לָךְ דְּאַסּוּר לְמִיתֵב תַּמָּן בְּרִיךְ רַחֲמָנָא

כד*) הֵלֵךְ אוֹתוֹ אָדָם עִם בְּנוֹ הַחוּלָה לְמַעַרְהָ. הַנִּיחַ
אוֹתוֹ אָבִיו בְּמַעַרְהָ וְהֵלֵךְ לְקִשׁוֹר אֶת חֲמוּרוֹ. כְּשֶׁאֵד יֵצֵא מִן
הַמַּעַרְהָ, יֵצֵאָה אִשׁ וּפְגָעָה בְּרֵאשׁוֹ שֶׁל הַיֶּלֶד וְהִרְגָה אוֹתוֹ.
מִשְׁחִזֵּר אָבִיו רָאָה כִּי בְּנוֹ מֵת. הִטְעִינוּ עַל הַחֲמוּר וְשָׁב
לְבֵיתוֹ.

כה*) יוֹם אֶחָד פָּגַשׁ אוֹתוֹ אָדָם אֶת רַבִּי יֶצְחָק וְאֶת
רַבִּי חֲזַקְיָה. הוּא הֵלֵךְ וּבְכָה, וְסִפֵּר אֶת שְׂאֲרָעוֹ בְּמַעַרְהָ.
אָמַר לוֹ רַבִּי יֶצְחָק: "הָאִם לֹא הִזְהַרְתִּיךָ פְּעָמִים הַרְבֵּה,
שְׂאֲסוּר לְלַכֵּת לְשָׁם!! בְּרוּךְ הַשֵּׁם, שְׁפָל מַעֲשֵׂיו - אָמַת
וּדְרָכָיו - דִּין.

זְכָאִים הִם הַצְּדִיקִים, הַהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. אֲכֹן אֵלּוּ הַהוֹלְכִים אַחַר טְפָשׁוֹת
וּכְשָׁפִים - סוֹפֵם רַע בְּחַיֵּיהֶם, וְלֹא אַחַר מוֹתָם נִשְׁמָתָם
נִדְחִית, וְאִינֶם זוֹכִים לְרֵאוֹת בְּאוֹר הָעוֹלָם הַבָּא, גַּם
מִגּוֹפֵם נַעֲשִׂים עֲנִינִים רָעִים", כְּמִבְּאֵר בְּדִהַר בְּכַמְהָ
מְקוֹמוֹת, וְכֹאן קַצְרֵתִי.

די כל מעבדוהי קשוט וארחותיה דין, ופאין אינון
 צדיקים דאזלין באורחא קשוט בעלמא הדין ובעלמא
 דאתי אבל אינון דאזלין בתר טפשיין וכשפים ודאי
 שסוף שלהם הוא רע מאד בתייהן ומכ"ש אחר מותן
 שנשמטן נדחית ואינו זוכה לראות באור עולם הבא
 וגם מגופן נעשה ענינים רעים, כמבאר בזהר בכמה
 מקומות, וכאן קצרת.

על פן צריך האדם להזהר שלא יעשה לו אפילו
 רפואה מה שנעשה על ידי כשוף כי מעשה כשוף הוא
 עברה פאלו עובר עבודה זרה. והירא שמים ירחיק
 ממנה ואז טוב לו סלה.

פָּרֶק כ"ט

א. ודע כי בלעם הרשע, כשראה שאינו יכול להרע
 לישראל בכשפיו, כמו שאמר הכתוב (במדבר כג, ח) "מה
 אקב לא קבה אל" וגו', נתן עצה לבלק שיפקיר את
 בנותיהם לזנות כדי להכשיל את ישראל, וכאשר

קב בא - פֶּרֶק כ"ט הישר נד
בְּאֵמֶת נִכְשְׁלוּ וְנִפְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף,
וְאַחַר כֵּן הִלַּךְ בַּלְעָם לְטַל שְׂכָרוֹ מִבֶּלֶק.

ב. בא פִּנְחָס וְרָאָה אֶת בַּלְעָם בְּמִלְחָמַת מִדִּין פּוֹרֵחַ
בְּאוֹר, *כו וְמָא פִּנְחָס קָלָא לְבַנֵּי חִילָא, עֵינַן בְּזִהַר,
וְאָמַר "אֵית מָאן דִּידַע לְמַפְרַח אַבְתְּרִיה דֶּהֲהוּא רְשָׁע",
לְפִי שְׁהִיָּה רוּאָה שְׁבַלְעָם טָס כְּעוּף.

ג. וּמִיד הִתְעוֹרַר אִישׁ אֶחָד וְצִלָּא שְׁמוּ, וְהִיָּה
מִשְׁבֵּט דָּן, שְׁהִיָּה יוֹדַע לְכוּף תַּחְתּוּ כּוֹחוֹת הַטְּמָאָה
וּפְרַח אַחְרֵיו. כִּיּוֹן דַּחְמָא לִיה הֲהוּא רְשָׁע קָרַב
בְּכַשׁוּפִין בְּעַמְק חַמְשָׁה אֲוִירִים, וְטָס וְנִתְכַּפָּה שָׁם
בְּהַעֲלָמוֹת עֵינַן, וּבְהִהוּא שְׁעַתָּא דַּאֲתַכְסִּין הָיָה הָאִישׁ
צִלָּא בְּצַעְרָא וְלֹא הָיָה יוֹדַע מַה לַּעֲשׂוֹת.

כו*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

הַרִים פִּנְחָס קוּלוּ וְקָרָא לְאַנְשֵׁי הַצָּבָא - עֵינַן בְּזִהַר -
וְאָמַר: "הִישׁ מִי שְׁבִכּוּחוֹ לְפָרַח אַחְרֵי בַלְעָם הַרְשָׁעִי" לְפִי
שְׂרָאָה, שְׁבַלְעָם פִּרַח כְּעוּף. מִיד הִתְעוֹרַר אִישׁ אֶחָד מִשְׁבֵּט
דָּן, צִלָּא שְׁמוּ, שְׁהִיָּה יוֹדַע לְהַכְנִיעַ אֶת כּוֹחוֹת הַטְּמָאָה,
וּפְרַח אַחְרֵיו. כִּיּוֹן שְׂרָאָה בַלְעָם אֶת צִלָּא רוֹדֵף אַחְרֵיו,
הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַשְׁפּוֹ כְּדִי לְהַסְתִּיר בְּעַמְק חַמְשָׁה אֲוִירִים,
וְטָס וְהִתְכַּפָּה שָׁם וְנִגְעַל מִן הָעֵין. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, שְׁנַעְלָם
בַּלְעָם, הָיָה צִלָּא שְׂרוֹי בְּצַעַר, מִכִּיּוֹן שְׁלֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת.

אִיךְ שֶׁהִכְרִיחַ פְּנַחֵס לְבַלְעַם שְׂיָבוֹא אֵלָיו

ד. מִיָּד * כִּז רָמָא לִיה פְּנַחֵס קָלָא לְהֵהוּא צְלָא אֲשֶׁר
נִתְכַפְּסָה בּוּ בַלְעָם בַּחֲמֻשָּׁה אֲוִירִים שְׂיִתְהַפֵּךְ וַיִּתְגַּלֶּה,
לְבַל יִתְכַפְּסָה בּוּ אוֹתוֹ רָשָׁע. מִיָּד נִתְגַּלֶּה הָאִי אֲוִירָא
וְעָאֵל צְלִיא לְגַבְיָהּ, וְגָבַר עַל בַּלְעָם הָרָשָׁע וְכַפִּיָּה
שְׂיָבוֹא לְפָנֵי פְּנַחֵס, וּבַמָּה כָּפָה אוֹתוֹ בְּזָה.

ה. כִּי יוֹדַע * כַּח הִיָּה צְלִיא לְכוּף אֶת הַזְּכָר וְאֶת
הַנְּקֵבָה שֶׁל רֵאשִׁי טְמֵאֵת הַכְּשׁוּפִים, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד מֵהֶם
הִיָּה נִקְרָא "שְׂפִי", מַה שְּׂאִין כֵּן בַּלְעָם הָרָשָׁע, הִיָּה כַּקְּ

(כז*) מִיָּד הָרִים פְּנַחֵס קוֹלוֹ וְצוּה לְאֲוִיר, שְׂבוּ הַתְּכַפְּסָה
בַּלְעָם, לְהִתְהַפֵּךְ, כְּדִי שְׁלֵא יוּכַל אוֹתוֹ רָשָׁע לְהִתְכַפְּסוֹת בּוּ.
מִיָּד נִתְגַּלֶּה אוֹתוֹ אֲוִיר. נִכְנַס צְלִיא לְתוֹכוֹ וְגָבַר עַל בַּלְעָם
הָרָשָׁע וְכַפְּאוֹ לְבוֹא לְפָנֵי פְּנַחֵס. וְכִיצַד גָּבַר עַל בַּלְעָם
וְכַפְּאוֹ?

(כח*) בְּזָה שְׁעָלָה עַל בַּלְעָם בִּידִיעַת הַכְּשׁוּף, כִּי צְלִיא
יָדַע לְכוּף הוּ אֶת הַזְּכָר וְהוּ אֶת הַנְּקֵבָה - רֵאשִׁי טְמֵאֵת
הַכְּשׁוּף, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד מֵהֶם נִקְרָא 'שְׂפִי', בְּעוֹד שֶׁבַלְעָם
יָדַע לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַח הַזְּכָר בַּלְבָּד. לְכוּ בַּבַּלְעָם נֹאמֵר: 'וַיִּלְךְ
שְׂפִי'; וּבְצְלִיא שֶׁהוּא מִשְׁבֵּט דָּן נֹאמֵר: "יְהִי דָן נַחֵשׁ עָלֵי
דָּרְךְ, שְׂפִיפִן עָלֵי אֲרַח" - וַיֵּאָרְחֵי וַיִּשְׁבִּילֵי הֵם בְּאוֹתוֹ אֲוִיר
אֲשֶׁר בּוּ נִתְכַפְּסָה בַּלְעָם. כֵּן לְעֵתִיד לְבוֹא תִּהְיֶה הַנְּקֵמָה
בְּאֲוִיבֵי ה' עַל יְדֵי שְׂרָיָה מִשְׁבֵּט דָּן; וְכַשְׂיָקוּם דָּן, אִז חִפָּה
לִישׁוּעַת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב: "לִישׁוּעַתְךָ קוֹיִתִּי ה'".

קב בא - פֶּרֶק כ"ט הישר · נו
יודע להתגבר בכח הזכר לבר. לכן בבלעם כתיב
(במדבר כג, ג) "וַיִּלֶךְ שָׁפִי".

מה שאין בן צליא שהיה משבט דן, כתיב ביה
(בראשית מט, יז) "יהי דן נחש עלי דרך שפיפן עלי
ארח", והאי ארח ושביל באורא דנתכפה בו אותו
רשע.

וכן לעתיד תהיה הנקמה באויבי ה' על ידי שרֵיה
משבט דן, וכד יקום דן כדין מחפה לפרקנא דישראל,
דכתיב (שם שם, יח) "לישועתך קויתי ה'".

ו. כשבא *כט בלעם הרשע לפני פנחס, אמר ליה
פנחס לבלעם הרשע, רשע, כמה גלגולין בישין עבדת
על עמא קדישא. אמר ליה פנחס לצליא, קום וקטליה,
ולא בשמא קדישא, ותתקים ביה "תמת נפשי מות

כט*) בא אשר בא בלעם הרשע לפני פנחס, אמר לו
פנחס: "כמה צרות הבאת על עם קדוש!" אמר פנחס
לצליא: "עמד והרג אותו ולא בשמות הקדושים - שאז
תתקים משאלתו: 'תמות נפשי מות ישרים'." באותה
שעה הרגו צליא בכמה מיתות משנות; ולא מת בלעם עד
שלקח צליא חרב, עליו חקוק היה נחש משני צדיו. אמר
לו פנחס: "באותה טמאה בה עסקת - בה תמות". בכך
הרגוהו ודנו אותו באותה טמאה, ובעולם ההוא הרקיבו
עצמותיו פלן, ומבשר גופו - נאפלו מעצמותיו - נעשו
נחשים.

יְשָׁרִים" (במדבר כג, י). בַּהֲהוּא שַׁעֲתָא עֲבִיד בֵּיהַ כַּמָּה מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת וְלֹא מִית, עַד דְּנָטִיל חֲרָבָא דִּהְוֵי חֲקוּק עֲלֵיהַ חוּיָא מֵהַאי סֵטֶר וְחוּיָא מֵהַאי סֵטֶר.

ז. אָמַר לִיהַ פִּנְחָס, בַּהֲא טַמְאָה דִּהְוִית עֶסוּק בֵּיהַ אַתָּה תָּמוֹת בּוּ. כְּדִין קָטִיל לִיהַ וְדִינּוֹן לִיהַ בַּהֲהוּא טַמְאָה וּבַהֲהוּא עֲלָמָא עֲצָמוֹי כּוּלָּהּ אַתְרָקִיבוּ, וּמִבְּשָׂרוֹ וּגּוּפוֹ שֶׁל בִּלְעָם אַתְעֵבִידוּ נְחָשִׁים, חוּיָן בִּישִׁין, וְאַפְלוּ מִתּוֹלְעִים שְׂאֲכְלוּ אֶת בְּשָׂרוֹ, אַתְהֲדֵרוּ מֵהֶם וְנַעֲשִׂים חוּיָן, וּמִעֲצָמוֹ נַעֲשׂוּ גַם כֵּן נְחָשִׁים גְּדוֹלִים.

מַפְלָתָם שֶׁל הַמְּכַשְּׁפִים

ח. וְכֵן הוּא סוּף וְקֶץ כָּל גּוֹפּוֹת הַמְּכַשְּׁפִים, שֶׁהֲלָכוּ אַחַר הַכְּשׁוּף, לְהִיּוֹת מִמֶּנּוּ נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים, וְנִשְׁמָתָן נַעֲשִׂין שְׂדִין וְלִילִין. תַּפַּח רוּחָם וְנִשְׁמָתָם שֶׁל בְּעֲלֵי כְּשׁוּף.

ט. וְאוֹתָן אֲנָשִׁים אוּ נָשִׁים שֶׁהוֹלְכִין אַחַר הַכְּשׁוּף, הֵמָּה רְאוּיִין לְקַלֵּל אוֹתָן לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְהַתִּישׁ כְּחֵן בְּכָל מְאִי דְאַפְשָׁר.

וּבְאֵם אֲשֶׁר יֵשׁ נָשִׁים כְּשִׁפְנוּיֹת הַיּוֹדְעוֹת לְהַזִּיק יְלָדֵי יִשְׂרָאֵלִים רְאוּיִין הֵן לְפָרְטֵן בְּשִׁמְם וּלְהַחֲרִים אוֹתָן בַּחֲרָם חָמוֹר בְּשׁוּפָר וְכַבּוּי נְרוֹת וּבְהוֹצָאת שְׁבַעַה סְפָרֵי

קב בא - פֶּרֶק כ"ט הישר נח
תורה ולהפריש אותן, שלא יהיה להם שום נגיעה
בקדשת ישראל.

**קְדִירַת הַכֶּשֶׁף שֶׁהֵטְמִין בְּלֶעָם הַרְשָׁע, מְצָאָה
דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם כַּאֲשֶׁר כָּרָה הַשֵּׁתִין,
וְהַחֲלִישׁ אֶת כַּחַה**

י. וְדַע, כִּי בְּלֶעָם הַרְשָׁע לָקַט כָּל מִינֵי עֲשָׂבִים
הַשֵּׂיכִים לְהַכְשֹׁף, וְהַכְנִיסָם לְקַדְרָה, וְחָפַר וְטָמַן אֶת
הַקַּדְרָה בְּעֶמֶק הָאָרֶץ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה.

יא. וְכִשְׁפָּרָה דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְהַשְׁתִּין כָּרָה
עַד הַתְּהוֹם לְהַמְצִיא מִיָּם מִהַתְּהוֹם לְנֹסֵךְ עַל גְּבֵי
הַמְּזֻבָּח, כָּרָה אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה, וּמְצָא הָאִי
קַדְרָה, וְהַעֲבִירוּ וְהַחֲלִישׁוּ בַּמַּיִם, הָרְאוּיִין לְנֹסֵךְ עַל גְּבֵי
הַמְּזֻבָּח, וְעַל זֶה אָמַר (תְּחִלִּים ס, י) "מוֹאֵב סִיר רַחֲצִי",
שְׂרַחֵץ וְהַעֲבִיר כְּשׁוֹפִים שְׁבִסִיר מוֹאֵב הַנִּזְכָּר.

**בְּכַח חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת" מְבַטְלִים אֶת
כַּח הַכֶּשֶׁף**

יב. וְעַל כֵּן בָּאָם יֵשׁ חֲשֵׁשׁ הַהֲזָק שֶׁל כְּשׁוֹפִים, טוֹב
לְהַעֲבִירָם עַל יְדֵי חֲמֵשֶׁה עֶשֶׂר "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת" שֶׁאָמַר
דָּוִד בְּשַׁעַה שְׁפָרָה אֶת הַשֵּׁתִין לְהַעֲלוֹת הַמַּיִם מִן
הַתְּהוֹם, וְאַחֵר כֶּךָ יִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַסִּיר כָּל מִינֵי
הַזָּק כְּשׁוֹף מִיִּשְׂרָאֵל.

יג. וְזֹאת הָעֵצָה טוֹבָה לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל וּלְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְהִרְחִיק עֲצָמָם מִן הַפְּשׁוּף בְּכָל מִיַּי הִרְחָקוֹת שְׁבַע עוֹלָם מִלַּעֲשׂוֹת דְּבַר עַל יְדֵי פְשׁוּף אוֹ נְחוּשׁ וּקְסָמִים, וְלֹא לְשִׁמוּעַ שׁוֹם לַחֵשׁ שֶׁל פְּשׁוּף.

יד. כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעִמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתְּפָאֵר (בַּמִּדְבָּר כג, כג) "כִּי לֹא נֶחֱשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל". וְכָל הַמִּרְחָק אֶת עֲצָמוֹ מִהַפְּשׁוּף, מִכְּנִיסִין אוֹתוֹ לְמַחִיצָה בְּעוֹלָם הַבָּא שְׁאֵפְלוֹ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת אֵין יְכוּלִין לַעֲמֹד שָׁם.

פָּרֶק ל'

א. כְּתִיב (וְשַׁעֲנָה נח, ח) "וְהִלַּךְ לְפָנֶיךָ צִדְקָךָ כְּבוֹד ה' יִאֲסַפְךָ". אֵיתָא בְּמִסְכַּת בְּרָכוֹת (דף נ"ח עמוד א') "הַרְוֵאָה אַכְלָסִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִבְּרַךְ הַבְּרָכָה בְּרוּךְ חֲכָם הַרְזִים, שְׁאֵין דַּעְתָּן שְׁנָה, כִּךְ אָנִי אוֹמֵר שֵׁישׁ דַּעוֹת מְחַלְקוֹת בְּבִנְיַי אָדָם בְּנִתְיִנַת הַצְּדָקָה וּבַעֲשִׂית הַגְּמִילוֹת חֲסָדִים.

הַקְּמָצָנִים הֵם מִפְתּוֹת הַקְּלִיפּוֹת רַחֲמָנָא לִי צְלוֹן

ב. הַפֶּת הָאֶחָת הֵן קְמָצָנִים, וְאֵין כְּחַם לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֲסֵד, וְאָף לַעֲצָמָם אֵין לָהֶם רְשׁוֹת לְאָכַל וְלִשְׁתּוֹת וְלַעֲשׂוֹת מִלְּבוּשִׁים, בְּוֹדָאֵי אוֹתָן אֲנָשִׁים הֵן מִפְתּוֹת הַחִיצוֹנִים, וְכִמּוֹ שְׁכַתְּבָנוּ לְעִיל בְּפָרֶק כ"ז

וכ"ח, ואין להם חלק בקדשה, כי הסטרא אחרא שולט עליהם.

ג. פת השני, עין רעה בשל אחרים, ואין לו לב לעשות צדקה כי אם מעט מזעיר מחמת הגאונה, אבל הוא בעצמו אוכל ושותה וטוב לב משתה תמיד, ויצא שמן ודשן כעגל מרבק, עליו כתב הזוהר, זהו אנשים אשר המה מסטרא דנחש, וסימנך (ויקרא יא, מב) כל הולך על גחון, רצה לומר, מי שיש לו בטן גדול מלא שומן ודשן הם מסטרא ד"על גחונך תלך" (בראשית ג, יד) עין שם פרשת שמיני, אבל מפל מקום יש להם קצת זכות, אף שעושין צדקה לשם גאונה.

ד. פת השלישי, הם אנשים עשירים, אשר נתן ה' להם עשר ועושין צדקות, ועושין גמילות חסדים אך לא כדביעי, באשר שיש להם קצת רע עין ואינן יכולין לכוף את יצרם מלעשות צדקה בתייהון, רק כשהן חולין על מטתם עושין צנאה לעשות אחר מותן צדקה לבנין בית הכנסת או לבית המדרש, או ללמד איזה שנים עבורו אחר מותו, זהו מדתו של אדם בינוני.

מעלת האנשים שעושים צדקה בחייהם

ה. הפת הרביעי, הוא מי שחנן ה' אותו בעשר, ועושה צדקה בחייו לפי עשרו, ועוסק בגמילות

חֲסֵדִים וּבִתְלֻמוֹד תּוֹרָה, שְׁמִסְפִּיק לְלוֹמְדֵי תּוֹרָה וְגַם מִפְּזֹר מְעוֹת לְמַלְמְדִים שִׁילְמָדוּ עִם בְּנֵי עַנְיִים, עַל זֶה נֹאמֵר "וְהֵלֵךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָךָ כְּבוֹד ה' יֵאֱסָפֶךָ".

ו. וְאִמְשַׁל לְךָ מִשָּׁל לְמַלְךְ שֶׁהֵלֵךְ לְמַלְחָמָה וַיֵּשׁ לוֹ חֵיל, אִם הִחִיל הוֹלֵךְ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, אִזּוּ הַמֶּלֶךְ בּוֹדֵאֵי לֹא יִכּוֹל לְבוֹא לִיְדֵי סַפְנָה אִם יִפְגְּעוּ בּוֹ אוֹיְבָיו, מֵה שְׂאִינוּ כֵּן אִם הַמֶּלֶךְ הוֹלֵךְ לְבִדּוֹ לְפָנֵי הַחֵיל, בְּאִם יִפְגְּעוּהוּ רוֹכְבֵי סוּסִים וּפָרָשִׁים מִן אוֹיְבָיו, אִזִּי יִשְׁיִגוּהוּ וַיִּקְחוּהוּ לְשִׁבֵי אֶף שֶׁהַמֶּלֶךְ הוּא גְבוּר חֵיל וַיִּכּוֹל לְלַחֵם נֶגֶד הָאוֹיְבִים, מְכַל מְקוֹם נְסוּג לְבוֹ אַחֲזֹר בְּרֵאוֹתוֹ שֶׁהִחִיל שְׁלוֹ הוּא רְחוּק מֵאֲצִלוֹ.

ז. כֵּךְ הוּא הַנְּמִשָּׁל, הָאָדָם כְּשֶׁעוֹשֶׂה צְדָקָה בְּחַיָּיו, אִזִּי עָלָיו נֹאמֵר "וְהֵלֵךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָךְ", וְאִין אַתָּה מִתְיָרָא מִן הָאוֹיְבִים, כִּי "כְּבוֹד ה' יֵאֱסָפֶךָ" בְּלִי שׁוּם שְׁטֵן וּמְקַטְרֵג, מֵה שְׂאִין כֵּן אִם אַתָּה עוֹשֶׂה צְדָקָה אַחַר מוֹתְךָ מִי יוֹדֵעַ אִם יִשְׁיִגוּ אוֹתְךָ אוֹתָם הַצְדָקָה, כִּינֵן שֶׁהַמֵּתִים הֵם חִפְּשִׁים מֵהַמְצוּוֹת.

ח. עַל הַכֵּת הִרְאֵנוּהָ נֹאמֵר (תְּהִלִּים מֵט, יא) "וְעֲזָבוּ לְאַחֲרֵים חֵילִם", וְאִפְלוּ אִם בְּנֵיו הֵם יוֹרְשִׁים אוֹתוֹ, מְכַל מְקוֹם אִין לוֹ נַחַת רוּחַ בְּעֶשְׂרוֹ אֶף לְאַחַר מוֹתוֹ בְּאֶשֶׁר חִדְּשִׁים מְקָרוֹב בְּאוֹ.

אוֹתָן שְׁמֵקְלֵי בְכָבוֹד אֲבֵיהֶם לְאַחַר פְּטִירָתָם

ט. וְרֵאִיתִי הָעַם מְקַלִּים בְּכָבוֹד אֲבֵיהֶם שְׂכָבֵר מִתּוֹ שְׁעוֹשִׁין לָהֶם בְּגָדִים שְׁחוֹרִים, מִבְּחַר הַבְּגָד מִכְּלָן, חֲדָשִׁים כַּחֲקוֹת הָאֲמוֹת, וְטוֹב לָבָם מִשְׁתָּה תָּמִיד, וְהֵן בְּעֶצְמָן מְזוֹלְזָלִים בְּכָבוֹד אֲבֵיהֶם, אֲשֶׁר מִהֲרָאוּ לְסִפּוֹד אַחַר אָבִיו וְלִהְיוֹת עֶצֶב, וְכָל זֶה הוּא גֵרָמָא מֵאֲבֵיהֶם, וְזָרֵק חוֹטְרָא לְאֹיְרָא אַעֲקָרָא קֵאִי. [פְּרוּשׁ: כְּשׁוֹזְרָקִים עִין כְּלָפִי מֵעֵלָה הוּא יוֹרֵד וְנוֹפֵל עַל הָאֲרֶז לְמָקוֹם שֶׁרָשׁוּ אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם] וְאִם כֵּן אֵין לָךְ שְׁטוּת גְּדוֹל מְזֵה, וְדִי בְּזֵה.

הָעֶקֶר הוּא לִתֵּן צְדָקָה בְּחַיָּיו

י. עַל כֵּן עֲצָה הִיעֲוֹצָה לְהֵאָדָם, לִתֵּן צְדָקָה בְּחַיָּיו בְּעֵין יָפָה, וְלַעֲסֹק בְּגַמְלֵיּוֹת חֲסָדִים בְּחַיָּיו, כִּי מִי יוֹדֵעַ הָעֵתִים, אִם יִתְקַים צְנֹאתוֹ אוֹ לֹאוֹ, וְקִיָּמָא לָן בְּכָל מָקוֹם (עִין פְּסָחִים דְּפ' ט' עֲמוּד א' וְעוֹד) שְׂאִין הַסִּפֵּק מוֹצִיא מִיָּדִי וְדַאי. עַל כֵּן עֶקֶר הַצְּדָקָה הוּא מֵה שֶׁהֵאָדָם עוֹשֶׂה בְּחַיָּיו, וְיִרְאֶה לִתֵּן לְבַנֵּי הָאָדָם שֶׁהֵן מִהַגְּנִים, כְּמַבְאָר בְּשִׁלְחַן עֲרוֹךְ בְּהִלְכוֹת צְדָקָה, וְאִז טוֹב לוֹ יִהְיֶה סְלָה.

◆ בְּשֵׁלַח ◆

פָּרֶק ל"א

א. "ה' בִּקְרָתְשָׁמַע קוֹלִי" (תהלים ה, ד). וְקָשָׁה, וְכִי בִּבְקָר שׁוֹמֵעַ ה' קוֹל הַמִּתְפַּלְלִים, וְהֵלֵא בְּכָל עֵת וְשָׁעָה שְׁקוֹרְאִים אֵלָיו הוּא שׁוֹמֵעַ קוֹלֵנוּ וּמֵאֲזִין תְּפִלָּתֵנוּ.

ב. אֲכַן הָעֲנִין הוּא כֶּן, כִּי בִשְׁאָר הָעֵתִים כְּשֶׁבִנִי אָדָם מִתְפַּלְלִים, מְעִינִים בְּתַפְלָה אִם הִיא רְאוּיָה לְהִתְקַבֵּל מִחַמַּת מַעֲשִׂים שֶׁל אָדָם אוֹ לְאוֹ, מֵה שְׁאִין כֵּן הַמִּתְפַּלֵּל בִּבְקָר, כִּדְאִיתָא בְּזִהַר בְּלָק (דף ר"ד עמוד א):

ג. * ל" רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וּשְׁאָר חֲבֵרְיָא עָמִיָּה הוּוּ אֶזְלִי בְּאוֹרְחָא, פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, "ה' בִּקְרָתְשָׁמַע קוֹלִי", הָעֲנִין הוּא כֶּן, כִּי בְּכָל צְפָרָא מִתְעוֹרֵר חֶסֶד דְּאַבְרָהָם, דְּכָתִיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית כב, ג) "וַיִּשְׁפָּם אַבְרָהָם בִּבְקָר", וְהֵאֵי שְׁעָתָא עֵת רְצוֹן הוּא מְאֹד.

(*) פְּרוּשׁ הַזִּהַר בְּלִשׁוֹן-קַדְשׁ:

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וּשְׁאָר חֲבֵרְיָא עָמוּ הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר: "ה' בִּקְרָתְשָׁמַע קוֹלִי" - הָעֲנִין הוּא כֶּן כִּי בְּכָל בְּקָר מִתְעוֹרֵר חֶסֶד אַבְרָהָם כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "וַיִּשְׁפָּם אַבְרָהָם בִּבְקָר", וְאוֹתָהּ שָׁעָה הִיא עֵת רְצוֹן מְאֹד.

ד. וְאָפְלוּ הַחֹלִים *לא המטלים על עַרְשׂ דָּוִי מוֹצָאִים נַחַת רוּחַ בְּבִקְרָה עַל יְדֵי מִלְאָךְ רַפָּאֵל דְּמִתְגַּלֵּי בְּכָל בִּקְרָה, וְכָל אֵינוֹן מְמַנִּים עַל מַרְעִין לְהַטִּיל חֲלָשָׁא וּמַרְעִין בִּישִׁין עַל בְּנֵי נֶשָׂא, כַּד חֲזִין מִלְאָךְ רַפָּאֵל מִתְגַּלְהַה, דְּחֲלִין מִיְגִיָּה וְעַרְקִין, וְכַדִּין רַפָּאֵל אוֹשִׁיט אֶסְוֵתָא לְהֵהוּא בְּרֵשׁ הַחֹלָה."

ה. וְכִמּוֹ שֵׁישׁ עֵת רְצוֹן אֲזִי לְחֲלֵי הַגּוֹף, כִּךְ יֵשׁ עֵת רְצוֹן לְחֲלֵי הַנַּפֶּשׁ וּנְשָׁמָה, שֶׁהֵן הַחֲטָאִים וְהַעֲבֵרוֹת וּפְשָׁעִים, וְהוּא עֵת רְצוֹן לְהַתְּפִלָּל בְּבִקְרָה.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל הַתְּפִלָּה בְּבִקְרָה

ו. וּמַחֲמַת שְׂבָאוֹתוֹ הַפְּעַם עֵת רְצוֹן, עַל כֵּן אִם אֵינוֹ רְאוּי זֶה הַמִּתְפַּלֵּל מַחֲמַת מַעֲשָׂיו שֶׁתְּקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ, אֲפִילוֹ הֵכִי חֲשִׁיב עָלֶיהָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְּאִיהוּ פְּקִיד לְבַעֲלֵי דֵינָא דִּילֵיהָ, דְּלֹא יִפְתָּחוּן בְּדֵינָא נְפֻשׁ: אַף עַל פִּי כֵן מַחֲשֵׁב אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא פּוֹקֵד עַל בֵּית הַדִּין שְׁלֹא יִפְתָּחוּ בְּדִין, כִּי הַחֲסֵד וְהַחֲנִינָה אֵינוֹ מוֹסֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

לא*) וְאָפְלוּ לַחֹלִים הַמְּטָלִים עַל עַרְשׂ דָּוִי, מוֹצָאִים נַחַת רוּחַ בְּבִקְרָה עַל יְדֵי מִלְאָךְ רַפָּאֵל שֶׁמִּתְגַּלְהַה בְּכָל בִּקְרָה, וְכָל אוֹתָם הַמְּמַנִּים עַל הַחֲלָים לְהַטִּיל חֲלָשָׁה וְחֲלָים רָעִים עַל בְּנֵי אָדָם, וּכְשֶׁרוֹאִים אֶת מִלְאָךְ רַפָּאֵל מִתְגַּלְהַה, הֵם מִתְּמַלְאִים אִימָה וּפְחַד מִמֶּנּוּ וּבוֹרְחִים, אֲזִי מוֹשִׁיט מִלְאָךְ רַפָּאֵל רְפוּאָה לְאוֹתוֹ אָדָם חוֹלָה.

הוא לבית דין של מעלה, אלא החסד והחנינה הן בידו של הקדוש ברוך הוא, ובבקר הוא מדת חסד לאברהם, ולכן מקבל הקדוש ברוך הוא תפלת בקר בחסד. *לב אמרו רבי אבא ושאר חבריא: אלמלא לא נפקנא אלא למשמע דא דינו.

ז. עד דהוו אזלי *לג, בא חד יונה. משה לגביה דרבי אלעזר והתחילה לצפצף קמיה. אמר רבי אלעזר, יונה נדאי כשרה תדיר הוית בשליחותא, כמה דאת אמר (בראשית ח, ח) וישלח נח את היונה. זילי ואימא ליה לרבי יוסי הא חבריא אתאן לגבך ואנא עמהון, ולא ידחל, כי ניסא יתרחש ליה לתלתא יומין, ולא ינפל עליה דחלא, דהא בחדנא אנן אזיל לגביה.

(לב*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

אמרו רבי אבא ושאר החבריא: "אלמלא לא יצאנו לדרכך אלא לשמוע חדוש זה - דינו!".

(לג*) בעודם הולכים, התעופפה יונה אחת ליד רבי אלעזר והתחילה לצפצף לפניו. אמר רבי אלעזר: "יונה כשרה, תמיד היית מיעדת לשליחות, כמו שפתוב: וישלח נח את היונה. לכי איפוא ואמרי לרבי יוסי: הנה באים החבריא אליך ואני אתם, כל יפחד, כי נס יתרחש לו בעוד שלושה ימים, ואל יפחד כי בשמחה אני הולך אליו".

ח. אַזִּיל *לד הִיא יוֹנָה לְגִבִּיהַ רַבִּי יוֹסִי בֶּן לְקוֹנִיָּא,
 דְּהוּי חֲמוּהֵי דְרַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשְׁלִיחוּתָא, וְאַתִּיב תְּשׁוּבָה
 לְרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּרַבִּי יוֹסִי בֶּן לְקוֹנִיָּא הוּא מְצַטְעָר עַל רַבִּי
 יוֹסִי בֶּן פְּקִיעִין דְּהוּי גּוֹסֵס וּמְטָל עַל עֵרֶשׂ דְּרִי, פִּי
 מִתְחַלָּה הָיָה רַבִּי יוֹסִי בֶּן לְקוֹנִיָּא חוֹלָה וְאַחַר כֵּן
 נִתְרַפָּא, וְנִחְלַשׁ רַבִּי יוֹסִי בֶּן פְּקִיעִין.

ט. עַד דְּהוּוּ אֶזְלִין *לה, אַתָּא עוֹרְבָא וְאָמַר לִיה
 לְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּרַבִּי יוֹסִי בֶּן פְּקִיעִין מַת. תְּהוּוּ רַבִּי אַבָּא
 וְחִבְרַיָּא. אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַעֲרֹב זִיל לְאוֹרְחָךְ,
 דְּהָא יַדְעָנָא.

לד*) עָפָה הַיּוֹנָה אֶל רַבִּי יוֹסִי בֶּן לְקוֹנִיָּא, חֲמוּי שָׁל
 רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהִבִּיָּאָה אֶת תְּשׁוּבָתוֹ שָׁל רַבִּי יוֹסִי אֶל רַבִּי
 אֶלְעָזָר וְאָמְרָה: "רַבִּי יוֹסִי בֶּן לְקוֹנִיָּא מְצַטְעָר עַל רַבִּי יוֹסִי
 בֶּן פְּקִיעִין, הַמְטָל גּוֹסֵס עַל מִטַּת חֲלִיוֹ". מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה כֵּן
 הָיָה: בְּתַחֲלָה הָיָה רַבִּי יוֹסִי בֶּן לְקוֹנִיָּא חוֹלָה, אַחַר כֵּן
 נִתְרַפָּא, וְאִזּוּ נִפְל רַבִּי יוֹסִי בֶּן פְּקִיעִין לְמִשְׁכָּב.

לה*) בְּעוֹדֵם הוֹלְכִים, בָּא עוֹרֵב וְהוֹדִיעַ לְרַבִּי אֶלְעָזָר
 עַל פְּטִירְתּוֹ שָׁל רַבִּי יוֹסִי בֶּן פְּקִיעִין. תְּמָהוּ רַבִּי אַבָּא
 וְחִבְרַיָּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְעוֹרֵב: "לַךְ לְדַרְכְּךָ, יוֹדַע אֲנִי
 עַל כֵּן".

י. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר *לו לְחַבְרַיָא, נִיזֵל וְנִגְמַל חֶסֶד
 לְהָאֵי רִמּוֹנָא דְהוּי מְלִיא מְכָלָא, וְרַבִּי יוֹסִי שְׁמִיָה, דְּהָא
 אֶסְתַּלַּק מִמְּלָמָא דִּין וְלִית דְּחִזִּיא לְאַשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ,
 וְאִיהוּ קָרִיב לְגַבְיָן.

יא. סָטוּ *לו מְאוּרְחָא וְאֶזְלוּ לְתַמְן. פִּינּוֹן דְּחִמּוּ לוֹן
 כָּל בְּנֵי מְאֵתָא, נִפְקוּ לְגַבְיָהּ וְעָאלוּ תַמְן בְּבֵית רַבִּי יוֹסִי
 דְּפָקִיעִין כָּל חַבְרַיָא.

יב. וּבְרָא זַעֲרָא *לח הוּי לְרַבִּי יוֹסִי דְּפָקִיעִין וְלָא
 שְׁבִיק לְבַר נֶשׁ דִּימְטִיָה לְעַרְסִיָה דְאַבוּהִי בְּתַר דְּמִית.
 אָלָא אִיהוּ בְּלַחְדִּיָה הוּי סְמִיךְ לִיָהּ וּבְכִי עָלֶיהָ.

יג. וּפְתַח *לט הָאֵי יְנוּקָא פּוּמִיָה וְאָמַר, מְרִיָה
 דְּעָלְמָא, כְּתִיב בְּתוֹרָה (דְּבָרִים כב, ו-ז) "כִּי יִקְרָא קֵן צְפוּר

לו*) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְחַבְרַיָא: "בּוֹאוּ וְנִגְמַל חֶסֶד
 שֶׁל אָמֶת עִם הָרִמּוֹן הַזֶּה, שֶׁהָיָה מְלֵא מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים
 טוֹבִים, וְשָׁמוּ רַבִּי יוֹסִי דְּפָקִיעִין, שֶׁהָרִי הִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם
 הַזֶּה, וְאִין מִי שֶׁיִּטְפַּל בְּקִבְרָתוֹ וּבֵיתוֹ קָרוֹב אֵלֵינוּ".

לז*) סָטוּ הַחַבְרַיָא מִדְּרַכְסָם וְהִלְכוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי
 דְּפָקִיעִין. פִּינּוֹן שְׁרָאוּם בְּנֵי הָעִיר, וְצָאוּ כָּלָם לְקַרְאָתָם,
 וְהַחַבְרַיָא נִכְנְסָה לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי.

לח*) בֶּן קָטָן הָיָה לוֹ, לְרַבִּי יוֹסִי, אוֹתוֹ בֶּן לֹא הָרָשָׁה
 לְאִישׁ לְהִתְקַרֵּב אֶל מִטַּת אָבִיו לְאַחַר שֶׁנִּפְטַר, רַק הוּא
 לְבַדּוֹ עָמַד לְיַד הַמִּטָּה וּבָכָה.

קב בשלח - פרק ל"א הישר סח

לפניך בדרך" וכו', "שלח תשלח את האם והבנים
תקח לך". מארי דעלמא, קים מלי דא דאורייתא.

יד. תריז * מ בנין הוינא מאבא ומאמא, אנא
ואחותי זערפתא מנאי, הוי לך למיסב לן ולקימא מלי
דאורייתא. ואי תימא מרי דעלמא אם כתיב ולא אבא,
הלא אמי מתה, ונסבת לה מעל בנין. השתא אבא מת
דהוי חפוי עלן, אנסיב מעל בנין, אן הוא דינך
דאורייתא. וכד הוו שמעין רבי אלעזר ורבי אבא עם
חבריא קלא דינוקא הויזן בכין.

לט*) פתח הילד את פיו ואמר: "בורא עולם! פתוב
בתורה: 'כי יקרא קן צפור לפניך בדרך וכו' - שלח תשלח
את האם ואת הבנים תקח לך' - אדון העולם! קים את
דברי התורה!

מ*) שני ילדים נולדו לאבי ולאמי - אני ואחותי
הקטנה. אותנו היה לך לקחת ולקים את דברי התורה!
ואם תאמר, אדון העולם, שפתוב בתורה 'אם' ולא 'אבי' -
הרי אמי כבר נפטרה. לקחת אותה מעל בניה, והנה עתה
נפטר גם אבי, אשר תחת כנפיו חסינו ולקחת אותנו
מאתנו - כיצד איפוא יתקיים דין התורה? כאשר שמעו
רבי אלעזר והחבריא את קולו של הילד הרך, פראו בבכי.

טו. פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר *מא נֹאמֵר (מְשָׁלִי כה, ג) "שָׁמַיִם לְרוֹם וְאָרֶץ לְעֵמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חֶקֶר". עַד דִּהְוֵי רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר הָאֵי קָרָא, אֲתָא עֲמוּדָא דְנוֹרָא וּפְסָק בִּינֵיהּוּ.

טז. וְהָהוּא יְנוּקָא *מב הָוֵי דְבִיק פּוּמִיָּה לְפּוּמִיָּה דְאַבוּהֵי וְלֹא מִתְפָּרֵשׁוּן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אוּ בְעֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַרְחֵשׁ נִיסָא, אוּ בְעֵי דְלֹא יִשְׁתַּדַּל בַּר נֶשׁ אַחֲרָא עֲלֵיהּ.

יז. עַד דִּהְוֵי יְתָבִי *מג שְׁמַעוּ קְלָא, זַכָּאָה אַנְתָּ רַבִּי יוֹסִי דְמַלְיִן דִּהָאֵי גְדִיָּא זְעִירָא וְדַמְעוּתֵיו סְלִיקֵי לְגַבִּי

(מא*) פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר: "שָׁמַיִם לְרוֹם וְאָרֶץ לְעֵמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חֶקֶר!", כְּשֶׁקָּרָא רַבִּי אֶלְעָזָר פְּסוּק זֶה, בָּא עֲמוּד אֵשׁ וְהִפְסִיק בֵּין הַחֲבֵרָיָא לְבֵנוּ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי. (מב*) בְּעוֹד אוֹתוֹ יֶלֶד נֶצְמַד לְאַבּוֹ וּמִדְבִּיק אֶת פִּיו לְפִי אָבּוֹ, מִשְׁרָאָה רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת עֲמוּד הָאֵשׁ, אָמַר: "אוּ שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה לַעֲשׂוֹת נֶס, וְלָכֵן מִפְּרִיד הוּא בִּינֵינוּ לְבֵין הַנֶּפְטָר כְּדִי לְהַסְתִּיר אֶת הַנֶּס אוּ שְׁרוּצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאִישׁ אֵל יִתְעַרֵב וְיִפְרִיעַ לְבֵנוּ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי לְטַפֵּל בְּאַבּוֹ".

(מג*) עוֹדֵם יוֹשְׁבִים וּמִמְתִּינִים, שְׁמַעוּ קוֹל: "אַשְׁרֵיכֶם, רַבִּי יוֹסִי, שְׁדַבְּרִיו שֶׁל הַטְּלָה הֵרַךְ שֶׁהִשְׁאַרְתָּ וְדַמְעוּתֵיו, עָלוּ עַד כִּסֵּא הַכְּבוֹד וּפְעָלוּ אֶת פְּעֻלָּתוֹ. בְּשָׁמַיִם דָּנוּ שׁוֹב אֶת דֵּינָךְ וְנִתְּנוּ לְמַלְאֲךְ הַמָּוֶת תְּרִיסַר אֲנָשִׁים בְּמִקּוֹמְךָ, עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הוֹסִיפוּ לָךְ עַל שְׁנוֹת חַיִּיךָ,

כַּרְסִיָּא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וְדַנּוּ דִּינָךְ, וְחַלְיִסְרַ בְּנֵי נָשָׂא
 אֲזַמִּין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַלְאָךְ הַמְּנוֹת בְּגִינָךְ, וְהָא
 עֲסַרִין וְתַרְתִּין שְׁנִין אוֹסִיפוּ לָךְ עַד דְּתוּלִיף אוּרִיתָא
 לְהָאֵי גְדִיָּא שְׁלֵמָא חֲבִיבָא קַמִּיהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

יח. קמו רבי אלעזר *מד וחבריא ולא שבקו לבר
 נש למקרב לההוא ביתא, ומיד חמי צמודא דאשא
 סליק ורבי יוסי פתח עינוי, והוי האי ינוקא דבק פומיה
 בפומיה. אמר רבי אלעזר: זכאה חלקנא דחמינא
 תחיית המתים עין בעין. קריבו לגביה, והנה ההוא
 ינוקא נאים כאלו גוע מהאי עלמא.

יט. אמרו *מה, זכאה חלקך, רבי יוסי, וברוך
 רחמנא, דאתרחיש לך ניסא על ידי מלין דברך, דהכי

כדי שתספיק ללמד את התורה לגדי התמים הזה, החביב
 לפני הקדוש ברוך הוא.

מד*) קמו רבי אלעזר והחבריא ולא נתנו לאיש
 להתקרב אל הבית. מיד ראו כי צמוד האש הסתלק ורבי
 יוסי פקח את עינוי בעוד בנו צמוד אליו, כשפיו דבוק לפי
 אביו. אמר רבי אלעזר: "אשרינו, שזכינו לראות את
 תחיית המתים עין בעין!" התקרבו החבריא אל רבי יוסי,
 ואלו בנו הקטן התנמנם מרב חלשה ונראה כמת.

מה*) אמרו החבריא: "אשריך רבי יוסי, ברוך ה',
 שעשה לך ניס בזכות דבוריו אלו של בנך הקטן. ידע היגד
 להתפלל בדברים נחמדים ולפתח את שערי השמים

דְּחִיק בְּמַלּוּי שְׁפִירִין לְתַרְע שְׁמִיָּא וּבְדַמְעוֹת שְׁלִישׁ
 אוֹסִיפוּ לִיה עֲשָׂרִין וְתַרְתִּין שְׁנִין. נְטִלוּהָ לְהֵאֵי יְנוּקָא
 וּנְשָׁקוּהָ וּבְכוּ עֲמִיה מִחֲדוּהָ סְגִיָּא וְאַפְקוּהָ לְבֵיתִיהָ
 אַחְרָא, עַד דְּתַתִּישְׁב רִוְחִיהָ וּנְשַׁמְתִּיהָ תַחְזֹר בֵּיהָ
 כְּמַקְדָּם.

כ. חֲדוּ * מו תִּלְתָּא יוֹמִין עִם רַבִּי יוֹסִי וְחֲדָשׁוּ כְּמָה
 חֲדוּשֵׁין דְּאוּרִיָּתָא. אָמַר לְהֵם רַבִּי יוֹסִי, חֲבַרְיָא לָא
 אֲתִיב לִי רְשׁוֹת לְגַלְאָה לְכוּן מְאִי דְחַמִּינָא בְּהַהוּא
 עֲלָמָא אֵלָא לְבַתַּר תְּרִיסַר שְׁנִין, אֲבַל תִּלְתַּת מָאָה וְשִׁבְעִין
 דְּמַעֲזִין דְּאוּשִׁיד בְּרִי עָאלוּ בְּחַשְׁבִּנָּא קַמִּי מְלַכָּא קְדִישָׁא.

בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ. בְּזָכוֹתוֹ הוֹסִיפוּ לְךָ עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנוֹת
 חַיִּים". נְטִלוּ הַחֲבַרְיָא אֶת הַיָּלָד, נְשָׁקוּהוּ, בְּכוּ עִמּוֹ מְרַב
 שְׂמֵחָה וְהִנְיִחוּהוּ בְּבֵית אַחַר, כְּדֵי שְׁתַּתִּישְׁב רִוְחוֹ וְתִשׁוּב
 אֵלָיו נְשַׁמְתוֹ.

מו* שְׁמַחוּ הַחֲבַרְיָא שְׁלוֹשָׁה יָמִים עִם רַבִּי יוֹסִי
 וְחֲדָשׁוּ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה רַבִּים. אָמַר לְהֵם רַבִּי יוֹסִי: "חֲבַרְיָא,
 אֵין לִי רְשׁוֹת לְגַלּוֹת לְכֶם מַה שְׂרָאִיתִי בְּעוֹלָמוֹת הָעָלְיוֹנִים
 אֵלָא לְאַחַר שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שָׁנָה, אוּלַם זֹאת אוּכַל לְגַלּוֹת
 לְכֶם: שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְשִׁבְעִים הַדְּמָעוֹת, שְׁהוֹרִיד בְּנִי, עָלוּ
 בְּחַשְׁבוֹן לְפָנַי הַמְּלַךְ הַקָּדוֹשׁ.

קב בשלח - פרק ל"א הישר עב

כא. והנני נשבע * מז אני לפניכם, חבריא, בשעה
דפתח ברי האי פסוקא ד"כי יקרא קן צפור" ובאלין
מלין הנזכרים לעיל, אזדעזעו כלהו ספסלי דהוי
במתיבתא דרקיע וכלהו קמו קמי מלכא קדישא, ובעי
רחמי עלי, והקדוש ברוך הוא נתמלא רחמים עלי
ושפיר קמיה אינון מלין היך מסר נפשיה ברי עלי.

כב. וחדא * מח אפטרופא אמר, מארי דעלמא, הא
כתיב (תהלים ח, ג) "מפי עוללים ויונקים יסדת עז למען
צורריך להשבית אויב ומתנקם". אי רעוא דילך זכותא
דאורייתא וזכותא דהאי ינוקא דקא מסר נפשיה על
אבוהי, בדינא דתיחוס עליו וישתזיב. ויהיב קדשא

(מז*) ונשבע אני לפניכם, חבריא! בשעה שפתח בני
את פיו ואמר את הפסוק: 'כי יקרא קן צפור לפניך וטען
את טענתו, הנזכרת לעיל, הזדעזעו כל הספסלים בישיבה
של מעלה, וכלם קמו לבקש עלי רחמים מלפני הקדוש
ברוך הוא. הקדוש ברוך הוא נתמלא עלי רחמים, ומצא
חו בעיניו כיצד מוסר בני את נפשו עלי.

מח*) ואפטרופוס אחד קרא: 'אדון העולם! הרי
כתוב: 'מפי עוללים ויונקים יסדת עז למען צורריך
להשבית אויב ומתנקם'. אם יעלה לרצון לפניך בזכות
התורה ובזכות ילד כן זה, שמסר נפשו על אביו - דין
הוא שתרחם על אביו - וינצלי." והקדוש ברוך הוא נתן
למלאך המנות שנים עשר אנשים תחת רבי יוסי דפקיעין
והוסיף לו עוד עשרים ושתים שנות חיים.

בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאֲךְ הַמָּוֹת תְּלִיסֵר בְּנֵי נֶשֶׁא תַחֲוֹתֶיהָ עַד
בְּתֵר עֲשָׂרִין וְתַרְתִּין שָׁנִין.

קוּדִם יָצֵאת הַנְּשֻׁמָּה מֵהַגּוֹף, רוּצָה הַשָּׁטָן לְדַבֵּק בְּגוֹף

כג. וְהִנֵּה שָׁמְעוּ נָא אֲמִתּוֹת הַדְּבָרִים, מֵהוּ דִין
דְּכֻתִּיב (שְׁמוּאֵל א ב, ו) "ה' מִמִּית וּמַחְיֶה" נְכוּ, וְכִי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אִיהוּ מִמִּית, אֲלֵא הָעֲנִין הוּא שְׁקוּדִם
יִצְיֵאת הַנְּשֻׁמָּה הַשָּׁטָן רוּצָה לְדַבֵּק בְּגוֹף וְעַל יְדֵי כֵךְ יֵשׁ
חַס וְשָׁלוֹם גַּם כִּן זֶהְמָא וְעַרְבּוּב מִכַּח כַּחַס גַּם לְנִשְׁמָה.

בְּשַׁעַת פְּטִירַת הַצְּדִיק מֵתַגְלִית הַשְּׂכִינָה וְהַשָּׁטָן נִחְלַשׁ מִיָּד

כד. וּכְשִׁיגִיעַ הָעֵת קָרוּב לְמִיתָתוֹ שֶׁל אָדָם כָּשֶׁר,
אֲשֶׁר אֵין כְּדָאֵי לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא לְהַדְּבִק בְּנִשְׁמָתוֹ
הַטְּהוֹרָה, מֵתַגְלִית שְׂכִינְתָא קְדִישָׁא, וְאִזּוּ הַשָּׁטָן מִיָּד
הוּא נִחְלַשׁ וְאִזִּיל בְּעַל כְּרַחֲמֵיהּ וְדוּמָה מִמֶּשׁ אֱלִיו
כְּמִיתָה שְׂאִין לוֹ שְׁלִיטָה בְּנִשְׁמַת הַצְּדִיק.

וְהַנְּשֻׁמָּה, כְּשֶׁהוֹלְכַת מִן הַגּוֹף הוֹלְכַת תְּכַף עִם
הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ הַנִּקְרָא צְרוּר הַחַיִּים,
אֲשֶׁר עַל זֶה אָנוּ מֵתַפְלְלִין עַל הַמַּתִּים "וַיִּצְרַר בְּצְרוּר
הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתוֹ".

קב בַּשְׁלַח - פָּרָק ל"א הַיִּשְׂר עַד

כה. וְזֶה הַסּוּד ה' מִמִּית לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא וּמַגְרֵשָׁה
וּמַחְלִישָׁה, וּמַחֲיָה אֶת הַנְּשָׁמָה שֶׁל הַצְּדִיק לְהַבִּיאָה
בְּצִרּוֹר הַחַיִּים.

גַּם נִשְׁמַת הַצְּדִיק יוֹרֵד לְגִיהֶנֶם לְרַגַע קָטָן

וְזֶה הַסּוּד, "מִוֵּרִיד שָׁאוּל וַיַּעַל", קָאֵי עַל נִשְׁמַת
הַצְּדִיק הַמְּכַרְח לִירֵד לְגִיהֶנֶם לְרַגַע קָטָן, וְזֶהוּ טְבִילָה
שְׁלָה, כִּי אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יַחֲטָא,
וּבְעֵי עַל כָּל פָּנִים טְבִילָה וְהַסְרַת הַזְּהֵמָא קֶצֶת, וְתַכְף,
וַיַּעַל, סָלִיק לִיה לְמַקּוּמָה הַרְאוּי לָהּ בְּגֵן עֵדֶן.

כו. *מט וְהִנֵּה חֲבֵרְיָא, תִּדְעוּ דְבַהֲאֵי שְׁעָתָא
דְּאַסְתַּלְקֵנָא מֵעֲלָמָא עֲבָדוּ לִי גַם כֵּן טְבִילָה בְּגִיהֶנֶם

מט*) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

וְהִנֵּה חֲבֵרְיָא דְעוּ, שְׁבַשְׁעָה שְׁהַסְתַּלְקֵתִי מִן הָעוֹלָם
עָשׂוּ לִי גַם כֵּן טְבִילָה בְּגִיהֶנֶם כְּנֹזֶכֶר, וְתַכְף אַחֲרֵי הַטְּבִילָה
עֲלִיתִי לְגֵן עֵדֶן לְמַקּוּמִי, וּבַשְׁעָה שְׁהַתְחִיל בְּנֵי בְּאוֹתָם
דְּבוּרִים וּמָסַר נַפְשׁוֹ עָלַי - יִצְאָה גַם כֵּן נִשְׁמָתוֹ, וְזֶהוּ שְׁיָשׁוּן
וּנְפִשׁוֹ יִצְאָה בְּדַבְרוֹ, וְכִיוֹן שְׁיִצְאָה נִשְׁמָתוֹ שֶׁל בְּנֵי פְּגַעְתִּי
בְּנִשְׁמָתוֹ שְׁהִיתָה עוֹלָה גַם כֵּן מִטְבִּילָה הַנְּזַכֶּרֶת לְעִיל, וְשֵׁם
דְּנוּ הַדִּין לְהוֹסִיף לִי עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים, בְּגִלְל דְּמַעוֹת
וּמְלִים שֶׁל בְּנֵי, וְהַיּוֹם שְׁנַטְהַרְתִּי מִכָּל וְכָל, וְנִשְׁמָתִי הִיא
זָכָה וְנִקְיָה וְטַהוֹרָה מְכַרְח אֲנִי לְרֵאוֹת בְּאֵלוֹ עֲשָׂרִים
וּשְׁתַּיִם שָׁנִין לְהַתְעַסֵּק רַק בְּדַבְרִים שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, כִּי כָּבֵר

בַּנִּזְכָּר, וְתִכְּף אַחַר הַטְּבִילָה עָלִיתִי לִגֵּן עֵדֶן לְדוֹכְתָאִי, וּבִשְׁעֵתָא דְּפִתַח בְּרִי בְּאַנּוֹן מְלִין וּמְסַר נַפְשִׁיהָ עָלַי, יִצְאָה גַם כֵּן נִשְׁמָתוֹ דְּבָהָא הוּא דְּדַמִּיךְ וּנְפִשׁוֹ יִצְאָה בְּדַבְרוֹ, וְכִיּוֹן דְּנִפְקַת נִשְׁמָתָא דְּבְרִי אֲתַעְרִית וּפְגַעִית בְּנִשְׁמָתוֹ דְּהוּי אָעֵלַת גַּם כֵּן מִטְּבִילָה הַנִּזְכָּר לְעִיל, וְתַמָּן אֲתַדֵּן דִּינָא לְהוֹסִיף לִי שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּגִין דְּמַעוֹת, וּמְלִין דְּבְרִי.

כז. וְכַהֲיוֹם, כִּי נִטְהַרְתִּי מִכָּל וְכָל וְנִשְׁמָתִי הִיא זְכִיָּא וְנִקְיָה וְטְהוֹרָה, מִכְּרַח אָנִי לְרֵאוֹת בְּאַלִּין שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים שְׁנִין לְאַתְעֶסְקָא רַק בְּמִלִּין דְּעוֹלָם הָבֵא, כִּי כְּבָר קִבְּלַתִּי עֲנֵשׁ מִיְתָה וְטְבִילָה בְּגִיָּהֲנָם. וּמִכְּפֵאן וְלְהִלָּאָה אֲצַטְרִיכְנָא דְּלֵא אֲתִיָּא בְּכֶסוּפָא לְעֵלְמָא דְּאַתִּי.

כח. וְזֶהוּ שְׁאָמַר דְּוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים קִיח, יח) "יִסֹר יִסְרָנִי יְהִי וְלִמּוֹת לֹא נִתְנַנְנִי". אָמַר דְּוֹד, רוּאָה אָנִי שְׁהֶרְבַּה יִסּוּרִים גְּדוּלִים מְאֹד יִסֹר אוֹתִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַכֹּל כְּדִי לְהַנְקָה מִחֻטְאִי, וְאִם כֵּן כְּאֲשֶׁר כְּבָר נִטְהַרְתִּי עַל יְדֵי טְבִילַת הַיִּסּוּרִים, מַעֲתָה חֲלִילָה לְפָגַם עוֹד בְּנִשְׁמָתִי, כִּי אִם "פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי

קִבְּלַתִּי עֲנֵשׁ מִיְתָה וְטְבִילָה בְּגִיָּהֲנָם, וּמִכְּפֵאן וְלְהִלָּאָה צְרִיךְ אָנִי שְׁלֵא אֶהְיָה בְּבִשְׁתַּת פְּנִים לְעוֹלָם הָבֵא.

קב בשלח - פָּרַק לִיֵּא הַיִּשְׂרָעוּ
צָדֵק" לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וַיִּרְאֶה, שְׁלֵא אֱהִיָּה בְּכִסּוּפָא
[בְּכִשְׁת פָּנִים] לְעוֹלָם הַבָּא.

תְּכַלִּית הַיִּסּוּרִים לְמָרְק עוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם

כט. וְנִלְמֹד מִכָּאן לְכָל אָדָם הָעוֹבֵר עָלָיו חֲצִי
דִּינִים מִמְּאָרִיָּה דְעֵלְמָא [מֵאֲדוֹן הָעוֹלָם - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא]
וְקָבֵל יִסּוּרִים יַחֲשֵׁב כִּי בּוֹדָאֵי לְטַהֲרוּ מִפְּשָׁעָיו הַמָּה,
וְאַצְטְרִיךְ לִיָּה לְזַהַר שְׁמִכָּאן וּלְהִלָּאָה שְׁלֵא יִמְשַׁךְ עָלָיו
עוֹד סְטְרָא אַחְרָא דְמִסְאָבָא בְּחֻטְאָיו, וְאִזּוּ יִצְטְרְכוּ עוֹד
יִסּוּרִים כְּדֵי לְהַסִּיר חִלָּאת הַזֶּהֱמָא.

ל. וְאִם תֵּאמֶר, מָה הַיִּסּוּרִים שְׂיִכִּין לְזַהֲמַת הַסְטְרָא
אַחְרָא, דַּע, כִּי זֶהֱמַת הַסְטְרָא אַחְרָא הִיא דְבַר מִמְּשׁ,
וְהָאוֹת וְהַמוֹפֵת לְזֶה כִּי בְּהִסְתַּפֵּל אִשָּׁה נְדָה בְּמִרְאוֹת
הַצּוֹבְאוֹת [שְׁקוּרִין בְּלִשׁוֹן אַחַר "שְׁפִיגֵל"] דְּדַבְּקוּ בְּמָה כְּתוּמִים
בְּמִרְאָה הַמְּחַשִּׁיכִים אֶת זְהִירוֹת הַמִּרְאָה, וְנַעֲשׂוֹת
בְּהָרוֹת בְּהָרוֹת לְבָנוֹת וּשְׁחוֹרוֹת כְּמוֹ שְׁכַתְּבֵתִי לְמַעֲלָה
פָּרַק ב'.

לא. הֲרֵי לָךְ שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה רָשָׁם בְּמִרְאוֹת טְמָאָה,
וּמִזֶּה תִּרְאֶה שֶׁזֶהֱמַת הַסְטְרָא אַחְרָא הִיא דְבַר מִמְּשׁ
הַנּוֹדֵבֵק בְּגוֹף הָאָדָם, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְלַבֵּן וּלְהִתְרוֹקֵן אִם
לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים, כִּי אֵין יִסּוּרִין בְּלֹא חֲמוּם הַגּוֹף.

לב. אף העֵבֶרֶת הַכְּתָמִים מִן הַמְּרָאוֹת הַצּוֹבְאוֹת אֵי
אֶפְשָׁר לְהַעֲבִיר אִם לֹא עַל יְדֵי גִחְלֵי אֵשׁ, וְאִזּוּ יַחְזֹר
(הַשְּׂפִיגֵל) כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּרֵאשׁוֹנָה, כִּן הָאָדָם אֵין לוֹ כִּפְרָה
עַל חֲטָאוֹ אִם לֹא שְׁצַרִיךְ לְהַתְּלַבֵּן בְּחַמוֹם הַיִּסּוּרִים
כַּנִּזְכָּר.

עַל יְדֵי קְבֻלַּת הַיִּסּוּרִים בְּאַהֲבָה מַחְלִישִׁים כֹּחַ הַסְטֵרָא אַחֲרָא

לג. וּכְשֶׁאָדָם מְקַבֵּל הַיִּסּוּרִים בְּאַהֲבָה וּבְחֶבֶד מֵאֵת
ה', אִזּוּ הוּא מְתִישׁ כֹּחַ הַתְּפִשְׁטוֹת זְהֵמַת הַסְטֵרָא אַחֲרָא,
וְחֻלִּילָה לְאָדָם שְׂיִבְעֵט בַּיִסּוּרָיו אֶלֹא יִקְבֹּל עָלָיו הַכֹּל
בְּאַהֲבָה וּבְחֶבֶד, הֵן בַּיִסּוּרִים שֶׁל גּוֹפּוֹ וְהֵן בַּיִסּוּרֵי
מְמוֹנּוֹ.

לד. כִּי יֵשׁ אֵיזָה אָנָשִׁים אִם יִקְרָה לוֹ אֵיזָה הַזֶּקֶק
מְמוֹן אִזּוּ הוּא מִתְחַמֵּם וּמִתְלַהֵב בְּלֵב רַגֵּז וּמְרִיב
וּמְחַרְחַר רִיב עִם הַבְּרִיּוֹת, זֶהוּ אֲשֶׁר בּוֹעֵט בַּיִסּוּרִין, *
אֶלֹא יְהִיָּה שְׂיָף עֵיל וְשְׂיָף נְפִיק בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה
וּבְהַכְנָעָה, וַיֹּאמֶר תַּמִּיד "ה' נָתַן וְה' לָקַח יְהִי שֵׁם ה'

(*) פְּרוֹשׁ בְּלִשׁוֹן-קִדְשׁ:

אֶלֹא יְהִיָּה כְּפוּף נִכְנָס וְכַפוּף, יוֹצֵא בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה
וּבְהַכְנָעָה.

קב בשלח - פרק ל"ב הישר עח
מברך". בזה מעורר רחמים, שרואה בו הקדוש ברוך
הוא הכנעה דיליה.

לה. והנה קבלה בידי, שיש ימים מיחדים בשנה
ששלוחי ה' מביאים יסורים על בני אדם, וביחוד על
אותן בני אדם שהן מבעטים ביסורים, על כן שומר
נפשו ירחק מהם, ואציג לך פרק מיחד לאותן הימים.

פרק ל"ב

א. כתב הרב בעל טורי זהב ביורה דעה סימן קט"ז
איזה ימים שאסור לאדם להקיז דם מפני סכנה שהן
יומא דדינא, עין שם.

גם את זה ראה ושמור, כי מצאתי בשם גדול אחד
רחסיד שבחסידים שאלו ימים הן מיחדים לאדם לקבל
יסורים על כן אסור בהן להקיז דם. ואלו הן, י"ז
במרחשון, יום ה' שבט, כ' אדר, כ"ה ניסן, כ"ט באיר,
ט"ז בסיון, כ"ז סיון, כ"ד כ"ו בתמוז, כ' אב, כ"ו אב,
ויום כ"ז באב, ויום י"ב אלול.

ימים שאסור לילדים ללכת לבד ברחוב

ב. והנה באלו הימים הנזכרים יש לזהר מאד שלא
ילכו הילדים יחידים אף ברחובות, כי הרוחות מצויין
בעולם ויש להם רשות חס ושלום לפגס לתינוק או

תִּינֹקוֹת רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן. כִּי אֵלוֹ הֶעֱתִים הֵם קְבוּעִים
לְשִׁלּוּחֵי דִין לְפַעַל בְּעֵתִים הַקְּבוּעִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל.

עַל הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִצִּילוֹ מִרוּחֹת רָעוֹת וּמַעֲיֵן הָרַע

ג. כִּמָּה אַחֲרִיּוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת עַל הָאָדָם הָעָנוּשׁ,
כִּמָּה רוּחוֹת טוֹבוֹת הֵן הַמְּבִיאִים בְּרָכוֹת טוֹבוֹת עַל
הָעוֹלָם, וְכִמָּה רוּחוֹת רָעוֹת הֵן הַמְּבִיאִין חֶס וְשָׁלוֹם
אֲוִירִין בִּישִׁין וְחִלָּאִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים. וְעַל כֵּן צָרִיךְ
הָאָדָם לְעוֹרֵר רַחֲמִים וְלְהִתְפַּלֵּל לְפָנֵי אֲדוֹן הָעוֹלָם
לְהִצִּילוֹ וְאֵת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲנִיָּנִים רָעִים הַנִּזְכָּרִים
לְעִיל. וּבְאֵלוֹ הַיָּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל יֵשׁ רְשׁוֹת לְבַעֲלֵי
עֵינַיִם רָעוֹת לְתַן עֵין הָרַע לְתִינּוֹק אוֹ לְהַכְנִיס עֵין הָרַע
בְּמִמּוֹן שֶׁל חֲבֵרוֹ.

וְלָכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְהַעֲבִיר כְּסוּתוֹ עַל יְנוּקָא דִּילִיָּה
בְּאוֹתָן הַיָּמִים כְּשֶׁמוֹלִיכּוֹ עַל הַרְחֻבוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּתַב
הַזֵּהָר (חֶלֶק א', דף ר"א עמוד ב') שֶׁכֵּן עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְיִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי בְּלַעַם הָרָשָׁע.

*נא דְכִינּוֹן דְחֶמָּא בְּלַעַם הָרָשָׁע דְּלֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת
שׁוֹם רָע בְּעֵי לְאַסְתַּכְּלָא בְּעֵינוֹי בִּישָׂא דִּילִיָּה בְּגִין דְּכָל

אתר דהוי מסתפל בלעם הרשע בעיני בישא דיליה הוי מתלטיא וזה שאמר הכתוב (במדבר כד, ב) "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליו (על ישראל) רוח אלהים". כמאן דפריס סודרא על רישא דינוקא בגין דלא ישלט בהו עינא בישא של בלעם הרשע.

**י"א פסוקים שתחלתם וסופם בנו"ן, מסגלים
נגד הפשוף והעין הרע**

ד. ודע כי אותן אחד עשר פסוקים המתחילין באות נו"ן ומסימין באות נו"ן קבלה הוא בידי שהן טובים מפני כשפים ועין הרע. ועל כן טוב לומר אחרי אחד עשר פסוקים הנזכרים במעמדות המתחילין בנו"ן תפלה קצרה זו.

רבנו של עולם, הצל עמך בית ישראל מכל מיני כשופים ומכל מיני עין הרע, וכשם שפרשת כנפיך על

שפיון שראה בלעם הרשע שאינו יכול לעשות כל רע רצה להסתפל בעין רעה שלו מפני שבכל מקום שהיה בלעם הרשע מסתפל בעין הרע שלו. הנה מתקלל וזה שאמר הכתוב: "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליו (על ישראל) רוח אלהים" - כמי שפורש מטפחת על ראש התינוק כדי שלא תשלט בו עין הרע של בלעם הרשע.

אבותינו שבמדבר שלא שלט עליהם עינא בישא
 דבלעם בן בעור, כן תפרס פנפיך עלינו ברחמיך
 הרבים להיותנו מכסים (במכסה ובהנהגה) בשמותיך
 הקדושים מפל עינא בישא אתה סתר לי רני פלט וגו'.

ו. וכל אשה כשהיא מעברת כשהיא אומרת הי"א
 פסוקים הנזכרים לעיל תהיה בטוחה דלא שלטא עינא
 בישא [שלא ישלט עין הרע] על הנולד. על כן יזהר האדם
 לומר אחד עשר פסוקים הנזכרים לעיל ויהיה נצול
 מעין רע אמן כן יהי רצון.

♦ יתרו ♦

פרק ל"ג

א. חכמינו זכרונם לברכה תקנו לומר שלש
 פעמים "והוא רחום יכפר עון" וגו' (תהלים עח, לח),
 דהינו בהודו לה' קראו בשמו", ואחד ב"ובא לציון
 גואל", ואחד בתחלת תפלת מעריב. והפונה כי בפסוק
 (והוא רחום וגו') יש שלש עשרה תבות כנגד שלש עשרה
 מדות הרחמים ושלש פעמים שלש עשרה עולים
 שלשים ותשע.

בְּקָשֵׁי אֲפֹשֶׁר לְנַצֵּל מִחַטָּא שְׁחִיבִים עָלָיו מִלְּקוֹת

ב. וְהַכּוֹנֵה, בְּאֲשֶׁר בְּכָל יוֹם נְיוֹם הַיֵּצֵר הָרַע מִתְגַּבֵּר
עַל הָאָדָם וּבְקָשֵׁי אֲשֶׁר יָכוֹל הָאָדָם לְהַנְצִיל מִהַחַטָּא
שְׁנַתְחִיב עָלָיו שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעַ מִלְּקוֹת, וְעַל כֵּן תְּפִלָּה זֹאת
מוֹעֵלֶת לְבִקֵּשׁ מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִכְפֹּר עֲוֹנוֹ כְּאֵלֹ
הוּא נִלְקָה מִלְּקוֹת שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעַ, וְלֹא יִשְׁחִית בְּעִבּוּרוֹ
לְעַנְשׁוֹ.

ג. וּבְהִיּוֹת כִּי הָעוֹוֹן גּוֹרֵם לְעוֹרֵר הַמְּשַׁחִיתִים אֲפָּ
וְחִמָּה כִּי אֲפָּ וְחִמָּה הֵמָּה תְּמִיד מְקַטְרָגִים עַל יִשְׂרָאֵל,
בְּהִיּוֹתָם בְּמִצְרַיִם וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַב חֲסָדָיו
וְרַחֲמָיו נִגְלָה עַל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ בְּזִכּוֹת שְׁלֹשָׁה אָבוֹת
בְּשִׁלְשָׁה שְׁמוֹת קְדוּשִׁים אֱהִי"ה יְהו"ה אֲדנ"י שְׁעוֹלֵין
לְמִסְפָּר יב"ק שֶׁהֵן רְאִשֵׁי תְבוֹת יְעִנְנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ
(תהלים כ"ז), עַל כֵּן אוֹמְרִים פְּסוּק זֶה "וְהוּא רַחוּם וְגוֹמֵר
כָּל חַמְתּוֹ", וְאַחַר כֵּן תִּכְּף "ה' הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יְעִנְנוּ
בְּיוֹם קִרְאָנוּ" *נב.

ד. וּבְהִיּוֹת כִּי גָדוֹל כַּחַ עֲנִין מִלְּקוֹת שֶׁהֵן מְצִילִין
מִל"ט קְלָלוֹת שְׁנַתְקַלֵּל בָּהֵן הַנְּחַשׁ וּמִהַפְּכִין הַל"ט
קְלָלוֹת לְט"ל שֶׁל בְּרָכָה הַנוֹטֵף בְּעֵתִים הַקְּבוּעִים טַפִּין
עַל רֹאשׁ בְּנֵי אָדָם הַחֲפָצִים לְדַבֵּק בִּירְאֵת ה', וְזֶהוּ הַטַּל

(נב*) (ראה תיקוני זוהר מזוהר חי דף ק"ל עמוד א').

מעורר אותם לדרכי היראה, והוא ממש טל של תחית המתים שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות בו המתים, וטל זה מיחד לקרב נפשות המתים אל הקדושה.

שלא להתעצל מלקבל על עצמו מלקות פעם אחת בחדש

ה. על כן אל תתעצלו במלקות על כל פנים פעם אחת בחדש, כי על זה התפלל גם בן אברהם אבינו עליו השלום באמרו (בראשית יח, א) "אולי ימצאון שם ארבעים", כדאיתא בזהר, שפונתו היה, אולי ימצאון שם בני אדם שלוקין מלקות ארבעים, ויאמר ה' לא אשחית וגומר.

ו. וכמו שמטל על האדם לקבל עליו מלקות ארבעים בעולם הזה, כדי שלא ילקה מלקות בעולם הבא, כי יש הרבה עברות שאמרו רבותינו זכרונם לברכה העושה כן יהיה בנדוי, והפירוש הוא שראוי הוא לנדותו, ואם כן כשלא נדו אותו בבית דין של מטה אזי הוא מנדה בבית דין של מעלה, וזהו ענין רע להאדם כשמנדין אותו למעלה.

תפלתו של המנדה אינה מתקבלת

ז. כי כל זמן שהוא בנדוי תפלתו אינה נשמעת, ונשמתו היא נע ננד מחוץ לפרגודא קדישא, ונסתלקת

קב יתרו - פרק ל"ג הישר פד

מִמֶּנּוּ שְׁמִירוֹת שְׁשׁוּמֵר עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וּבִהְיוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ אוֹ
בַּשָּׂאֵר מְקוֹם סִפְנָה בְּקֵל יוּכַל לְהִנָּזֵק כִּי הוּא כְּהַפְקֵר
מִמֶּשׁ, כִּי אֵין מִשְׁגִּיחִין עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם.

ח. וּבָאֵם שְׂאֵשְׁתּוֹ הִיא מִתְעַבְרַת מִמֶּנּוּ בְּאוֹתָן
הַיָּמִים, אֲזִי יִהְיֶה הַתִּינוּק אַחַד מֵהַפּוֹשְׁעִים וְהַמּוֹרְדִים
בְּדַת אֱלֹקֵינוּ.

ט. וְאֵם כֵּן, מִי שֶׁהוּא חָכֵם וְנָבוֹן בְּתַכְלִית הַחֲכָמָה,
יִתְבּוֹנֵן בְּעֵצְמוֹ שֶׁהַכֶּרֶחַ גָּדוֹל הוּא לְמַהֵר וּלְזָרוּז לְתַקֵּן
דְּבַר זֶה בְּלִי אַחֲזוֹר וְעִכּוּב, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה יּוֹלֵד יוֹם, פֶּן
יָמוּת פְּתָאוּם וְלֹא יָשׁוּב נִשְׁמָתוֹ לְמְקוֹם אֲשֶׁר הִיא
נִחְצָבַת מִמֶּנָּה, וְנִשְׁמָתוֹ תִּהְיֶה מְסוּרָה לְמִשְׁחִיתִים
וּמַחְבָּלִים אַכְזָרִים.

י. וְלִזֶּה אֶכְתֹּב הַתְּקוּן כְּאֵן, מַה שְׁמַצָּאתִי כְּתוּב
בְּכַתְבֵי הָאֶרֶץ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה, וְהוּא, שְׂיִבְחַר הָאָדָם יוֹם
אַחַד לְהִיּוֹת פָּנוּי מִכָּל עֲסָקָיו וְכִּי יִתְנַהֵג, יִבְחַר מְקוֹם
מִיָּחַד בְּבֵיתוֹ וַיֵּשֶׁב עַל הָאָרֶץ כְּמַנְדָּה וַיֹּאמֶר:

נִסַּח הַוִּידוּי

יא. הָרִינִי יוֹשֵׁב לְקַבֵּל עָלַי נְזִיפָה וְנִדוּי שְׁנַתְּחִיבְתִּי
מִפִּי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה עַל הַחֲטָאִים וְהָעוֹנוֹת
וְהַפְּשָׁעִים, שְׁחָטָאתִי וְשָׁעוּתִי וְשִׁפְשַׁעְתִּי. אֲנִי עֹצֵב
נְבוֹזָה הַרְבֵּיתִי אֲשַׁמְתִּי בְּתוֹרָתְךָ, בְּגִדְתִּי בִּירְאָתְךָ, פִּגְמַתִּי

בספירותיך, השלחתי פגם בקדשיך, והמים היוצאים מבית ה' הולכתים לבית הכסא מקום הטנפת אשת הזמה, הרסתי מזבח שלך, חללתי בריתך בהכנסת ערלה על ברית הקדש, פגמתי בז"ך אותיות הקדושים, נתתי גבורה לחיצונים.

יב. והנה אם נתחייבתי נדוי מפי בית דין הצדק או מפי הקדוש ברוך הוא ושכנתייה, הרי ישבתי בדרך וקבלתי עלי הדין ומתחרט ומבכה על עוונותי, חטאתי העויתי לא אשוב עוד בדרך הזה.

התר, התר, יוצר בראשית, סלח אביר יעקב, פי א-ל מלך טוב וסלח אתה. וסיעני להיות מהשבים אליך בכל יום בלב שלם ולחטאתי לא תזכר עוד אמן סלה.

יג. והנה מהראוי להציג לך יחוד גדול ונורא, אך באשר אין כל מוחין שוין, ובפרט אשר הלבבות נתמעטו, פן יהרס ויהפך הסדר ונמצא קלקול ולא תקון, על כן הצגתי לך תפלה קצרה במקומה, והבוחזן ללבבות יקבל לו לרצון, וזו היא:

יד. רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך כי חשקה נפשי מאד לומר פסוקים של יחודים ולכונן בהם יחוד גדול ונורא ליחד שמותך הקדושים באהבה, אך

עוֹנוֹתֵינוּ גָּבְרוּ עָלֵינוּ וּכְמִשָּׂא כְּבֹד יִכְבְּדוּ עָלֵינוּ,
 וּמְחַמַּת כֵּן נִתְרַבֶּה הַחֹמֶר הַגִּשְׁמִי כֹּל כֶּךָ עַד שֶׁאֵין אָנוּ
 יְכוּלִין לִכְנוֹן הַיֵּטֵב כְּרְאוּי, וּפֶן נִקְלָקֵל וְלֹא נִתְקַן מִחַמַּת
 עוֹד הַנֶּגַע בְּעוֹנוֹנוּ, אֵיךְ אוֹכֵל לִקְרֹב וְלַגֶּשֶׁת אֶל מְקוֹם
 הַקִּדְשָׁה וְאֵיךְ לָבוֹא (ס"א אָבוֹא) אֶל שְׁעָרֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי
 הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלְבוּשׁ שֶׁק, וּבְכֵן רְבוּן
 עֲלָמָא, חוּס נָא וְחַמֵּל נָא אֲדוֹן הַסְּלִיחוֹת.

טו. וַיַּעֲרַב לְפָנֶיךָ א-ל רַם וַנִּשָּׂא תִפְלֹתֵינוּ כְּאֵלוֹ
 תִקְנִיתִי כֹּל הַפְּגָמִים וְהַעֲבַרְתִּי כֹּל הַכְּתָמִים עַל יְדֵי כְּוֹנוֹת
 הַיְחודִים, כֵּן יִהְיוּ מִתְקַנִּים הַיֵּטֵב בְּתִפְלָה זוֹ שֶׁאֵנִי אוֹמֵר
 בְּשִׁבְרוֹן לֵב וּבְרוּחַ נְמוּכָה "וְלֵב נִשְׁפָּר וְנִדְבָּה אֶל הַיָּם
 לֹא תִבְזֶה".

טז. וְאַחַר כֵּן יָקוּם מִן הָאָרֶץ וַיְהִיָּה עוֹסֵק כֹּל הַיּוֹם
 בְּתִפְלָה וּבַתּוֹרָה, וְאֵז מִן הַשָּׁמַיִם יִרְחַמוּהוּ וַיִּסְירוּ
 מֵעָלָיו עֲנֹשׁ הַנְּדוּוֹי שֶׁנִּתְנַבְּה מִן הַשָּׁמַיִם כְּשֶׁלֹּא מְנַדִּין
 אוֹתוֹ בֵּית דִּין שֶׁל מִטָּה. וַיְהִיָּה לְבוֹ נְכוּן וּבִטוּחַ כְּשִׁינְהַג
 כְּמוֹ שֶׁכְּתַבְתִּי לְעֵיל אֵז וְשֵׁב וּרְפָא לוֹ. וְהִנֵּה אֲצִיג לְךָ
 פֶּרֶק מֵיחָד עַל אֵיזָה דְּבָרִים שֶׁהָאָדָם הוּא חַיֵּב נְדוּוֹי
 וְחָרָם.

פָּרֶק ל"ד

אלו דברים שהבית דין מחייבים לנדות למי שעובר עליהם.

א. אחד, מי שמדבר גבול פה חס ושלום.

ב. השני, מי שאוחז באמה ומוציא ש"ז לבטלה.

ג. השלישי, המקל במצוות דרבנן, כגון המזלזל בנטילת ידים או המזלזל בדיני מקצה וכיוצא בהם באיסורי דרבנן.

ד. הרביעי, המזלזל בכבוד תלמידי חכמים, הן בפניו והן שלא בפניו.

ה. החמישי, המחלל את השם על ידי שלוחו ערל שמדבר דברי גדופים על כלל בני ישראל.

ו. הששי, מי שהוא אלם וסרבן ואינו רוצה לצית דין, ומיגע את בעל דינו שמכרח להיות בשב ואל תעשה, או שגורם להוציא לו ממון רב בהוצאת המשפט.

ז. השביעי, האומר שירות ותשבחות במרוצה ואינו מוציא מפיו התבות בשלימות בשפה ברורה מן ברוך שאמר עד תפלת ישתבח.

ח. השמיני, המלעיג על אדם כשר וישר.

ט. התשיעי, המדבר הרבה עם אשה שאין אשתו
כדי להסתפל בפייה, והוא יכול לקצר את דבריו, והוא
מכונן למלאות תאות היצר הרע.

י. העשירי, המחזיק במחלקת ומחניף לרשע,
ומתוך חניפתו מחזיק מעשיו של הרשע שהוא מתגבר
והולך.

ועל אלו הדברים צריך הבית דין של מטה
להחרימם, ואם לא יחרימו אותו בית דין של מטה אזי
הוא מחרם בבית דין של מעלה, וצריך לעשות תקון
כמו שכתבתי בפרק ל"ג.

א. ועברה החמורה שבאלו עשרה עברות הנזכרים
לעיל הוא המנבל פיו, והמדבר דבר אפיקורסות על
תלמידי חכמים ומי שהוא אלם וסרבן. ועוד מדה אחת
חמורה מכל הנזכר לעיל שגם כן בית דין של מעלה
מנדין אותו, המעיז פניו בפני בני אדם ואין לו בשת
כלל, לא די לו בחרם ונדוי הנזכרים לעיל, עונשו הוא
להתגלגל בכלב, וזה שאמר הכתוב (ישעיה נו, יא)
"והכלבים עזי נפש".

ב. ואם תאמר, גלגול בכלב הוא ענש קל, בוא
וראה דבר אחד והתבונן בענש זה במי שהוא בא על
אשת איש רחמנא ליצלן.

מעשה נורא בימיו של האר"י זכרוננו לברכה

ג. ודע לך מעשה אחד, הובא בכתבי האר"י זכרוננו לברכה, שבימיו היה איש חסיד אחד ושמו רבי אברהם אבן פוא"ה זכרוננו לברכה, והיה האיש עשיר גדול וידו הייתה פתוחה לעניים ואביונים, ואצלו היה דר יהודי שכנו, והיה מתעסק במשא ומתן עם אשת רבי אברהם הנזכר לעיל, כי אשתו הייתה מסגלת למשא ומתן.

ד. ופתאום בא על אותו השכן חולי ונפל למשכב ימים רבים עד שהתחיל בשרו לרקב עליו אף ערותו נרקב ופזר ממון רב בהוצאת הרופאים ולא מצא עזר ותרופה למכתו, ומת האיש ההוא באותו חולי ביסורים קשים ומרים.

ה. ואחר כמה שנים בא פלב אחד ותמיד היה מסבב את הבית של החסיד רבי אברהם אבן פוא"ה הנזכר לעיל, והפלב הנזכר לעיל היה פלב שחור מכער מאד. כשראו אותו האנשים היו מפחדין מפניו כי פניו היה כמו מזיק, והיו תמיד מגרשין את הפלב ההוא מבית רבי אברהם חסיד הנזכר לעיל במקלות, והיה הפלב חוזר ובא.

ו. ותמיד כשהיה רבי אברהם הנזכר לעיל משכים לבית הפנסת היה מוצא זה הפלב שחור עומד אצל הדלת, והיה ממתין עד שיפתחו הדלת והיה רוצה לשמט את עצמו אל הבית, ותמיד היה רבי אברהם חסיד מגרש אותו וצוה לנעל הדלת אחריו, אף על פי כן חזר הפלב והיה ממתין בדלת עד שיפתח.

ז. ופעם אחת ארע שיצא החסיד בהשקמה מפתח ביתו ושכח לנעל פתח הדלת של הבית ושל החדר בית החרף, ותכף דלג הפלב לבית וקפץ מחדר לחדר עד שהיה מגיע לחדר שהיתה שם אשתו של רבי אברהם הנזכר לעיל שוכבת עדין במטה שלה ומצאה ישנה, וקפץ הפלב על המטה ונשך בה נשוכין בהרבה פצעים וחבורים ואחר כך ברח מהבית.

ח. והאשה הנזכרת לעיל צעקה מאד עד שקולה נשמע בבית האר"י זכרונו לברכה. ובא בעלה רבי אברהם חסיד ושאר אנשים להרב רבי יצחק לורי"א.

ט. והשיב הסבה היה כי האשה הזאת נעשית בעוונותינו הרבים אשת איש עם השכן שלה שכבר מת, וזהו הפלב שחור היה בו נשמתו, והיא היתה גורמת בפתוי דבריה ובנתינות מעות להשכן הנזכר

לעיל לשכב אצלה דרך אישות, על כן עשה הכלב
עכשיו נקמה באשה.

י. ואחר כך השביעו את האשה שתגיד האמת
והודית, שבעוונותינו הרבים היא שוכב עמה בבית
הסחורה, ועל כן נרקב בשרו של אותו האיש וגם
ערנותו היא נרקב, ואחר כך בקשה לעשות תשובה
ומתה בתוך תשובתה, אבל החסיד גרשה תכף מביתו.

יא. בוא וראה, שהעוון של עזי פנים יש להם ענש
גלגול כלב כמו העוון אשת איש, על כן צריך האדם
להנהיג עצמו בבשת פנים ויראת ה' תהיה על פניו
תמיד, ואז טוב לו יהיה סלה.

משפטים

פרק ל"ה

א. כָּבֵד נִתְפָּשֵׁט הַמְּנַהֵג בָּרַב תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל
לְהַתְעַנּוֹת בַּיּוֹם שְׁמַת בּוֹ אָבִיו אוֹ אִמּוֹ מִדֵּי שְׁנָה שְׁקוֹרִין
"יָאֵר צִיִּיט" מְטַעְמִים יְדוּעִים, עֵינַי בְּסִפּוֹר נִשְׁמַת חַיִּים
מִשׁוּם דְּרִיעַ מִזְלָא שֶׁל אוֹתוֹ יוֹם [מִשׁוּם שָׂרַע מִזְלוֹ שֶׁל הַכּוֹן
בְּאוֹתוֹ יוֹם].

קב משפטים - פָּרֶק ל"ה הישר צב

ב. אי נמי, דַּיֵּשׁ קִצֵּת דִּין לְאָבִיו אוּ לְאִמּוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם תְּמִיד וְאִמִּירַת הַקִּדִּישׁ וְהַתְּעִנִּית מוֹעִיל לְהַנְצִיל מִמִּקְצַת הַדִּין הַזֶּה, אֲמָנָם לֹא דֵי בְּזָה לְבַד אֲלֵא יִרְאֶה לְמַצֵּא לַעֲשׂוֹת טוֹב בְּיוֹם הַנִּזְכָּר לְעִיל.

טוֹבָה לְנַשְׁמוֹת הָאָבוֹת אִם הֵבֵן מְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה אֲמֵתִיִּים

ג. אִם הוּא בְּעַל תוֹרָה יִרְאֶה לְחַדֵּשׁ בּוֹ אֵיזָה דְבָר בְּתוֹרָה, אִזּוּ יֵשׁ תּוֹעֵלַת גְּדוּל לְאָבִיו וְלְאִמּוֹ, וְאִף בְּשֶׁאֵר יָמוֹת הַשָּׁנָה, כְּשֶׁהֵבֵן מְחַדֵּשׁ אֵיזָה חֲדוּשׁ תוֹרָה לְשִׁמָּה, אִזּוּ הֵבֵן מְשַׁמֵּחַ אָבִיו וְאִמּוֹ וּמַעֲטָרִין לְאָבִיו וְאִמּוֹ בְּכַמָּה עֲטוּרִין.

ד. וּמִי שְׂזוּכָה שְׁנַתָּן בְּתוֹ לְתַלְמִיד חֲכָם, וּכְשֶׁחֲתָנוּ הוּא מְחַדֵּשׁ אֵיזָה דְבָרֵי תוֹרָה לְאִמְתוֹ אִזּוּ מַעֲטָרִין לְחַמְיוֹ וְחַמּוֹתוֹ גַּם כֵּן בְּכַמָּה עֲטוּרִין. וּכְבָר מְצִינוּ בְּזוֹהַר פְּרָשַׁת נִשְׂא (דף קמ"ד עמוד א) גְּבִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי שֶׁבָחַר לוֹ מְקוֹם אֶחָד קְדוֹשׁ עִם תַּלְמִידָיו לְחַדֵּשׁ שֵׁם חֲדוּשֵׁי תוֹרָה וְרָזִין דְּאוֹרִיָּתָא [סודות התורה].

ה. הָיוּ שׁוֹמְעִין בֵּת קוּל: אֲשֶׁרִיךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי עִם תַּלְמִידָיְךָ, דְּהָא אֵיתְגַּלוּ לְכוּן מֵאֵי דְלֵא אֲתַגְלִי לְכָל צְבָא מַעְלָה [שְׁהֵרִי נְתַגְלָה לְכֶם מַה שְׁלֵא נְתַגְלָה לְכָל צְבָא מַעְלָה], וְחֲדוּשִׁים אֵלוֹ לֹא נְתַגְלָה מִיּוֹמָא דְקֵאִים

מֹשֶׁה רִבִּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם עַל טוֹרָא דְּסִינַי [נְחִידוּשִׁים אֱלוֹהֵי
 לֹא נִתְגַּלּוּ מִיּוֹם שֶׁעָמַד מֹשֶׁה רִבִּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם עַל הַר סִינַי], וְכַמָּה
 כְּתוּבָה שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת מִתְקַבְּצִין שָׁם לְשִׁמוּעַ רְזִין
 דְּאוֹרֵי תָא [סוּדוֹת הַתּוֹרָה], וְהֵאֵי יוֹמָא אֶקְרִי לְמַעְלָה
 הַלּוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי.

ו. *נג אמר רבי שמעון בן יוחאי, תנהנא על ההוא
 חגיר חרצין (פרוש: חגור מתנים) הוא אליהו הנביא,

נג*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

אמר רבי שמעון בן יוחאי: "תמה אני על אותו חגור
 מתנים, הוא אליהו הנביא, שכתוב עליו: 'ויחגר את
 מתניו. מדוע לא בא לאדרא (מקום ישיבת החכמים)
 שלנו בזמן שגלינו חדושים נפלאים אלו'".

עודו מדבר, והנה הופיע אליהו הנביא, פניו מאירות
 וניצוצות אור נתזות מהן. שאלו רבי שמעון: "מדוע לא
 בא מר לשלחן המטעמים, שהכנו להקדוש ברוך הוא
 בחדושי תורתנו ביומא דהלולא?" ענה לו אליהו: "חייך,
 רבי, שרציתי לבוא ולא יכולתי, שאותו היום שלחני
 הקדוש ברוך הוא לעשות נסים לרב המנונא סבא
 ולחביריו, שנתפסו בארמון המלכות, ואני עקרתי את
 היכלי הארמון והפכתים, נעשה נס ונהרגו מאתים
 ארבעים וחמשה שרים, שהיו מקטרגים על רב המנונא
 סבא. והוצאתי את רב המנונא סבא ואת חביריו לחפשי
 והעמדתים בבקעת אונו, וכך נצלו. הכנתי להם שם מים
 ומזון, משום שלא אכלו שלושה ימים, וכל אותו יום לא
 נפרדתי מהם. כאשר חזרתי שמעתי קולות שמחה

קב משפטים - פרק ל"ה הישר צד

דְּכַתִּיב בֵּיהּ (מְלָכִים א יח, מז) "וַיַּחְגֵּר אֶת מִתְנִיו", אֲמַאי
לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּגוֹ אֲדָרָא דִּילָן (רִצָּה לומר, אֲדָר"א הוא הַמָּקוֹם
שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבֵים תַּמָּן וְקָרָא כֶּן) בְּזִמְנָא דְּאֲתַגְלִיָּא מְלִין אֲלִין
קְדִישִׁין.

אֲדַהְכִי אֲתִי אֲלִיהוּ, קְטַפּוֹרִי (רִצָּה לומר, וַיִּצְוֶינָן)
נְהִירִין בְּאַנְפוּי. אֲמַר לִיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַאי טַעְמָא לָא
שְׂכִיחַ מַר בְּקַרְדּוּטָא גְּלִיפָא דְּמַאֲרִיָּה (רִצָּה לומר, בְּמִינֵי
מְטַעְמִים) שְׁעָשִׂינוּ לְהַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּחַדוּשֵׁי דְּאוּרִיתָא
בְּיוֹמָא דְּהַלּוּלָא.

ז. אֲמַר לִיהּ אֲלִיהוּ, חֵיִךְ רַבִּי דְּבַעֲיָנָא לְאַשְׁתַּפְּחָא
עִמְכוֹן וְלֹא יִכְלִינָא, דְּהַהוּא יוֹמָא שְׁדַרְנֵי הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְמַעַבְדַּ נְסִין לְרַב הַמְנוּנָא סְבָא וְחַבְרוּהִי דְּאֲמַסְרָא
בְּאַרְמוֹנָא דְּמִלְפָא, וְעַקְרֵתִי הֵיכְלִין דְּמִלְפָא וְהַפְּכֵתִי
הַהֵיכַל וְאַרְחִישְׁנָא נִיסָא דִּמְתוּ מְאֲתָן וְאַרְבַּעִים וְחַמְשָׁה
פּוּדְשָׁכִי שְׁהִיוּ מְקַטְרָגִים עַל רַב הַמְנוּנָא סְבָא. וְאַפִּיקְנָא
לְרַב הַמְנוּנָא וְחַבְרוּי וְהַעֲמַדְתִּי אוֹתָן מְרַחוּק לְבַקְעַת

בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים; וּמִשְׁשֵׁאֲלֵתִי: 'לָמָּה הַשְׁמַחְהִי אֲמַרוּ
לִי: 'לְכַבּוּד הַהַלּוּלָא שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. אֲשֶׁרִיד,
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁרִי חֶלְקֵךְ וְאֲשֶׁרִי הַיּוֹשְׁבִים לְפָנֶיךָ! כִּמָּה
דְּרָכִים הִתְקַנּוּ לְהַאֲרִיר לָכֶם מִנְהַר הָאֲפֶרֶסְמוֹן הַזֶּה! וּבּוֹא
רְאֵה: בְּגִלְגֵּל עָטְרוּ הַיּוֹם אֶת רַבִּי פְּנַחֶס בֶּן יֶאִיר חוֹתֵנְךָ
בְּחַמְשִׁים כְּתָרִים".

אונו ואשתזיבו, והכנתי תמן מזון לחם ומים, כי תלתא יומין לא אכלי וכל האי יומא לא בדילנא מינייהו.

ח. כד תבנא שמענא קלין וחדונה רבה למעלה, ושאלנא מהו דא חדנתא, נאמרו לון דא הוא יומא דהלולא דרבי שמעון בן יוחאי. וזכאה אנת רבי שמעון בן יוחאי וזכאה חולקך, וזכאה חולקי דחבריא דיתבין קמך, כמה דרכין אתתקנו לנהרא לכו מן נהרי אפרסמון דכיא. ותא חזי, יומא דין בגינך אתעטרו חמשין כתרין לרבי פנחס בן יאיר חותנך וכו'.

מעלת התורה ומעשים טובים לשמה

ט. הרי מבאר מעלת למוד התורה לשמה, וכן כל מעשים טובים שעושה האדם רית נחות לה' באם שעשה לשמה, וכן הוא חס ושלום להפוך כשעושה שלא לשמה.

י. וכן מצינו שם בזהר, *נד כד סליק רבי חיא לארץ ישראל קרא בתורה עד דהוי אנפוי נהירין

(נד*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

כשעלה רבי חיא לארץ ישראל, עסק בתורה, עד שהאירו פניו כחמה. וכשישבו לפניו העוסקים בתורה, הנה אומר: "זה העוסק בתורה לשמה, וזה - לא לשמה". והנה מתפלל על העוסק בתורה שלא לשמה, שיזכה לעסק בה לשמה, ועל ידי זה יזכה לעולם הבא.

קב משפטים - פרק ל"ה הישר צו

בְּשֹׁמֵשׁ, וְכֹד הָיִי קִימִין לְפָנָיו כֹּל אִינוֹן דְּהוּוּ לְעִין
בְּאוֹרֵיתָא הָיִי אָמַר: דִּין אֲשֶׁתְּדַל בְּאוֹרֵיתָא לְשִׁמָּה וְדִין
שְׁלֵא לְשִׁמָּה, וְהָיִי צְלִי עַל הָאִי דְּהָיִי עָסִיק שְׁלֵא לְשִׁמָּה
דִּיתְעַסֵּק בֵּיהּ לְשִׁמָּה, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכָּה לְעוֹלָם הַבָּא.

יֹמָא חַד הָוָה תְּלַמִּידָא דְּהָיִי לְעִי בְּאוֹרֵיתָא וְאַנְפוּי
יְרַקִּין. אָמַר וְדָאִי מְהַרְהַר בְּחֻטְאָה אִיהוּ. אַחִיד לִי
וְאַמְשִׁיךְ לִי בְּמַלִּין סְתִימִין דְּאוֹרֵיתָא עַד דְּאֲתִישֵׁב
רוּחִיהּ בְּגוּיָהּ. מִן הָהוּא יֹמָא וְלֵהֲלָאָה שְׁוִי עַל עֲצָמוּ
דְּלֵא יְרֵדֵף בְּתַר הַנִּי הִרְהוּרִין בִּישִׁין וְיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵיתָא
לְשִׁמָּה.

יא. הַפְּלֵל הָעוֹלָה, בְּכֹל עֲנִין שְׁיָבוּא לְיַדְךָ תְּתַבּוֹן
בוּ הֵיטֵב אִם יֵשׁ בוּ נַחַת רוּחַ לְאַבִּינוּ שְׁבַשְׁמִים, וְאִם יֵשׁ
בוּ נִדְנוּד עֲבָרָה חַס וְשְׁלוֹם אֲזִי לֹא יַעֲלֶה לְרַצּוֹן לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

יום אחד ישב לפניו תלמיד, שפגנו היו ורוקות. אמר
- ונדאי מהרהר הוא בחטא. תפסו רבי חיא ומשכו בדברי
תורה נעימים, עד שהתישבה רוחו. מאותו היום והלאה
קבל על עצמו אותו תלמיד, שלא יתרה הרהורים רעים,
אלא יעסק בתורה לשמה.

בְּכָל יוֹם צָרִיךְ לְפַשֵּׁשׁ בְּמַעֲשֵׂיוֹ

יב. וְזֶה לְשׁוֹן הַזֶּהָר שֶׁם (דף קצ"א עמוד א'): *נה"בְּעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְמַבְדֵּק בְּחֹבֹבֵי כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, דְּהָא כֵּד בַּר נֶשׁ קָאִים מְעַרְסִיָּה תְרִין סְהַדִּין קִימִין קָמִיָּה בְּהַדְרִיָּה כָּל יוֹמָא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמִיקָם, אֵינֹון סְהַדֵּי אָמְרֵי לִיָּה בְּשַׁעְתָּא דְּאַפְתַּח עֵינָיו (משלי ד, כה) "עֵינֶיךָ לִנְכַח יְבִיטוּ" וְגו'. קָם וְאַתְקִין רְגְלוֹהֵי לְמִיָּהךָ, אֵינֹון סְהַדֵּי אָמַר לִיָּה (שם שם, כו) פִּלְס מְעַגַּל רְגְלֶיךָ וְגו'.

וְעַל דָּא, כֵּד אָזִיל בַּר נֶשׁ בְּכָל יוֹמָא בְּעֵי לִיָּה לְאַסְתְּמָרָא מְחֹבֹבֵי, שְׁכָּל יוֹמָא וְיוֹמָא כֵּד אַתְיָא לִיָּלָה בְּעֵי לְאַסְתְּפִלָּא וְלְמַבְדֵּק בְּכָל מְאֵי דְעָבִיד כָּל הַהוּא יוֹמָא בְּגִין דִּיתוּב מִיְנִיָּהוּ (פרוש: אִם יִרְאֶה שַׁעֲשֶׂה כְּזֶה הַיּוֹם דְּכַר שְׂאִינוּ הַגּוֹן, יֵשׁוּב מִמֶּנָּה לְבַלְתִּי לַעֲשׂוֹת עוֹד כְּזֶה פַּעַם שְׁנִית) וְיִסְתַּכַּל בְּהוּ תְדִיר בְּגִין דִּיתוּב.

נה*) פְּרוּשׁ הַזֶּהָר בְּלֶשׁוֹן-קִדְשׁ:

צָרִיךְ הָאָדָם לְפַשֵּׁשׁ בְּמַעֲשָׂיו כָּל יוֹם וְיוֹם, שְׁהָרֵי כְּשֶׁהָאָדָם קָם בְּבִקְרָא מִמִּטָּתוֹ, מִיָּד נִצְבִים לְפָנָיו שְׁנֵי עֵדִים, הַעֲתִידִים לְלוֹתוֹ בְּמִשְׁךְ הַיּוֹם כֵּלּוּ, וְעֵדִים אֵלּוּ אוֹמְרִים לוֹ מִיָּד בְּפִתְחוֹ אֶת עֵינָיו: "עֵינֶיךָ לִנְכַח יְבִיטוּ". כְּשֶׁמִּבְקֶשׁ הוּא לְלַכֵּת - אוֹמְרִים לוֹ: "פִּלְס מְעַגַּל רְגְלֶיךָ". לְכֹן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּמֵּר מְעוֹון כָּל יוֹם וְיוֹם. וּבְכָל יוֹם וְיוֹם כַּאֲשֶׁר מְגִיעַ הַלַּיְלָה, חָיָב הָאָדָם לְמַשְׁמֵשׁ בְּמַעֲשָׂיו וּלְבַדֵּק אוֹתָם, כְּדֵי שִׁישׁוּב מִמַּעֲשָׂיו הַרְעִים, שַׁעֲשֶׂה בְּמִשְׁךְ הַיּוֹם.

קב משפטים - פְּרָק ל"ה הישר צח

יד. מה שאין בן בהיותו אינו נותן אל לבו להסתכל ולעין במעשיו איך ומה המה, אם מישרים או לאו, והוא הולך ועושה ופועל ומרבה דרכיו כלם בלתי חשבון רע או טוב, הרי בכל אלו ההולכים בחשך ולא ראו אור ואינו נפקד במרום לטובה ואינו דובר שלום אליו בבית דין של מעלה.

שלא לתן שלום לאיש אלא אם פן יודעים שהוא צדיק

טו. ובימי חסידים הקדמונים ובצלמא הדין היו מדקדקין שלא לתן שלום אם לא בדקו אותו היטיב במעשיו, כדאיתא בזהר פְּרָשַׁת מִקֵּץ (נף ר"ד עמוד ב'):
*נו רבי חי'א ורבי יוסי הוי אזלי באורחא אדהכי חמי

נו*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

רבי חי'א ורבי יוסי הלכו בדרך. בדרך הלוקם ראו אדם, שהיה עטוף בציצית וכלי זין חגורים לו מתחת לבגדיו. אמר רבי חי'א: "אדם זה הינו צדיק גמור או כמאי וגונב לב הבריות הוא".

אמר לו רבי יוסי: "הרי החסידים העליונים אומרים: 'הוי דן את כל האדם לכף זכות'. הרי למדנו: אדם היוצא לדרך, יתכוון לשלשה דברים: לדורון, למלחמה ולתפלה. למדנו זאת מי'עקב אבינו. והאדם הזה, ההולך בדרך, הוא עטוף בציצית לתפלה, כלי זינו

מוכנים לקרב; והנה כיון שמצאנו בו שני דברים, אין אנו צריכים לחפש גם דבר שלישי".

כשהתקרב אותו אדם אליהם, פנו אליו רבי חנני ורבי יוסי בברכת שלום, אולם הוא לא ענה להם. ענה רבי חנני: "הנה אחד מאותם דברים, שהיו צריכים להמצא בו, חסר, שהרי נראה, שאדם זה לא הכין עצמו לדורון, שהשלום כלול בדורון". ענה לו רבי יוסי: "שמא טרוד הוא עתה בתפלתו או חוזר על תלמודו, שלא ישתבח הימנו".

הלכו השלשה כברת דרך, ואותו אדם לא דבר אתם מטוב ועד רע. לאחר זמן מה נשמטו רבי חנני ורבי יוסי מעליו והלכו בנפרד ועסקו בתורה. לבסוף התקרב אותו אדם אליהם וברכם לשלום. אמר להם: "רבותי, במה חשדתם אותי כאשר נתתם לי שלום ולא החזרת לי לכם?" אמרו לו: "חשבנו, שאולי התפללת או חזרת על תלמודך". אמר להם: "אתם דנתם אותי לכף זכות והמקום ידון אתכם לזכות. הבה ואסביר לכם, מדוע לא החזרת לי שלום: יום אחד כשהלכתי בדרך פגשתי אדם אחד והקדמתי לו שלום. אותו אדם לסטים היה, וקם עלי לצערני; לולא התגברתי עליו, היה חס ושלום מבצע בי את זממו. באותו יום נדרתי, שלא אקדים שלום לשום אדם, עד שאדע שצדיק הוא, משום שאסור להקדים שלום לרשעים, כמו שכתוב: 'אין שלום אמר ה' לרשעים'. באותה שעה שפגשתיכם, חשדתי בכם, משום שלא ראיתי בכם שום מצוה גלויה. זהו טעם אחד. עוד

קב משפטים - פרק ל"ה הישר ק

חד בר נש דהוי אתי בעטופא דציצית וכלי זינין קשורים תחות בגדיו.

אמר רבי חי'א, בר נש דא חד מתרין אית ביה, או זכאה שלים איהו, או רמאה ית בני עלמא איהו.

טז. אמר ליה רבי יוסי, הא חסידי עלאין אמרי הוה דן לכל בר נש לזכו, הא תנינן בר נש דנפיק לאורחא יתכון לתלת מילין לדורון לקרבא לצלותיה וילפינן מיעקב וכו', והאי בר נש אזיל באורחא איהו עטופא וצלותא והא ביה כלי זין לקרבא פנין דתרין מילין אית ביה תליתאי כו' דאתחזין דלית ביה דהא לא אתקין גרמיה לדורון דבדורון שלמא אתכליל. אמר רבי יוסי דלמא איהו משתדל בצלותיה או מרחיש תלמודיה בגין דלא יעקר ליה. אזלו כחדא, ולא מליל ההוא בר נש בהדיהו.

יז. לבתר אשתמיטו רבי חי'א ורבי יוסי ואשתדלו באורי'תא, קריב לגביהו ויהיב שלום להון. אמר להו, רבותי במאי חשדתון לי כד יחביתו לי שלום ולא אתיהבת לכון, אמרו ליה, דילמא צלותא הוית אמרת או מרחיש תלמודא.

טעם, שהייתי חוזר על תלמודי באותו שעה, ולא רציתי להפסיק מדברי תורה".

יח. אָמַר לְהוֹ, אַתּוֹן הֵייתֶם דְּנִין אוֹתִי לְכַף זְכוּת,
הַמָּקוֹם יִדִין אֶתְכֶם לְכַף זְכוּת, אָבֵל אֵימָא לְכוּן יוֹמָא
חֲדָא הֵוִינָא אֲזִיל בְּאוֹרְחָא, אֲשַׁכְחָנָא בַר נָשׁ וְאַקְדִימָנָא
לִיָּה שְׁלוֹם וְהָאִי גִבְרָא לְסֵטְאִי הוּי וְקָם עָלַי וְצִעֵר נַפְשִׁי
וְאַלְמֵלָא דְאַתְתַּקְפָּנָא בֵּיה אֲצִטְעָרְנָא, וּמַהֲאִי יוֹמָא
נִדְרָנָא דְלָא אַקְדִּמָנָא שְׁלֵמָא עַד דְאַבְדַּק בֵּיה דְהוּא גִבְר
זַכָּאָה.

יט. בְּגִין דְאַסוּר לְהַקְדִּים שְׁלוֹם לְבַר נָשׁ חִיבָא,
דְכֹתִיב (ישעיה מ"ח, כ"ב) "אֵין שְׁלוֹם אָמַר ה' לְרָשָׁעִים".
וְהָהוּא שְׁעָתָא דְחֲמִינָא לְכוּ וְיַהֲבִיתוּ לִי שְׁלוֹם וְלָא
אַתִּיבְנָא לְכוּ חֲשִׁידָנָא לְכוּ בְּגִין דְלָא חֲמִינָא בְּכוּ מִצְוָה
דְאַתְחֲזִיא לְבַר נָשׁ, דָּא הוּא חֲדָא.

כ. וְעוֹד טַעַם אַחֲרִינָא, דְהֵוִינָא מְרַחֵשׁ בְּתַלְמוּדָאִי
בְּאוֹתוֹ שְׁעָה, וְלָא הֵייתִי רוּצָה לְהַפְסִיק מִמְלִין
דְאוֹרְחָתָא בְּאוֹתוֹ שְׁעָה.

הָרִי מְבֹאֵר דְאַסוּר לְהַקְדִּים שְׁלוֹם אִם אֵינוּ בַר נָשׁ
זַכָּאָה וְאַדָּם צְדִיק, וּמְכַל שְׁכַן שְׁנוּהֲגִים כֵּן לְמַעְלָה שְׁאִין
נוֹתְנִים שְׁלוֹם לְאַדָּם רָשָׁע, כִּי שָׁם אֵין מְחַנִּיפִים
לְרָשָׁעִים כִּמוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי שָׁם הוּא עֲלֵמָא דְקָשׁוּט
וְאֵין בֵּה חֲנֻפָּה וְאֵין נְשִׂאוֹת פָּנִים, וְהַכֹּל נִדוּן שָׁם
בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל וּבְקוֹ הַדְּקוּדָק.

קב משפטים - פרק ל"ו הישר קב

כא. והא דבזמן הזה אנו מקדימין שלום לכל אדם מבאר בספר הזהר, באם שהוא רואה שיוכל הרשע להתחזק עליו מתר להקדים לרשע שלום כדי שיוכל להנצל ממנו, ואפשר שזהו הטעם דרבי יוחנן דהקדים שלום אפילו לנכרי בשוק וקל להבין.

כב. על כן יתבונן האדם על זה שהוא מלא שבע רגז קרוץ מחמר, שלא יהיה גסות רוח וחומד ממון, רק יהיה בנחת וכל מעשיו יהיה בהשכל ובמשקל לחשב חשבונותיו בכל יום נגד ה', אז יתבונן מעצמו לבלתי יחטא, ואז יצליח בכל מעשה ידיו אמן.

פרק ל"ו

א. איתא בגמרא דתענית (דף כ"ה עמוד א'): *נו"ר רבי אלעזר בן פדת דחיקא ליה שעתייה עביד מלתא (פרש

נז*) פרוש הגמרא בלשון-קדש:

רבי אלעזר בן פדת הקיז דם ונחלש, ולא הנה לו מה לאכל. הוא מצא קטנית אחת והכניסה לפיו ומרב חלשה נרדם. נכנסו החכמים לשאלו, וראו שהנה בוכה וצוחק בחלומו ואחר כך יצא ניצוץ אש ממצחו. באשר התעורר, שאלוהו החכמים: "מדוע בכית ואחר כך צחקת ולבסוף יצאה שלהבת אש ממצחך?"

רש"י: שהקזז דם) וְלֹא הָיָה לִי מִיַּד לְמִיכַל אֲשַׁכַּח חֲדָא
תּוֹמֵי שְׂדֵי' לְפּוֹמָא חֲלַשׁ לְבִיָּה וְנַיִם.

השיב להם: "ראיתי את השכינה ונתנה לי שלום.
שאלתי: 'רבוננו של עולם, עד מתי אהיה שרוי בצערי
ובעניי?', השיב לי: 'אלעזר בני, רוצה אתה, שאחריב את
העולם ואברא אותו מחדש? אולי אז יפל מזלך להברא
בשעת השפעי!"

השבתי: 'רבוננו של עולם, דרוש להחריב את העולם
ולבראו ועדין אין נדאות שאברא בשעת השפעי. שאלתי:
'מה רב יותר: השנים שכבר חייתי או אלו שעדין נותרו
לי לחיות?', ענתה לי השכינה: 'השנים שכבר חיית הן
הרב (פלומר, כבר עברו רוב שנות חייך)'. אמרתי: 'אם כך
אינני רוצה'. (להחריב את העולם ולבראו מחדש).

הראו לי תריסר נהרי אפרסמון. שאלתי: 'אלו למי?
ענו לי: 'לך'. שאלתי: 'וזה הכל?' ענתה לי השכינה: 'ומה
ישאר לחבריד?' וכשראיתי את נהרי האפרסמון, יצאה
שלהבת אש ממִצְחִי."

ופרש הענין בזהר בראשית, שבני חיי ומזוני אינם
תלויים בזכות, אלא במזל; והאדם, שנברא במזל של
עני, אינו יכול - אף אם רבות זכויותיו - לשנותו, ואם
דוחק הוא לשנות את מזלו - עלול הוא למות, ואז יקח
הקדוש ברוך הוא את נשמתו ויתננה בגוף אחר, ואפשר
שעל ידי שנוי מקום בגוף אחר תהיה לו פרנסה ברוח.

קב משפטים - פרק ל"ו הישר קד

טעם שיצאו ניצוצי אש ממצחו

ב. עילו רבנן לשילי ביה תזיוהו דהוי בכי וחיך
ונפיק צוציתא דנורא מאפותיה. כד אתער אמרו ליה
רבנן מאי טעמא קא בכי מר ואחר כך חיך ואחר כך
נפק צוציתא דנורא מאפותך.

ג. אמר להו תזינא שכינה ואמרה לי שלום,
ואמרת, רבוננו של עולם עד אימתי אהיה בזהווא
צערא ודוחקא, אמר לי, אלעזר בני ניחא לך דאיחרב
עלמא ואיהדר ואיברי יתך, אפשר דאברי יתך בשעתא
דמזוני. אמרת רבוננו של עולם כלי האי ואפשר.

כיון שעברו רוב שנותיו, לא רצה להולד עוד

הפעם

ד. ואמרת רבוננו של עולם שני דחיא כבר נפישא
או שני דחזינא אמרה השכינה דחית, אמרת אי הכי לא
בעינא.

שכרו של רבי אלעזר בן פדת בגן עדן היה י"ג

נהרי אפרסמון

אחזי לי תריסר נהרי דמשכי אפרסמון אמרת אלוי
למאן, אמרו לי, לך. אמרת ותו לא, אמרה השכינה
ולחברך מאי וכו' והינו דנפיק צוציתא כו' עין שם.

בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לְאוֹ בְּזֻכוֹתָא תְּלִיא אֱלָא בְּמִזְלָא

ה. ופרש הענין בזהר בראשית כי בני וחי ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא, והאדם אשר נברא במזל שיהיה עני אי אפשר ליה למהפך בזכותא אם לא שאפשר שזה יגרם זכותו שימות ויקח הקדוש ברוך הוא את נשמתו ויתננה בגוף אחר ואפשר על ידי שנוי מקום בגוף אחר יהיה לו פרנסה ברוח וכו' באפשר ולא בנדאי.

וזה שאמר לו הקדוש ברוך הוא ניחא לך דאיחרב עלמא [רוצה אתה, שאחריב את העולם ואברא אותו מחדש?]. רחמנא ליצלן כי כל אדם נקרא עולם קטן פדוע ועל ידי שאחריב זה הגוף על ידי נטילת נשמה ממנו ואיהדר ואיברי גוף אחר ואתן בו הנשמה ואז אפשר שתזכה לפרנסה ברוח.

אִין לְאָדָם לְדַחַק אֶת הַשְּׁעָה, אֱלָא יִבְטַח בַּהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ

ו. ולכן אמר רבי אלעזר אי הכי לא בעינא [אם כן איני רוצה], ונלמוד מכאן שאין לאדם לדחוק את השעה כלל, ויבטח בה' שאין מקפח שכר כל בריה.

קב משפטים - פרק ל"ו הישר קו

מי שאין פרנסתו ברוח בעולם הזה, שכרו כפול בעולם הבא

ז. ואם לא זכה להיות בהרנחה בעולם הזה בלי דאגה בנדאי שכרו כפול ומכפל יהיה בעולם הבא, וכל מי שהוא שמח בחלקו מה שחנן ה' אותו אם רב אם מעט ואל יהיה לבו דואג עבור פרנסה שהוא בקמון, ומכל שכן שלא יקרא תגר חס ושלום אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא ולא להראות פנים או רגז בשביל זה עם אנשים כי זהו בועט נגד השם יתברך.

עניות מכפרת על העברות

ח. רק ישים אל לבו כי כל הדחק והעניות הוא כפרה וסליחה לחטאיו ופשעיו, וכל הדוחק את השעה השעה דוחקת לו כי זהו החסד של הקדוש ברוך הוא שמשלם לו בעולם הזה שכר העברה.

ט. כי הרבה רשעים צועקים בגיהנם הלואי היינו עניים ודלים בעולם הזה והלואי היינו סובלים יסורים בעולם הזה לכפרת עוונותינו, ואומרים הרשעים שרב הטובה ושרירות הממון שהיה לנו הוא ענין רע שעכשו אנחנו במצודה רעה בגיהנם.

**צָרִיךְ אָדָם לומר "כָּל מֵה דְעֵבִיד רַחֲמָנָא לְטַב
עֵבִיד"**

י. על פּן יִשִּׁים כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם אֶל לְבוֹ אִף שְׂאִין
כָּל הָעֵתִים שְׂוִים צָרִיךְ לומר "כָּל מֵאי דְעֵבִיד רַחֲמָנָא
הוּא לְטַב".

הָעֲשִׂיר צָרִיךְ לְהִרְבוֹת בְּנִתְיַת צְדָקָה

יא. וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אִם נָתַן ה' עֲשֶׂר לְאַחַד
וְהִשְׁפָּעָה טוֹבָה שְׂיִתְנַהֵג בְּצִדָקָה וּבִישָׁר וּלְב רַךְ וְיָדוּ
פְתוּחָה לְהַעֲנִיק לְהָאֲבִיוֹנִים וְעֵנִיִּים מִבְּרַכַּת ה' אֲשֶׁר
בִּרְךְ אוֹתוֹ.

יב. וְכֹל מִי אֲשֶׁר יִרְאֵת ה' בְּלִבָּבוֹ יִחְשַׁב תָּמִיד כִּי
בַעַת אֲשֶׁר נִזְדַּמֵּן מִצְנָה לְפָנָיו וְדָאִי הוּא שְׁנַגְזָר אִיזָה
גְזָרָה רָעָה עָלָיו וְעַל יְדֵי זְכוּת שֶׁל אוֹתוֹ מִצְנָה שְׁהַמְצִיא
לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹתוֹ עַל יְדֵי כֵן נִצּוֹל מִהַצָּרָה
שְׁנַגְזָר עָלָיו.

**מֵה שְׂרָאוֹ רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי שֶׁאָדָם אֶחָד נִצּוֹל
בְּזְכוּת הַמְצִיָּה שְׂקִים**

יג. וְזֶהוּ כָּלֵל גְּדוֹל לְזַרְיָנוֹת קִיּוֹם הַמְצִיָּה, וְכַדְמְצִינוּ
בְּזֶהָר פְּרָשֶׁת בְּהָר (נַרְף ק"י עֲמוּד ב'): *נח "רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי

רבי חנא ורבי יוסי הלכו בדרך. משהגיעו להר, ראו שני אנשים הולכים. עודם מתבוננים בהם, והנה בא אדם שלישי, נגש אל שני האנשים ובקש מהם: "בבקשה מכם, תנו לי לחם לאכל, שהרי זה יומים מהלך אני במדבר, ולא בא אכל לפי".

הזדרז אחד משני האנשים והוציא מיד מתרמילו את הצדה, שהכין לדרך, ונתנה לעני, האכילוהו והשקהו. אמר לו חברו: "ואתה מה תעשה? הרי לא ישאר לך דבר לאכל, שהרי נתת כל מה שהיה לך לעני. דע לך, אין לך לסמך על צידתי שלי, שהרי יש לי רק מעט מזון ובקשי יספיק עבורי". השיב לו הנותן: "האם אתה חייב לי משהו שאדרש ממך? בנדאי לא אבקש ממך, אלא אמשיך את דרכי ללא מזון".

עודם מדברים, ישב העני ואכל לשובע נפשו והותיר רק מעט לחם ממה שנתן לו. לקח בעל החסד את הנותן ונתן אותו לאביון צידה לדרך.

הצטער רבי חנא על שמצנה יקרה זו לא הזדמנה לגדו, שהרי לא בכל יום מזדמנת מצנה כה גדולה - להחיות נפש רעבה ללחם במדבר מתוך מסירות נפש, אמר לו רבי יוסי: "אל תצטער, שהרי לא לחנם זמן הקדוש ברוך הוא מצנה יקרה זו לאותו אדם. אולי נגזר עליו דין קשה, ורצה הקדוש ברוך הוא להצילו, לכן זמן לו מצנה יקרה זו - להציל את העני ולהחיות את נפשו".

אמר רבי חנא: "הרי יש לנו אכל, הבה ונתנה לאותו בעל חסד, שנשאר בלי צידה לדרך". אמר רבי יוסי: "לא נתן לו כלום, משום שעל ידי שנתן לו אכל נמעיט מזכות

יוסי אזלי באורחא פגעו בהאי טורא אשכחו תרי דהוי
 אזלי אדהכי חמו בר נש דהוי אתי, אמר להו במטו
 מניכו הבו לי נהמא דהוי תרין יומין בתעניתא הייתי
 מהלך במדברא ולא אכלינא מידי.

המצנה, שעשה במסירות נפש. בוא ונעקב אחריו, שהרי
 נדאי נגזרה עליו מיתה, ובזכות פרנסה זו, שפרנס לעני -
 ינצל". ישב בעל החסד לנוח תחת עץ ונרדם; ואלו חברו,
 שלוהו בדרכו, המשיך בדרכו.

אמר רבי יוסי לרבי חיאי: "עתה נשב ונעקב אחרי
 אותו אדם מרחוק, שהרי נדאי הוא, שרוצה הקדוש ברוך
 הוא לעשות לו נס", עודם מדברים, כאו הם כדמות
 שלהבת גחלים לוחשות מרחפת על יד הישן; ומנגד
 כמטחוי קשת, כאו הם נחש ארסי מתקרב לעבר ההלך
 הישן. לתדהמתם כאו פיצד מתעופפת שלהבת הגחלים
 לעבר הנחש, נוחתת על ראשו, ממיתה אותו ונעלמת.

אמר רבי יוסי: "האם לא אמרתי לכם, שהקדוש
 ברוך הוא רוצה לעשות נס לאדם זה ושאין לנו להמעיט
 מזכותו?!", בינתיים הקיץ אותו אדם משנתו והמשיך
 בדרכו. תפסוהו רבי יוסי ורבי חיאי ונתנו לו אכל. לאחר
 שהלך, הראו לו את הנחש המת וספרו לו את דבר הנס,
 שעשה עמו הקדוש ברוך הוא.

פתח רבי יוסי: " יוצדקה תציל ממנות, כי יש עץ
 חיים ועץ המנות. העושה מעשים טובים - דבק הוא בעץ
 החיים, והעושה מעשים רעים דבק בעץ המנות. אותו
 אדם, שעשה צדקה חשובה זו, ופרנס את העני - על ידי
 מצוה זו נצול מאותו נחש והתיש את כוחו של עץ המנות.

קב משפטים - פרק ל"ו הישר קי

יד. מִיָּד אֲשַׁמֵּיט חֵד מֵאַנּוֹן תִּרְיִן גְּבֻרֵי אֲפִיקוֹ
מִזֹּנָא דְאִיהוּ אִיתִי לְאוֹרְחָא וַיְהִיב לִיה וַאֲכִיל וַאֲשָׁקִי
לִיה, א"ל חֲבֵרִיה מַה תַּעֲבִיד דְּלֹא יִהְיֶה לְךָ מִיָּדִי לְמִיכָל
שְׁנַתָּת הַכֹּל לְאוֹתוֹ הָעֲנִי אֵל תִּסְמַךְ עַל שְׁלִי כִּי לֹא יֵשׁ
בְּיָדִי רַק מְעַט מְזוֹן, א"ל וּמֵאֵי אִית לִי גְּבַךְ בְּנֻדְאֵי לֹא
אַבְקֵשׁ מִמֶּךָ שְׁתַּתֵּן לִי אֲנָא אִיזוֹל בְּלֹא מְזוֹנָא.

**נָתַן לְעֲנִי גַם אֶת הַפֶּת שֶׁהָיָה מִיָּחָד עֲבוּרוֹ, וְלֹא
הִשְׁאִיר לְעַצְמוֹ כְּלוּם**

טו. יְתִיב גְּבִיָּה הָאֵי מִסְפְּנָא נְהוּי אָכַל וְנִשְׁתַּיֵּר רַק
מְעַט לֶחֶם וְגַם זֶה הַמְעַט יְהִיב לִיה לְאוֹרְחָא וַאֲזִיל לִיה
הוּי קָא מְצַעַר רַבִּי חֵיָא עַל שְׁלֹא נַעֲשָׂה מְצוּנָה זֹו עַל יָדוֹ
לְהַחְיֹות נַפְשׁ הָאֲבִיוֹן.

**לֹא לְחֻנָּם הַזְּמִין הַקְּדוֹשׁא בְּרִיךְ הוּא אֶת הַמְצוּנָה
לְהָאִישׁ**

טז. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אֵל תַּצְטַעַר דְּלֹא לְחֻנָּם הוּי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַדְמֵן מְצוּנָה זֹו לְפָנֵי הָאִישׁ הַזֶּה
דְּלִמָּא דִּינָא אַתְגְּזַר עַל הָאֵי גְּבָרָא וּבְעֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְזַמְנָא לִיה קַמִּיה מְצוּנָה זֹו בְּגִין לְשַׁזְבָּא לִיה לְהָאֵי
עֲנִי לְהַחְיֹות נַפְשׁוֹ.

יז. אָמַר רַבִּי חֵיָא לְהָאֵי גְּבָרָא, הָא מְזוֹנָא גְּבַן נִיְהִיב
לִיה לְהָאֵי גְּבָרָא לְמִיכּוֹל, אָמַר לִיה ר"י לֹא נָתַן לִיה

כלום דבהאי נהמא דנתן ליה נפקינן מיניה זכותא
ניזול נחזי דהא ודאי נגזר עליו גזרת מיתה ובזכות
פרנסה זו שנתן לעני יהיה נצול.

הקדשא בריך הוא יעשה עמו נס ופלא

יח. אדהכי והכי יתיב האי בר נש ונאים תחות
אילנא וחבריה אתרחיק מיניה והלך בדרך אחר. אמר
רבי יוסי לרבי חי'א השתא ניתוב מרחוק ונחזי דודאי
בעי הקדוש ברוך הוא למרחש ליה ניסא.

הנס שקרה עם האיש שנתן מלחמו לעני

יט. אדהכי חזו דמות כשלהבת עם גחלים עומד
לנגדו ונחש אחד נחית מאילנא חד ובעי להמית האי
גברא, קם האי שלהובא ורהיט על ראש הנחש ומית
הנחש ושוב לא נראה השלהובא, אמר ר"י לא אמינא
לכו דהקדוש ברוך הוא בעי למרחש ניסא להאי גברא
ולא תפוק זכותא מיניה.

כ. אדהכי אתער האי גברי וקם ואזיל ליה, אחדו
ליה רבי חי'א ורבי יוסי ויהבי ליה למיכל. בתר דאכל
אתחויאו ליה נסא דרחיש ליה הקדוש ברוך הוא.

קב תְּרוּמָה - פָּרֶק ל"ז הישר קיב

יֵשׁ אֵילָנָא דְחַיִּי וְאֵילָנָא דְמוֹתָא

כא. פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי, "וּצְדָקָה תִּצְלֵל מִמֶּנּוּת" (מִשְׁלֵי י"א, ד) כִּי יֵשׁ אֵילָנָא דְחַיִּי וְיֵשׁ אֵילָנָא דְמוֹתָא וְהַעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים מִחֲזִיק בְּאֵילָנָא דְחַיִּי וְהַעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים רָעִים מִחֲזִיק בְּאֵילָנָא דְמוֹתָא, וְהָאֵי גְבֵרָא דְאֲחֲזִיק בְּצְדָקָה וְיִהְיֶה פְּרִנְסָה לְעֵנִי וְעַל יְדֵי צְדָקָה זֶה הָיָה נִצּוֹל מֵאוֹתוֹ חֲנוּיָא וְהִתִּישׁ כֹּחַ אֵילָנָא דְמוֹתָא, עַד כְּאֵן.

עַל יְדֵי הָעֵסֶק בְּתוֹרָה וּבְצְדָקָה וּבְגַמְיָלוֹת חֲסָדִים, זוֹכֶה לְעוֹלָם הַבָּא

כב. לִכֵּן יִרְאֶה הָאָדָם בְּעֵינָיו כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא הַכֵּל וְרַעוּת רוּחַ נְאִין תְּכַלִּיתוּ שֶׁל הָאָדָם רַק שְׂיִירֶשׁ עוֹלָם הַבָּא, עַל כֵּן יִרְאֶה לְעֵסֶק בְּצְדָקָה וּבְתוֹרָה וּבְגַמְיָלוֹת חֲסָדִים כְּדֵי שְׁנֹזְכֶה כְּלָנוּ בְּמַהֲרָה לְחַיִּי עוֹלָם הַבָּא אָמֵן.

◆ תְּרוּמָה ◆

פָּרֶק ל"ז

א. תְּנִיָא בְּפָרֶק קָמָא דְבִרְכוֹת (דף ג' עמוד א) "שְׁלֹשָׁה מְשֻׁמְרוֹת הָיִי הַלֵּילָה וְעַל כֵּל מְשֻׁמֵּר וּמְשֻׁמֵּר יוֹשֵׁב

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׂוֹאֵג כְּאָרִי וְאוֹמֵר אוֹי שֶׁהַחֲרַבְתִּי
 אֶת בֵּיתִי וְשָׁרַפְתִּי אֶת הַיְכָלִי וְהַגְּלִיתִי אֶת בְּנֵי לְבִין
 אַמּוֹת הָעוֹלָם."

בְּאַשְׁמוּרָה הָרִאשׁוֹנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁמַח עִם הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן

ב. וְהִנֵּה עֲנִין שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת הַלַּיְלָה הוּא מִבְּאֵר
 בְּזֵהָר וַיִּקְהַל (דף קצ"ה עמוד ב') *נט רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יוֹסִי
 הָיוּ יָתֵבִי לַיְלָה חֲדָא וְקָא עֲסָקִי בְּאוֹרֵיתָא קוּדְם חֲצוֹת
 לַיְלָה אֲדַהְכִּי קָרָא גְבָרָא, בְּרִיכוּ בְּרַכְתָּא בְּרוּךְ הַנוֹתֵן
 לְשִׁכּוּי בֵּינָה לְהַבְּחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה. אָמַר רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר, הִשְׁתָּא זְמַנָּא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל בְּגֵן עֵדֶן

(נט*) פְּרוּשׁ הַזֵּהָר לְלִשׁוֹן הַקְּדָשׁ:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ יוֹשְׁבִים לַיְלָה אַחַד
 וְהִתְעַסְקוּ בְּתוֹרָה לִפְנֵי חֲצוֹת לַיְלָה. בְּתוֹךְ כֵּן קָרָא
 הַתְּרַנְגוּל, בְּרִיכוּ הַבְּרַכָּה: "בְּרוּךְ הַנוֹתֵן לְשִׁכּוּי בֵּינָה
 לְהַבְּחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה". אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּשַׁעֲה זו
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגֵן עֵדֶן לְהִשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִפְּנֵי מָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע עִם
 הַצְּדִיקִים? בָּכָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְאָמַר: בּוֹא וּרְאֵה עַד עַתָּה
 הִזְדַּעְזְעוּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת רְקִיעִים וְהִכָּה בָּהֶם, וּבָכָה עַל חֲרַבּוֹן
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְאוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם הַגָּדוֹל,
 וְזוֹכֵר לְבָנָיו מִתּוֹךְ הַבְּכִיָּה, וְלִשְׁלֹשָׁה חֻלְקִים מִתְחַלֵּק
 הַלַּיְלָה.

קב תְּרוּמָה - פָּרֶק ל"ז הישר קיד
לְהִשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקָיָא, א"ר יוֹסִי אַמַּאי מִשְׁתַּעֲשַׁע
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

**שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עוֹלָמוֹת מְזַדְעָזְעִים בְּאוֹתָהּ שָׁעָה,
בְּגִלְלַת חֶרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ**

ג. בְּכֹה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְאָמַר תָּא חֲזִי עַד הַשְּׁתֵּי קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲזַדְעֹזַע תְּלַת מְאָה רְקִיעִין וּבִטְשׁ בְּהוּ וּבְכֹה
עַל חֶרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאוֹרִיד תְּרִין דְּמַעֲיִן לְגוּ יִמָּא
רַבָּא, וְזוֹכֵר לְבָנָיו מִתּוֹךְ הַבְּכִיָּה וְלִתְלַת חוֹלְקִין מִתְחַלֵּק
הַלֵּילָה וְכֹל מִשְׁמֵר הוּא ד' שְׁעוֹת וְאַף אִם הַלֵּילָה קִטְנָה
מִי"ב שְׁעוֹת הַיּוֹם מִשְׁלִים.

**כָּשֶׁם שֵׁישׁ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמִטָּה, כֵּן יֵשׁ בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ לְמַעְלָה**

ד. מִשְׁמֵר הָרְאשׁוֹן וּמְלָאכִים עוֹמְדִים בְּמִשְׁמֵר
הָרְאשׁוֹן וְאוֹמְרִים שִׁירָה "מְזִמּוֹר לֵה' הָאָרֶץ וּמְלֵאָה"
וְגו' "מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וּמִי יָקוּם בְּמָקוֹם קְדֹשׁוֹ". מִשׁוֹם
שִׁבְד' שְׁעוֹת הָרְאשׁוֹנוֹת אֲז הוּא זְמַן בְּכִיָּה וּנְשִׁמוֹת בְּנֵי
אָדָם עוֹלִין לְמַעְלָה וְכָשֶׁם שֵׁישׁ הַר הַבַּיִת וּמִקְדָּשׁ
לְמִטָּה כֵּן יֵשׁ הַר הַבַּיִת וּמִקְדָּשׁ לְמַעְלָה.

נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׂמֵחִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה,

בְּרֵאוֹתֵם פְּנֵי שְׂכִינָה

ה. וְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים הַזּוֹכוֹת לַעֲלוֹת לְמַעְלָה בְּכָל לַיְלָה בָּאִים תִּחְלָה אֶל הַר הַבַּיִת וּמִתְאַסְּפִים שָׁם יַחַד לַיְלַךְ בְּכַנּוּפֵיָא בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה לְמַעְלָה לְמָקוֹם מִקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה לְרֵאוֹת שָׁם פְּנֵי הַשְּׂכִינָה וּלְקַבֵּל הָאֲרָה, וְלִכְן אוֹמְרִים הַמַּלְאָכִים "מִי יַעֲלֶה לָנוּ בְּהַר ה'" דָּא הוּא הַבַּיִת, וּמָקוֹם קְדָשׁוֹ דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה.

**מִי שֶׁהוּא נָקִי כַפַּיִם וּמְרַחֵם עַל הָעֲנִיִּים, זוֹכֵה
שְׂנִשְׂמֵתוֹ עוֹלָה כָּל לַיְלָה בְּהַר ה'**

ו. נָקִי כַפַּיִם מְגַזֵּל וּמְכַל מִיַּי עוֹלָה, וְכֵן לְכַב שְׁלִבּוֹ טְהוֹר מְכַל מִיַּי הַרְהוּרִים רְעִים וּמִחֲשָׁבוֹת רְעוֹת, וּמִי שְׂמֵרַחֵם לְכַבּוֹ עַל זַעֲקוֹת הָעֲנִיִּים וְאֲבִיוֹנִים, וּמִי שְׁלִבּוֹ הוּא רַךְ כְּקִנְיָה לְקַבֵּל תּוֹכְחָה וּמוֹסֵר וְאֵינוֹ מְסָרֵב נֶגְדַּד הוֹרִים וּמוֹרִים הַמְדַּרְיָכִים וּמוֹכִיחִים אוֹתוֹ לַיְלַךְ בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִי שֵׁיֵשׁ לוֹ לֵב רַחֲמָן וְלֵב רַגֵּז אַכְזָרִי, זוֹכֵה לַעֲלוֹת נִשְׁמֵתוֹ כָּל לַיְלָה בְּהַר ה' וּמָקוֹם קְדָשׁוֹ נִישָׂא בְּרַכָּה מֵאֵת ה'.

בַּאֲשֵׁמֹרָה הַשְּׁנִיָּה בּוֹכִים הַמְּלֹאכִים עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

ז. מִשְׁמַר הַשְּׁנִי, שֶׁהוּא גַם כֵּן אַרְבַּע שָׁעוֹת, נִחְלַק לְשְׁנֵי חֻלְקִים, דְּהֵינּוּ, שְׁתֵּי שָׁעוֹת עַד חֲצוֹת לַיְלָה מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת מֵר יִבְכְּיוּן עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאוֹמְרִים (תְּהִלִּים קלז, א-ה) "עַל נִהְרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁכְּנוּ גַם בְּכִינוּ" וְגו' "אֵיךְ נָשִׂיר אֶת שִׁיר ה' עַל אֲדַמַּת נִכְר" וְגו'. וּבְאוֹתוֹ פַּעַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹכָה עִמָּהֶם וְגַם אוֹתָן הַמְּלֹאכִים שֹׁצְנֵה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָהֶם לַיְלַךְ עִם יִשְׂרָאֵל לְלוֹוֹת אוֹתָן בְּגָלוֹת בְּכָל וְגָלוֹת אָדוּם בְּכוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה לג, ז) "הֵן אֶרְאֶלֶם צָעְקוּ חֲצָה מְלֹאכֵי שְׁלוֹם מֵר יִבְכְּיוּן".

בּוֹכִים עַל הַצְּדִיקִים שֶׁנִּהְרְגוּ בַּעַת הַהוּא

וְזוֹ שֶׁאוֹמְרִים עֲכָשִׂיו "עַל נִהְרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁכְּנוּ גַם בְּכִינוּ בְּזִכְרָנוּ אֶת צִיּוֹן" פְּרוּשׁ גַם בְּכִינוּ אֲנַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִם הַמְּלֹאכִים שֶׁבְּכוֹ שָׁם עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהַרִיגַת צְדִיקִים בְּאוֹתוֹ הַפַּעַם.

צְרִיכִים לְהִתְאוּנוֹן עַל הַנִּהְרָגִים עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם

ח. וְעַדִּין בְּגָלוֹת הַמֵּר הִזָּה צְרִיכִין אָנוּ לְהִתְאַבֵּל בְּכָל דוֹר וְדוֹר עַל אַחֵינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל הַנִּהְרָגִין וְהַנִּחְנָקִים וְהַנְּשָׂרְפִים וְהַנְּסַקְלִים עַל קְדֻשַׁת הַשֵּׁם

בְּיִסּוּרִים קָשִׁים וּמְרִים, וּבְאֵין הָאֲמוֹת הָעוֹלָם בְּעֲלִילוֹת
שָׂקָר, וְהַקְדוּשִׁים מְסֻרוֹ נִפְשָׁן וּגּוֹפָן עַל קִדְשַׁת ה',
וְסוּבְלִין יִסּוּרִים קָשִׁים וּמְרִים וּמְקַבְּלִין עֲלֵיהֶם גְּזֵרוֹת
הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּאַהֲבָה וּבַחֲבֵה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן קוֹלוֹ עַל יִשְׂרָאֵל שְׁנִמְצָאִים בְּגֵלוֹת בֵּין הָעַמִּים

ט. וּבְאוֹתוֹ הַפַּעַם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעוֹרֵר
וּבְעֵיט (וּמִכָּה) בְּרָקִיעַ וּמְזִדְעִזְעִים תְּרִיסֵר אֶלְפִין (שְׁנַיִם
עֶשֶׂר אֵלֶף) עוֹלָמוֹת וּבְכִי שָׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נוֹהוֹ וּמְמָרוֹם
קִדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ עַל יִשְׂרָאֵל הַכְּבוֹשִׁים בְּגֵלוֹת הַמֶּר הַזֶּה
וְסוּבְלִין יִסּוּרִים מַעֲמָלֵק וּמִשְׁמַעְאֵל וּשְׂאֵרֵי הָאֲמוֹת,
וּמִיד מוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְגוֹ יִמָּא רַבָּא כּו' (לְתוֹךְ הַיָּם
הַגָּדוֹל וְכו').

י. וְאֵז מִתְפַּשֵּׁט הֵהוּא שְׁלֵהֲבַת בְּעֶלְמָא וְנִיצוּץ חֲדָא
מִתְפַּשֵּׁטָא תַּחַת כְּנֵפֵי תְרַנְגוּלָא (וְאֵז מִתְפַּשֵּׁט הֵהוּא שְׁלֵהֲבַת
בְּעוֹלָם וְנִיצוּץ אֶחָד מִתְפַּשֵּׁט תַּחַת כְּנֵפֵי הַתְרַנְגוּל) וּבוֹעֵר בּוֹ עַד
שִׁיתְחִיל לְנַעֲנַע בְּכַנְפֵי כְּמוֹ שְׂמִקְרָר עֲצָמוֹ מִהֵהוּא
אֶשָׁא (אש) וּמִתְחִיל לְקָרוֹת וּמַגִּיד וּמְרָאָה עֲנִינִים
נִפְלָאִים בְּקִרְיָתוֹ.

קב תְּרוּמָה - פְּרָק ל"ז הישר קיח

כָּל הַפְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה מְצַטְעָרִים בְּעַת קְרִיאַת הַגְּבֵר עַל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

יא. וְהַכֹּל הוּא לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם לִירְאַת הַשֵּׁם וְכֹל
פְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה יֵשׁ לָהֶם צַעַר אוֹתוֹ הַרְגַע שְׁקָרָא
הַתְּרַנְגוּל פְּעַם רֵאשׁוֹן מִחֲמַת חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְגִלוֹת
יִשְׂרָאֵל. וְכִשְׁהִגִיעַ חֲצוֹת לִילָה אָעִיל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּגֵן עֶדֶן לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם נְשָׁמוֹתֵיהֶן דְּצַדִּיקִים כְּמִבְּאֵר
בְּכֶמֶה דְּיֻכְתִּי בְּזִהַר (חֶלֶק א' דף ע"ז עמוד א', וְדף פ"ב עמוד
ב').

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא "הַמֶּלֶךְ" שֶׁנִּכְתָּב בְּמַגִּלַת אֶסְתֵּר

וְהַעֲנִין הוּא מְבֹאֵר בְּמַגִּלַת אֶסְתֵּר שְׁאִמְרָה (ו, ד-ה)
"כִּי נִמְכַרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד וְלְהַרְגֵנוּ וְגו', וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ מִי הוּא זֶה וְאֵיזָה הוּא" וְגו', וְהַמֶּלֶךְ קָם בְּחֲמַתוֹ
מִתּוֹךְ הַצַּעַר שֶׁמְצַעַר עַל הַגְּלוּת יִשְׂרָאֵל וְחֶרֶבֶן בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ אֶל גִּנַּת בֵּיתֵן דָּא גֵן עֶדֶן דְּאֶקְרִי גִנַּת בֵּיתֵן
לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם נְשָׁמוֹת שֶׁל הַצַּדִּיקִים, אֲזַי כָּל אֵילָנֵי גֵן
עֶדֶן וְכֹל נְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים פּוֹתְחִין אֶת פִּיהֶם בְּקִדְשָׁהּ
וּבְטְהָרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה (תְּהִלִּים כ"ד, ו-ו) "שָׂאוּ שְׁעָרֵים
רֵאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד" וְגו'
"ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סְלָה".

בַּעַת הַהִיא מִתְעוֹרְרִים הַצְּדִיקִים שְׁבַעוֹלָם הַזֶּה לְעִבּוֹדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ

יב. ואחר כך מתחילין משמר הג' שהן ד' שעות אחרונות לומר שירה, ובאותו הזמן צדיקים שבעולם הזה מעוררים את עצמן לעבודת ה', והמלאכים אומרים (תהלים קלד, א) "הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה' הַעוֹמְדִים בְּבֵית ה' בְּלֵילוֹת".

**הַכּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת אוֹמְרִים שִׁירָה בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר,
וְאִז נִתְקַדַּשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה
וּלְמַטָּה**

וכשהגיע הזמן לעלות עמוד השחר אז מתחילין הכוכבים והמזלות לומר שירה באימה וביראה כמה דאית אמר (איוב לח, ז) "בְּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי בֶקֶר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹקִים". ואחר כך מתחיל השמש לצאת ואומרת שירה בנעימה ובקול ערב ואומרת (תהלים קה, א) "הוֹדוּ לַה' קְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו" וכו'. ובאותו הזמן ישראל הולכים לבתי כנסיות לתפלה ולקבל עליהם על מלכות שמים ומיחדים יחוד גדול ונורא ואומרים, "שִׁמַּע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". ואז שמו של הקדוש ברוך הוא מקדש ומיחד מפי עליונים ותחתונים ויש לו נחת רוח בזה.

קב תרומה - פָּרֶק ל"ז הישר קכ

הַטְּפָּשִׁים אֵינָם מֵתְּאוּיִם לְהִיּוֹת בֵּין נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁעוֹשִׂים נַחַת רוּחַ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

יג. אָמֵנָם הַטְּפָּשִׁים אֲשֶׁר לָבָם הוּא אָטוּם הַנוֹטִים
אֲחֵרֵי תַעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה אֵינָם שְׁמִים אֶל לָבָם לְכָל
קִדְשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה הַנֶּעֱשִׂים תָּמִיד בְּכָל לַיְלָה וּבְכָל בֶּקָר,
וְאֵינוֹ חוֹשֵׁב לְהִיּוֹת בֵּין נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים הָעוֹשִׂין נַחַת
רוּחַ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּי כָּל כְּוֹנְתָם הוּא רַק לְמַלְאוֹת
גְּרוֹנָם בְּתַאֲוָתָם וְאַחַר שְׁרִירוֹת לָבָם.

אֵין פִּיהֶם וּלְבָם שׁוֹה

יד. וּכְשֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּבִקְרֵי הוֹלְכִים לְרַחֲבוֹת
וּשְׁנֹקִים לְדַבֵּר נִבְלוֹת אוֹ לְצַרְכֵי מַחֲיָתָם אוֹ הוֹלְכִים לְכָל
חֲדָרֵיהֶם לְצַרְךָ מַחֲיָתָם וְהוֹלְכִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת דְּרָךְ
עֲרָאִי וּמְשִׁימִים תְּפִלִּין בִּידֵיהֶם וּבְרֵאשֵׁיהֶם רַק לְזַפְרוֹן
בְּעֵלְמָא וּמִתְפַּלְלִים בְּלִי שׁוּם שִׁימַת לֵב תַּחֲלָה לְהַתְּבוּנָן
לְאִיזָה מְקוֹם מְקַדָּשׁ הַמָּה הוֹלְכִים כִּי הַשְּׂכִינָה הִיא
שׁוֹרָה בְּכָל בְּתֵי כְּנֶסֶיּוֹת, תָּמִיד בְּגִלוֹת הַמֶּר הַזֶּה וְהֵם
בָּאִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּעַרְפוֹבֵיָא וּבְמַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, וְגַם
בְּהַתְּפַלְלָם בְּפִיהֶם מְדַבְּרִים וּבְלָבָם חוֹשְׁבִים מַחֲשָׁבוֹת
זְרוֹת.

אֵין עוֹלָה עַל לֶבֶם, בְּאִיזָה מַעֲשִׂים תְּבוּא נִשְׁמַתְנוּ לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

טו. וְהַתְּפִלָּה הוּא כְּעַל וּכְמִשָּׂא עֲלֵיהֶם, וְהוֹלְכִים
בְּמְרוּצָה מִבֵּית הַכְּנֶסֶת אַחַר שְׂרִירוֹת לִבָּם וְתַעֲנוּגֵי
הָעוֹלָם הַזֶּה וְאֵינָם חוֹשְׁבִין כָּלֵל בְּאִיזָה מַעֲשֵׂה טוֹב
תְּבוּא הַנִּשְׁמָה לְפָנֵי בּוֹרְאָה כְּשֶׁהִגִּיעַ עַת עָרַב כְּשֶׁבָנִי
אָדָם הֵם יִשְׁנִים עַל מְטוֹתֵיהֶם אִזּוֹ הַנִּשְׁמָה יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ
לֵילָךְ וְלִהְעִיד עַל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשָׂה הָאָדָם בְּיוֹם
וּבָאֵם שֶׁבָּאָה הַנִּשְׁמָה לְפָנֵי כֶּסֶף הַכְּבוֹד מְלַכְלַכַת
בְּעִבְרוֹת וְשֵׁלָא עֲשֵׂתָה עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת
אִזִּי נִדְחִית הִיא מִחוּץ לְפִרְגוֹדָא קַדִּישָׁא וְנִמְסַרְת לִידֵי
סֶטְרָא אַחְרָא חֵס וְשְׁלוֹם שְׂאִין מְנִיחִין הָאָדָם לַעֲשׂוֹת
תְּשׁוּבָה, כִּי בְּדֶרֶךְ שֶׁהָאָדָם רוֹצֵה לֵילָךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ.

מִי שֶׁאִפְשָׁר לוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, לֵית טַב מִיָּנִיה

טז. מֵה שְׂאִין בֵּן כְּשֶׁאָדָם הוּא מִתְרַחֵק מִשְׁבוּשֵׁי
הָעוֹלָם וּמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לַעֲמֹד בְּשִׁחְרִית לַעֲבוֹדַת ה', וּמִי
שֵׁישׁ יִכְלֹת בְּיָדוֹ לַעֲסֹק בְּעֵסֶק הַתּוֹרָה אֵין לָךְ מִדָּה
גְּדוּלָה מְזוֹ, וּמִי שְׂאִין יִכְלֹת בְּיָדוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה אִזִּי
יָקוּם וְיִתְפַּלֵּל בְּכָל לִבָּבוֹ וְיִתְאַבֵּל עַל חֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וְעַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל, אִזּוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפְתַּח לוֹ פִּתְחֵי
תְּשׁוּבָה וְשָׁב וּרְפָא לוֹ.

פָּרֶק ל"ח

א. חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה תִּקְנֵנוּ לֹאמֹר קִדְּם תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה פְּסוּק (תְּהִלִּים נא, יז) "ה' שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ". וְהַפְּנֵה בְּזֶה לְבַקֵּשׁ מֵאֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִהְיֶה מְרַצֶּה תָּמִיד בְּתִפְלָתוֹ וְשֵׁלֵא יֵאמֹר עָלָיו (שֵׁם נ, טז) "וְלִרְשָׁע אָמַר אֵל" מֶה לְךָ לְסַפֵּר חֲקֵי וַתִּשָּׂא בְּרִיתִי עָלַי פִּיךָ".

פִּי וְלִבּוֹ שֶׁל אָדָם יֵהְיוּ שׁוֹיִם לְיַחַד שְׂמָא דְּקִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא

ב. כִּי בַהֲיוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ מִוֹאֵם בְּתִפְלָתוֹ שֶׁל הָאָדָם עַל יְדֵי דְרָכָיו הַמְּכַעְרִים אִם כֵּן מֶה יִתְרוֹן בְּשָׁנֵי חַיָּיו, טוֹב הוּא מוֹתוֹ מִחַיָּיו. וְלִכֵּן בְּעִמְדוֹ לְהִתְפַּלֵּל יַעֲמֵד בְּאַיְמָה וּבְרַעְדָּה וְלִבּוֹ וּפִיו יֵהְיוּ שׁוֹיִן לְיַחַד שְׂמוֹ הַגָּדוֹל בְּרוּךְ הוּא בְּכֹנֶנֶה שְׁלִימָה תְּפִלַּת י"ח, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרִי לִיָּה שְׁלוֹם וְכָל יְמֵי חַיָּיו קוֹרְאִין אֶת שְׂמוֹ לְמַעַלָּה שְׁלוֹם בְּכָל רְקִיעִין.

נִשְׁמַת הַצַּדִּיק בּוֹקֵעַת כָּל הַרְקִיעִים וְאֵין מוֹחָה בְּיָדָהּ

ג. *ס וכד אסתלק האי בר נש מהאי עלמא נשמתא סליקא ובוקעת כל אינון רקיעין ולית מאן דימחי בידיה, וקדשא בריך הוא ופמליא דיליה קוראין לשלום ופתחין ליה תריסר תרעי דאפרסמונא דכיא.

"ממשלת היום" ו"ממשלת הלילה"

ד. והנה להודיע גדל מעלות התרוממות תפלת ישראל נבאר פה מה שכתב בזוהר (חלק ב', דף ר"א עמוד א) "צריך שתדע שיש למעלה בכל רקיעין ממנים מיחדים ביום על כל פתחים ושערים וחסלות, וכן יש ממנים מיחדים בלילה על הנזכר לעיל. והממנים של יום נקראים ממשלת היום, וממנים של הלילה נקראים ממשלת הלילה.

ה. ובכל פתח ושער וחסלון ממנה אחד, ותחתיה [ותחתיו] ממנים שרים ושלטונים לרכבות, ומי יוכל

(*ס) פרוש ללשון הקדש:

וכשמסתלק זה האדם מהעולם הזה - נשמתו עולה ובוקעת כל אותם רקיעים ואין מוחה בידה והקדוש ברוך הוא ופמליא שלו קוראים לה שלום ופותחים לה שנים עשר שערים של אפרסמון טהור.

קב תְּרוּמָה - פֶּרֶק ל"ח הישר קכד
לְסַפֵּר וּלְשַׁעַר כָּל שְׂרֵי הַמְּמָנִים וְחִילוֹת וְכַתּוֹת שֶׁהֵן
תַּחַת כָּל מְמֻנָּה.

*סא וְתַמִּיד בַּד עָיִל לַיְלָה וְכַד עָיִל יִמָּא אַזִּי פְּרוּזִים
נִכְרְזִים בְּכָל רְקִיעֵין שִׁיעַמְדוּ הַמְּמָנִים עַל מְשִׁמְרָתָם
וּמִיד כָּל מְמֻנָּה קָאִים עַל אֲתֵרִיהַ הַמֵּיחָד לוֹ.

ו. וְאִז הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קִדְמָא וְאֲתֵיא וְנִחַתָּא
לְיִשְׂרָאֵל דְּעָאֲלִין לְבֵיהַ כְּנִשְׁתָּא וּלְשַׁבְחָא לְמֵאֲרִיהוּן
בְּשִׁירוֹת וּבַתְּפִלוֹת, וּמִי שֶׁהוּא יָרָא וְחָרַד לְבוֹ לְעַבּוֹדַת
ה' לְהַתְּפַלֵּל בְּכֻנְיָה שְׁלִימָה שִׁיְהִיו פּוּמִיָּה וְלְבֵיהַ שְׁוִין
לִיחַד שְׁמָא קְדִישָׁא אַזִּי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרַצָּה וְשִׁמַּח
בַּתְּפִלָּתוֹ, וְכָל תְּבָה סְלִקָא לְעֵילָא וּמַתְּקַבְּלַת בְּשִׁמְחָה
בְּפִנֵי הַמְּלָאכִים הַמְּמָנִים, עַד שְׁעוּלָה לְמַעְלָה לְמַדְרַגָּה

סא*) פְּרוּשׁ הַזֶּה רַלְשׁוֹן הַקְּדִישׁ :

תַּמִּיד כְּשֶׁנִּכְנַס לַיְלָה וְכְשֶׁנִּכְנַס יוֹם אַזִּי פְּרוּזִים
נִכְרְזִים בְּכָל רְקִיעֵין שִׁיעַמְדוּ הַמְּמָנִים עַל מְשִׁמְרָתָם וּמִיד
כָּל מְמֻנָּה עוֹמֵד עַל מְקוֹמוֹ הַמֵּיחָד לוֹ.

אִז הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַדִּים, הוּא בָּא וְיוֹרֵד,
וְיִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְבֵית הַכְּנִסַּת לְשַׁבַּח לְרַבּוֹנָם בְּשִׁירוֹת
וּבַתְּפִלוֹת, וּמִי שֶׁהוּא יָרָא וְחָרַד לְבוֹ לְעַבּוֹדַת ה' לְהַתְּפַלֵּל
בְּכֻנְיָה שְׁלִמָה - שִׁיְהִיו פִּיו וְלְבוֹ שְׁוִים לִיחַד שְׁמוֹ הַקְּדוּשׁ,
אַזִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצָּה וְשִׁמַּח בַּתְּפִלָּתוֹ, וְכָל תְּבָה
עוֹלָה לְמַעְלָה וּמַתְּקַבְּלַת בְּשִׁמְחָה וְכוּ'.

הַעֲלִינָה לְהִיּוֹת כֶּתֶר עַל רֹאשׁ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פְּתָחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֹא גֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים

ז. וְהִנֵּה לְכָל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם עוֹמְדִים לְמַעַלָּה
שָׁרִים וּמְמַנִּים וּמְגִיעִים לְגִבֵּי חֵד מְמַנָּה [מְמַנָּה אֶחָד], וְשֵׁם
הֵן ט' פְּתָחִין, וְשֵׁם עוֹמְדִים הַרְבֵּה שָׁרִים וּמְמַנִּים עַל
גְּבִיהוֹן חֵד מְלֶאֶךְ [וְעַלֵּיהֶם מְלֶאֶךְ אֶחָד] וְשֵׁמוֹ אֲבוּלִיא"ל
וְהוּא יוֹצֵא לְקִרְאָת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל עִם כָּל הַמְּלָאָכִים.

ח. וְנִטְלִין הָאֵי צְלוֹתָא וְנִשְׁקִין לָהּ וּמַעֲלִין לָהּ
[וְלוֹקְחִים הַתְּפִלָּה וּמְנַשְׁקִים אוֹתָהּ וּמַעֲלִים אוֹתָהּ] לְמַעַלָּה לְרִקִיעַ
וּמִבֵּיא הַתְּפִלָּה לְמָקוֹם נוֹרָא מְאֹד אֲשֶׁר שְׁמָה י"ב
פְּתָחִין, וְעַל כָּל פְּתָח יֵשׁ מְמַנִּים וְחִלּוֹת הַרְבֵּה.

ט. וּבְשַׁעַר י"ב עוֹמֵד שֵׁם מְמַנָּה חֵד עֵנָא"ל שְׁמִיָּה
[שְׁמוֹ] וְהוּא מְמַנָּה עַל כָּל הַי"ב שְׁעָרִים, וּכְשָׁבָא תְּפִלְתָּן
שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְפָנָיו מְכַרִּיז בְּקוֹל גְּדוֹל "פְּתָחוּ שְׁעָרֵי צְדָק
וַיָּבֹא גֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים".

י. אַז נִפְתָּחִים כָּל הַשְּׁעָרִים וְצְלוֹתָא דָּא עוֹלָה בְּכָל
אֵינוֹן פְּתָחִין [וְהַתְּפִלָּה זוֹ עוֹלָה בְּכָל אוֹתָם פְּתָחִים], וְאַז מִתְעוֹרֵר
חֵד מְמַנָּה וְשְׁמִיָּה [מְמַנָּה אֶחָד וְשְׁמוֹ] עֵזְרִיא"ל וְהוּא מְמַנָּה
עַל שְׁשִׁים רַבּוּא מַחֲנוֹת שֶׁל מְלָאָכִים וְכִלְהוּ נִטְלִין
לְהַהוּא צְלוֹתָא וְאַמְרִין [כֻּלָּם לוֹקְחִים אֵת הַתְּפִלָּה הַהִיא

קב תְּרוּמָה - פָּרֶק ל"ח הַיִּשָּׁר קכו

וְאוֹמְרִים: "עֵינֵי ה' אֶל צְדִיקִים וְאֲזַנּוֹ אֶל שׁוֹעֲתָם פְּנֵי ה'
בְּעֵשִׂי רַע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זְכָרָם" (תהלים לד, טו-יז).

שׁע"ה פְּתוֹת מְלֹאכִים קְטָרוֹגוּ נֶגְדַת נְתִינַת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל

יא. וְאַחַר כֵּן מוֹלִיכִין אֶת הַתְּפִלָּה לְרַקִּיעַ לְמַעַלָּה
וּמַגְזֵעַת לְחַד מִמֶּנֶּה גְבֻרֵי"ה שְׁמִיָּה [שְׁמוֹ] וַיֵּשׁ לוֹ הַרְבֵּה
פְּתוֹת מְלֹאכִים וּבְאוֹתוֹ הִרְקִיעַ יֵשׁ שָׁם חַד טְנָרָא תְּקִיפָא
מְאֹד וְהָאִי טְנָרָא [סִלַּע אֶחָד חֲזַק מְאֹד וְהִסְלַע] יֵשׁ לוֹ אוֹר
גָּדוֹל וְתַחַת הָאִי טְנָרָא [הִסְלַע] יֵשׁ שָׁם שׁע"ה חֲלוֹנוֹת.

יב. וְהַעֲנִין הוּא כִּי בְשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה נִתְחַבְּרוּ אֵלָיו
שׁע"ה מִחֲנוֹת מְלֹאכִים בְּחִבּוּר אֶחָד וְהָיוּ מִקְטָרְגִים
שְׁלֵא תִרְדַּת הַתּוֹרָה לְמִטָּה וְאֲנֻזִיף בְּהוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְעֵיל לְהוֹ תַּחֲוֹת הָאִי טְנָרָא [גָּעַר בָּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְהַכְּנִיסָם תַּחַת הִסְלַע] מְאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּתְּנָה הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל,
וְג' פּ בְּכָל יוֹם יוֹצְאִים מִתַּחֲוֹת הַיּוֹם טְנָרָא [מִתַּחַת לְסִלַּע].

שׁע"ה מִחֲנוֹת מְלֹאכִים מְקַבְּלִים תְּפִלוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל

יג. וּכְאֲשֶׁר עוֹלִין תְּפִלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַתְּפִלָּה
בְּכּוֹנֵה שְׁלִימָה כְּאִמּוֹר וּמַגְזֵעַת לְהָאִי טְנָרָא [לְסִלַּע], אֲזִי
מְרָאָה לְהוֹן [לְהֶם] תְּפִלָּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲזִי יוֹצְאִין
שׁע"ה מִחֲנוֹת הַנִּלְ לְקִרְאָת הָאִי צְלוֹתָא [הַתְּפִלָּה]

וְעוֹשִׂין לָהּ כְּבוֹד גָּדוֹל וְאֶמְרִין שִׁירָה "ה' אֲדוֹנֵינוּ מִה
אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ, אֲשֶׁר תִּנְה הַיּוֹדֵךְ עַל הַשָּׁמַיִם"
(תהלים ח, ב), וּמַעֲטָרִין לְהָאֵי תַּפְלָה בְּכַמָּה עֵטְרִין וּמְלוֹיִן
הַתַּפְלָה שְׁעוּלָה עוֹד לְמַעְלָה לְרַקִּיעַ נוֹרָא וְגָדוֹל.

הַתַּפְלוֹת מְגִיעִים לְשִׁבְעָה הַיְכָלוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ "הַיְכָלוֹת קַדִּישִׁין"

יד. וְיוֹצֵא מִהֵוּא רַקִּיעַ מִמֶּנָּה חֵד שִׁמְשִׁיא"ל
שָׁמַיָּה, וְנוֹטֵל הַתַּפְלָה וּמַעֲטָר לִיה לְהָאֵי צְלוֹתָא
בְּעֵטְרִין דְּבִשְׁמַיִם שֶׁל גֵּן עֵדֶן [וּמַעֲטָר לְתַפְלָה בְּעֵטְרוֹרִים שֶׁל
בְּשָׂמִי גֵן עֵדֶן], וּמִשָּׁם עוֹלָה הַתַּפְלָה עִם כָּל מִשְׁרָיִן [מַחֲנוֹת]
לְרַקִּיעַ גָּדוֹל וְנוֹרָא וּבָאֵת לְחֵד מִמֶּנָּה גַּדְרִיא"ל שָׁמַיָּה
וְהוּא בְּעַל הַמְּלַחְמָה נִגְדַּ שְׁרֵי הָאֲמוֹת בְּרִצּוֹן הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

טו. וְכֵד הָאֵי צְלוֹתָא סְלָקָא לְשָׁם אֲזִי הֵוּא מִמֶּנָּה
עִם חִילָיו וּמַחֲנוֹת שְׁלוֹ אֲשֶׁר שָׁם מְזַדְעָזְעִים וְיוֹצֵאִין
לְקַרְאָתָהּ וּמִשְׁתַּחֲוִים לָנֶגֶד צְלוֹתָא דָּא וְסְלָקִין עוֹד
לְמַעְלָה לְרַקִּיעַ נוֹרָא וּמְרוֹם, וְתַמָּן שְׁבַעִין שָׁרִים וְחֵד
מִמֶּנָּה עֲלִיהוֹן עַנְפִּיא"ל שָׁמַיָּה וְנוֹטֵל הָאֵי צְלוֹתָא
וּמַעֲטָר לָהּ שְׁבַעִין עֵטְרִין וְסְלָקִין לָהּ לְרַקִּיעַ הַזֶּה.

קב תְּרוּמָה - פֶּרֶק ל"ח הישר קכח

טז. וְשֵׁם בָּאָה הַתְּפִלָּה לְיַד מְמַנֵּה הַגְּדוֹל סַנְדְּלָפוֹס^{טז}
דָּכַל פֶּתַחֲחִין וּמִפְתָּחִין דְּמֵאֲרִיָּה בִּידוּי וּמְעִיל צְלוֹתָא *סב
דָּא לְתוֹךְ ז' הֵיכְלִין וְנִקְרְאִין הֵיכַל קְדִישִׁין וְדִי בְּזֵה כִּי
יֵשׁ עוֹד לְהֵאָרִיךְ בְּזֵה, מִכָּל מְקוֹם אֲנִי אוֹהֵב לְקַצֵּר.

יז. וְעַתָּה כָּל הַיָּרָא וְחֵרֵד צָרִיךְ לְשׁוּם אֶל לְבוֹ גְּדֵל
הַתְּרוּמָמוֹת וּשְׁבַח הַתְּפִלָּה שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְהַתְּפַלֵּל
בְּכֹנֶנֶת הַלֵּב.

יח. וְאַשְׁרֵי הַגָּבֵר שְׁמִכְבֵּד אֶת בּוֹרְאוֹ בְּגֵרוֹנוֹ
בְּאַהֲבָה וּבְכֹנֶנֶת הַלֵּב וְנוֹתֵן לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְחִוֵּד
וּקְדוּשָׁה וּבְרָכָה, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים טו, יד) "הַעֲנֵק
תַּעֲנִיק לּוֹ מִצְאֲנֶךָ מִגֵּרְנֶךָ וּמִיִּקְבֶּךָ".

צָרִיךְ הָאָדָם לומר פְּרִשְׁת הַקְּרִבָּנוֹת בְּכָל יוֹם

"מִצְאֲנֶךָ" זֶה שְׁצָרִיךְ לומר פְּרִשְׁת הַקְּרִבָּנוֹת וּלְכוּן
וּנְשַׁלְמָה פָּרִים שְׁפֹתֵינוּ, וְעוֹד הַעֲנֵק לַה' מִגֵּרְנֶךָ מִגֵּרוֹן
שְׁלֶךְ בַּתְּפִלָּה שְׁבַח וְזִמְרָה.

סב*) שְׁכַל פְּתַחֲחִים וּמִפְתָּחוֹת אֲדוּנָיו בִּידוּ, וּמִכְנִיס
הַתְּפִלָּה.

צֵרִיךְ הָאָדָם לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל וּלְשַׁבַּח לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

"ומיקבך" האותיות אמצעיות הן אותיות יב"ק
שהוא ראשי תבות י'חוד ב'רכה ק'דושה, כדאיתא
בתקוני זהר (זהר חדש, דף ק"ל עמוד א').

הַנְּזָהָר מִגְזֵל וּמֵהִשָּׁגַת גְּבוּל, תִּפְלְתוּ זָפָה וּנְקִיָּה

יט. על בן יראה האדם להיות נקי כפים מגזל
ומגנבות ולהיות ידיו נקיים מהסגת גבול, ובר לבב
שיהיה משא ומתן שלו באמונה ותפלתו תהיה בכונה
כפי השגתו אזי "יהיו לרצון אמרי פיננו והגיון לבינו"
עליו נאמר, "שאו ידיכם קדש וברכו את ה'" אמן.

◆ תצוה ◆

פֶּרֶק ל"ט

א. במדרש רבה פרשת חיי שרה (בי"ר פנ"ט, ו) נזח
לשוננו: "ואברהם זקן בא בימים" (בראשית כד, א), אמר
רבי אבא יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים, בימים
ואינה בזקנה, אבל כאן יש זקנה פגוד ימים, וימים
פגוד זקנה עד כאן לשוננו.

קב תצוה - פֶּרֶק ל"ט הישר קל

"זְקֵנָה" מוֹרָה עַל אַרְיכוֹת שָׁנִים, "יָמִים" מוֹרָה עַל יָמִים טוֹבִים

ב. וְהִנֵּה נִרְאָה לִי לְפָרֵשׁ הַפֶּשֶׁט שֶׁל מִדְרָשׁ הַנִּזְכָּר
לְעֵיל, כִּי מִלַּת זְקֵנָה הוּא מוֹרָה עַל אַרְיכוֹת שָׁנִים, וּמִלַּת
יָמִים הֵן מוֹרִיץ עַל יָמִים טוֹבִים.

ג. וְהִנֵּה יֵשׁ לָךְ אָדָם שֶׁהוּא זוֹכֵה לְזְקֵנָה, רוֹצֵה
לִדְבַר לְאַרְיכוֹת יָמִים וְאֵינוֹ זוֹכֵה לְיָמִים טוֹבִים כִּי הוּא
מִבְּלָה שְׁנוֹתָיו בְּצַעַר וּבְעֲנִיּוֹת וּבְדָלוֹת וְצָרוֹת. וַיֵּשׁ לָךְ
אָדָם שֶׁהוּא זוֹכֵה לְיָמִים רוֹצֵה לִדְבַר לְיָמִים טוֹבִים
בְּעֶשֶׂר וְהִרְוַחָה וַיֵּשׁ לוֹ מְכַל טוֹב, אָבֵל אֵינוֹ מְאַרִיךְ
שְׁנוֹתָיו לְזְקֵנָה.

שְׁלֹשָׁה הַטְּעִימֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲיֵן הָעוֹלָם הַבָּא

ד. מֵה שְׂאִין בֶּן אֲבִרְהָם אָבִינוֹ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם זָכָה
לְזְקֵנָה וּלְיָמִים טוֹבִים, זֶהוּ פְּשׁוּטוֹ שֶׁהִיָּה לוֹ לְאַבְרָהָם
חֵלֶק טוֹב גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם
לְבִרְכָה (בְּבֵא בְּתָרָא דָף י"ז עַמּוּד א) שְׁלֹשָׁה הַטְּעִימֵן
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲיֵן עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵלוֹ
הֵן, אֲבִרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְּכָתִיב בְּהוֹ "בְּכָל" "מְכָל"
"כָּל", עַד כָּאן.

ה. אַבֵּל עַל פִּי הָאָמֶת שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַגָּאֹן מ"ו
 מוהר"ר יודל זצ"ל שְׁהִיָּה אַב בֵּית דִּין וְרִישׁ מְתִיבְתָּא
 בְּקִהְלָה קְדוּשָׁה קְאוּלִי, עַל פִּי הַזֶּהר פְּרֻשֶׁת נִיחִי (נדף
 רכ"א עמוד ב') דְּכַתִּיב בְּיַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם
 (בְּרֵאשִׁית מז, כט) "וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת". וְהִקְשָׁה
 הַזֶּהר *סג וְכִי בְּכַמָּה יוֹמִין מִית בַּר נָשׁ דְּהָא בְּשַׁעְתָּא
 חֲדָא נִפְיָק נְשָׁמָה מֵעֲלָמָא.

בְּשַׁעַת פְּטִירַת הָאָדָם בָּאִים כָּל יָמָיו לְחֻשְׁבוֹן לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

ו. אֵלָא הָכִי תֵּאנָא, כִּי כְּשֶׁהָאָדָם נִפְטָר מִהָעוֹלָם אַזִּי
 בָּאִין כָּל יוֹמִין לְחֻשְׁבוֹן לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא
 יַחְסֹר אֶחָד מֵהֶם.

בְּכָל שְׁנוֹתָיו לֹא עֵבֵר עָלָיו יוֹם אֶחָד בְּלֹא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים

ז. וְהִנֵּה כְּשֶׁאָדָם הוּא צְדִיק שְׂרֵאֲתָהּ ה' הִיָּתָה
 חֲקוּקָה בְּלִבּוֹ תָּמִיד, וּמֵדֵי יוֹם נְיוֹם הוּא מְשַׁלֵּם בְּתוֹרָה
 וַיִּרְאָה וּמַצּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אַזִּי הַיּוֹם הַהוּא מְעַטָּר

סג*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר לְלִשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ :

וְכִי בְּכַמָּה יָמִים מֵת אָדָם? שְׁהִרִי בְּשַׁעָה אַחַת יוֹצֵאת
 הַנְּשָׁמָה מִהָעוֹלָם! אֵלָא כֵּן לְמַדְנּוּ: כִּי כְּשֶׁהָאָדָם נִפְטָר
 מִהָעוֹלָם, אַזִּי בָּאִים כָּל הַיָּמִים לְחֻשְׁבוֹן לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא.

קב תצוה - פֶּרֶק ל"ט הישר קלב

וּמִלְבָּשׁ הוֹד וְהֶדָר וְאֵלוֹ הַיָּמִים הֵן רְאוּיִין לְהִתְקַרֵּב לְפָנַי
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִרְאוֹת מַעְלוֹת
הַצְּדִיק שֶׁלֹּא עָבַר יוֹם אֶחָד מִשְׁנוֹתָיו מִתּוֹרָה וּמִצְוֹת
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְזֶה שֶׁאָמַר "וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל
לְמוֹת", שֶׁנִּתְקַרְבוּ כָּל הַיָּמִים שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ לְפָנַי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

יָמָיו שֶׁל הַרְשָׁע בּוֹשִׁים מִלְּהִתְקַרֵּב לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

ח. מֵה שֶׁאֵין כֵּן הַרְשָׁעִים שֶׁאֵינָם מִשְׁגִּיחִים עַל
עֲבוֹדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּבְלוּ יְמֵיהֶם בְּהַבְלִיהוֹן
וְהוֹלְכִין בְּשִׁרְיוֹת לֶבֶם וּבַעֲוֹלָה וְאָנוּן וּמְרָמָה חָדְלוּ
לְהַשְׁפִּיל לְהַטִּיב מַעֲשֵׂיהֶם, אֲזִי לְאַחַר מוֹתָם יְמֵיהֶם
מִתְחַבְּאִין וּבוֹשִׁין לְהִתְקַרֵּב לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְאֲזִי דָנִין אוֹתָן בְּדִינֵין קָשִׁין וּמְרִים חֲסֵרוֹן הַיָּמִים לְפִי
חֲשָׁבוֹן שְׁנֵי חַיִּיו.

ט. וְזֶה שֶׁאָמַר לְגַבִּי אֲבָרְהָם אָבִינוּ, יֵשׁ לָךְ אָדָם
שֶׁהוּא בְּזֻקְנָה רוֹצֵה לֹאמַר זָקֵן אֲשָׁמְאִי וְהוּא חַי שְׁנַיִם
הַרְבֵּה וְאֵינוּ בָּא בְּיָמִים כִּי כֹלָה חַיִּיו בְּחַטָּאִים וּבַפְּשָׁעִים
וְיָמָיו מִתְחַבְּאִים וּמִתְרַחֲקִים מִמָּנוּ מִלְּבָא לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

**אף מי שהשלים עצמו בחייו אם נפטר
בצעירותו אינו בא עם הזקנה**

ויש לך אדם פשר וחסיד ובא בימים שלו לפני
הקדוש ברוך הוא ופעלתו היתה שלימה בתורה
ובמצוות אכן אינו בא בזקנה כי מת בילדותו.

י. מה שאין פן אברהם אבינו עליו השלום האריך
ימיו רוצה לומר שבאו כל הימים שלו לפני הקדוש
ברוך הוא מהדרים במעשים טובים וזהו "ואברהם
זקן" שזכה לזקנה ובא בימיו ודו"ק עד כאן.

צריך לקרב כל ימיו לעבודת השם יתברך

יא. על פן ישים האדם אל לבו שלא להרחיק יום
א' מימיו לבא בחשבון לפני הקדוש ברוך הוא כי
פתאום נלכד בפח יקוש ומת במיתה פתאום. ולשום
אל לבו שכל הרמזים שאמרו רבותינו זכרונם לברכה
הן הן גופי התורה והתורה היא לנו רק כמלבוש.

**האדם דומה לספינה בלב ים אשר סכנות
אורבים עליה**

יב. וראוי שתדע כי ענין יונה הנביא שהטילוהו
ליים ואחר כך בא לך גדול הכל הוא הרמז על הנשמה
כדאיתא בזהר ויקהל, והא לך תמצית הדברים, "יונה
דנחית [שינד] לספינה הוא הרמז על הנשמה שנמשלה

קב תצוה - פָּרַק ל"ט הישר קלד

לְיוֹנָה שִׁיּוּרְדַת לְגוֹף הָאָדָם, וְנִחַשְׁב הָאָדָם בְּהֵאֵי עֲלָמָא
[בְּעוֹלָם הַזֶּה] כְּסִפִּינָה הַהוֹלֶכֶת בְּלֵב יָם וְהִרְבָּה סִפְנוֹת
עָלֶיהָ, כֵּן הִרְבָּה הִרְפָּתְקָאוֹת עַל הָאָדָם בְּהֵאֵי עֲלָמָא
[בְּעוֹלָם הַזֶּה] כְּסִפִּינָה וְהִרְבָּה שְׁלוּחִים לְמָקוֹם וְהִרְבָּה
מְקַטְרָגִים עָלָיו בְּכָל יוֹם בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה בְּשָׁבִיל
חֻטְאָיו וּפְשָׁעָיו.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹתֵק עַד שֶׁתִּתְמַלֵּא סְאָתוֹ שֶׁל הָאָדָם

יג. וְהָאָדָם אֵינוֹ שֵׁם אֱלֹה הַדְּבָרִים אֶל לְבוֹ כִּי
הִרְבָּה חֻטָּא עַל פְּשָׁע, וְחוֹשֵׁב כִּי לֹא יִתְבַּע לְדִין עַל זֶה,
וְכֹאֲלוֹ חֵס וְשְׁלוֹם אֵין הַשְּׁגָחָה מִשָּׁמַיִם עַל מַעֲשָׂיו
הַמְקַלְקְלִים. וּבְאַמַּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹתֵק עַד
שֶׁתִּתְמַלֵּא סְאָתוֹ וְהַדִּין הַקָּשָׁה מִתְגַּבֵּר וְהוֹלֵךְ וְנִגְזֹר
חֲרוֹן אַף פְּתָאוֹם עַל הָאָדָם הַגָּמַת הַרוּחַ סְעָרָה שְׂבָא עַל
סִפִּינַת יוֹנָה פְּתַע פְּתָאוֹם, וְהַרוּחַ הַזֶּה הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר
וּבִקְשָׁה הַסִּפִּינָה לְהִשְׁבֵּר.

כּן גִּזְרוֹת הַדִּין אֲשֶׁר בָּבוֹא עַל הָאָדָם פְּתָאוֹם
מִרְעִישׁ כָּל הַגּוֹף וְנִתְלַהֵב וְנִתְחַמֵּם הַגּוֹף וְנִכְנַס אֶל
הַמָּטָה זֶה הֵיא עֲרֵשׁ דְּוֵי, וְתִרְדָּמָה נוֹפֶלֶת עָלָיו וְזֶהוּ
הַגָּמַת (וּיּוֹנָה א, ה) "וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסִּפִּינָה וַיִּרְדָּם",
וּבְעוֹדוֹ מִטָּל עַל עֲרֵשׁ דְּוֵי מִתְחִיל רוּחַ לְקַשְׁקֵשׁ בְּקַרְבּוֹ.

טו. וְזֶהוּ הַיִּצָר הָרַע שֶׁמְעוֹרָר בְּאוֹתוֹ הַפֶּעַם לֵב
הָאָדָם שֶׁלֹּא יִתְעַצֵּל הָאָדָם מִלְהַרְהֵר בְּתִשׁוּבָה כִּי קָרַב
הַיּוֹם לְהַפְרֵד מִזֶּה הָעוֹלָם.

טז. וְזֶהוּ דְכַתִּיב (שֵׁם שֵׁם, ו) "וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב
הַחֹבֶל", דָּא [זַה] הוּא יֵצֵה"ר שֶׁהוּא מְנַהִיג אֶת כָּל הַגּוֹף
וַיֹּאמֶר לוֹ "מָה לָּךְ נִרְדָּם קוּם קְרֵא אֶל אֱלֹהֶיךָ" וְגו'.

לֹא עֵת לַחֲשׂוֹת, כִּי קָרְבָה שְׁעַתְךָ

*סד לֹא שְׁעֵתָא הוּא לְמַדְמַךְ דְּהָא סְלָקִין לָךְ לְדִינָא
עַל כָּל מָה דְעֵבַדְתָּ בְּהָאֵי עֲלָמָא, וּרְאָה לְהַתְנוּדוֹת לְפָנַי

(סד*) פְּרוּשׁ הַזֶּה לְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ:

לֹא עֵת לַחֲשׂוֹת, מִפְּנֵי שְׁמַעֲלִים אוֹתְךָ לְדִין עַל כָּל מָה
שֶׁעָשִׂיתָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּרְאָה לְהַתְנוּדוֹת לְפָנַי בּוֹרְאֵךְ. "מָה
מְלֹאכְתְּךָ" פְּרוּשׁ זֶכֶר עַל מְלֹאכְתְּךָ שֶׁפְּעַלְתָּ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וְכַמָּה שְׁקָרִים וְזִיוִפִּים פְּעַלְתָּ בְּמְלֹאכְתְּךָ וּבְמַחֲלֹתְךָ, תָּנוּ
תּוֹדָה וְאֵל תִּתְגַּאֵה כִּי אַתָּה רוֹאֶה כִּי קָרוֹב הוּא יוֹם
הַמִּיתָה, וְהַשֵּׁלֶךְ הַנֶּאֱוָה וְהַרְמַת רִיחַ וְזִכֵּר שֶׁנִּבְרְאָתָּ מִטְּפָה
סְרוּחָה, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר: "מֵאִין תִּבּוֹא וּמָה אֲרַצְךָ" - הַסֵּתֵפֶל
שֶׁמֵּאֲרָךְ נִבְרְאָתָּ וְלֵאמֹר תִּשׁוּב. "וַיֹּאֵי מִזֶּה עִם אַתָּה" תִּעֲנֶן
אִם יֵשׁ לָךְ זְכוֹת אֲבוֹת לְהַגֵּן עָלֶיךָ עִתָּה בְּעַת צָרָה, כָּל זֶה
הוּא הַתְעוֹרְרוֹת הַיִּצָר שֶׁמְעוֹרָר לֵב הָאָדָם בְּעַת חָלְיוֹ...

וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה יוֹשְׁבִים בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה, וְהַמְּלִיצִים
מִלְּמַדִּין זְכוֹת וְהַמְּקַטְרָגִים מִזְּכִירֵין חוּבָה וְטוֹעֲנִים לְפָנַי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִם נִגְזַר לְזְכוֹת מוֹטָב, וְאִם נִגְזַר חַס
וְשָׁלוֹם לְמוֹת אֲזִי נֹאמֶר עַל הַמְּלַמְדִין זְכוֹת שֶׁטָּרְחוּ וְנִצְאוּ

להצילו, ועל זה נאמר: "ויחתרו האנשים להשיב אל
 היבשה ולא יכלו" לא עלה בידם להושיבו ליבשה שיקום
 ממטתו מחליו כי כבר נגזר מבית דין הגדול, ואז שלשה
 שלוחים ממנים יוצאים, אחד כותב כל הזכיות שלו וכל
 החטאים שלו ואחד שלוקח חשבון הימים לפי שני חיו
 שיהיו כל הימים בחשבון וכנזכר לעיל, שהיה עמו מיום
 שנתנה נשמתו בגוף במעי אמו. וגזרות דין לא נח ולא
 שקט עד שעושה שלו, שתצא נשמתו מהגוף ואז פתיב:
 "וישאו את יונה", שנושאים אותו לבית הקברות, ואז
 הפרזים נכרזים לפני מטתו כשנושאים אותו, אם הוא
 צדיק מכריזין עליו: "תנו כבוד לדיוקן המלך!" וזה
 שאמר הכתוב: "והלך לפניך צדקך" פרוש לפני המטה,
 ואם הוא חס ושלום מטנף בחטאים מכריזין עליו: "וי
 לפלוני, טוב היה שלא נברא!" אז מה כתוב בו:
 "ויטילוהו אל הים ויעמד הים מזעפו" - כשמכניסים
 אותו לבית הקברות, והדג שבלע את יונה זה הקבר,
 ושלשה ימים הראשונים כשהוא בקבר נתבקעים הבני
 מעים, ולאחר שלשה ימים אותו הטנוף מתהפך על פניו,
 ואומר לו: "קח מה שנתת בי, אכלת ושתיית, ולא נתת
 לעני, וכל ימך היו פחגים וכמועדים, והענייים היו רעבים
 שלא אכלו עמך, קח מה שנתת בי, זהו שכתוב: "וזריתי
 פרש על פניכם" וגו', ואחר כך באים ממנים ומחזירים
 הנשמה אל הגוף, והוא בתוך הגוף עד שלשים יום,
 ובאותם עשרים ושבעה ימים הגוף נדון ביסורים קשים
 ומרים, והתחלת הדין הוא על החטאים שעשה בעיניו,
 ואחר כך - בימים וברגלים ובכל הגוף בהכאות אכזריות

בּוֹרְאֵךְ. "מֵה מְלֹאכְתֶךָ" פְּרוּשׁ זְכוֹר עַל מְלֹאכְתֶךָ שֶׁפְּעַלְתָּ בְּהֵאֵי עֲלָמָא וּכְמָה שְׁקָרִים וְזִיוּפִים פְּעַלְתָּ בְּמְלֹאכְתֶךָ וּבְמַחֲזֶיךָ, תֵּן תּוֹדָה וְאֵל תִּתְגַּאֵה כִּי אַתָּה רוֹאֶה כִּי קָרוֹב הוּא יוֹם הַמִּיתָה, וְהַשְׁלֵךְ הַגְּאוּנָה וְהִרְמַת רוּחַ וְזָכוֹר שֶׁנִּבְרְאָתָ מִטְּפָה סְרוּיָחָה.

הַיִּצֵר מְעוֹרֵר אֶת לֵב הָאָדָם בְּעַת חֲלָיו

יז. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר (שֵׁם, שֵׁם) "מֵאִין תְּבוֹא וּמָה אֲרַצְךָ", הַסֵּתֶפֶל דְּהָא מְאַרְעָא אַתְּבָרִית וְלֹאֲרַעָא תְּשׁוּב "וְאֵי מְזַה עִם אַתָּה" תְּעֵינן אִם יֵשׁ לְךָ זְכוּת אָבוֹת לְהִגֵּן עָלֶיךָ עַתָּה בְּעַת צָרָה, כָּל זֶה הוּא הַתְּעוֹרְרוֹת הַיִּצֵר שֶׁמְעוֹרֵר לֵב הָאָדָם בְּעַת חֲלָיו.

קוֹדֵם פְּטִירַת הָאָדָם גַּם הַיִּצֵר הֲרַע הוּא טוֹב

וְזֶהוּ נִרְאֶה לִי לְתַרְזֵן הַמְדַרְשׁ פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית (פ"ט, י) "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד זֶה מְלֹאךְ הַמְּנוֹת", וְלִפְנֵי זֶה אָמַר טוֹב מְאֹד זֶהוּ הַיִּצֵר הֲרַע עֵינן שֵׁם, רוּצָה לוֹמַר בְּזִמְנן שֶׁהוּא קָרוֹב לְמוֹת אָזִי גַם הַיִּצֵר הֲרַע הוּא טוֹב הַמְעוֹרֵר הָאָדָם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וּלְהַתְּנַדּוֹת כַּנְּזָכָר.

מְאֹד וְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם הַנְּשֻׁמָּה עוֹלָה לְמַעְלָה לְתַת חֲשׁבוֹן וְלִקְבֹּל דִּין גִּיהֶנָּם וּשְׂאָר דִּינִים. וְהַגּוֹף סוֹבֵל יְסוּרִים קָשִׁים עַל יְדֵי תּוֹלְעִים...

קב תצוה - פֶּרֶק ל"ט הישר קלח

ובההוא שעֲתָא יִתְבִּין בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה
וְהַמְּלִיצִים מִלְּמַדֵּינ זְכוּת וְהַמְּקַטְרְגִים מִזְּכִירֵינ חוֹבָה
וְטוֹעֲנִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִם נִגְזַר לְזְכוּת
מוֹטָב, וְאִם נִגְזַר חֵס וְשָׁלוֹם לַמֶּנֶח אֲזִי נֹאמֵר עַל
הַמְּלַמְּדֵינ זְכוּת שֶׁשָּׂרְחוּ וַיֵּצְאוּ לְהַצִּילוֹ, וְעַל זֶה נֹאמֵר
(יוֹנָה א, יג) "וַיַּחֲתְרוּ הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל הַיַּבְּשָׁה וְלֹא
יָכֹלוּ" לֹא עָלָה בְּיָדָם לְהוֹשִׁיבוּ לַיַּבְּשָׁה שֶׁיִּקְוֶם מִמֶּטְתוֹ
מִחֲלֵיו כִּי כִּבֵּר נִגְזַר מִבֵּי דֵינָא רַבָּא.

וְאֲזִי שְׁלֵשָׁה שְׁלוּחִים מִמְּנִים יוֹצְאִים, חֵד כּוֹתֵב כָּל
הַזְּכוּת שְׁלוֹ וְכָל הַחֲטָאִים שְׁלוֹ וְחֵד דְּנָטִיל חֲשָׁבוֹן
הַיָּמִים לִפְנֵי שְׁנַי חֲמִיּו שֶׁיְהִיו כָּל הַיָּמִים בְּחֲשָׁבוֹן וְכּוֹנֵזֶכֶר
לְעִיל וְחֵד דְּחָוֵי עֲמִיָּה מִיּוֹם שֶׁנִּתְּנָה נְשָׁמְתוֹ בַּגּוֹף בְּמַעֲוֵי
אִמּוֹ.

וְגִזְרוֹת דֵינָא לֹא נַח וְלֹא שָׁקֵט עַד דְּעֵבִיד דִּילֵיהּ
שֶׁתִּצָּא נְשָׁמְתוֹ מִהַגּוֹף וְאֲזִי כְּתִיב (שֵׁם שֵׁם, טו) "וַיִּשְׂאוּ אֶת
יּוֹנָה", שֶׁנּוֹשְׂאִים אוֹתוֹ לְבֵית הַקְּבָרוֹת.

אִם חֲטָא מְכַרִּיזִין לְפָנָיו, שְׁנַח לוֹ שְׁלֵא נִבְרָא

יח. וְאֲזִי הַפְּרוּזִים נִכְרְזִים לְפָנָיו מִטְּתוֹ כְּשֶׁנּוֹשְׂאִים
אוֹתוֹ, אִי אִיהוּ זִכְאָה מְכַרִּיזִין עָלָיו הֵבוּ יָקָר לְדִיוֹקְנָא
דְּמִלְכָּא "יָבוֹא שְׁלוֹם" (ישעיה נ, ב) וְכוּ'. וְזֶה שֶׁאָמַר

הכתוב (שם נח, ח) "וְהֵלַךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָךְ" פֶּרוּשׁ לְפָנֵי הַמָּטָה.

וְאִם הוּא חָס וְשָׁלוֹם מְטַנֵּף בְּחַטָּאִים מְכַרִּיזִין עָלָיו וְיִלְפֹנֵי הַדִּין טַב דְּלֹא יִתְבָּרֵי כְּדִין, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (יוֹנָה א, טו) "וַיִּטִּילֹהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ" כִּד עֲאֲלִין לֵיהּ לְבֵית הַקְּבֻרוֹת, וְהִדְגַּ דְּבָלַע לֵיהּ לְיוֹנָה דָּא אִיהוּ קְבָרָא וְשִׁלְשָׁה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים כְּשֶׁהוּא בְּקָבֵר נִתְבַּקְעִים הַבְּנֵי מַעִים, וְלִבְתָּר ג' יָמִים הָהוּא טְנוּפָא אֲתַהֲפֹךְ עַל אֲנָפוּי וְאָמַר לוֹ טַל מַה דִּיהֲבַתְּ לִי אֲכַלְתָּ וְשִׁתִּית וְלֹא יְהֲבַתְּ לְמַסְפָּנָא וְכָל יוֹמָךְ הָוִי כַּחֲגִין וְכַמוֹעֲדִין וְמַסְפָּנֵי הָוִי רַעֲבִין וְלֹא אֲכָלוּ בַּהֲדָךְ, טַל מַה דִּיהֲבַתְּ בִּי. הַה"ד (מְלָאכִי ב, ג) "וְזָרִיתִי פָּרַשׁ עַל פְּנִיכֶם" וְגו'.

יט. לְבָתָר דָּא בָּאִים מְמַנִּים וּמַחֲזִירִין הַנְּשָׁמָה אֶל הַגּוֹף וְהוּא בְּתוֹךְ הַגּוֹף עַד שְׁלֵשִׁים יוֹם, וּבְהֵנָךְ כ"ז יָמִים הַגּוֹף נִדוֹן בְּיִסּוּרִים קָשִׁים וּמְרִים וְהַתְחַלַּת הַדִּין הוּא עַל הַחַטָּאִים שְׁעָשָׂה בְּעֵינָיו, וְאַחַר כֵּךְ בְּיָדִים וּבְרַגְלִים וּבְכָל הַגּוֹף, בְּהַכָּאָה אַכְזָרִית מְאֹד. וְאַחַר תְּלָתִין יוֹם נִשְׁמָתָא סְלָקָא לְעֵילָא לְתַת חֲשִׁבוֹן וְלִקְבַל דִּין גִּיהֵנָם וְשָׂאֵר דֵּינָם. וְהַגּוֹף סוֹבֵל יִסּוּרִים קָשִׁים עַל יְדֵי תוֹלְעִים.

קב תצוה - פֶּרֶק ל"ט הישר קמ

וְהֶעֱנִין כִּי ז' דִּינִים קָשִׁים חוֹלְפִים וְעוֹבְרִים עַל בְּנֵי
אָדָם כְּשֶׁנִּפְטָרִים מֵהָהוּא עַלמָא.

(א) חַד, כְּשֶׁהִנְשָׂמָה יוֹצֵאת מֵהַגּוֹף.

(ב) הַשְּׁנִי, כְּשֶׁנּוֹשָׂאִין אוֹתוֹ לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְהַפְּרוּזִים
מְכַרְיִזִין מַעֲשִׂים רָעִים שְׁעָשָׂה אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׂה
וּכְלָמָה.

(ג) דִּין ג', כְּשֶׁמְכַנְיִסִין אוֹתוֹ לְקָבֵר.

(ד) דִּין הַד' מֵה שְׁסוֹבֵל בְּשִׁלְשִׁים יוֹם.

(ה) דִּין ה' הַתּוֹלְעִים בַּגּוֹף.

(ו) דִּין ו' דִּין שֶׁל גִּיהֶנָּם.

(ז) דִּין ז', שְׁהִנְשָׂמָה נְדָחִית מִחוּץ לְפִרְגוֹדָא קַדִּישָׁא
וְאֲזֵלָא וְנִחְתַּת בְּעַלְמָא נְפֻרוּשׁ: הַנְּשָׂמָה נְדָחִית מִחוּץ לְפִרְתָּה
הַקִּדֵּשׁ וְהוֹלֶכֶת וְיוֹרֶדֶת בְּעוֹלָם, וְאִין לָהּ מְקוֹם מְנוּחָה עַד
שְׁנַת־מָרְקוֹ כֹּל הַחַטָּאִים וּפְשָׁעִים.

עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לְזָכֹר כַּמָּה הַרְפָּתָקָאוֹת יַעֲבְרוּ
עָלָיו כַּמָּה יְסוּרִים וְכַמָּה חֵיל וְרַעְדָּה וְרִתָּה וְזִיעַ
וְחִלְחָלָה עַד שֶׁתָּבֵא נִשְׁמָתוֹ לְמְקוֹם מְנוּחָה.

**צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל שְׂיִמְחַל לּוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עוֹנוֹתָיו, הֵן מֵה שְׁחָטָא בְּעֵינָיו הֵן מֵה שְׁחָטָא
בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו**

וְעַל זֶה כָּתוּב בְּזֵהָר (פְּרָשַׁת נִיִּקְהַל, דָּף קצ"ט עמוד א'):
 בַּר נֶשׁ צָרִיךְ לְצַלָּאָה תְּדִיר [פְּרוּשׁ: בֵּן אָדָם צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל
 תְּמִיד] וְלוֹמַר בְּכָל יוֹם "בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֶת ה'" וְכוּ'. קִפְיִטְל
 ק"ג וק"ד וְאַחַר כֵּן "יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאַל־הִי
 אֲבוֹתֵי שְׁתַּסְּלַח וְתִמְחַל לִי עַל כָּל פְּשָׁעִים וְחַטָּאִים מֵה
 שְׁעַשִּׂיתִי הֵן בְּרָאוֹת עֵינַי הֵן מֵה שְׁחָטָאתִי בְּיָדַי וּרְגְלָי
 וּבִגּוּפִי, וּבָאִם שְׁהִגִּיעַ עַת וְזִמָּן פְּטִירְתִּי *סה וּמִכְרַח אֲנִי
 לְפוֹק מִן עֲלָמָא דִּין אֲזִי בְּאוֹתוֹ זְמַן לֹא אוֹכַל לְבָרְכָא
 יְתֵךְ וּלְאַתְבָּא בְּתִיּוּבְתָא, עַל כֵּן הַיּוֹם הַזֶּה אֲנִי מִבְּקֵשׁ
 שְׁלֹא תִיַסְרְנִי אַחַר מוֹתִי וּלְאַתְבָּא נִשְׁמַתִּי בְּגוֹן עַדָּן בְּלִי
 שׁוּם מוֹרָא נְפַחַד, וְזֶה שְׁאֲמַר הַכְּתוּב (תְּהִלִּים קד, לה)
 "בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ".

סה*) פְּרוּשׁ לְלִשׁוֹן הַקָּדָשׁ:

וּמִכְרַח אֲנִי לְצֵאת מִהָעוֹלָם הַזֶּה, אֲזִי בְּאוֹתוֹ זְמַן לֹא
 אוֹכַל לְבָרַךְ אוֹתְךָ וְלַחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה, עַל כֵּן הַיּוֹם הַזֶּה אֲנִי
 מִבְּקֵשׁ שְׁלֹא תִיַסְרְנִי אַחַר מוֹתִי, וְלַחְזוֹר נִשְׁמַתִּי בְּגוֹן עַדָּן
 בְּלִי שׁוּם מוֹרָא נְפַחַד.

פְּרָק מ'

א. "לב טהור בְּרָא לי אֱלֹהִים וְרוּחַ נְכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי" (תהלים נא, יב). פֶּרֶשׁ הַמְּאוֹר הַגְּדוֹל הָרַב רַבִּי מִשֵּׁה אֱלֹשִׁיךְ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה: תְּפִלַּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם הִיָּה שְׁלֵא יָבוֹא עוֹד בְּגִלְגוּל, שְׁפֵל מִי שְׂאִינוּ קוֹנֶה שְׁלֵמוֹת בְּעוֹלָם הִזֶּה מִכְרַח לְבוֹא בְּגִלְגוּל בְּאֲדָם אַחַר וּלְתַקֵּן מַה שְּׁחָסַר מִעֲשֵׂה הַטּוֹב בְּעוֹלָם הִזֶּה. וְעַל זֶה הַתְּפִלָּל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שִׁנְצַל מִהַגְּלִיגוּל וְאָמַר, "וְרוּחַ נְכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי", וְלֹא עַל יְדֵי גִלְגוּל נִשְׁמָתִי בְּאִישׁ אַחַר שְׂאֵנִי מִכְרַח לְמוֹת וּלְהַתְּגַלְגֵּל בְּאִישׁ אַחַר.

שְׁנֵי אִפְנֵי גִלְגוּל

ב. אִמְנָם דַּע שְׁעֵנִין גִּלְגוּל הַנִּשְׁמָה מִתְחַלֶּקֶת לְב' אִפְנֵים. הָאִפֵּן הָאֶחָד, שְׂאִינוּ בְּהַכְרַח שְׂיִמוֹת וַיִּתְּגַלְגַּל נִשְׁמָתוֹ בְּאִישׁ אַחַר לְתַקֵּן הַגִּלְגוּל, אֶלֶּא הַזְּכִיר הָעֵנִין שְׁבַעֲוֹדוֹ בְּחִיּוֹ תָּבוֹא נִשְׁמָה אַחֲרַת בְּתוֹךְ גּוֹפּוֹ אֶף שְׁכָבָר הִיָּה לְהַגּוּף נִשְׁמָה א' וְשְׁנֵי הַנִּשְׁמוֹת בְּיַחַד דְּהֵינּוּ נִשְׁמָה הַחֲדָשָׁה וְנִשְׁמָה שְׁלוֹ הַמָּה בְּחַבּוּר, כְּמוֹ הַנּוֹלָד בְּתוֹךְ הָאִשָּׁה מִעֵבֶרֶת.

ג. וְעַל כֵּן נִקְרָא גִלְגוּל זֶה בְּחִינַת הָעֵבֹר. וְכַשֵּׁם שֶׁהוֹלָד מִכֶּסֶה וְנִעְלָם בְּתוֹךְ הָאֵם, כִּשְׁהָאִשָּׁה מִעֵבֶרֶת,

כך הנשמה החדשה בתוך נשמה שלו מכסה ונעלמה, עד כי יתקן הקלקול, ואז הולכת הנשמה החדשה למכון שבתה ולמקומה הראוי לה.

ד. וזה הגלגול הוא גלגול שאינו חמור. מה שאין כן אם הקלקול גדול, אין לו תקנה כי אם שתתגלגל הנשמה בשעת יצירת הנולד ונשמה זו לבד בתוכו והיא בתוך הגוף זמן רב כל הימים, ולפעמים יצא שכרה בהפסדה שזה האדם לא די שאינו מתקנה אלא אדרבא גורם לה פגמים יותר גדולים על ידי חטאים ופשעים וזה ענין רע מאוד לנשמה.

ה. והנה יש מצוה אחת אשר בעיני האדם ענשה קל הוא והוא חמור, וזו מצנת השבת אבדה. שבהיותו עובר על השבת אבדה שרואה אבדת אחיו ואינו מהדר אחריה לקח אותה ולהשיבה הכרח לבוא בגלגול בנולד הנוצר להשיב לבעליה, ובתוך הזמן סובל יסורים וצער זמן רב ואינו בא בגלגול הקל שהוא בחינת העבור שהוא מתכסה ונעלם בתוך נשמתו, וכנזכר בספר גלגולי האר"י זכרוננו לברכה פרשת כי תצא, "וכן תעשה לכל אבדת אחיך" וגו', כי הקדוש ברוך הוא דן את האדם מדה כנגד מדה.

יפה קורת רוח של שעה אחת בעולם הבא, מפל תענוגי עולם הזה

ו. ועל כן כל ירא וחרד יתפלל שינצל מגלגולים כי בעיני העם הוא ענש קל הגלגול. אמנם יתבונן החכם ויראה כי גם בהיותו מגלגל באדם פשר וישר עם כל זה טוב לו יותר אם היה כבר במקום מנוחתו, כי יפה קורת רוח של עולם הבא שעה אחת, מפל חיי ותענוגי עולם הזה. על אחת כמה וכמה כשהאדם מגלגל במקום צר בחיות ועופות, ולפעמים מגלגל באבן דומם. כגון, המרגיל עצמו בלשון הרע הוא מתגלגל באבן המנח ע"פ השדה ושם הוא בחשך בלתי אור.

מי שאוכל מאכלות אסורות, עונשו גדול מענש הגיהנם

ומי שאינו מדקדק באכילת ספק איסור מתגלגל בעלין של אילן, ובכל פעם שהרוח מנענע הוא סובל יסורים וצער גדול מאד.

ופרנס המתגאה על הצבור מתגלגל בדבורה ושם הוא בכל עת ובכל רגע ויש לו צער יותר מענש של גיהנם כי הוא אסור במקום צר כזה בתוך הארס וזהו ענש מחמת גאונה לבד, ואם הוא פועל רע על ידי הגאונה דהינו שהלבין פני הבאים לפניו בכיושים

וכיוצא בו שאר פעלות רעות, על זה יש ענשים אחרים
מפרשין הן בספרי הקבלה ורחמנא ליצלן מעונשין
ההם.

הרודף אחר זנות מתגלגל בגויה שהיא זונה ובכל
פעם שמזנין עמה מוסיפין לו טמאה על טמאתו והנה
על הנתו ושברו גדול כים אין לספר היסורים קשים
ומכאובים שלו. ושאר פרטי גלגולים יתבארו בפרקים
הבאים בס"ד.

ועל אחת כמה וכמה המגלגלים בבהמות טמאות
ועופות הטמאה יושבי חשך וצלמות בצער סובלי
ענויים קשים ומרים בסרחון קרב ומעים שלהם, ובכל
עת נרגע סובלים צער ממש דיגין קשים מגיהנם, ואף
על כל זאת אינו נצול מענשה של גיהנם אחר כל
הגלגולים.

מעשה מהאריז"ל שגרש רוח מבחור אחד

ראה מה שמצאתי כתוב בשם האר"י זכרוננו
לברכה. בצפת תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן הנה
בחור אחד בן אחותו של רבי יהושע רופא זכרוננו
לברכה והוא בן י"ח שנים הנה לומד בישיבה. פעם
אחת הסתפל בו האר"י זכרוננו לברכה ואמר לאביו
בנך יש בו רוח אחד, ראה להמציא לו מזור ותרופה

קב תצוה - פרק מ' הישר קמו

וְאֵל תַּחֲוֹס עַל הַמָּמוֹן. וְהָשִׁיב אָבִי הַבְּחוּר, חֵס וְשָׁלוֹם
שִׁיְהִיָּה בּוֹ רוּחַ כִּי אִם זֶה שְׁנַתִּים לְבוֹ כּוֹאֵב. וְלִפְעָמִים
כְּשִׁלְבוּ חָלֵשׁ אֲזִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הַרוֹפֵא עוֹשֶׂה לוֹ רְפוּאוֹת
וּמִתְרַפֵּא לְפִי שְׁעָה וְאַחַר כֶּךָ חוֹזֵר הַכָּאֵב. וְאָמַר לוֹ
הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה תִרְאֶה שְׂכַדְכְּרִי כֵן יִהְיֶה. וְלֹא הָיוּ
יָמִים מוֹעֲטִים עַד שֶׁנִּתְגַּלָּה הַרוּחַ וְהִתְחִיל לְבַצְבֹּץ
בַּבְּחוּר, וּבָאוּ וְהוֹדִיעוּ לְהָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה וְשָׂאֵל
אוֹתוֹ הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּאִיזָה אַפֵּן בָּא הַרוּחַ
לְהַבְּחוּר וְהָשִׁיב לוֹ הַרוּחַ הָעֲנִיָן כֶּךָ הוּא:

כְּשֶׁהִיִּיתִי בְרוּמֵי הִיִּיתִי דֵר עִם עָנִי אֶחָד שֶׁהָיָה
מִתְפַּרְנֵס מִהַצְדָּקָה וְלֹא הָיָה בְּבֵיתוֹ שׁוֹם לֶחֶם וּמְזוֹן
וּבִקֵּשׁ הָעֲנִי מִמֶּנִּי שְׂאֵנִי אֲתָן לוֹ לֶחֶם וְלֹא הִיִּיתִי רוֹצֵה
לְתֵן לוֹ וּמֵת הָעֲנִי הַנּוֹזֵר לְעֵיל לְנֹגֵד עֵינֵי מַחֲמַת
הָרַעְבוֹן, וְלִכֵּן הָיוּ בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה גּוֹזְרִין שְׂיִמּוֹת
הוּא כְּמוֹ שֶׁהֵמִית אֶת הָעֲנִי, וְכֵן הָיָה שְׁלֹא הָיוּ יָמִים
מוֹעֲטִים וּבָאוּ עָלָיו גּוֹזְלִים וְהָרְגוּ אוֹתוֹ. וְאַחַר הַתְּרִיגָה
בְּאֵתִי אֵל הַבְּחוּר הַזֶּה.

אסור הסתכלות בנשים

וְגִזַּר עָלָיו הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה שְׁלֹא יַעֲשֶׂה
לְבַחוּר שׁוֹם הֶזֶק חֵס וְשָׁלוֹם, וְהָשִׁיב הַרוּחַ אִם תִּרְצֶה
שְׂאֵצָא מִהַבְּחוּר אַעֲשֶׂה תְּנַאי עִמָּךְ, וְהוּא כִּי אֲחֲרֵי צֵאתִי

מכאן שלא יראה הבחור זה פני נקבה משך ג' ימים
ואם יעבור התנאי אהרגנו.

ויצא הרוח, וצוה האר"י זכרונו לברכה לעשות
שמירה אל הבחור שהיה יושב בבית המדרש ולא
יניחו אותו לצאת מבה"מ ולא תבא שום אשה לבית
המדרש כי הרוח אורב לו על התנאי שעשה עמי.

ובתוך כך הלך גדול הדור מוהר"ר חיים ויטל
זכרונו לברכה מבית המדרש להכין צרכי מצוה שעשה
בראש חודש והניח במקומו בן דודו רבי יהושע רופא
הנזכר לעיל והלך רבי יהושע להתעסק במצוה אחרת
והניח להבחור יחידי בבית המדרש.

ובתוך כך באה אמו של הבחור ודודתו לבית
המדרש לראותו, וכשהיו רואים אותו היו נושקין אותו
ובאותו השעה בא הרוח וחזר להבחור ונכנס בו
וחנקו. ומפני יראת השררה שלא יאמרו שהישראלים
הרגו אותו עשה האר"י זכרונו לברכה קפיצת הדרך
על שני קנים, והלך עם תלמידיו לטבריא ברגע אחד
וזה היה בין השמשות, ובטבריא התפלל האר"י זכרונו
לברכה להסגיר פיהם של משטינים וכן היו, ואחר כך
חזר לצפת תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן.

על כן יראה האדם גדל העניש המסתכל בנשים זרות, ומה הבחור הזה שלא הסתכל אלא על אמו ודודתו, חזי מאי סליק ביה [ראה מה עלתה בו], ומכל שכן בנשים זרות. ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות פֶּרֶק א, משנה ה): "כל המרבה שיחה עם אשה גורם רעה לעצמו".

על כן ענין גדול הוא כשהאדם מתנהג שלא להסתכל למרחוק כי אם עיניו יהיו תמיד משוטטות למטה לארץ. וכן מצינו בהנהגות חסידים הראשונים שעניניהם למטה ומתפונים ליחד הקדוש ברוך הוא ושכינתיה, כי ד' גוננין של העינים מורים על ד' אותיות השם הוי"ה (תקוני זמר, תקוני עי), ושכינה היא מורה על הארץ שנקראת ארץ הקדושה המקדשת מכל הארצות כמאמר הכתוב (תהלים קא, ו) "עיני ה' בנאמני ארץ לשבת עמדי".

מה שאין כן גבה עינים ורחב לבב עליו אמר הקדוש ברוך הוא, "אותו לא אוכל" אתו לא אוכל להתדבק, כי הוא מפריד בין הדבקים. וכל המפקיר עיניו לראות בהסתכלות דברים האסורים שואב ושואף הסטרא אחרא אליו וגורם לו רעות הרבה להיות הוא עין רע וכל מי שיש לו עין רע גורם קללה לעצמו ולחברו.

יִרְגִיל עֲצֻמוֹ לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד בְּדִבְרֵי שְׂבָק־שָׂה

וְזֶהוּ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (בְּבֹא מְצִיעָא דְף ק"ז עמוד ב') צ"ט חֲלָקִים בְּעֵין רַע וְכוּ' פּוֹנְתָם בְּהִזְק רְאִיָּה שְׂיִישׁ בְּאָדָם וְכָל זֶה הוּא גְרָם אֲסוּר רְאִית עֲבוּדָה זָרָה וְאִף אֲנִדְרָטִי שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה הוּא אֲסוּר וְיִרְגִיל תָּמִיד לְרֹאוֹת בְּדִבְרֵי קִדְשָׁה כְּמוֹ שֶׁפִּתְבַּתִּי בְּפָרֶק א' דְף א' עֵין שָׁם.

גִּדְל עֵינַיִן נְתִינַת צְדָקָה

וְנִלְמוּד עוֹד מִפָּרֶק זֶה, שְׂאֵל יַעֲלִים אָדָם עֵינָיו מִן הַצְּדָקָה כִּי בְעֵבוּר שְׂלֵא נָתַן הָרוּחַ לְעֵנֵי הַנִּזְכָּר לְעִיל אִיזָה דְבַר מְאֹכֵל מֵת לְפָנָיו וְעֵבוּר כֵּן נִהְרַג גַּם הוּא, וּבְעֵבוּר חֲטָא זֶה הִכְרַח לְדוֹן בְּכַף הַקָּלַע לְהַעֲשׂוֹת רוּחַ כְּמוֹ שֶׁפִּתְבַּתִּי לְעִיל. עַל כֵּן יִהְיֶה לְכָל אִישׁ לֵב רַחֲמָן וַיִּכְנִיס לְבוֹ וְעֵינָיו וְשָׂאֵר אֵיבָרָיו בְּקִדְשָׁה וַיִּזְכָּה לְרֹאוֹת עֵין בְּעֵין פְּנֵי הַשְּׂכִינָה ג' פְּעָמִים בַּשָּׁנָה אָמֵן.

◆ כִּי תִשָּׂא ◆

פֶּרֶק מ"א

א. אִיתָא בְּסֵפֶר הַיְכָלוֹת וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, "בְּרוּכִים אַתֶּם לָהּ" (תהלים קטו, טו), בְּרוּכִים אַתֶּם לִי שָׁמַיִם וָאָרֶץ יוֹרְדֵי מֶרְכָּבָה אִם תֹּאמְרוּ לְבְנֵי מֶה שְׂאֲנִי עוֹשֶׂה לְיִשְׂרָאֵל כְּשֶׁאֹמְרִים קְדָשָׁה. לְמַדּוּ אוֹתָם וְאָמְרוּ לָהֶם שְׂאוּ לְמָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מֶה שְׂאֲנִי עוֹשֶׂה לְיִשְׂרָאֵל כְּשֶׁאֹמְרִים קְדָשָׁה, כִּי אֵין לִי הַנָּאָה בְּעוֹלָמִי כְּאוֹתוֹ רְגַע שְׁעֵינִיהֶם נְשׂוֹאוֹת לִי וְעֵינֵי נְשׂוֹאוֹת לָהֶם וְהֵבֵל הַיּוֹצֵא מִפִּיהֶם עוֹלָה לְפָנַי כְּרִיחַ נִיחּוֹחַ, וּבְאוֹתוֹ שְׁעָה אֲנִי מְנַשֵּׁק וּמְחַבֵּק דְמוֹת יַעֲקֹב הַחֲקוּקָה בְּכֶסֶף הַכְּבוֹד" עַד כֹּאן לְשׁוֹנוֹ.

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קְרוֹב לְצַדִּיקִים – לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ בְּאֵמֶת

ב. וּרְאֵה כִּמָּה חֲבָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם וְאֵיךְ לֹא נַעֲבֹד אוֹתוֹ בְּאֵימָה וּבִירְאָה בְּכֹל לֵב וּנְפֶשׁ אֶת אֲבֵינוּ שְׁבַשְׁמִים, אֲשֶׁר הוּא רְחוּק מִרְשָׁעִים וְקְרוֹב לְצַדִּיקִים לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ בְּאֵמֶת. וְכֹל הַיִּרְאָה וְחֶרֶד לְדַבֵּר ה' יְקִים מִדָּה הַכְּתוּבָה בְּכֹאן כְּדִי שְׂיִבּוֹא לְתַכְלִית הָאֲהָבָה וְיִזְכֶּה לְעוֹלָם הַבָּא בְּעִבּוֹדַת הַבּוֹרָא.

הָאָדָם צָרִיךְ לָקַח פְּנָאֵי לְעֲצֻמוֹ בְּכָל יוֹם לַחֲשֵׁב מִקְדָּשֶׁת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ

ג. והוא שיקח פנאי לעצמו בכל יום לחשב במחשבתו קדושת הבורא ית' שהוא גדול מאד כמו שסדר הפיטן "וקדשתך בפיהם ואביתה תהלה מפשר ודם מחציר יבש מצל עובר מעמוסי בטן" וכו' "ומתים במשפט וחיים ברחמים וקדשתך בפיהם". ועל ידי המחשבה זו יתלהב לבו לעבודת הקדוש ברוך הוא.

ד. כמבאר בזהר פְּרָשֶׁת וַיִּקְהַל (דף קצ"ח עמוד ב'), דכשחושב האדם לעבודת הבורא *סו אזי מחשבה ההיא סלקת תחלה על הלב דהוא קיומא ניסודא דכל גופא, ואחר כך סלקת ההיא מחשבה טובה על שאר איברי הגוף ואז מחשבת הלב ואיברי הגוף מתחברין כחדא ואנון משכין עליהו זהורא דשכינתא לדירה עמהון וההוא בר נש איהו חולקה.

(סו*) פרוש:

כי האיברים מסכימים לרצון הלב, ואז רצון הלב ורצון האיברים מתחברים יחד, והם מושכים עליהם זהר השכינה לשכון עמם, ואותו אדם חלקו של הקדוש ברוך הוא, כי על ידי הסכמה בלב לעבד את ה', השכינה עושה משפן בלבו ומחנות השכינה שורים באיבריו ונעשה צלם ודמות עליון.

אהבה ויראה פחדא אזלין

ה. וצריך אותו האדם לדבק ביראת ה' כי אהבה ויראה תרניהו פחדא אזלין כמבאר באריכות בראשית חכמה וכמבאר בספר חרדים על פסוק (דברים כח נח. י. יב): "ליראה את השם הנכבד והנורא ולא־הבה אותו". ופרוש הדבר הוא כשמזכיר את השם ירגז ויזדעזע כל גופו וכשמברך איזו ברכה יברך בשפה ברוחה ובהרגשת כל גופו ולא לזרק חס ושלוש ברכה מפיו במהירות.

לזהר מאד לכוון בעת אמירת הברכה על המאכל

ו. כמו שראיתי המון עם נכשלין בעוון זה כשאוחזין איזה דבר מאכל ומשקה שצריך האדם לברך עליו ברכת הנהנין, עקר מגמתו הוא על המאכל וחושק להשליך המאכל בפיו במהירות והברכה אומר במרוצה ובמהירות בלי שום דקדוק כלל, וענשו גדול מאד. וכמו שכתבתי לעיל בפרקין עיין שם מעשה בשם ספר חסידים.

רוב העולם נכשלים בזה שאין מכוונים בעת התפלה והברכה

ז. ובכלל הענש זה האומר שירות ומזמורים
ופסוקי דזמרה ברהיטות ומבליעים אותיות ותבות
ונכשלים בזה רב העולם.

אזהרה לחזנים לכוון בעת התפלה, ולא למצא חן בעיני השומעים

ובפרט צריכים להזהיר את החזנים, על פי הרב
הם מדקדקין בהרמת קולם ועל הנגון ואין פונתם כלל
אל התפלה רק פונתם הוא להתפאר בקולם ומקום
עקר שיר נשבח להקדוש ברוך הוא מבליעין וחוטפים,
ולחזנים פאלו אין תקומה לעתיד כי יפר"ח כפאר"ז
בלבגו"ן ס"ת חזן, להורות כי החזנים המתפללים לפני
העמוד בכונה שלימה יהיו "כפארז בלבגון ישגה"
לעתיד.

הסוד שבתבת "חזן"

ח. ודע כי סוד חזן הוא כולל שלשה שמות
קדושים הוא שם הוי"ה ושם אדנו"ת ושם שד"י, כי
חזן במלואו הוא חי"ת זי"ן נו"ן, אותיות הראשונות
הם חז"ן גימטריא אדנ"י, אותיות אמצעיות הן
גימטריא שם הוי"ה, אותיות אחרונות הן גימטריא

קב פי תשא - פֶּרֶק מ"א הישר קנד

ת"ק שהוא הנעלם של שם שד"י. על כן ראה כמה גדול כח של חזן שהוא כולל ג' שמות יחד יחוד גמור.

מה שאין כן בשחזן הוא קל בדעתו ואינו מכונן לבו לתפלה בכונה להוציא הצבור פראוי, אזי הוא פוגם בג' שמות הקדושים הללו, ואז הוא מטיל מום בקדשים פי תפלה עכשיו בזמן הזה במקום קרבן קדוש.

ט. וזה הסוד מצאתי כתוב בשם קדמונינו רז"ל כי פסוק "שובי נפשי למנוחתי כי ה' גמל עליכי" וכו', יש שם גדול הנקרא מו"ם פנרשם ליודעי חן והמחסר יחסר לו מנוחה בעולם הבא.

וכן יוצר מ'שרתים ו'אשר מ'שרתיו הוא ראשי תבות מו"ם, וסימנך כי מו"ם בו פגול הוא לא ירצה לקרבן לה'. ותפלה עכשיו במקום קרבן על כן כל המבליעים בתפלתן הן בכלל אלו המטילין מום בקדשים, וכן קשה ענש המפסיקים במקום שאין רשאי להפסיק.

**שְׁלֹשׁ מֵאוֹת גְּמִלִים שֶׁל פְּרַעְנוֹת לְמִי שֶׁמְדַבֵּר בֵּין
 "בְּרוּךְ שֶׁאָמַר" לְ"יִשְׁתַּבַּח", וְכֵן בֵּין "יִשְׁתַּבַּח"
 לְשִׁמוּנָה עֲשֶׂרָה**

י. כְּדֹאִיתָא בְּפִסְיָקְתָּא: *סז הָהוּא חֲסִידָא פָּגַע בֵּיהּ
 אֲלֵיהּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה וְהָיִ טָעִין בְּתַרְיָה ג' מֵאוֹת גְּמִלֵי
 שֶׁל פְּרַעְנוֹת אָמַר לוֹ, הִנֵּי לְמֵאן, אָמַר לוֹ, לְמֵאן
 דְּמִשְׁתַּעֵי בֵּין בְּרוּךְ שֶׁאָמַר לְיִשְׁתַּבַּח וּבֵין יִשְׁתַּבַּח עַד
 תְּפִלַּת שְׁמוּנָה עֲשֶׂרָה, כִּי הָאִישׁ אֲשֶׁר יְדַבֵּר וּמְפָסִיק
 בְּתַפְלָתוֹ הוּא פּוֹגֵם בְּכֻחַן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁרוּצִין לַעֲשׂוֹת
 כְּתָר וְעֲטָרָה בְּתַפְלָתוֹ.

**גְּדוּל עֵנֶשׁ הַמְּפָסִיק תְּפִלָּתוֹ בְּדַבְרֵי לִיצְנוֹת חֹס
 וְשָׁלוֹם**

וּמְכַל שֶׁכֵּן עֵנֶשׁ גְּדוּל מְאֹד מִי שֶׁמְפָסִיק בְּתַפְלָתוֹ
 וּמְדַבֵּר דְּבָרֵי לִיצְנוֹת וּמְעַרְבֵי הַקְּלָפָה בְּסִטְרָא קְדִישָׁא,
 וְאָדָם כְּזֶה נִרְאֶה שֶׁאֵין יִרְאֵת ה' בְּלִבּוֹ וְאֵין אֲהַבַת ה'
 חֲקוּקָה בְּלִבּוֹ, וְכֹל מֵה שֶׁעוֹשֶׂה הוּא עַפְ"י הַהֲכָרַח וּבַעַל
 כְּרָחוּ אוֹי לְנַפְשׁוֹ.

סז) פְּרוּשׁ לְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ:

הַחֲסִיד הַהוּא פָּגַע בּוֹ אֲלֵיהּ הִנְבִּיא זְכוּר לְטוֹב, וְהָיָה
 טוֹעֵן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת גְּמִלִים שֶׁל פְּרַעְנוֹת. אָמַר לוֹ הַחֲסִיד:
 "אֵלּוֹ לְמִי?" אָמַר לוֹ: "לְמִי שֶׁמְדַבֵּר בֵּין 'בְּרוּךְ שֶׁאָמַר'
 לְיִשְׁתַּבַּח' וּבֵין 'יִשְׁתַּבַּח' עַד תְּפִלַּת 'שְׁמוּנָה עֲשֶׂרָה'."

קב פי תשא - פרק מ"א הישר קנו

למוד התורה צריך שיהיה בעיון רב, ולא להתפאר חס ושלום

וכמו כן כשאדם לומד תורה צריך ללמד בעיון רב
לפי שכלו ולא במהירות וכונתו להתפאר חס ושלום,
והלומד בענין זה ואינו מתכוון לכון היטב תוך הדבר
אזי עונשו הוא מרבה.

יקבל תורה מפל אדם, אפילו מתינוקות

יא. גם צריך האדם לראות לקבל תורתו מפל אדם
אפילו מתינוקות קטנים כדמצינו כמה פעמים בזהר
ועקר בפרשת ויקרא, בההוא מעשה, *ח"ט "רבי יהודא

סח*) פרוש הזהר ללשון הקדש:

רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים בדרך, בדרך
הלוחם פגעו בתינוק, והזי ענף, אמר להם: תנו לי לחם
שלא אכלתי היום הזה, הוציאו לחם ונתנו לו, התרחש
נס, ומצאו מעין מים תחת אילן אחד ושתו ממנו, פתח
הילד את פיו ודרש וכו'. אמר רבי יהודה: "ראוי הזה
לאותו ילד, שלא ידע כל כך הרבה, ופוחד אני שלא
יתקיים בעולם בשל השגותיו הגבוהות". אמר לו רבי
חזא: "ומדוע לא יתקיים בעולם?" ענה לו: "שהרי מסגל
הוא להסתפל במקום שאינו רשאי להסתפל, ופוחד אני,
שעד שלא יגיע לפרקו יסתפל במקום שאינו רשאי
ויענש".

ורבי יצחק הוי אזלי באורחא עד דהוי אזלי פגעי
 בההוא ינוקא ויהוי לעי אמר להו, הבו לי רפתא דלא
 אכילנא יומא דין אפיקו נהמא ויהבו ליה אתרחיש
 ניסא ואשפחו חד נביעו דמיא תחות אילנא חדא שתו
 מיניה.

יב. פתח האי ינוקא (ויקרא א, א) "ויקרא אל
 משה", אמאי אית אלפא זעירי בגין דהוי הקריאה
 בחוץ לארץ במדבר בארעא טמאה ולא בארעא
 קדישא בגין דשלימו לא אשתכח.

אמר רבי יהודה יאות הוי לינוקא דלא הוי ידע כלי
 האי דמסתפינא עליו אם יתקיים בעלמא בגין האי.
 אמר רבי חי'א למה, א"ל דהא יכול לאסתפל'א באתר
 דלית רשות לאסתפל'א וכו' ומסתפינא עליה דעד דלא
 ימטי לפרקוי יסתכל ויענשון ליה.

ושמע ההוא ינוקא, אמר, לא מסתפינא מעונשין
 לעלמין דהא בשעתא דאסתלק אבא מעלמא צלי עלי
 וידענא דאבא יגן עלי. א"ל מאן אבוך, אמר ינוקא אנא

שמע הילד את דבריו ואמר: "אינני פוחד מענש,
 שהרי פשוט אבא מן העולם ברח אותי בתפלתו ובקש
 עלי רחמים, ומבטחני, שזכותו של אבא תגן עלי". אמרו
 לו: "מי היה אביך", אמר להם: "אני בנו של רב המנונא
 הזקן". לקחו אותו והרכבוהו על כתפיהם שלושה מילין.

קב פי תשא - פרק מ"ב הישר קנח
בְּרִיָּה דְרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, נָטְלוּ לִיהּ וּנְשָׁקוּהוּ וְאַרְפִּיבוּ
עַל כְּתַפְיָהּ תְּלַת מֵילִין".

יג. הרי לך אהבת ה' ואהבת התורה אף שהיו
תנאים גדולים היו שומעים מקטנים והיו מכבדין
לקטנים שהיו בעלי תורה, אשריהם בעולם הזה וטוב
להם בעולם הבא.

פרק מ"ב

א. כתיב (ויקרא כב, יב-יג) "ובת כהן פי תהיה
אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה
כנעוריה וגו' בתרומת הקדשים לא תאכל" וכו'.

הנשמה קרויה "בת כהן"

מקרא זה נדרש בזהר דמרמז על הנשמה שנבראת
לילך להגוף לתקנה ולקשטה במעשים טובים.

כאשר האדם פוגם נשמתו, הנשמה צועקת אל

ה'

וכשהאדם עושה עברה ופוגם את נשמתו אז
הנשמה צועקת אל ה' ואומרת "נתנני ה' בידי לא
אוכל קום", והקדוש ברוך הוא שומע צעקתה ואומר
לה נשמה בתי החביבה מגדלת את היית באור הכבוד
תחת כסא כבודי ונקראת בת החביבה, והורדתיך אני

לגוף האדם והייתי סובר להעלותך למעלות מעלה
מעלה במעשה האדם הטוב ועכשיו שחטא האדם היא
ירידה לך שירדת *סט מאיגרא רמא לבירא עמיקתא -
לגוף האדם.

ונקראת הנשמה עכשיו "גרושה", כי הנשמה
נתגרשה ממקומה בעל כרחה והשם יתברך שומע
צעקתה ונוטל הנשמה מהגוף ומצרפה על ידי דינים,
ואחר כלות הצרוף והדינים היא מתענגת ואוכלת
מענג אביה שבשמים.

מפל מצוה נברא מלאך טוב

ג. וזה שאמר הכתוב, "ובת כהן" שהיא הנשמה
הנקראת בת כהן "כי תהיה אלמנה וגרושה" שמת
האדם והנשמה נקראת גרושה מהגוף וזרע אין לה
רוצה לומר, אין לה שום פרי של מצוות ומעשים
טובים שלא הוליד מלאכין קדישין [מלאכים קדושים]. כי
מפל מצוה שעשה האדם נברא מלאך א' מהמצוה,
ושבה אל בית אביה אחר הצרוף והלבון, אמנם
בתרומת הקדשים לא תאכל כמו שהיתה אוכלת כבר

סט*) פרוש ללשון הקדש:

מגג גבוה לבור עמוק, רצונו לומר: ממדרגה עליונה
למדרגה תחתונה.

קב פי תשא - פרק מ"ב הישר קס

לפי שנעשית זרה וכתיב "וְכֹל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ" כי אם צדיקים וחסידים עליהו נאמר "אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים".

בְּכֹל יוֹם בֵּית קוֹל יוֹצֵאת וּמְכַרֶּזֶת "אֵל תִּדְחֹף אֶת הַנְּשָׂמָה מִגּוֹפֶךְ"

ועל אזהרה זו שלא לדחות הנשמה הקדושה כרוז יוצא בכל יום *ע קלא מן קלא נחית [כמו שפרשו התוס' בת קול שהוא קול יוצא מן קול אחר כמו שקורין בלשון אשכנז (וינר קלאנג)] מעילא לתתא מתבר טורין מאן אינון דחמאן ולא חמאן, אטימו אודנין, סתימין עינין, לא חמאן ולא שמעין ולא ידעין בסכלנותא והן אינון דדחין נשמתא קדישא מאתרהא שלא יפתבון יתה בספרי דחיים כמה דאמר (תהלים סט, כט) "יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים

ע*) פרוש הזהר ללשון הקדש :

קול מן קול יורד מלמעלה למטה, משבר הרים : מי הם הרואים ואינם רואים, אטומי אַזְנִים, סתומי עינים, אינם רואים ואינם שומעים ואינם יודעים בהבנה - הם אותם שדוחים הנשמה הקדושה ממקומה, שלא יכתבו אותה בספרי החיים, כמו שאתה אומר, "יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים, וְעַם צְדִיקִים אֵל יִפְתְּבוּ". אוי להם, כֹּאֲשֶׁר יֵצְאוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה, יִמְסְרוּ בְיַדִּי (המלאך) "דומה" וישרפו באש.

ועם צדיקים אל יכתבו", ני לון כד יפקון מהאי עלמא
יתמסרון בידיה דדומה ויתוקדון בנורא.

הָאָדָם צָרִיךְ לַחֲשֹׁב בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַל סוּפוֹ

ד. על פן כל הירא וחרד מזרע ישראל יום יום
יחשב על סופו פי הוא מתרחק מהחיים ומתקרב אל
המות, וכל אדם יחשב לפי שנותיו כמה ימי חייו פי
טבעו של אדם הוא רק שבועים שנה ואף אם עדין כך
הוא בשנים אין לאדם שטר המסור על מספר ימי חייו
ויפתע פתאום המות רודפהו.

שׁוֹב הַיּוֹם שְׂמָא תַּמּוֹת לְמַחֵר

וראיה מהגמרא דנדרים (דף ג' עמוד ב'): *עא "האומר
לא אפטר מן העולם עד שאהיה נזיר מההוא רגע הוא
אתפיס בנזיר דאמרינן כל שעתא ושעתא דילמא
מית". ועל פן אמרו רז"ל שוב יום אחד לפני מיתתך
ונמצא כל ימיך בתשובה.

(עא*) פרוש הגמרא בלשון-קדש:

האומר: "לא אפטר מן העולם עד שאהיה נזיר" -
מהרגע ההוא הוא נתפס בנזירות, שאנו אומרים כל שעה
ושעה אולי ימות.

קב ויקהל - פרק מ"ג הישר קסב

צָרִיךְ שִׁירְשֵׁם לְעֲצָמוֹ עֲשֵׂרִים וְאַרְבָּעָה דְבָרִים שֶׁמְעַכְבִּים אֶת הַתְּשׁוּבָה

ה. ועקר ומקור שיהיה רשום לפני כל אדם דברים המעכבים את התשובה וכל המעין בהם בכל יום אני בטוח בו שבודאי אינו נכשל, והנה אציג לך פרק בפני עצמו שכ"ד דברים הן המעכבים התשובה, שומר נפשו ירחק מהן ואז טוב לו יהיה סלה.

◆ וִיקָהָל ◆

פָּרָק מ"ג

אלו הן עשרים וארבעה דברים המעכבים את
התשובה:

- א. לשון הרע ורכילות.
- ב. רגז.
- ג. בעל מחשבות רעות.
- ד. המתחבר לרשע.
- ה. הרגיל בסעודה שאינה מספקת לבעלים.
- ו. המסתכל בעריות.

- ז. החולק עם גנב.
- ח. האומר אחטא ואשוב.
- ט. או האומר אחטא ויום כפורים הוא מכפר.
- י. המבזה תלמידי חכמים.
- יא. המקלל לרבים.
- יב. המונע רבים או יחיד לעשות מצוה.
- יג. והמטה את חברו מדבר מצוה לדבר עברה.
- יד. המשתמש בעבוטו של עני.
- טו. המקבל שחד.
- טז. המוצא אבדה ואינו מכריז עליה להחזירה.
- יז. ומי שפניו יוצאין לתרבות רעה ואין מוחה בידן.
- יח. הפורש עצמו מן הצבור.
- יט. המתכבד בקלון חברו.
- כ. חושד בכשרים.
- כא. השונא תוכחות.
- כב. המלעיג על דברי חכמים.
- כג-כד. המלעיג על המצוות ומנהג חסידים.

קב ויקהל - פרק מ"ג הישר קסד

א. הא לך עשרים וארבעה דברים שאדם צריך לזהר בהם.

ב. וכל ירא שמים בידו להעתיק אותם רשום בכתב אמת ולהניח בסדור תפלה שלו להיות עיניו משוטטות בהם בכל יום פעמים ערב ובקר ולא יהיה נכשל בהם.

ג. והנה בכלל עשרים וארבעה דברים הנזכרים יש הרבה אזהרות כמו שאבאר מקצת מהן בעזרת השם.

ד. בכלל רכילות הוא שלא יאמר הדין לאחד מבעלי בתים שיש להם איזה משפט מה אעשה הייתי רוצה לזכות אותך אך חברי רבו עלי.

ה. גם לא יאמר אחד מן השוק שספר לפניו הפסק דין לאמר הדינים עשו שלא כדין, ואף אם נראה לו שלא דנו היטב לא יאמר כך דמסתמא ב"ד עושין כדין כי אין לדין אלא מה שעניו רואות.

ו. בכלל לשון הרע יש כמה דברים והן מבארים בכל ספרי מוסר.

צריך לדון את כל אדם לכף זכות

ז. אמנם זה הכלל נקט בידך שתדין כל אדם לכף זכות אף לשונא.

נשמעין. ואדרבה הוא מקלקל העולם וגורם רעה לעצמו ולאחרים.

המתגאה במצוה, מערבב את הקלפה רחמנא ליצלו אל הקדשה

ואף בכל דבר שבקדשה אם הגאונה קודמת לה מערבבים הקלפה אל הקדשה, ורבים היו מתפללים תפלה קצרה שלא תזווח דעתם ולא יהיה רמות רוח בקרבם.

טז. והנה הרפואה לבלתי להכשל בנדנדוד יוהרה על ידי למוד התורה שמחדש ברבים בהשים אל לבו כי אף שהוא גדול בדורו לאין שיעור עם כל זה אינו בערך רבי שמעון בן יוחאי, ואף על פי כן היה ענו מאד כמבאר בזהר שמות (חלק ב', דף י"ד עמוד א'):

*עב "רבי חיא הוי אזיל לגבי מארי דמתניתין למילף מניהו אזיל לגבי רבי שמעון בן יוחאי וחמא

עב*) פרוש הזהר בלשון-קדש:
רבי חיא הלך ללמד מפיהם של התנאים, בעלי המשנה. כאשר הגיע לביתו של רבי שמעון בן יוחאי, ראה מחיצת וילון, שחלקה את החדר. תמה רבי חיא וחשב: אשמע את דברי תורתו של רבי שמעון מעבר למחיצה. שמע את רבי שמעון שונה את הפסוק בישיר השירים: "ברח דודי ודמה לך לצבי" וגו'. אמר רבי

שמעון: "אין תיזה בעולם הנוהגת בצבי: פאשר בורח הצבי מרודפיו, מחזיר הוא מדי פעם את ראשו לאחוריו ומסתכל לעבר המקום ממנו ברת. כך אמרו ישראל להקדוש ברוך הוא: ירבונו של עולם! אם אנו גורמים לשכינה שתסתלק מבינינו - יהי רצון שתברח כמו צבי ועפר האילים ותסתכל לאחוריה ותשגיח עלינו במקום שהנחתנו. זהו שכתוב: 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם' וכו'."

שמע רבי חיא ואמר: "עליונים עוסקים בתורה בבית - ואני יושב בחוץ?!" ובכה. שמע רבי שמעון בן יוחאי את קולו ואמר: "נדאי השכינה בחוץ; מי יצא לקרא לה?" אמר רבי אלעזר בנו: "תפנס השכינה ותהא השמחה שלמה!" שמע רבי אלעזר קול האומר: "עדין אין העמודים נצבים היטב על פנס, והשערים עדין לא נפתחו כדי שפנס רבי חיא, פשהוא מעטר בבסמי גן עדן". לא יצא רבי אלעזר לקרא לרבי חיא, ורבי חיא נשאר בחוץ בוכה וגונח. פתח ואמר: "סב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים" - ונפתח שער הנילון - ואף על פי כן לא נכנס רבי חיא, שכן פחד להפנס ללא רשות. הרים רבי שמעון את עיניו ושאל: "אולי נתנה רשות הכניסה ליושב בחוץ?" קם רבי שמעון והלך לעבר רבי חיא - ויצאה אש ממקומו של רבי שמעון עד מקומו של רבי חיא. אמר רבי שמעון: "נצוץ הפטיש המאיר בחוץ, ואני בפנים?!" נאלם רבי חיא דום מרב פחד.

פאשר נכנס רבי חיא, השפיל את עיניו ולא הרים את ראשו. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו: "קום והעבר

פָּרְגוּד חַד דִּהְוֵי פְּסִיק בְּבִיתִיהָ תְּנֶה ר' חֲזָא אָמַר אֲשַׁמַּע
מְלָה מִפּוּמִיָּה מֵהֶכָּא.

יז. שְׁמַע דִּהְוֵי אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, יד) "בְּרַח דְּוֹדֵי
וּדְמָה לְךָ לְצַבִּי" וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵינן חֲזָה בְּעוֹלָם

אֶת יָדְךָ עַל פִּי שְׁהָרִי אֵינוֹ רָגִיל לְגִלּוֹי שְׂכִינָה שְׂפָזָה!" קָם
רַבִּי אֶלְעָזָר וְהֶעֱבִיר אֶת יָדוֹ עַל פִּי שֶׁל רַבִּי חֲזָא שְׁאָמַר:
"עֵינֵי רוֹאוֹת אֶת אֲשֶׁר לֹא רְאוּתִי מִקֶּדֶם".

הָיוּ הַתְּנָאִים יוֹשְׁבִים וְאֵשׁ וְנִיצוֹצוֹת מְלַהֲטִים סְבִיבָם,
אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבּוֹא רַבּוֹת כְּתוֹת שֶׁל מְלֶאכִי אֵשׁ סְבִיבָם,
וּמְאֵתִים וְשָׁשִׁים עוֹלָמוֹת מְזַדְעָזְעִים מִדְּבַרִּי הַתּוֹרָה,
הַיּוֹצְאִים מִפִּי שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן. הָיוּ הָעֲלִיוֹנִים תְּמַהִים
וְאוֹמְרִים: "זֶה הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, שְׁבֻשְׁעָה שְׁפוֹתַח
אֶת פִּי בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה, מִקְּשִׁיבִים לְקוֹלוֹ בְּכָל הַרְקִיעִים,
וְכָל צְבָא מַעְלָה, הָאוֹמְרִים שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת לְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא - כָּלֵם שׁוֹתֵקִים וְדוֹמְמִים, וְלֹא נִשְׁמַע שׁוֹם קוֹל
שֶׁל מְלֶאךָ וְשָׂרָף אוֹ שֶׁל אוֹפֵן וְכָרוֹב בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים -
כְּדֵי שֶׁלֹּא תִפְרָע הַהַקְשָׁבָה לְקוֹלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאִי", וְכֹאֲשֶׁר מִשְׁלִים דְּבַרִּי הַתּוֹרָה, אֲזִי פּוֹתְחִים
הַמְּלֶאכִים עִם כָּל צְבָא מַעְלָה לֹמַר שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת וְרַב
שְׂמִיחָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שְׁבָרָא נְשָׂמָה קְדוּשָׁה
וְטְהוּרָה כְּמוֹ נְשִׁמַת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְהַשְׁעָרִים
נִפְתָּחִים עַל כָּל הַחֲלוֹנוֹת שֶׁל כָּל חֲדָרֵי גֹן עֵדֶן, וּמַעְלִים
רִיחוֹת וּבִשְׁמִים וְכָל זֶה הוּא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאִי, וְאֵף עַל פִּי כֵן הֵלֵךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אֶצֶל רַבִּי
חֲזָא וְלֹא נִתְגָּאָה.

עושה כמו הצבי, בזמן שהוא בורח הולך מעט ומחזיר ראשו למקום שיצא משם ולעולם תמיד הוא מחזיר את ראשו לאחוריו כך אמרו ישראל, רבש"ע אם אני גורמין שתסתלק מבינינו יהי רצון שתברח כמו הצבי ותסתפל בנו תמיד למקום שהנחת אותנו.

וכן עושה החיה הנקראת עפר האילים, ולכן אמר שלמה (שם ב, ט) "דומה דודי לצבי או לעפר האילים", וזהו דכתיב (ויקרא כו, מד) "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם" וכו'.

שמע רבי חיא ואמר, עלאי עסקין בביתא ואנא יתיב אבראי ובכה. שמע רבי שמעון בן יוחאי, אמר, ודאי שכינתא לבר, מאן יפוק. אמר רבי אלעזר בריה כו' ליעול שכינתא ותהוי חדנה שלמא, שמע ר' אלעזר קלא דאמר עד לא סמיכן אסתמכו [פרוש: העמודים] עדין לא נגללו היטב ותרעין לא אתקנו למפתח שיבוא בהם ר' חיא ומעטר בבסמיא דעדן, לא נפיק ר' אלעזר, ורבי חיא יתיב ובכי ואתגנח.

יח. פתח ואמר "סב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים" (שיר השירים ב, יז), אתפתח תרעא דפרגודא, ואעפ"כ לא עיל ר' חיא, שהיה ירא לכנס בלא רשות.

זקיף רבי שמעון עיניו ואמר שמא אתיהב רשות למאן דאיהו אבראי שיפנס, קם ר' שמעון בן יוחאי ואזיל לר' חיא אזיל אשא מדוכתיה דרבי שמעון בן יוחאי עד דוכתיה דר' חיא.

אמר רבי שמעון בן יוחאי קוודיפא דנהורא דקלטרא לבר ואנא הכא [פרוש: ניצוץ פטיש יתה בחוץ ומאיר ולא ייעול] אתאלם פומיה דר' חיא כיון דעאל לגו מאיך עינוי ולא זקיף רישיה.

ט. אמר רבי שמעון בן יוחאי לרבי אלעזר בריה, קום העבר ירך אפומיה דלא רגיל בהאי, קם ר"א והעביר ידוי אפומיה דר' חיא ואמר חמא עיני דלא חזינא, והיו יושבים והיו אש ושביבין דנורא מסביבין ואלף אלפין רבוא רבבות פתות מלאכי אש סביבותם ומאתן ושתין עלמין מדעזעזעים ומלין נפקין מפומיה.

כ. והיו העליונים תוהן ואמרין הדין הוא רבי שמעון בן יוחאי דמרעיש כלה עלמין מאן יכול למיקום קמיה דין הוא רבי שמעון בן יוחאי דבשעתא דפתח פומיה למלעי באורייתא ציתין לקליה כל כורסין וכל רקיעין וכל צבא מעלה האומרים שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא כלם שותקין מאין שומע קולם ולא נשמע שום פתחון פה משום מלאך

קב ויקהל - פרק מ"ג הישר קעב

וּשְׂרָף וְאוֹפֵן וּכְרוּב בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים כְּדִי לְשִׁמוּעַ
קוֹלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְכֵד מְסִים מְלִי דְאוּרֵיתָא
אֲזִי פוֹתְחִין הַמְּלָאכִים עִם כָּל צָבָא מַעְלָה לוֹמֵר שִׁירוֹת
וְתִשְׁבְּחוֹת וְרַב שְׁמֵחָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שְׁבָרָא
נְשָׁמָה קִדְיִשָׁא וְטִהוֹרָה כְּמוֹ נְשִׁמַת רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן
יוֹחָאי, וְהַשְׁעָרִים נִפְתָּחִים עִם כָּל הַחֲלוֹנוֹת שֶׁל כָּל
חֲדָרֵי ג"ע וְסִלְקִין רֵיחִין וּבוֹסְמִין.

וְכָל דָּא הוּא בְּשָׁבִיל כְּבוֹד רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאי,
וְאֵעִפ"כּ הֵלֵךְ רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאי לְגַבִּיָּה ר' חִיָּא וְלֹא
נִתְגָּאָה. וְאִיךָ יִתְגָּאָה הָאָדָם בְּדוֹרוֹת הָאֵלוּ וּכְבֹר נִתְבָּאָר
לְעִיל שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם עַל מַדַּת הָעֲנָוָה,
וּבוֹדָאי "לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה".

כא. הַמוֹנֵעַ רַבִּים מִלַּעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה אוֹ לַעֲשׂוֹת
מִצְוָה פְּרוּשׁ הַדְּבָר חֲבוּרָה שֶׁל יַחֲדֵי סְגֻלָּה שְׁנִדְּבוּ לָבָם
לַעֲשׂוֹת דְּבַר קִדְשָׁה אוֹ לַתֵּן צְדָקָה וְאִישׁ א' בִּינִיָּהֶם
אֲשֶׁר לָבָבוּ פּוֹנֶה לַעֲשׂוֹת רַק רַע כָּל הַיּוֹם וְאִין חָס עַל
כְּבוֹד קוֹנֵו מַחֲמַת הַגְּאֹנָה שֶׁלוּ וְזִהוּ מַעֲשֵׂה הַשְּׁטָן
מִצְלִיחַ בְּיָדוֹ וּמַעֲכָב אֶת חֲבֵרוֹ מִמִּצְוָה, אוֹי לוֹ
וּלְנִשְׁמָתוֹ.

כב. וְעַל אָדָם כְּזֶה אָמְרוּ חַכְמֵי הַמוֹסֵר שְׂאִישׁ כְּזֶה
הוּא דוֹמָה לְאִישׁ בְּלִיעַל מִן הַשׁוֹדְדִים וְגִזְלָנִים הַיּוֹדְעִין

אורחת בני המדינה הבאים אל המלך ובידם מתנות להביאם אל המלך והגזלנים עומדין שם ומקפחין וגוזלים את המתנות מיד האנשים, והמלך נחסר זמן רב מאלו המתנות מיד האנשים, והמלך חקר ודרש על זה ויבקש הדבר וימצא וצוה המלך ליסר הגזלנים ביסורים קשים ומרים על אשר מנעו כבוד המלך ברשעותם.

גדל עונשו של מי שמונע אחרים מלעשות מצוה

כן הוא האיש המונע מלעשות מצוה ודבר שבקדשה מי יוכל לספר גדל עונשו. ובכלל זה הוא בענש לא יתן הוא ולא יתנו אחרים הרי זה רשע.

כג. על כן צריכין המנהיגים לזהר שלא יהיו מונעים את היחידים מלעשות איזה דבר מצוה. ובכלל הזה הוא ענש המטה את חברו לדבר עברה ועל פי הרב הם אנשים אשר להוטים אחר גרונם, ומחמת הלגימה שאוכלים ושותים אצל האיש אכזר נותנין מקום לדבריו, ועליהם אמר הנביא, "הוי אומרים לרע טוב" וגו' ובלבם יודעים האמת שכל מעשיו הם מצד הקליפות, וכל דבריו הם דברי בליעל וכל מעשיו הם נקימות ונטירות גזלות ועולות שוא ושקר שקץ

קב ויקהל - פרק מ"ד הישר קעד
וגלולים. ואינם יודעים פי על כל אלה אלהים יבא
במשפט.

כד. והשוטים הללו נותנים לאיש אכזרי פאר
ותהלה ואומרים שבחו בפניו שהוא חכם גדול
וחולקים לו שאר מעלות טובות, וכל זה הוא מחמת
החנופה שהן להוטים אחר גרונם שאוכלים לפעמים
אצל איש אכזרי, אבל אין יודעים הסוף דבר של
האנשים האלו אשר מזון זה שאוכלים אצל איש אכזרי
הוא מלא חרבות וכידונים נגעים ופצעים אבעבועות
ומכה טריה, ומלא צער מכרחים לסבל בשביל זה
שאוכל מאכל לחם רע עין כמבאר בפרקים לעיל עין
שם ויבוא עליו מכה אל מכה נגשת והנה על הנה
וכשל העוזר ונפל העוזר.

כה. על כן יראה האדם להיות בעזרת ה' בגבורים
נדיב לב ואמיץ כח לבעלי מצנה, ובפרט לבעלי
צדקה, וגדול המעשה יותר מהעושה ואז טוב לו יהיה
סלה.

פרק מ"ד

א. המשתמש בעבוטו של חברו העני גדול עונשו.
כי העשיר יוכל לדבר בעדו ולמחות למלנה משא"כ
העני על הרב רואה ושומע חסרונו ואין ביכלתו כ"כ

לעמד נגד המלוה, כי המלוה הוא בטוח שאין העני פותח פיו נגדו והוא עוון פלילי.

אל יתגאה העשיר על העני

ב. ובכלל זה הוא המתגאה על העני ומדבר לו קשות מפני שהוא מתירא לדבר פן על איש אחר שאינו עני ובעבור עניותו מדבר אל זה העני בדברים קשים בגאונה ובוז, כי יודע שאין העני ישיב לנגדו. והקדוש ברוך הוא השומע רואה ויריב ריבו ועושה משפט ויוציא לאור צדקו.

אסור לקיחת שחד

ג. ובכלל המקבל שחד ממון שחד דברים, וכשם שמצוה למנע מלישב בדין בעבור הנאות ממון כך ימנע בשביל הנאה מעטת וידקדק הדין כי הוא פוגם נשמתו.

הצלת ממון ישראל

ד. בכלל המוצא אבדה ואינו מכריז עליה, הוא היודע באיזה צד להציל ממון חברו ונמנע ואינו מציל.

נחיצות חנוך הבנים

הרואה בנו יוצא לתרבות רעה ואינו מוחה בידו כל דברי רעות במשמע שרואה בנו הוא זולל וסוּבא

קב ויקהל - פרק מ"ד הישר קעו

או בעל מחלוקת או חומד ממון אחרים וכיוצא בזה, הרבה דברים חיוב על אביו להשגיח על בנו וליסרו.

שלא לגזל יתום ואלמנה, והאסור לקחת מקפת הקהל

ה. האוכל שד עניים ויתומים ואלמנות בכלל זה הוא הגזול את הצבור אשר המעות נגבה מעניים ואביונים וסובלין על הפכד ואין יכולת בידם להלביש עצמם ולנשותיהם. וזה האוכל מקפות הקהל בגנבה וגזול פאלו אכל את בשרם ודמם. ובמעות אלו נכלל גם כן ממון יתומים ואלמנות ואינו זוכר שהקדוש ברוך הוא הוא אבי יתומים ודין אלמנות בנדאי מדת הדין הוא מתוח לנגד אותו האיש פאשר האריכו בענש זה בעלי מחברי ספרי מוסר.

מה שארע עם אלמנת רבינו יחיאל

ו. וכדמצינו באלמנת רבינו יחיאל זכרוננו לברכה אביו של הרב אשר"י זכרוננו לברכה שנשארה האלמנה עם שלשה בניה הקטנים. פעם אחת בא אליה בעלה בחלום בליל שבת וצוה לה שתכף תברח היא מתחוץ לעיר פי ה' מהפך העיר באיזה מקרה רעה, ותקץ משנתה ברעדה ותישן ובא אליה פעם שנית בצווי ההוא, ואז תכף כשנתעוררה משנתה הלכה

הָאִשָּׁה עִם בְּנֵיהָ חוּץ לְשַׁעַר הָעִיר עֶרְךָ מִלְּאֶצֶּל בַּיִת
 עָרַל אַחַד הָעוֹמֵד מְחוּץ לְעִיר. וַיְהִי בְּאַשְׁמוּרַת הַבֹּקֶר
 בָּאוּ שׁוֹדְדִים לְעִיר וַיַּהַרְגוּ כָּל הָעִיר וּבָזְזוּ כָּל הָעִיר
 וַיֵּלְכוּ, וְהָיָא שָׁבָה אֶל בֵּיתָהּ אַחַר כֵּךְ בְּשָׁלוֹם.

ז. וְאַחַר כֵּךְ בָּא בַחֲלוֹם רַבֵּינוּ יַחֲיָאל הַנִּזְכָּר לְעִיל
 וְאָמַר לְאַשְׁתּוֹ שְׁבַעֲוֹן שֶׁהָיוּ גּוֹזְלִים אֶת הָעַנְיִים בַּמָּסִים
 וְאַרְנוֹנִיּוֹת וְהַעֲשִׂירִים לֹא נִתְּנוּ כָּלוּם לְכֵן נִגְזְרָה גְזֵרָה זֹאת
 עֲלֵיהֶם.

הַפּוֹרֵשׁ עֲצָמוֹ מֵהַצְּבוּר בְּכֻלּוֹ זֶה הוּא מִי שְׂאִינוּ
 מִדְּקָדֵק לְהַתְּפַלֵּל עִם הַצְּבוּר, וּבְכֻלּוֹ זֶה הוּא מִי שְׂיִכְלֵת
 בְּיָדוֹ לְתֵן מָסִים לְסִיעַ לְצְבוּר וְאִינוּ מְסִיעַ.

**שְׁלֹא יִהְיוּ תַקְנֹת חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה קְלִים
 בְּעֵינָיו**

ח. הָעוֹבֵר עַל דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה זֶהוּ
 הַמְּקַל בְּדָבָר הָאָסוּר מִדְּרַבָּנָן, וְעוֹבֵר עַל גְּזֵרוֹת וְתַקְנֹת
 חֲכָמִים.

אֲפִילוֹ בְּמָקוֹם מְצֻנָה אָסוּר לְעֵבֵר עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים,
 כְּגוֹן, לְלַמֵּד אוֹ לְהַתְּפַלֵּל אֶצֶל הַנֵּר בְּשַׁבָּת בְּמָקוֹם
 שְׂאִמְרוּ גְזֵרָה שְׁמָא יִטָּה. וְכִיוֹצֵא בְּזֶה חֲלִילָה וְחַס
 לְעֵבֵר עַל גְּזֵרוֹת חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה, וְאִין צְרִיךְ

קב ויקהל - פרק מ"ד הישר קעח

לומר דהענש הוא מרבה מי שמלעיג על דברי חכמים
והוא בכלל אלו שאין להם חלק לעולם הבא.

האסור של מתכבד בקלון חברו

ט. המתכבד בקלון חברו הוא אסור חמור שמעפכ
התשובה פאמור, ויש גם פן אסור היודע בחברו תועה
בשגיאה ואינו משיבו לדרך היפה.

נדע, דאיתא בזהר פרשת שלח לך, *עג דהיו מראין
לרבי שמעון בן יוחאי עליו השלום שהתאספו יחד

עג*) פרוש הזהר בלשון-קדש:

מראים היו לרבי שמעון בן יוחאי, עליו השלום,
כיצד מתאספים בית דין של מעלה בהיכלו של משיח כדי
לעין בדינו של אדם אחד, שעמד לפתחו של גן עדן,
והכרובים - שומרי הפתח אחזו בו, ולא הניחוהו להכנס
- ואותו אדם הנה בצער גדול וצונח צנחות על פתח גן
עדן. והנה יצא הכרוז והזמין את כל בני הישיבה
להתאסף לפני מלך המשיח לדון את דינו של אותו אדם;
ומן השמים אסרו על רבי שמעון לגלות את שמו של
הנדון, כי לא לחנם נגזר עליו כך.

לבסוף יצא הדין מלפני מלך המשיח, שהנדון יעמד
מחוץ לגן עדן ארבעים יום, ולאחר מכן יענש בגיהנום
במשך שעה וחצי. וכל זאת - משום שיום אחד, כאשר
למדו בני החבורה, ואחד קרא והסביר את הדברים
לפנים - ידע אותו נדון, כי הנה מגיע מגיד השעור למלה,
שיכשל בה, ולא יוכל להסבירה, ואמר לשומעי השעור:

בית דין של מעלה בהיכלא חד דתמן מלך משיח ויהו
 עינין בדין בר נש דקאי על פתחא דגן עדן, ואנון
 כרובים אחידן ביה ולא שבקו ליה למיעל תמן ויהו
 בצערא וצוחו צוחין על גבי פתחא דגן עדן.

וכרוזין הוי עברין דלהוין בני מתיבתא כנישין
 השתא קמי מלך משיח לעין בדיניה דההוא בר נש
 ואמרו ליה לרבי שמעון בן יוחאי דלית לך רשות
 לגלות מי הוא דין בר נש כי לא לחנם אתגזר על האי
 בר נש ענשא דא.

י. ויצא הדין מפי מלך המשיח דהאי בר נש יהא
 קאים בחוץ בההוא צערא ארבעין יומין לסוף ארבעים
 יומין יצערון ליה בצערא דגיהנם שעתא ופלגא, וכל
 דא בגין דיומא חדא, חד מן חבריא הוי פריש מלין
 דאורייתא. כד מטי לחד מלה ידע האי בר נש דיתכשל
 ביה ואמר לחבריא שתיקו לא תימרון מידי ובגין
 דשתקו חבריא אתכשל בההוא מלה ואכסיף ויההוא
 כסופא דגרים לבר נש דא ע"ז דינין ליה דינא קשיא,
 בגין דלא לשבקא חובי דאורייתא מקמי קדשא בריך

"שתקו ואל תעזרו לו!" ובשל כך אכן נכשל מגיד השעור
 והתבייש; ואותה בושה היא שגרמה לאותו אדם שיענש
 בענש קשה זה, שכן אין שום עוון נמחק ללא דין וחשבון.

קב ויקהל - פרק מ"ד הישר קפ
הוא אפילו כמלא נימא. על כן סם חיים היא למי
שלומד לשמה ואינו מתכבד בקלון חברו.

חשיבות העוסק בתורה לשמה

יא. והעוסק בתורה לשמה היא מצלת מפל
הרהורים רעים ועומדת לו בשעת הדין, כדאיתא בזוהר
פרשת ויקהל, *עד "כל מאן דאשתדל באורייתא כאלו
אשתדל בהיכליה דקדשא בריך הוא בגין דכד בר נש
עסיק באורייתא הקדוש ברוך הוא תמן ואצית לקליה
ואשתזיב בר נש מתלת דינים מדינא דהאי עלמא
ומדינא דמלאך המנות נרוצה לומר, דימות בנשיקה על ידי
הקדוש ברוך הוא] ומדינה של גיהנם באופן שיהיה
הלמוד לשמה ובאהבה ואז הקדוש ברוך הוא מתפאר
בו ואומר (ישעיה מג, כא) "עם זו יצרת לי" וגו',
"ישאל אשר בך אתפאר" (שם מט, ג).

עד*) פרוש הזהר בלשון-קדש:
כל מי שעוסק בתורה, כאלו עוסק בהיכל הקדוש
ברוך הוא, מפני שבשעה שהאדם עוסק בתורה הקדוש
ברוך הוא שם מקשיב לקולו, ונצול האדם משלשה
דינים: הדין בעולם הזה, דינו של מלאך המנות ומדינה
של גיהנם.

◆ פְּקוּדֵי ◆

פְּרָק מ"ה

א. אִיתָא בְּכַתְבֵי הָאֲר"י זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (ע"ג שער
 הַיְחוּדִים דף ג'), מְצֻנָה רַבָּה לְלַמֵּד יְחוּדִים לְשִׁכְיָנָה, כִּי
 עוֹשֶׂה מְסַעַד וְעֶזֶר לְשִׁכְיָנָה וּמְקַרֵּב אֶת הַגְּאֻלָּה
 בְּיְחוּדִים. וּבְאִשֶּׁר כִּי לֹא כָּל אָדָם יִכְלֹת בִּידוֹ לַעֲשׂוֹת
 יְחוּדִים בְּתַפְלָתוֹ אוֹ בְּמְצוּנָה אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה, אַחַת
 מִטַּעַם חֶסְרוֹן יְדִיעָתוֹ, אוֹ מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ מְבַטֵּחַ בְּנַפְשׁוֹ
 לַעֲשׂוֹת שְׂלֵא יְבוֹא לִידֵי הַרְהוּר בְּתַפְלָתוֹ וְנִמְצָא מְקַלְקֵל
 וְלֹא מְתַקֵּן, שְׂאִין הָאָדָם הוּא טְהוֹר בְּכָל עֵת וְזָמַן וְאֶסוּר
 לַעֲסֹק בְּקַדְשִׁים בְּזָמַן שֶׁהוּא מְקַרֵּה בְּלִתי טְהוֹר מִחַמַּת
 שֶׁהוּא בַּעַל קָרִי וְאֶסוּר לִיְחַד שׁוֹם יְחוּד אִם לֹא שְׁטָבֵל
 לְקָרְיוֹ.

ב. עַל כֵּן בְּוֹדָאֵי בַּעַל הַרְחָמִים יִקְבַּל בְּרַחֲמִים
 וּבְרִצּוֹן כְּנֻחַת לֵב הָאָדָם שְׂמִיכוּן פְּשׁוּט בְּלִתי מִחֻשְׁבוֹת
 זְרוֹת וּמִתְפַּלֵּל כְּפִשׁוּטוֹ עֲנִינֵי תַפְלָה, רַק יֹאמֵר קָדָם
 הַתַּפְּלָה לְשֵׁם יְחוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְיָנְתִּיהָ, וְכֵן
 בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה יֹאמֵר כֶּךָ לְשֵׁם יְחוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשִׁכְיָנְתִּיהָ וְכוּ' וְאִזּוֹ אֵינוֹ מְפָרִיד עֲצָמוֹ מִהַקְּדָשָׁה.

קב פקודי - פֶּרֶק מ"ה הישר קפב

וְכַדְמְצִינוּ בְּעֶרְוֵבִין פֶּרֶק בְּכָל מְעַרְבִין (דף כ"ח עמוד
ב) "רַבִּי זִירָא כִּי הָוֵי חֲלָשׁ הָוֵי אֲזִיל וְיִתִּיב אֶפְתָּחָא
דְּרַבִּי יוּדָא בַר רַבִּי אָמֵי אָמַר כִּי נִפְקֵי וְעִילֵי רַבָּנָן אֵיקוּם
מִקְמֵיהוּ כְּדִי שְׁלֵא יְהֵא בְטֹל מֵהַמְצוּת

וְכֵן קְבֵלָה הִיא בְּיַדֵּי מִן אַנְשֵׁי מַעֲשָׂה, שְׂאֵם הָיוּ
יוֹשְׁבִים בְּטֹלִים מִן הַמְצוּת הָיוּ מִמְשַׁמְשִׁים בְּצִיצִית
וְהָיוּ מִסְתַּכְּלִין בְּהֵן כִּי הִסְתַּכְּלוּת בְּצִיצִית הִיא עֲנָן
גָּדוֹל וְתַקוּמָה אֶל הַשְּׂכִינָה בְּגָלוּת, וְהַיּוֹדְעִים סוּד יַחֲוּד
בְּקְבֵלָה מְכוּנִין בְּשֵׁם א' גָּדוֹל וְנוֹרָא שֶׁהוּא גִימְטְרִיא
עִי"ן וּבְזָה הֵם יוֹצְאִים אֶף בְּזִמְן הַזֶּה סוּד מְצוּת תְּכֵלֶת
בְּצִיצִית. וְהַזֶּה אֲגֵלָה טַפַּח וְאַכְסָה טַפְחִים בְּעֲנָן תְּכֵלֶת
כִּי תְכַל"ת הוּא גִימְטְרִיא תת"ן, וְהֵבֵן אָדָם הוּא מְחַיֵּב
לְרֹאוֹת בְּב' עֵינַיִם אֶת הַצִּיצִית וּב' פְּעָמִים עִי"ן
גִימְטְרִיא ר"ס, וְעַם תְּבוּת צִיצִית הוּא גִימְטְרִיא תת"ן
כְּמִנְיָן תְּכַל"ת.

קְבֵלָה הִיא בְּיַדֵּי בְּשֵׁם הַגָּאוֹן ר' יַעֲקֹב טַעֲמָרְלִישׁ
זְכוּרָנוּ לְבָרְכָה מְלוֹבְלִין שְׂבֻזָּה הוּא מִסִּיר הַחֲשֵׁךְ שְׂאֲמַר
יְרַמְיָהוּ הַנְּבִיא "אוֹתִי נְהַג חֲשֵׁךְ וְלֹא אוֹר". וּבְעֲנָן אוֹר
עֵינָיו בְּצִיצִית יְכוּן כֵּן וְהוּא מְבַטֵּל אוֹתוֹ הַחֲשֵׁךְ
שֶׁמִּפְסִיק בֵּינוֹ וּבֵין הַשְּׂכִינָה.

הָאָדָם לֹא נוֹלַד לְהִנָּאת גּוֹפוֹ, כִּי אִם לְתוֹעֵלֶת נַשְׁמָתוֹ

ד. הַכֶּלֶל, כִּי לֹא בָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם שִׁיְהִיָּה בַעֲהָ"ז לְתוֹעֵלֶת גּוֹפוֹ, כִּי הַגּוֹף פֶּלֶה בְּאֶרֶץ רַק לְתוֹעֵלֶת נַשְׁמָתוֹ אֲשֶׁר חֲצָבָה מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד וְהִיא חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל, לְתַקְנָהּ וּלְקַשְׁטָהּ בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים לְקָרֵב הַגָּאֲלָה וּלְשַׁמַּח אֶת הַשְּׂכִינָה בַּגְּלוּת הַמֵּר הַזֶּה, וְאִזּוֹ יִהְיֶה נִזְדַּכְךָ גַם הַגּוֹף וּמֵאִיר בְּאוֹר הַבְּהִיר, בְּפֶרֶט כְּשֶׁהַגּוֹף מִתְחַמֵּם לְדַבֵּר מִצְנָה.

ה. וְלֹא לְחַנֵּם אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (וְהֵר פֶּרֶשֶׁת נח, שְׁבַת קי"ט: וּבַתּוֹסֵפוֹת שָׁם) "הַעֲוֹנָה אָמֵן יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה בְּכֹל כַּחוֹ מִצְנַנִּין לוֹ הַגִּיהֵנָם". וְאִין הַדְּבָר יוֹצֵא מִיַּדִּי פֶשׁוּטוֹ שְׁצָרִיךְ לוֹמַר אָמֵן יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה בְּכֹל כַּחוֹ, וְאִין הַפְּרוּשׁ לְהַרִים קוֹל בְּיוֹתֵר מִדְּאֵי פֶן יִתְלוּצְצוּ הַמַּלְעִיגִים, אֶלָּא הוּא בְּכֹל כַּחוֹ בְּאִיבְרִיו. וְכַמ"ש בַּזֶּהר פֶּרֶשֶׁת פִּנְחָס (דף ר"כ עמוד א') שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְעוֹרֵר כָּל אִיבְרִיו בְּחִילָא תְּקִיפָא וּבְזֵה יִתְבַר לְבִיָּה וְאִתְבַר חִילָא דְּסִטְרָא אַחְרָא [פְּרוּשׁ: שְׁיַעוֹרֵר לְבוֹ כִּכְח תַּזְק וּבְזֵה יִשְׁבֵּר לְבוֹ וְיִשְׁבֵּר כִּכְח הַסִּטְרָא אַחְרָא], וְאִף הַרְשָׁעִים מוֹצְאִין מְנוּחָה עַל יַדֵּי עֲנִיַת אָמֵן יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּא. וְכַדְאִיתָא בַּזֶּהר פֶּרֶשֶׁת נח (דף ס"ב עמוד ב'):

ו. *עה בזמנא דישראל עונין בקול רם אמן יהא שמייה רבא, הקדוש ברוך הוא מתמלא רחמים ונותן חיים על הכל, והקדוש ברוך הוא רומז למלאך הנקרא סמריא"ל ובידיה מפתחין ופותח ג' פתחים לסטר מדבר ואז חמאן רשעים נהורא. ואתא תננא וסותם האויר של הפתחים שלא יהא מאיר וכדין תלת ממנים דתחות ידיה מנשבין בגדפיהון משיבין העשן לאחוריו זמן שעה ופלגא שעה בזכות ענית אמן יהא שמייה רבא שעונין ישראל בכל יום ואחר כך הם שבים לגיהנם.

ז. ובוא וראה, כמה חביב האי שבחה קמיה קדשא בריך הוא [כמה חביב אותו שבח (של "אמן יהא שמייה רבא")

עה*) פרוש הזהר ללשון הקדש:

בזמן שישראל עונים בקול רם: "אמן יהא שמייה רבא" - הקדוש ברוך הוא מתמלא רחמים ונותן חיים על הכל, והקדוש ברוך הוא רומז למלאך הנקרא סמריא"ל, ובזדו מפתחות של פתחי הגיהנם, ופותח שלשה פתחים לצד המדבר, ואז רואים הרשעים אור של העולם הזה, ובא עשן וסותם האויר של הפתחים, שלא יראו אור. אז שלשה ממנים שתחת ידו מנשבים במגרופים ומשיבים העשן לאחוריו זמן שעה ומחצית השעה, בזכות ענית "אמן יהא שמייה רבא" שעונין ישראל בכל יום, ואחר כך הם שבים לגיהנם.

לפני הקדוש ברוך הוא] ומעשה הובא בז'הר פְּרִשְׁת תְּרוּמָה
 (דף קס"ה עמוד ב', דף קס"ט עמוד ב') :

*עו "רְבִי חִיָּא וְרְבִי אָבָא שָׁרוּ בְּגוּ אוֹשְׁפִיזֵיהוּ קָמוּ
 בְּפִלְגוּת לִילָא לְמַלְעֵי בְּאוּרִיתָא וְהוּי בְּרִתָּא דְאוֹשְׁפִיזָא
 קָמַת וְאַנְהֵרַת לֹון שְׂרָגָא וְאַיְנְהוּ הוּי עֶסְקֵי בְּאוּרִיתָא.

עו*) פְּרוּשׁ הַזֶּהר לְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ :

רְבִי חִיָּא וְרְבִי אָבָא הָיוּ שׁוֹכְנִים בְּמִלּוֹן שְׁלֵהֶם. קָמוּ
 בְּחֻצוֹת לִילָה לְעֶסֶק בְּתוֹרָה. בְּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַמְּלוֹן קָמָה,
 וְהִדְלִיקָה לָהֶם נֵר, וְאַחַר כֵּן עָמְדָה מֵאַחֲרֵיהֶם לְשַׁמֵּעַ
 דְּבָרֵי תוֹרָה. הִבִּיט מֵאַחֲרָיו וְרָאָה בְּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַמְּלוֹן
 עוֹמְדַת מֵאַחֲרֵיהֶם. אָמַר: "כִּי נֵר מְצָנָה וְתוֹרָה אוֹר -
 מֵהוּ נֵר? זֶהוּ נֵר שֶׁהוּא מְצָנָה שֶׁהַנְּשִׁים זוֹכוֹת בּוֹ, וְהִיא נֵר
 שֶׁל שֶׁבֶת. שָׂאֵף עַל פִּי שֶׁהַנְּשִׁים אֵינָן זוֹכוֹת בְּתוֹרָה, הָרִי
 הַאֲנָשִׁים זוֹכִים בְּתוֹרָה, וּמְאִירִים לְנֵר הַהוּא שֶׁהַנְּשִׁים
 מְתַקְּנוֹת בְּמְצָנָה הַזֶּה. הַנְּשִׁים בְּתַקוּן נֵר הַזֶּה, הַאֲנָשִׁים
 בְּתוֹרָה, לְהִדְלִיק וּלְהַאִיר הַנֵּר הַזֶּה, שֶׁהוּא תַקוּן שֶׁל מְצָנָה
 שֶׁהַנְּשִׁים נֹתְחִיבוּ בּוֹ".

שָׁמְעָה אִשָּׁה הִיא וּבְכַתָּה. בִּינְתִים קָם אָבִיהָ שֶׁל
 הָאִשָּׁה שֶׁהִיָּתָה שָׁם וּבָא בִּינֵיהֶם, וְרָאָה בְּתוֹ עוֹמְדַת
 מֵאַחֲרֵיהֶם וּבוֹכָה. שָׂאל אוֹתָהּ אָבִיהָ, וְסִפְרָה לוֹ הַמַּעֲשֶׂה.
 הִתְחִיל אָבִיהָ שֶׁל הָאִשָּׁה אֵף הוּא וּבְכָה. אָמַר לוֹ רְבִי יוֹסִי:
 "אוּלַי חֲתַנְךָ בַּעַל בְּתַךְ לֹא זָכָה בְּתוֹרָה?" אָמַר לוֹ: "וְנִדְאִי
 כֵּן הוּא, וְעַל זֶה נִדְאִי אֲנִי וּבְתִי בּוֹכִים תָּמִיד, וּמִשׁוּם
 שֶׁרְאִיתִי אוֹתוֹ יוֹם אֶחָד שֶׁקִּפֵּץ מִן הַעֲלִיָּה הַזֶּה לְשִׁמוּעַ
 קִדִּישׁ עִם הַצְּבוּר, עָלָה בְּרָצוֹנִי לְתַת לוֹ בְּתִי, וּמִיָּד אַחַר

שִׁצְאוּ הַצְבוּר מִבֵּית הַכְּנֶסֶת נִתְּנִי לוֹ בְּתִי. שְׁאַמְרֹתִי, בְּקַפִּיצָה זֹו שְׁבֵא לְשִׁמְעַ קְדִישׁ, נִכְרַ שְׁיִהְיִ אָדָם גְּדוֹל בְּתוֹרָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא יֵלֵד וְלֹא יִדְעֵתִי בּוֹ מִקֹּדֶם לְכוּ, [נִתְּנִי לוֹ בְּתִי]. וְעַתָּה אֶפִּילוֹ [לְבָרְךָ] בְּרַפְתְּ הַמְּזוֹן אֵינוֹ יוֹדֵעַ. וְאֵינִי יָכוֹל לְלַמֵּד עִמּוֹ בֵּין הַחֲבֵרִים שֶׁיִּלְמַד קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ בְּרַפְתְּ הַמְּזוֹן". אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: "הֲעֵבֵר אוֹתוֹ בְּאַחֵר". (וּבִתּוֹךְ דְּבָרָיו חִזַּר וְאָמַר:) "אוֹ אוֹלֵי יוֹלִיד בֶּן שְׁיִהְיִ גְּדוֹל בְּתוֹרָה".

בֵּינְתִים קָם הוּא, [חֹתְנִי שֶׁל בַּעַל הַמְּלוֹן], וְקִפֵּץ אֲלֵיהֶם, וַיֵּשֶׁב לִפְנֵיהֶם. הִסְתַּכֵּל בּוֹ רַבִּי יוֹסִי, אָמַר, וַדַּאי אֲנִי רוֹאֶה בְּיָלֵד הַזֶּה שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ אוֹר תּוֹרָה לְעוֹלָם, אוֹ בֶן שֶׁיַּעֲמִד מִמֶּנּוּ. צָחַק הַיָּלֵד הַהוּא וְאָמַר: "רְבוֹתִי, אוֹמֵר לִפְנֵיכֶם דָּבָר אֶחָד". פָּתַח וְאָמַר: "צִעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאֵיךָ מַחֹת דְּעִי אֶתְכֶם" - בְּמִקְרָא זֶה הֵעִירוּ בּוֹ עַמּוּדֵי עוֹלָם, אָבֵל אֲלֵיהוּא שְׁכָתוֹב בּוֹ: "מִמֶּשֶׁפַּחַת רָם", וְכָתוֹב בּוֹ: "בֶּן בְּרַכָּאֵל הַבּוֹזִי" - שֶׁנִּקְרָא כֵּן ("בוֹזִי"), מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְבַזָּה אֶת עַצְמוֹ לְמִי שֶׁגְּדוֹל מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׁאָמַר: 'צִעִיר אֲנִי' - דִּהְיִנוּ שְׁמַעְטֵתִי אֶת עַצְמִי, 'לְיָמִים' - לִפְנֵי אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָמִים רַבִּים כּוּי, מִשּׁוּם שְׁאַמְרֹתִי יָמִים יִדְּבָרוּ כּוּי. 'וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים' - רְאִיתִי אֶתְכֶם יְשִׁישִׁים, 'עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאֵיךָ מַחֹת דְּעִי אֶתְכֶם' כּוּי. וְעַל כֵּן בְּשִׁבִיל שֶׁאֲנִי יֵלֵד, שְׁמַתִּי בְּרַצוֹנִי שֶׁלֹּא לְדַבֵּר עַד ב' חֲדָשִׁים, וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה נִשְׁלְמוּ. וְעַתָּה שְׁאַתֶּם כָּאוּ, יֵשׁ לִפְתּוֹחַ בְּדַבְּרֵי תוֹרָה לִפְנֵיכֶם.

וְעַתָּה רְבוֹתִי, אֲנִי מִבְּבַל, וּבְנוֹ שֶׁל רַב סַפְרָא אֲנִי, וְלֹא זְכִיתִי לְהַפִּיר אֶת אָבִי, וְנִגְרַשְׁתִּי לְכָאוּ, וְיִרְאֵתִי, מִפְּנֵי

שְׁיוֹשְׁבֵי אֶרֶץ הַזֶּה הֵם אֲרִיזוֹת בְּתוֹרָה, וְשִׁמְתִי עָלַי, שֶׁלֹּא לומר דְּבָרֵי תוֹרָה לִפְנֵי אִישׁ עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים. וּבַיּוֹם הַזֶּה נִשְׁלְמוּ. אֲשֶׁרֵי חֲלָקֵי שְׁפָנִשְׁתִּיכֶם כָּאֵן. נִשְׂא רַבִּי יוֹסִי קוּלוֹ וּבָכָה, וְקָמוּ כָּלֶם וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: "אֲשֶׁרֵי חֲלָקֵי שְׁזָכִיתִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה לְשִׁמּוֹעַ דְּבָרֵי עֲתִיק יוֹמִין מִפִּיךָ, מָה שֶׁלֹּא זָכִיתִי לְשִׁמּוֹעַ עַד עַתָּה."

יָשְׁבוּ כָּלֶם, אָמַר לָהֶם [הַחֲתָן]: "רַבּוֹתֵי, מִשְׁכָּרֵי אֵתִי הִצַּעַר שֶׁל חוֹתְנֵי וּבְתוֹ [אֲשֶׁתִּי], שֶׁנִּדְחִקוּ וְנִצְטָעְרוּ בְּעֵצָמָם עַל שְׂאֵינִי יוֹדֵעַ בְּרֶכֶת הַמְּזוֹן [וּקְרִיאת שְׁמַע], אֲמַרְתִּי לָהֶם, עַד שֶׁאֲדַע בְּרֶכֶת הַמְּזוֹן לֹא אֶתְחַבֵּר בְּאֲשֶׁתִּי בְּדֶרֶךְ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. וְאֵף עַל פִּי שֶׁיִּכְלַתִּי לְשִׁמּוֹשׁ בָּהּ בְּלֵי חֲטָא, לֹא רָצִיתִי לְעַבֵּר עַל דְּעֻתָם, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יִכְלַתִּי לומר מִשְׁהוּ עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים". שָׁמְחוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִנָּא וְחוֹתְנָיו וּבְתוֹ, וּבָכוּ מְרֹב שִׁמְחָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: "בְּבִקְשָׁה מִמֶּנּוּ, בֵּינוֹן שְׁהַתְחַלְתָּ, תֵּאִיר לָנוּ אֶת הַיּוֹם, אֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ בְּדֶרֶךְ הַזֶּה". קָמוּ כָּלֶם וּנְשָׁקוּהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: "וְנִדְאֵי יוֹם מִשְׁתָּה הוּא יוֹם הַזֶּה, וְלֹא נִצָּא מִכָּאֵן עַד שֶׁיִּהְיֶי נַעֲשֶׂה הַמִּשְׁתָּה לְכָל אֲנָשֵׁי הָעִיר. זֶהוּ מִשְׁתָּה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֶה בּוֹ". לָקְחוּ אֶת אֲשֶׁתוֹ וּבְרָכוּ אוֹתָהּ בְּכַמָּה בְּרָכוֹת. עָשׂוּ, שְׂאֵבִיהָ יִתְקַן בֵּית אַחַר בְּשִׁבִיל הַשְּׁמִחָה. אָסְפוּ כָּל אֲנָשֵׁי הָעִיר לְשִׁמְחָה הַהִיא, וְקִרְאוּ [אֶת אֲשֶׁתוֹ] כָּלָה, וְשָׁמְחוּ עִמָּהֶם כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהוּא שָׁמַח עִמָּהֶם בְּדְבָרֵי תוֹרָה. שָׁמְחוּ כָּלֶם כָּל יוֹם הַהוּא בְּדְבָרֵי תוֹרָה, וְכָל בְּנֵי הָעִיר שָׁמוּ אוֹתוֹ, [אֶת הַיְלָד], רֹאשׁ עֲלֵיהֶם. בַּיּוֹם הַשְּׁנִי, קָמוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִנָּא וּבְרָכוּ אוֹתָם וְהִלְכוּ לְדַרְכָּם.

אֲדַהְכִי אֲשַׁנַּח רַבִּי אֲבָא אֲבַתְרִיה וַחֲמוּ דִּהְוֵי בְּתוֹ
 שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת מְנַהֵר לְהוּ פִּתַּח וְאָמַר (מְשַׁלִּי ו, כג) "כִּי נֵר
 מְצֻנָּה וְתוֹרָה אֹרֶה". הָאִשָּׁה הִיא מְצֻנָּה עַל נֵר שֶׁל שַׁבָּת
 וְלֹא הָאִישׁ, וְהַטַּעַם כִּי הָאִשָּׁה הִיא נֶגֶד הַשְּׂכִינָה וְתוֹרָה
 אֹרֶה - פְּרוּשׁ הַתּוֹרָה שֶׁלְמַד בְּעֵלָה שֶׁהָאִישׁ מְצֻנָּה עַל
 הַתּוֹרָה לְלַמֵּד - נוֹתֵן אֹרֶה וְהָאִשָּׁה גְדוּלָה בְּאוֹתוֹ הַמְצֻנָּה
 שֶׁל נֵר שַׁבָּת שֶׁהָאִשָּׁה מְדַלְקֶת. נִמְצָא שְׂגִיחָם מְאִירִים
 בְּאֹר תּוֹרָה וְאֹר שַׁבָּת. אֲשֶׁרֵיהֶם הַנְּשִׁים שְׂזוּכִין לְבְּעַלֵּי
 תּוֹרָה.

ח. שְׁמַעַת הָאִי בְּתוּלָה וְהוֹיִת בְּכִית אֲדַהְכִי קָם
 אָבוֹה דְּבְתוּלָה וַחֲמֵי לְבִרְתִּיה בְּכִיא וּשְׂאִיל לָהּ לָמָּה

כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן, נָשָׂא עֵינָיו וַרְאָה אוֹתָם.
 אָמַר לָהֶם: "מִסְתַּכֵּל הָיִיתִי בְּכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה, וַרְאִיתִי
 אֶתְכֶם שְׁנֵי יָמִים וְלִילָה אֶחָד שֶׁהִיִּיתֶם בְּמִשְׁכַּן שֶׁל נַעַר
 מִטְטְרוּוִין, וְנַעַר הַהוּא לְמַד אֶתְכֶם סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים
 בְּשִׁמְחַת הַתּוֹרָה. אֲשֶׁרֵי חֲלַקְכֶם בְּנֵי". (פְּרוּשׁ: הַגִּלְד הַזֶּה
 הָיָה לוֹ מִדְּרַגַּת מִטְטְרוּוִין שְׁנִקְרָא נַעַר, וְעַל כֵּן בֵּיתוֹ הָיָה
 מְשֻׁכָּן מִטְטְרוּוִין). סִדְרוּ לְפָנָיו כָּל הַדְּבָרִים, וְסִפְרוּ לוֹ
 הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר לָהֶם: "אֲשֶׁרֵיכֶם וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקִּי, כִּי אֲנִי זוֹכֵר
 שְׂיֹם אֶחָד הֵלֵךְ עִמִּי בְּדֶרֶךְ רַב סִפְרָא אֲבִיו, וַכְּשֶׁנִּפְרַד מִמֶּנִּי
 בְּרַכְתִּי אוֹתוֹ שְׂיֵהֵי לוֹ בֵּן שְׂיֵהֵי אֲרֵי בְּתוֹרָה. וְלֹא בְּרַכְתִּי
 אוֹתוֹ, שֶׁהוּא יִזְכֶּה לְרָאוֹת כֵּן [וְעַל כֵּן נִפְטַר, וְלֹא הִפְיֵר
 אוֹתוֹ]. אֲשֶׁרֵי חֲלַקְכֶם בְּנֵי, עֲלִיכֶם כְּתוּב: 'וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי
 הִי'."

ועל מה היא בכָּיָא וְלֹא עֲנִתָּהּ מְאוּמָה מִחֲמַת מְרִירוֹת
הַלֵּב, וְהִתְחִיל אַף אָבִיָּה לְבָכוֹת.

אָמַר רַבִּי אָבָא, מִבְּכִיּוֹתָהּ נִרְאָה דִּהְחֲתַן שְׁלָהּ הוּא
עִם הָאָרְץ וְאִינוּ בְּעַל תּוֹרָה, א"ל וְדַאי הָכִי הוּא וּבְגִין
דְּחֲמִינָא לִיהּ יוֹמָא חַד דְּדִלִּיג מֵאֲגָרָא חֲדָא לְמִשְׁמַע
קִדִּישׁ בְּהַדְי צְבוּרָא סְלִיק בְּרַעוּתֵי דִילִי לְמִיָּהֵב לִיהּ
בְּרַתִּי וְתַכְף דְּנַפְקֵי צְבוּרָא מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא יְהִיבִינָא לִיהּ
בְּרַתִּי דְאֲמִינָא בְּדִלּוּגָא דָּא לְמִשְׁמַע קִדִּישׁ מְכַרְח לְהִיּוֹת
גְּבָרָא רַבָּא בְּאוֹרִיתָא וְאֵע"ג דְּאִיהוּ רַבִּיא דְלָא יִדְעָנָא
בִּיהּ מְקַדְמַת דְּנָא אֲפִילוּ בְּרַכְתּוֹ מְזוּנָא לָא יִדַע וְאִין בְּיַדִּי
לְכוּף אוֹתוֹ שְׂתִיעֶסֶק בְּאוֹרִיתָא וְיִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע
וּבְרַכְתּוֹ הַמְּזוּן.

אָמַר לִיהּ ר' אָבָא אֲעֵבֵר לִיהּ בְּאַחֲרָא (רוּצָה לוּמַר
שִׁירָאָה שְׂתִינָן גִּט וְנִשְׂיָא בְּתוֹ אַחַר כֵּן לְתַלְמִיד חֲכָם) וּבְתוֹךְ דְּבְכָרִיו
חֲזַר וְאָמַר אוֹ דִילְמָא בְּרָא יוֹלִיד דְּהוּי גְּבָרָא רַבָּא.

ט. אַדְהֵכִי קָם הֲחֲתַן וְדִלְג עֲלִיהוּ וְיִתִּיב לְקַמֵּיהוּ
אֲסַתְכְּלִי בֵּי רַבִּי אָבָא, א"ר אָבָא חֲמִינָא בְּהַאי רַבִּיא
דְּנִהוּרָא רַבָּא יְפוּק מִינֵיהּ לְעֵלְמָא.

פְּתַח וְאָמַר הַאי רַבִּיא: רַבּוּתִי אִימָא חַד מְלָה, פְּתַח
וְאָמַר (אִיּוֹב לֵב, ו) "צָעִיר אֲנִכִי לְיָמִים וְאַתָּם יְשִׁישִׁים, עַל
כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מִחַוֹת דְּעֵי אַתְּכֶם". הַאי קָרָא אַתְעֵרוּ

בִּיה עֲמוּדֵי עוֹלָם אַבְל אֵלֶיהוּא דְכִתִּיב בִּיה מִמְשַׁפְּחַת
 רָם וּכְתִיב בִּיה בֶּן בְּרַכָּאֵל הַבּוּזִי דְנִקְרָא בֶּן בְּשָׁבִיל
 דְּמִבְּזָה עֲצָמוּ לְמָאן דְּגָדוּל מִיְנִיה, וְז"ש צָעִיר אָנֹכִי
 לְיָמִים אֶף אָנִי מִקְטִין עֲצָמִי לְגַבִּי בַר נֶשׁ דְּאִית לִיה
 יוֹמִין סְגִיאִין, וְעַל בֶּן בְּגִין דְּאֵנָּא רַבֵּיא וּבַמְקוֹם הַזֶּה יֵשׁ
 יְשִׁישִׁים בְּחֻכְמָה עָלָה בְּדַעְתִּי דְּלֹא לְמַלְלָא עַד יוֹמָא
 דָּא. וְהִשְׁתָּא דְּאֶתוֹן הֵכָא אִית שְׁעָתָא לְמַפְתַּח פּוּמִי,
 הַתְּחִיל לְדַרְשׁ זֶה הַפְּסוּק "כִּי גַר מִצּוּה וְתוֹרָה אִוֵּר"
 וְגַלְה לָהֶם כַּמָּה סוּדוֹת בַּתוֹרָה עַל פִּי הַסוּד.

י. וְאַחַר כֵּן פִּתַּח וְאָמַר, דְּעוּ כִּי אֲנָא מִבְּבַל, וּבְרָא
 דְּרַב סַפְרֵי אֲנָא, וְלֹא זְכִינָא לְאַשְׁתַּמוּדַע עִם אָבִא
 וְאַטְרִידְנָא לְהֵכָא, וְדַחֲלֵנָא עַד הֵכִי לְמִימַר מְלִין
 דְּאוּרִיתָא דִּיתְבִּי אַרְעָא דָּא אַרְיִוּתָא בַּתוֹרָה, וְשׁוֹינָא עָלִי
 דְּלֹא אִימָא מְלִי דְּאוּרִיתָא תְּרִין יַרְחִין. וְיוֹמֵי הַדִּין
 אֲשַׁתְּלִימוּ תְּרִין יַרְחִין. וּפְאָה חֲלָקִי דְּאֶתְעַרְתוֹן הֵכִי."

אַרְיִים רַבִּי יוֹסִי קָלִיָּה וּבְכָה קָמוּ כְּלָהוּ וּנְשָׁקוּהוּ
 בְּרִישִׁיָּה, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲלֵמְלָא לֹא בָּאֲתִי וְזִכְוָנָא
 לְמִשְׁמַע מְלִין דְּעַתִּיק יוֹמִין דְּנִפִּיק מִפּוּמָךְ מֵאִי דְּלֹא
 זְכִינָא לְמִשְׁמַע עַד הִשְׁתָּא דִּינֹו, יְתַבִּי כְּלָהוּ.

יא. אָמַר הַחֲתָן, רַבּוּתִי, מִדְּחִמֵּנָא צְעָרָא דְּחַמוּי
 וְצְעָרָא דְּכַרְתָּא אֲשַׁתִּי דְּהוּוּ מְצַעְרִי בְּנַפְשִׁיהוּ דְּלֹא

יִדְעֶנָּה בְּרַכַּת הַמְּזוֹן וּקְרִיאַת שְׁמַע אֲמִינָה לֹא אֶתְחַבֵּר
 בְּאַשְׁתֵּי עַד שְׂאֲגִלָּה לָכֶם סוּד בְּרַכַּת הַמְּזוֹן בְּסוּדוֹת
 גְּדוֹלִים וְנִפְלְאִים, חֲדוּ כְּלֵהוּ, וְר' יוֹסִי וְר' אַבָּא וְרַבִּי
 חֲזִיא וְחִמְיוּ וְהִפְלָה קָמוּ כְּלֵהוּ וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 נְדָאֵי הַלּוּלָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵּיהּ, נְטֹלוּ
 לְהַפְלָה וּבְרַכּוּ לָהּ בְּכַמָּה בְּרַכָּאִין, אָמְרוּ לְאַבְיָה דִּיתְקַן
 בֵּית מִיחָד לַעֲשׂוֹת בּוֹ חֲתָנָה.

יב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא נִפְקִינָן מֵהֶכָּא עַד דִּיתְעַבַּד
 הַלּוּלָא וּכְנִישׁוּ אַחַר כֶּךָ כָּל אַנְשֵׁי מְתָא לְהֵהוּא חֲדָנָה
 וּקְרָאוּ לְהַפְלָה וְחֲדוּ עִמָּהוֹן בְּמַלִּין דְּאוּרִיתָא. וְעַל
 סְעוּדַת הַנְּשׂוּאִין פְּתַח הַחֲתָן עַל פְּתוּרָא וּבְאָר עֲנִין שְׁבַע
 בְּרַכּוֹת סוּדוֹת נִפְלְאִים וְחֲדוּשֵׁים הַרְבֵּה, וְחֲדוּ כְּלֵהוּ וְכָל
 בְּנֵי מְתָא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַחֲתָן לְהִיּוֹת לָהֶם רַב וּמוֹרָה
 צְדָקָה. וְאַחַר הַחֲתוּנָה קָמוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֲזִיא
 וּבְרִיכוּ לֵיהּ וְאַזְלוּ לְאַרְחִיָּהוּ.

יג. כַּד מָטוּ לְגַבֵּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי זְקִיף עֵינוּי
 וְחִמְי לֹון, אָמַר לְהוֹן מִסְתַּכַּל הוֹינָא יוֹמָא דָּא וְחִמִּינָא
 לְכוּן תְּרִין יוֹמִין דְּהוֹיִתוֹן גַּבֵּי חַד מִסְכְּנָא דְהָאֵי נַעַר
 דְּאֶקְרִי מַטְטְרוּ"ן אוּלִיף לְכוּ רְזִין עֲלָאִין זַכָּאָה חֲלָקִיכוֹן
 סִדְרוּ כְּלֵהוּ מִלִּין קַמִּיָּה וְסַחֲו לֵיהּ עוּבְדָּא, אָמַר לְהוּ
 זַכָּאִין אַתּוֹן וְזַכָּאָה חֲלָקִיכוֹן וְזַכָּאָה חֲלָקִי דְהָא אֲדַכְרְנָא
 יוֹמָא דָּא דְהוּי אֲזִיל עִמִּי רַב סַפְרָא אָבִיו שֶׁל הַחֲתָן

קב פקודי - פרק מ"ה הישר קצב

וברכתיך ליה דיהא ליה בר אורגין באורייתא ולא בריך
ליה דיזופה לגדל אותו" וכו', עד פאן הזוהר.

הרבי שמברך את תלמידו בבנים תלמידי חכמים, יברכו גם כן שיזכה לגדלם

יד. נלמד מזה מסוף המאמר שכשבא התלמיד
לקבל ברכות מן רבו ורבו מברכו שיזכה לבנים
תלמידי חכמים יברך בפרוש שיזכה לגדל אותם
ושיראה בחייו אור תורתם.

במקום גדולים וישישים ממך אל תעמד

גם נלמד מזה המאמר שבמקום גדולים אל תעמד
ונכון לזעירי [לקטנים] להדר לשמע מפיי ישישים חכמה
כי ישמע בנדאי מה שלא שמע עדין ואז ירבה עליו
חכמה.

טו. גם נלמד מזה המעשה שצריך האדם ללמד
יחודים שהרי רב ספרא למד עם בנו החתן יחודים
בברכת המזון ובקריאת שמע ובחדושי התורה אף
שהיה בנו עדין רך בשנים. עוד יש ללמד מזה המעשה
"שומר מצוה לא ידע דבר רע" (קהלת ח, ה), בשביל
שראה האושפיזא [בעל האכסניה] את החתן שהיה קופץ
מאגרא [מהגג] לשמוע קדיש ולומר "אמן יהא שמיה
רבא" ראה שהיה עסקן במצוות ונתן לו בתו לאשה

בְּשִׁבִיל מִצְוֵה אַחַת. עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לִזְהַר בַּמִּצְוֹת
 וּבַתּוֹרָה וְאִזּוּ יִגֵּן ה' בְּעֵדוֹ בְּעִידָנָא דְעָסִיק בֵּיהּ וּבְעִדָּנָא
 דְלֵא עָסִיק בֵּיהּ [בְּזִמְן שְׁעוֹסַק בֵּיהּ וּבְזִמְן שְׂאִינוּ עוֹסַק בֵּיהּ] וּלְכֹל
 אֲשֶׁר לוֹ יִהְיֶה שָׁלוֹם.

פֶּרֶק מ"ו

א. אֵיתָא בְּכַתְבֵי הָאֲר"י זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה (שְׁעַר הַמִּצְוֹת,
 סו"פ שְׁמִינִי, דף כ"א עמוד א'), אֶחָד מִן הַדְּבָרִים שְׁמַעְפְּבִין
 אֶת הַתְּפִלָּה הוּא מִי שְׂאִין גּוֹפּוֹ נָקִי וּמְלַכְלַךְ מִטְּנוּף
 וְצוּאָה אוֹ טְפוֹת מִי רַגְלִים.

שָׂאוֹל הַמְּלַךְ לְבֶשׂ בְּגָד מִיַּחַד לַתְּפִלָּה, וּפָשַׁט אוֹתָהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה צְרַכְיוֹ

וְעוֹד כִּי נִקְיֹת דְּבָר טוֹב הוּא וְזֶה כִּי בְּדוֹד הַמְּלַךְ
 עָלְיוֹ הַשָּׁלוֹם כְּתִיב בֵּיהּ (שְׁמוּאֵל א כד, ד) "וַיִּכְרַת אֶת כְּנָף
 מְעִילוֹ אֲשֶׁר לְשָׂאוֹל בְּלֵט", וּבְיַדֵּי אֱלֹהֵי הַמְּלַךְ
 שְׂאוֹל מְלַבֵּשׁ בּוֹ הָיָה מְרַגֵּישׁ בְּדָבָר בְּשַׁעַה שְׁכַרְת דְּוֹד
 כְּנָף מְעִילוֹ אֲלֵא שְׁהַסִּיר שְׂאוֹל לְגַמְרֵי מְמַנּוֹ. וְאֵיתָא
 בְּסִפְר חֲסִידִים (סִימּוֹ ט') כִּי מְעִיל אֲשֶׁר הָיָה לְמֶלֶךְ שְׂאוֹל
 הָיָה הַמְּלַבּוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן שְׁהָיָה שְׂאוֹל הַמְּלַךְ מִתְּכַסֶּה בּוֹ
 בְּשַׁעַת תְּפִלָּה לְכַבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל כֵּן הִסִּירוֹ שְׂאוֹל
 מְעִילוֹ לַעֲשׂוֹת צְרַכְיוֹ.

בית הפנסת הוא "בית מקדש מעט" – ועל פן צריך האדם לשהות שם בבגדים נקיים

ב. ועל פן נזהרין אנשי מעשה כשצריכין לפנס לבית הפסא בשעת זמן כניסת בית הפנסת היו מניחין את בגדיהם מבחוץ ואינם נכנסים עם בגדיהם לבית הפסא, באשר שהבית הפנסת הוא פנין מקדש מעט וצריכין לפנס בו בבגדים נאים.

בשבת ילבש האדם בגדים יפים ונקיים מבששת ימי המעשה

בפרט ביום שבת שצריך האדם לזהר בהן שיהיו בגדיו נקיים, שהרי מבאר בפרק שני דחגיגה (דף ע"עמוד א') אמר ר' יונתן בן עמרם נתחלפו לו כלים של שבת בכלים של חל ולבשם נטמאו [פרוש: דהינו לענין למי שאוכל חולין בטרה], והטעם פיון דכלי שבת עבדי להם שמור טפי עין שם. ועל פן ראוי ונכון להיות מנעלים מיחדים לבית הפנסת וטוב יותר שלא ילך לבית הפסא בהם ולבית הפנסת.

בגדי שעטנז מעכבים את התפלה

ג. ויש עוד דבר המעכב התפלה אף שהוא בכגד נקי מאד, והוא שעטנז, ואפלו בשוגג אין תפלתו נשמעת ומקבלת כלל אפילו אם הוא מתפלל בכונה,

על כן צריכין החיטים לזהר לתן השגחה שלא יגרמו
הזק למתפללים בבגדי שעטנז, ויהיה חטא הרבים
תלוי בחיט.

גם בגדים של גזל מעכבים את התפלה

ד. ויש עוד דבר המעכב את התפלה אפילו
שבגדיו הם מנקים מכל טנוף ואין בגדיו שעטנז,
אמנם אינו נקי מגזל כי מחיתו הוא שוא ושקר והוא
מתלבש בבגדים נאים ומתגאה בהם, וזהו שהנביאים
קוראין אותן בגדים "בגד בוגדים", ובכל פעם
שמתכסה בו להתפלל מעורר חטאיו ופשעיו וזורקין
תפלתו בפני החיצונים, אוי לו ואוי לנפשו.

ואפלו שחטא רק נגד האמן שלא שלם לו שכר
מלאכתו כראוי ואף שלא דחקו על זה, הלא הוא יודע
בעצמו דהאמן משא לו פנים שלא ברצונו ומכרח
לקח מה שנותן לו, או שכוּבש שכר שכיר כי אז באין
להכשל בחטא גזל ואליו הוא נושא את נפשו, חלילה
לעשות כן לכבש שכר הפועל, או שלא לתן לו שכרו
עבור המלאכה שכרו משלם, רק הוא נותן לו פחות
משכר מלאכתו וכתיב (ויקרא כה, נה), "כי לי בני ישראל
עבדים, עבדי הם" על כן ענשו הוא מרבה. (ויקמו
שהארכתי לעיל בפרק י' עין שם).

הפועל צריך לזהר שלא יקלקל את הבגד - ולהחזיר לבעלים מה שנשתיר מהבגד

ה. וכשם שהבעל הבית מזהר לשלם שכר פועל בזמנו וכראוי, כן הפועל מזהר שלא לקלקל הבגד ולא לקח מאתו מאומה אף שנשתיר פי אם להחזיר לבעליו ואפלו דבר מעט. ועכשיו נשתרבו החטא ופשע של החיטים שגונבים ושתי רעות עושין, א' שמקלקלים הבגדים, ושנית עוברים על לא תגנב, ואסור זה נעשה להם כהתור ואינם שמים אל לבם אפילו להתחרט ולהתודות על זה ואשר שהמה משרשים בחטא ואינם יודעים ענשם שהוא ענש חמור.

ו. על כן אני מזהיר כל חיט שנכשל בחטא זה יחזור בתשובה וישים אל לבו להחזיר למי שגזל וגנב או יעשה איזה צרכי רבים פי בעוון גזל נחתם דינם של דור המבול.

ז. וראיתי חיט אחד בק"ק בריסק דליטא קדם מותו צוה לחברה קדישא שיעשו משלחנו שהיה בביתו ארונו, והאמה שהיה מותח בו הבגדים יתנו בידו. ושאלו החברה קדישא מה פונתו בזה הצנאה, והשיב שהשלחן והאמה יעידו לו כשני עדים נאמנים

שָׁכַל יָמָיו לֹא גָנַב מְאוּמָה מִן מְלֹאכְתּוֹ. אֲשֶׁרֵי לוֹ שְׁהִיָּה רוּצָה לְהַנּוֹת רַק מִיִּגְיַע כִּפּוֹ וְלֹא מִשׁוּם גְּזֵל.

שֶׁלֹּא לִלְבַּשׁ שְׁנֵי בְּגָדִים בְּאֶחָד

עוֹד יֵשׁ בַּדְּבָר עֲפוּב לְכֹל דְּבַר שֶׁבִקְדָּשָׁה כְּשִׁלּוּבֵשׁ שְׁנֵי בְּגָדִים כְּאַחַת דִּהְיִנוּ כְּשֶׁהִלְבוּשׁ אֶחָד הוּא בְּתוּךְ חֲבֵרוֹ, וְקִבְּלָהּ הִיא בְּיַדְנוּ מִתְּלַמִּידֵי הָאֶרֶץ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה (עַן פְּרִי עַץ חַיִּים שֶׁעַר הַתְּפִלָּה, פָּרֶק ב') שֶׁזֶהוּ קִשָּׁה מְאֹד לְמַעֲשֵׂה הָאָדָם שֵׁישׁ קִצַּת רְשׁוּת לְסִטְרָא אַחֲרָא לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו עַל יְדֵי בֵן. וּבִפְרָט בְּבִגְדֵי שַׁבַּת צָרִיכִין שְׁמִירָה מְעֵלָה יוֹתֵר כְּאֲמוּר כִּי הַסִּטְרָא אַחֲרָא הוֹלֵךְ וְסוּבֵב סְבִיב נֶגֶד הָאָדָם לְהִתְדַבֵּק בּוֹ וּבִפְרָט בְּבִגְדִים שֶׁל שַׁבַּת.

ט. עַל בֵּן אָמַר הָאֶרֶץ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה (עַן פְּרִי עַץ חַיִּים שֶׁעַר הַשַּׁבַּת, פָּרֶק ג') שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לֹאמַר בְּשַׁעַת לְבִישׁוֹ בְּבִגְדֵי שַׁבַּת (יִשְׁעִיָּה נד, יז) "כָּל כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִצְלַח וְכָל לְשׁוֹן תְּקוּם אֶתְךָ לְמִשְׁפָּט תִּרְשִׁיעֵי זֹאת נִחַלַת עַבְדֵי ה' וְצַדִּיקְתֶּם מֵאֵתִי נֹאֵם ה'".

גַּם שֶׁלֹּא בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה יִלְבַּשׁ הָאָדָם בְּגָדִים

נְקִיִּים

גַּם נִכוּן לֹאמַר פְּסוּק זֶה בְּהִתְעַטֵּף לְבוּשׁ הָעֲלִיוֹן לְהִתְפַּלֵּל, וְחַיּוּב גְּדוּל עַל הָאָדָם לְעֵין בְּבִגְדָיו הֵיטֵב

קב פקודי - פָּרָק מ"ו הישר קצח

שִׁהְיוּ נְקִיִּים אַף שְׁלֹא בְּזִמְנֵי הַתְּפִלָּה, כִּי אֵין הַקְּדוּשָׁה
שׁוֹרָה בְּמָקוֹם מְטוֹף וּמְלַכְלֵךְ.

לְהַשְׁגִּיחַ עַל מְקוֹם הַמְּזוּזָה שִׁיְהִיהַ נְקִי

וּלְכֵן חַיִּיב עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל לַתֵּן הַשְּׁגָחָה שִׁיְהִיהַ
סְבִיב מְקוֹם הַמְּזוּזָה נְקִי הַיָּטֵב, וְכֹדָאִיתָא בְּזוּהַר (חֶלֶק ג'),
דַּף רס"ג עמוד ב') כִּי עֲנִיֵן מְזוּזָה בְּכַתְּבֵי יִשְׂרָאֵל הוּא שְׁיִזְכֹּר
הָאָדָם חֶסֶד עֲלִיוֵן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר פְּתַחֵי
יִשְׂרָאֵל וְזָכְרוֹנָם לְפָנָיו תָּמִיד, וְעַל יְדֵי כֵן גַּם הָאָדָם לֹא
יִשְׁכַּח מִצְוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעוֹלָם וָעֶד. עֵינֵי מַה שֶׁכַּתְּבֵי
לְעֵיל פָּרָק א' עֵינֵי שֵׁם בְּעֵינֵי שְׁמִירַת הַמְּזוּזָה.

כְּאֲשֶׁר רוּאָה הַש"ד שֵׁם שַׁד"י עַל הַמְּזוּזָה, אֵין בִּיכָלְתוֹ לְהַזִּיק

י. וּמִצָּאֵתִי כְּתוּב, בְּשֵׁם סַפְרָא דְשַׁלְמָה הַמְּלִיךְ (זוהר,
שם) כִּי שַׁד אֶחָד נָח אֶצֶל הַפֶּתַח וְרוּצָה לְהַזִּיק לְמִי
שֶׁנִּכְנָס לְבַיִת, וְכִשְׁרוּאָה הַשַּׁד שֵׁם שַׁלְשָׁל שַׁד"י לֹא יִכּוֹל
לְהַזִּיק.

עַל כֵּן לֹא יִשְׁפֹךְ שׁוּם מַיִם עֲכוּרִים אֶצֶל הַמְּזוּזָה
מִחֲמַת שְׁנֵי טַעְמִים, * עו טַעַם אֶחָד דֵּלָא יַעֲבֹד קְלָנָא

(עז*) פְּרוּשׁ לְלִשׁוֹן הַקְּדוּשׁ:

הַטַּעַם הָאֶחָד - שְׁלֹא יַעֲשֶׂה בְּזִיוֹן אֶצֶל שֵׁם הַקְּדוּשׁ שֶׁל
אָדוֹן הָעוֹלָם. הַטַּעַם הַשֵּׁנִי - אִם הוּא שׁוֹפֵךְ שֵׁם מַיִם

לְגִבֵי שָׁמָא קְדִישָׁא דְמָרִי עֲלֵמָא. ב' אִם הוּא שׁוֹפֵךְ שָׁם
 מִיָּם עֲכוּרִים אָזִי רְשׁוּת לְמַחְבֵּלָא חֶס וְשָׁלוֹם. אָבֵל
 כְּשֹׁסְבִיב הַמְזוּזָה הוּא נָקִי וּבֶן אָדָם הוּא מְחַבֵּב הַמְזוּזָה
 לְנִשְׁק אֹתוֹ בְּצֵאתוֹ וּבָבוֹאוֹ הָאִי שִׁידָא בְּעַל כְּרָחוּ בְּרִיךְ
 לֵיה לְבַר נֶשׁ וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים קִיח, ב) "זֶה הַשַּׁעַר לַה'
 צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ".

יא. אָבֵל מִי שָׁאִין לוֹ חֶס וְשָׁלוֹם מְזוּזָה בְּפִתְחוֹ אָזִי
 רְשׁוּת לְמַחְבֵּלָא [לְמַחְבֵּל] לְחַבֵּל וַי לוֹ שְׁחָס עַל אֵיזָה
 מָמוֹן לְקִנּוּת מְזוּזָה וְעַל גּוֹפּוֹ אִינוֹ חֶס וּבְפָרֵט שֶׁהִלְדִּים
 מֵתִים בְּחִלִּי כְּרָאִלִי"ם בְּעוּוֹן מְזוּזָה בְּעַבּוּר שָׁאִין לוֹ
 מְזוּזָה כְּשֶׁרָה בְּבֵיתוֹ בְּכָל חֲדָרָיו.

וּלְכֵן נִסְמַךְ (דְּבָרִים יא, כ) "וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם
 וּבְשַׁעְרֵיכֶם" וּכְתִיב בְּתַרְיָה [אַחֲרָיו] (שָׁם שָׁם, כא): "לְמַעַן
 יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בֵּינֵיכֶם". וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה בְּפָרֵק בְּמָה מְדַלִּיקִין (שִׁבְתָּ דָף ל"ב עֲמוּד ב')

בְּעוּוֹן בְּטוּל מְזוּזָה וּבְטוּל מְצוֹת צִיצִית בָּנִים מֵתִים
 כְּשֶׁהֵן קֹטְנִים, וְעַל הַרְבָּנִים וְרָאשֵׁי עָם מְטַל לְתַן
 הַשְּׁגָחָה עַל זֶה, וְכָל הַזֶּהִיר בָּהּ יִזְכֶּה כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַפְּתוּב

עכוּרִים אָזִי רְשׁוּת לְמַחְבֵּל (הַשָּׁד) לְחַבֵּל, חֶס וְשָׁלוֹם, אָבֵל
 כְּשֹׁסְבִיב הַמְזוּזָה הוּא נָקִי וּבֶן אָדָם הוּא מְחַבֵּב הַמְזוּזָה
 לְנִשְׁק אֹתוֹ בְּצֵאתוֹ וּבָבוֹאוֹ - הַשָּׁד בְּעַל כְּרָחוּ מְבָרַךְ לוֹ
 לְאָדָם וְאוֹמֵר: "זֶה הַשַּׁעַר לַה' צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ".

קב פְּקוּדֵי - פֶּרֶק מ"ו הַיִּשְׂרָאֵל ר
(משלי ח, לד-לה) "לְשֹׁמֵר מְזוּזוֹת פֶּתְחָי כִּי מוֹצְאֵי מָצָא
חַיִּים" אַרְוָכִים אָמֵן.

הַגָּאוֹן בְּסֵפֶר "מֵאִיר עֵינַי חֲכָמִים" תִּנְיָנָא בְּפִרְשֵׁת
אָמור מוּבָא, שֶׁהַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ מְקַאֲזַנִּיץ זי"ע אָמַר עַל
סֵפֶר "קֵב הַיִּשְׂרָאֵל", שֶׁכָּאֲשֶׁר מְעִינִים בְּקִטְעַת שֶׁל הַזֶּהר
הַקְּדוֹשׁ שֶׁמְזַכֵּר בְּסֵפֶר "קֵב הַיִּשְׂרָאֵל", מְסַגֵּל לְעוֹרֵר אֶת
הָאָדָם לִירֵאת שָׁמַיִם יוֹתֵר מֵאֵלּוּ הִיָּה לוֹמֵד אֶת הַקִּטְעַת
הַהוּא בְּסֵפֶר הַזֶּהר עֲצָמוּ.

וּמִסְבִּיר הֵגֶה"ק מֵאוֹסְטְרָאוֹנְצָא זי"ע אֶת דְּבָרֵי הַמְּגִיד
מְקַאֲזַנִּיץ, דֵּהֵנָּה נִשְׁמַת הָאָדָם חֲצוּבָה מִמְּקוֹם גְּבוּהָה
וְיִרְדָּה לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל כֵּן, נִשְׁמָה הַבָּאָה
מִמְּקוֹם נְמוּךְ יוֹתֵר אֵין בִּיכְלֻתָּהּ לְהִבִּין עֵנִינִים
שֶׁמְקוֹרֵם מִמְּקוֹם גְּבוּהָה יוֹתֵר מִשְׁרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ. וְלָכֵן,
הַלּוֹמֵד דְּבָרֵי הַזֶּהר בְּתוֹךְ סֵפֶר "קֵב הַיִּשְׂרָאֵל", בְּנִקְלָלוֹ
לְהִבִּין יוֹתֵר מֵאֵלּוּ הִיָּה לוֹמֵד אֶת הַקִּטְעַת בְּזֶהר עֲצָמוּ,
כִּי הַמְּחַבֵּר שֶׁל סֵפֶר "קֵב הַיִּשְׂרָאֵל" הִכְנִיס בְּסֵפֶרוֹ כַּח
הַקְּדָשָׁה מִשְׁרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְלָכֵן אֶפְשָׁר לְהִתְעוֹרֵר יוֹתֵר עַל
יְדֵי הַלְמוּד בְּסֵפֶר "קֵב הַיִּשְׂרָאֵל" מֵאֲשֶׁר בְּזֶהר גּוֹפָא.

